GEORGE TIMCU
Iubire la sfârşit de lume

George Timcu

IUBIRE LA SFÂRSIT DE LUME

Coperta de DANIEL NICOLESCU
Ilustraţia copertei: VERMEER DIN DELFT
Femeie fzi *albastru citind o scrisoare*

Lucrare subvenţionată prin comenzi de stat
ISBN 973-22-0511-3

George Timcu

IUBIRE LA SFARSIT DE LUME

román

Editura Eminescu
1996

DE ACELAŞI AUTOR:

„Ritual” (versuri), Editura Eminescu, 1972

„Fără suspecţi” (roman), Editura Junimea, 1972

„Tăinuitele culpe“ (nuvele), Editura Junimea, 1973

„Dialog ipotetic“ (versuri), Editura Albatros, 1973

„Lungile apusuri de soare“ (roman), Editura Junimea, 1976

„Veghe nocturnă” (versuri), Editura Eminescu, 1977

„Tristeţea lui Alee Armaşu“(roman), Editura Junimea, 1978

„Enigmă pe autostradă“ (roman), Editura Junimea, 1980

„Machiaj” (roman), Editura Eminescu, 1981

.Dispariţia unui necunoscut“ (roman), Editura Junimea, 1983 „O răzbunare târzie“ (roman), Editura Junimea, 1988 „Scrisoare de dragoste“ (versuri), Editura Albatros, 1991 „Camera de gardă” (roman), Editura Porto-Franco, 1995

,Dungile apusuri de soare” (roman), Ediţie integrală, necenzurată, Editura Dacia, 1996

în memoria prietenilor mei A.V.

şi D.U., precum şi a altora care nu au reuşit sau nu au fost lăsaţi să străbată deşertul până la capăt. Dedic apoi această carte tuturor celor care nu au supravieţuit drumului lung până la ziua de acum.

Auto rut

PROLOG

Doar credea că doarme sau adormise? Plutea într-un infern de imagini de unde i se părea că nu va mai putea reveni cândva la lumină. Se făcea că acum coboară pe o pantă abruptă care ducea într-o prăpastie ce nu se mai sfârşea. Totul se prăbuşea în jurul său într-o năvală fără sfârşit, parcă lichidă, ungându-l, acoperindu-l cu o vâscozitate în care era imposibil de supravieţuit. Se prăvălea într-un hău de neimaginat. Aluneca pe un jgheab care curgea fără sfârşit. în jur se făcuse lumină, o ciudată lumină ce venea de pretutindeni şi parcă de nicăieri. Era cald, o căldură care la început te ameţea de prea bine şi puteai crede că te simţi nemaipomenit, doar că la un moment dat te sufocai, nu îţi mai găseai locul... care loc?... parcă nu acolo trebuia să fii... nu aveai aer şi totuşi în jur se porneau tornade şi totul se învârtea ameţitor. încercai să te apuci de ceva şi nu izbuteai. Se făcea iar lumină, de undeva din jur. Te frământai să ştii unde eşti, alunecai pe o pârtie de zăpadă fierbinte ce te ardea din toate părţile şi iar nu ştiai ce e cu tine. Coborai într-o lume lichidă prin care razele de lumină se strecurau şovăitor şi te pierdea! pentru a te regăsi undeva jos, luminat din toate părţile. Unde erai? în jur o mare albă cu reflexe de argint, luminată de undeva dinlăuntru, cu palate de cleştar ce semănau tulburător cu cele din basmele citite altădată, în acea tinereţe pierdută, invadată de o fericire ce părea atât de certă, pentru că numai atunci crezi că ce ţi se întâmplă este definitiv.

Totul este o sărbătoare... viaţa însăşi este o sărbătoare. Tu eşti frumos, eşti chiar Făt- Frumos, ea nu este altcineva decât Ileana Cosânzeana. Deci îţi porţi imagina orice... Ca, de pildă, intrarea la „Pavilion" – o clădire în stilul pe care tu ţi-l imaginai: ceva aducând a înjghebare rustică montană, cu pereţi de lemn şi uşi ce nu se închid decât câteva clipe pentru a se deschide apoi spre lumina balului anual – doar unul pe an! Şi tu, acolo! în mijlocul unei lumi avute şi strălucitoare spre care tânjeai, tu, săracul venit din afară, de jos. Lumina zăpuşitoare, orbirea intrării în arenă, ezitarea primului pas şi... vederea ei... Apoi privirea ta întâlnind-o pe a ei... uşor nedumerită, văzându-te atât de şovăitor, lipsit de îndrăzneală. Adică ce căutai tu acolo în lumea aceea care nu era a ta? Mulţimea din jur... tu în mijlocul ei... şi totul se învârteşte în preajma ta. Te opreşti, te crispezi, eşti un arc întins prea tare care se poate rupe în orice moment. Şi atunci ce faci? Nu te mai poţi destinde. Propriul tău corp îţi aminteşte de un balon care nu are altă şansă decât să plutească puţin deasupra tuturor pentru a se sparge imediat cu un zgomot asurzitor. înţepat de privirile ascuţite ale celorlalţi, va exploda şi se va prăbuşi, materie flască, înveliş inert ce va rămâne la picioarele lumii la care tânjeai să ajungi. Şi la care, de fapt, n-ai ajuns niciodată. Toate lucrurile le priveşti de jos, de la ceea ce eşti – pentru că de fapt nu eşti nimic – ceilalţi te privesc de sus... Eşti micul intrus strecurat pe scara de serviciu, încercând, simulând o stare care nu-ţi aparţine. „Tovarăşul prim'*, şeful, organizatorul te priveşte condescendent, abia răspunzându-ţi la salut. Ţi-e de ajuns ca să fii umilit, în aerul feeric al pavilionului tu nu eşti decât o biată pată palidă de lumină – sau de întuneric – un accident social, un intrus de care nu se poate nimeni mira îndeajuns cum a pătruns acolo, în acea lume strălucitoare.

Toţi sunt siguri pe ei, dezinvolţi. Iar tu ai impresia

nu că eşti prost îmbrăcat ci, pur şi simplu, că eşti gol. Şi sentimentul unei indecente nudităţi, mai ales când ochii celorlalţi se îndreaptă spre tine întrebători: Ce caută dezbrăcatul ăsta aici? Te zgribuleşti înfrigurat, te revolţi, îţi potriveşti hainele care ţi se par prea strâmte, transpiri în strânsoarea unor chingi imaginare, te cutremuri şi cazi... cazi într-o prăpastie a cărui fund n-ai cum să-l ştii. Te ruşinezi, te simţi umilit, te acoperi cu propria-ţi umilinţă, ai vrea să dispari, să nu vorbeşti cu nimeni, să nu te cunoască cineva, să te duci oriunde, numai acolo să nu fii. Eşti un nimic, eventual un oarecare, un fiu al nimănui, care nu se poate justifica prin nici un fel ca prezenţă acolo.

Şi în starea aceasta când, umilit, nu ştii cum să te faci nevăzut, ea apare din pământ, din ceruri sau nu se ştie din ce neguri necunoascute... şi rămâi înlemnit, stană stupidă de came şi oase. Ea plutind puţin deasupra tuturor lucrurilor într-o ciudată imponderabilitate... o rochie albă... Sub părul blond apare, aproape ireal, un chip surâzător, inocent, cu privirea uşor zeflemitoare care topeşte gheaţa ce ţi s-ar părea că te înconjoară. O rază glumeaţă, o lucire poznaşă în ochii ei încălzeşte o lume ostilă. Doar că nu ţie – nu numai ţie – îţi este adresată această privire ce dezgheaţă totul în jur. Eşti privit o clipă. Şi atunci crezi că tu eşti destinatarul acestei raze de soare. Dar miracolul durează puţin. Apoi totul se destramă într-o amabilitate colectivă. Ea zâmbeşte tuturor. Tu nu mai exişti. Tu ai fost doar un punct în care privirea ei s-a oprit numai o clipă pentru a trece repede mai departe. După aceea nu mai exişti pentru ochii ei. Toţi o înconjoară şi ea îi priveşte pe toţi. Gata! Miracolul s-a terminat. Pentru tine va fi foarte greu să mai revii la suprafaţă. Te scufunzi într-o ceaţă umedă, apoi într-un lichid vâscos. N-o mai zăreşti. Pluteşte deasupra ta, siluetă albă, parcă destrămându-se în scame de aer, asemeni unui vis. Ea – stăpână pe vis, tu – rob al unei

închipuiri. Ea înaltă şi subţire, o plantă rară dintr-o floră din altă lume, tu, copac pitic înfipt adânc în ţărână de unde n-ai cum să te ridici până la înălţimea florilor ei care plutesc spre cer... se înalţă... tot mai sus... iar tu rămâi tot acolo implântat în pământ.

în jur coboară iar o ceaţă densă şi umedă. Şi mai vezi silueta de vis, surâsul şăgalnic, privirea râzândă, pasul parcă dansând... numai că toate acestea sunt din ce în ce mai sus, iar tu... încet, încet te pierzi... cobori din nou... pe un topogan alunecos... lumina se stinge treptat., te destrami şi nu mai păstrezi nimic din însufleţirea pe care ţi s-a părut că ai avut-o cândva. Ea nu este decât o nălucă... zvăpăiată... jucăuşă, dansând pe o melodie ciudată pe care n-ai s-o mai auzi niciodată. Şi visul sc termină, te trezeşti brutal tocmai pentru a înţelege că ceea cc este prea frumos nu-ţi poate fi permis, accesibil. Niciodată, dar niciodată nu trebuie să te înalţi peste cât poţi să te înalţi tu însuţi doar prin puterile tale.

Ai dormit, n-ai dormit? Doar ai crezut că ai dormit? Trezirea vine brutal, ca o lovitură primită în plină figură. Totul se răsuceşte crud în real. A fost doar un vis pe care l-ai trăit numai pentru câteva clipe, cât ar dura căderea unui ulcior de pe o poliţă, când poţi visa în câteva secunde aproape o viaţă întreagă. Şi la ce duce un asemenea vis? te întrebi ameţit La nimic. Ce poţi face când ce ai visat s-a dus de mult, când ce a fost cândva vis aproape împlinit s-a rupt definitiv de ceea ce este astăzi realitate? Să fii lucid. Dar oare poţi să uiţi? Niciodată nu se poate uita totul, dar în acelaşi timp trebuie să înţelegi... ce să înţelegi? Că, undeva, în urmă rămâne mereu ceva din fiinţa, din cugetul tău ce se va păstra ca o dâră pe care o laşi fără să vrei în spatele tău, amintire a celor cu care te-ai însoţit o vreme prin viaţă. O iubire din tinereţe este pârtia pe care ai coborât spre maturitate, iar iubirea aceea nu mai este demult. încerci iar să te rupi de ceea ce ai visat Visul rămâne însă încăpăţânat în mintea ta lucidă.

Niciodată nu vei putea înlocui cu ceva amintirea iubirii din anii primelor tale intrări în lume. încerci să înţelegi, să te explici pe tine însuţi. Dar de ce ai nevoie de aşa ceva? Totul seamănă a justificare pentru o culpă imaginară comisă la o vârstă când ai dreptul să iubeşti absolut fără nici o motivaţie, cum ai spune tu, maturul de azi. De ce trebuie să ne întrebăm mereu pentru ce am iubit? Oare chiar trebuie să ne justificăm până şi iubirea dintâi? Este îngrozitor când începi să dai explicaţii pentru ceea ce erai, ce înţelegeai, ce credeai, pe cine iubeai şi mai ales pentru ce iubeai? Este suficientă iubirea. Poate că ar trebui, în sfârşit, să înţelegi asta. Dacă nu, să cobori iar în vis. Poate asta te-ar putea salva. Deci somnul... ca unică soluţie pentru a evada din această realitate mizerabilă în care eşti nevoit să trăieşti. Poate şi visele... Numai că şi acestea deveniseră în ultima vreme nişte coşmaruri, ca şi realitatea din jurul tău. „Să dormi, să uiţi“... Ce folos! După aceea te trezeşti în „visul de aur al omenirii“, cum auzi în fiecare zi la radio şi la televizor. Şi atunci ce rost mai are să trăieşti, să trăieşti aşa?

Tc întorci în întunericul nopţii, al străzilor neluminate, în oraşul ce pare aproape nelocuit după ce ziua se sfârşeşte în beznă.

CAPITOLUL I

Un Bucureşti ieşind trudnic din iarnă, cu zăpezi risipite murdar pe margini de străzi nemăturate, cu promisiuni amăgitoare ale unor raze de soare ce se ascund imediat. Totul în jur pare a purta speranţa ieşirii din frigul unei prea lungi şi grele ierni şi aşteptarea unei primăveri ce întârzie să se ţină de cuvânt în aer pluteşte o adiere de vânt cald în care se poate crede doar atât cât soarele nu este ascuns în spatele unui nor vrăjmaş. E vremea când ai vrea să-ţi încălzeşti trupul la soare, să ştii că frigul din casă şi de afară nu-l mai poate arde. Te bucuri, dar parcă tot nu te

bucuri, pentru că încă nu poţi fi sigur dacă primăvara a sosit cu adevărat sau doar te amăgeşte. După frigul năpraznic din ateliere, hale şi birouri, o mică licărire de soare blând pare o binecuvântare pe care n-o mai sperai. Dar vor veni şi timpuri mai calde, îţi spui cu nădejde. Te liniştești şi eşti vesel, crezând că poţi să iei viaţa de la început, doar e primăvară! Chiar dacă ea, de fapt, încă n-a venit, este undeva prin apropiere. Nu primăvara meteorologică o aştepţi, ci aceea pe care o aşteaptă toată ţara. Nu. Ea este încă departe. Totul în jur pare veşnic, ca şi orânduirea pe care o proslăvim mereu.

Desigur, acum e bine, e călduţ afară. Numai că nu poţi uita frigul din casă de care abia ai scăpat Când dormeai cu două pijamale, eventual şi cu un pulovăr. Sau umblând în casă „cu o haină pe noi“, cum ne indica marele cârmaci. Ca să nu mai vorbim că apa caldă nu prea venea pe ţeava. Apoi dimineaţa de coşmar când condensul de pe tâmplăria metalică a geamurilor a îngheţat pe perete, înăuntru, în dormitor! Se uitau amândoi, el şi Lucia, la crusta de gheaţă de sub fereastră şi nu le venea să creadă că este adevărat ce văd: gheaţă în dormitori Frică şi frig! De ce frică? Dacă nenorociţii ăia de la cadre – şi de la secu’ desigur – află totul despre familia lui şi „trecutul ei glorios“, îi fac vânt într-o clipă. îl dau afară şi ce te faci cu doi copii de crescut, plus meditaţiile pentru facultate? Dacă îl trimit undeva în provincie cu jumătate din salariul pe care îl are acum? Toţi banii se vor duce pe casă şi mâncare.

Hm! Dar să nu se mai gândească la astea. Acum e frumos afară şi vine primăvara. Gata! Să lăsăm gândurile negre şi să privim cum renaşte natura.

Cel mai mult simt schimbarea anotimpurilor în mersul lor agale, implacabil, spre bătrâneţe, bărbaţii, cei maturi mai ales, eternii copii. Da, pentru că ei mai pot crede, în clipele lor de seninătate – din ce în ce mai puţine – că primăvara ar mai putea recupera ceva din ceea ce este iremediabil pierdut. Crezând că totul, chiar absolut totul, se poate lua de la capăt, îi apuca o

frenezie aproape sinucigaşă. De Ia care capăt? Asta nici măcar nu-i interesează. Ei merg înainte bezmetici şi nebuni. Primăvara poate astfel destabiliza până şi pe cel mai echilibrat bărbat aflat la pragul unor ani despre care se spune că sunt critici. Aceasta pentru că la, sau după patruzeci şi cinci de ani, începe în viaţa unui bărbat vârsta regretelor, nu atât a faptelor făcute, cât mai ales a păcatelor necomise. Şi el, nebunul veşnic copil, începe o goană disperată pentru a recupera ceea ce nu se mai poate recupera: propria lui viaţă de până atunci. Ea a fost aşa cum a fost, rea sau bună, aventuroasă sau cuminte, dar asta a fost Doar una, care nu poate fi în nici un fel luată de la început pentru a fi trăită altfel. Chiar şi cumplita sărăcie a tinereţii poate fi poleită de amintirea unei frumoase, irepetabile iubiri. Hm! Prostii la care ne gândim când suntem foarte trişti.

Şi astfel bărbaţii devin din ce în ce mai înspăimântaţi când ajung la patruzeci şi cinci de ani şi, cu cât trece vremea, spaima sporeşte. Tot acum încep şi bolile, reale sau închipuite, căci ipohondria îşi face şi ea apariţia. Dacă până la această vârstă au ocolit medicul, atât cât s-a putut, acum îl frecventează asiduu, chiar şi când nu trebuie. Oare de ce le este, ne este atât dc teamă? Şi lui, care în clipa asta tot la doctor merge, se întreabă Octavian Herţa.

Fără voie se examina în galantarul atelierului de oglinzi şi rame pin faţa căruia tocmai trecea. Era de altfel singura vitrină în care se găsea ceva. I se păru că arată destul de suplu, chiar cu o alură uşor sportivă. Se privi într-una din oglinzile din vitrină. Părul îl avea încă negru, doar cu câteva fure argintii la tâmple. Putea fi mulţumit: arăta destul de bine pentru anii lui. Deşi nu-i plăcuse niciodată că are o frunte prea înaltă care de la o vreme dădea semne că ar putea semăna cu un început de chelie. îl iritau de asemenea ochii care i se păreau prea îndepărtaţi, parcă aşezaţi la extremităţile capului. S-ar fi dorit oricum altfel. Cu toate acestea, colegele de facultate spuneau despre el că este un băiat „drăguţ“. Ce o fi însemnând pentru ele „drăguţ“, nu

ştia. Poate câmbetul să fi fost oarecum atrăgător. Numai că în ultima vreme câmbea din ce în ce mai rar. Era mai mult încruntat, iar fruntea îi era mereu încreţită de gândurile care îl copleşeau. Se privi din nou în oglindă. Nu, categoric, nu mai era nici măcar bărbatul „drăguţ“ de altă dată! Descoperi şi nişte riduri pe care nu şi le observase până atunci. Măi, să fie, se enervă el, uite cum se duc anii! îşi examină din nou chipul prelung, aspru despre care îi plăcea să creadă cândva că părea a fi sculptat. Depinde de cine, îşi zicea tot el, că în arta asta modernă poţi fi imaginat te miri cum! Ei, arăta relativ acceptabil. Totuşi prea încruntat, cu o seriozitate întipărită ostentativ pe chip. Câmbetul acela, de altă dată, oare unde o fi dispărut?

Oricum trebuia să recunoască: nu prea avea de ce să se plângă. Trecuse doar de vârsta fatidică la care se gândise adineaori. Părea, pe deasupra, şi un om sănătos pe care nu-l necăjise vreodată ceva. Atunci de ce se ducea totuşi din nou la doctor? De fapt nu se întâmplase nimic grav. Avusese câteva zile în care nu se simţise în apele sale. O stare de oboseală, o indispoziţie generală, gânduri negre. Pusese totul pe seama suprasolicitării din ultima vreme de la institut. Probabil şi tensiunea îi crescuse iarăşi puţin peste normal şi asta îl îngrijora.

Octavian privi în jur. Niciodată nu-i plăcuseră accs.. insule de zăpadă care-şi pierduseră demult albul imaculat. îl indispuneau pentru că îi amiteau de pierderea oricărei purităţi, câtă mai rămăsese în lume. Era încă frig şi oamenii erau îmbrăcaţi aproape ca de iamă..Marele oraş se afla între anotimpuri, ezitând parcă să intre decis în primăvară. Aproape fără să-şi dea seama ajunsese pe strada care îi plăcea foarte mult. Vilele cochete, aşezate cuminte de o parte şi de alta, abia se distingeau din spatele vegetaţiei abundente, a coroanelor copacilor bătrâni. Unele dintre aceste case aparţinuseră cândva unor personalităţi ale României interbelice, altele fuseseră făcute în rate de funcţionari şi chiar muncitori tot în aceeaşi perioadă.

Acum erau toate ocupate de diverşi ştabi şi ştăbuţi, cum spunea un prieten de-al lui, Costache, un ins ciudat pe care la început nu ştiuse cum să-l ia. Una spunea... în sfârşit, nu mai avea importanţa. Visase toată viaţa să stea într-o asemenea vilă. Şi nu pentru confort în primul rând, ci pentru curte, fie ea şi mică, dar plină de verdeaţă, cu o măsuţă ascunsă în umbra deasă a copacilor. După- amiezile de vară petrecute într-o astfel de ambianţă trebuie să fie absolut minunate, îşi zise el. Avusese odată ocazia să stea aproape o zi întreagă, până seara târziu, într-o asemenea curte. Fusese invitat la o cunoştinţă, cineva situat foarte „sus“. A fost magnific. De fapt nu făcuse mare lucru. Stătuse de vorbă cu gazdele, la o cafea, apoi băuse un vin de la gheaţă şi povestiseră pe îndelete, tihnit şi fără griji. Era răcoare, plăcut. N-ar mai fi plecat de acolo. într-un târziu trebuise totuşi să-şi ia la revedere de la gazde. Şi acum credea că abuzase de ospitalitatea lor, deşi ştia că fusese invitat din interes.

Ştia că nu va avea niciodată o asemenea casă. E drept că nici nu trebuia să se plângă. Avea un apartament proprietate personală cu patru camere situat într-un cartier relativ liniştit Nu terminase de plătit ratele. Apartamentul era confortabil, cu camerele decomandate, cu un balcon spaţios în care vara se putea sta la un pahar de bere. Era totuşi altceva decât o curte umbrită de copaci.

Ajunse în faţa policlinicii. Şi ea tot pentru ştabi. E drept, ceva mai mărunţi. După o scurtă ezitare intră. în sala de aşteptare mai zăbovi o clipă, parcă nehotărât dacă să se mai prezinte sau nu la medic. Era programat pentru ora aceea. Aşa se înţelesese cu doctorul data trecută. Si totuşi... Parcă îi trecuse • » • starea proastă de care se plânsese în ultimul timp. Frica de doctor, ar fi spus Lticia, soţia lui.

Ar fi vrut să se întoarcă, dar nu mai avu timp. O asistentă tânără şi drăguţă în întrebă zâmbind amabil, de parcă tocmai pe el îl aştepta:

- Sunteţi programat la doctorul Glăvănescu?

Ezită câteva clipe, apoi răspunse şovăind. Ar mai fi avut timp să să răzgândească.

-Da.

- Cum vă numiţi?

- Octavian Herţa.

— A, îmi aduc aminte. Aţi mai fost acum câteva zile pe aici. Poftiţi. V-a venit rândul.

îi deschise uşa şi trecu înainte. Nu avea încotro. Trebuia să intre.

Ajuns în cabinet se opri nehotărât în mijlocul încăperii.

Doctorul Glăvănescu era singur. îl pofti jovial să ia loc, zâmbindu-i prieteneşte. Octavian îi privi chipul bonom, capul chel, perfect rotund. Ochii îi luceau jucăuşi, în timp ce-l examinau atenţi şi pătrunzători. Se simţi puţin incomodat de privirea doctorului. Parcă nu ştia ce să facă cu mâinile. Tăcerea se prelungea stânjenitor de mult

- Ei, cum ne mai simţim astăzi?

întrebarea doctorului, deşi era profesională, fusese pusă pe un ton amical. Aşa cum întrebi pe cineva apropiat ce mai face.

Octavian nu răspunse nimic pe moment, ca un şcolar care înainte de a da curs întrebării profesorului, îşi recapitulează în minte cunoştinţele. Nici nu ştia cu ce să înceapă.

- Destul de bine, se hotărî într-un târziu. Dar îşi dădu imediat seama că răspunsul lui nu sunase convingător.

Glăvănescu îl privi oarecum mirat şi izbucni într-un râs scurt. îi examină cu luare aminte fişa, apoi vorbi cu vocea lui uşor cântată.

- Da, îmi amintesc foarte bine de întâlnirea noastră de sâmbăta trecută. Hm, ce să zic?... Am avut o conversaţie interesantă.

Lui Octavian îi veni să zâmbească: ce, venise la

medic pentru a face cu el o „conversaţie interesantă“? Observase încă de data trecută că doctorul Glăvănescu este un mare amator de şuetă, numai că pe el nu asta îl interesa, ci dorea să afle care este starea sănătăţii lui, ce are de fapt Dar mai ştii? Poate conversaţia făcea parte din strategia medicală a lui Glăvănescu. Aşa îşi descosea el mai bine bolnavii, dorind să afle mai multe de la ei, ca astfel să-i fie mai uşor să le fixeze diagnosticul. Doctorii sunt întotdeauna imprevizibili.

Auzi vocea medicului.

- Ştiu ce gândiţi în clipa aceasta. Probabil îmi reproşaţi faptul că îmi place să fac conversaţie cu pacienţii, că uneori exagerez. Mi s-a mai spus asta.

Octavian tresări.

-Da, aveţi poate dreptate, de ce să vă contrazic... Uneori...

- Iar pe dumneavoastră vă interesează cum staţi cu sănătatea. Ei, am şi eu curiozităţile mele sau, dacă vreţi, metodele mele. Fiecare medic procedează în felul său particular.

Octavian dădu din umeri.

- Faceţi cum credeţi dumneavoastră că este mai bine. În fond, doctorul decide, nu?

Glăvănescu îl privi din nou, zâmbind ştrengăreşte. Parcă se amuza iar de ceva.

- Bine. Ca să nu mă descalific în faţa dumneavoastră, o să încep cu un consult clasic. Să vedem cum stăm cu tensiunea, pentru că ştiu că asta vă deranja când aţi fost data trecută. Sau asta în primul rând...

Asistenta îi puse tensiometrul, îl strânse şi urmări cu atenţie acul aparaului. Octavian se crispă. Dacă o să fie iar peste normal? I se făcu puţin teamă. Aşteptă cu încordare rezultatul, parcă ar fi urmat o sentinţă.

- Paisprezece cu nouă jumătate! anunţă ea la un moment dat.

- Mda, minima e măricică. Ca şi data trecută.

Gastrita vă mai supără?

- Câteodată, dimineaţa.

- Presupun că aţi încercat un regim cât de cât dietetic şi o reducere a filmatului. Despre alcool nici nu îndrăznesc să vă vorbesc. Deşi aici părerile sunt împărţite. Unii spun că un păhărel de tărie...

- Am încercat. Pe cât posibil... uneori stau până seara la institut, mănânc şi eu la repezeală ce mai prind pe la bufet, dacă mai prind, că în ultima vreme e cam gol. Ca peste tot dealtfel. Dar să nu vorbim despre asta că... în sfârşit... nu e bine. Cu fumatul... am încercat să reduc, dar, ştiţi, e mai greu.

Glăvănescu dădu din cap. Ii fu greu să-şi dea seama dacă cu reproş sau doar aşa pentru a-i da să înţeleagă că îl urmăreşte.

- Vă rog să vă dezbrăcări până la brâu şi să vă întinderi puţin pe canapea.

II examină în tăcere. Apoi îl ascultă cu stetoscopul. Nu i se putea citi nimic pe figură. Zâmbeul mereu jovial îi dispăruse de parcă n-ar fi ştiut niciodată să surâdă. Chipul îi devenise foarte sever. Octavian începu să se îngrijoreze. Să fie ceva grav? Şi când se aştepta mai puţin, auzi vocea cântată a doctorului care îi spuse râzând:

- Gata, suntem sănătoşi. Doar tensiunea este, cum aţi văzut, puţin mai ridicată decât ar trebui. Dar cu o oarecare grijă, o mai coborâm noi. Ce sunteţi aşa de speriat? Nu s-a întâmplat nimic. Totul e în ordine.

Râse iar, uşor chiţcăit, parcă puţin complice. Se părea că pregăteşte ceva.

- Cred că vom avea totuşi nevoie de o conversaţie. Aş dori să discutăm nişte lucruri, aşa, între patru ochi.

Apoi se adresă asistentei:

- Draga mea, telefonează, te rog, la farmacie. Poate au adus medicamentele care mă interesează. După aia fă şi dumneata o faptă bună. Vezi, că am nişte cafea-cafea, nu nechezol, în dulapul acela. Fă trei! Da?

Mulţumesc. Am impresia că o să avem o dimineaţă linişită. Nu mai aşteaptă nimeni. Pensionarii vin mai târziu.

Asistenta înţelese şi se retrase discret. Glăvănescu îşi reluă locul în scaun şi rămase nemişcat şi tăcut. Cliipul său rotofei şi grăsuţ părea a nu exprima nimic. Doar ochii sfedclitori îi jucau veşnic neastâmpăraţi, mereu curioşi, pândind parcă o noutate. De data asta mai era ceva. I se păru că doctorul ar fi vrut să spună ceva, dar nu ştia cum să înceapă. într-un târziu, după ce se mai foi în scaun, se ridică în picioare şi începu să se plimbe prin cabinet cu mâinile la spate. Silueta lui plinuţă, mică, se foia de colo-colo, negăsindu-şi locul. Dădu să vorbească, dar se deschise uşa şi intră asistenta cu cafelele aburinde.

- Parcă ţi-am spus trei cafele, nu două, făcu doctorul nedumerit

- Pe a mea am lăsat-o la fişier, o beau acolo, cu Daniela.

- Bine, bine, dădu el din cap în semn că a înţeles ce voise ea să spună.

Fata se retrase.

- Discretă, asistenta asta a mea. A înţeles că doresc să stăm numai noi de vorbă, aşa ca bărbaţii.

Octavian îl privi nedumerit

- Da, da, asta vreau. Ştiu că nu înţelegeţi ce doresc de fapt. Hai să bem o cafea. Probabil vă întrebaţi despre ce vom vorbi. Ce mai, am să vă spun de-a dreptul: vreau să vă cunosc mai bine şi, cun^scându-vă mai bine, pot să vă fiu de folos. Desigur mi-ar fi mai uşor dacă am fi şi puţin prieteni. Eu n-aş părea un indiscret iar dumneavoastră n-aţi mai avea reticenţe. De fapt, eu cred că nu aveţi nevoie de un medic, ci de un... sfătuitor. Fizic, sunteţi un om sănătos. De altfel aţi făcut de curând analizele de rutină. Totul este în ordine.

Octavian îl privi înciudat.

- De un psihiatru aş avea nevoie, nu?

- N-am spus asta.

- Dar aţi gândit-o.

Doctorul şovăi. Se ridică şi începu să măsoare cabinetul în diagonală.

- în fond un psihiatru... mai bine zis un neurolog... este tot un sfătuitor.

- Fiţi, vă rog, mai clar.

- Nu vreau să vă simţiţi jignit. Sunteţi un om normal, numai că...

- Numai că nu întru totui, îl întrerupse iritat Octavian.

- Oare care dintre noi se poate lăuda azi, în lumea noastră, că este cu desăvârşire normal? Fiind siliţi să trăim zi de zi în acest univers concentraţional, mă şi mir că părem încă relativ normali şi oarecum sănătoşi. Cel puţin unii dintre noi... Dacă o mai ducem aşa.'? Dar să lăsăm astea că... Doctorul făcu un gest cu mâna spre telefon apoi spre ureche, dădu din umeri disperat, neputincios. Apoi, ridicând vocea: Toţi le avem pe ale noastre... Vă spun o banalitate: e greu de precizat unde se sfârşeşte normalul şi unde începe anormalul. O ştiţi şi dumneavoastră la fel de bine ca mine.

Se mai foi puţin prin cabinet, parcă neştiind cum să continue discuţia. Vorbi încet, aproape de urechea lui Octavian:

— M-am cam săturat de toate. Iar în ultima vreme... Se opri.

- Da, desigur. Numai că, vedeţi, tot nu înţeleg ce vreţi dumneavoastră de fapt.

- V-am mai spus... dacă am fi mai apropiaţi... aşa îmi vine şi mie greu să vă întreb câte ceva. Doctor, doctor, dar am şi eu o jenă, ca oricare om. Plus celelalte... mă înţelegeţi?

Octavian nu înţelegea de fapt nimic.

- Vă rog să mă întrebaţi tot ceea ce credeţi dumneavoastră de cuviinţă. Puteţi fi chiar indiscret... desigur, în limitele...

- Fără supărare?

- Fără.

Doctorul se reaşeză în scaunul său şi rămase un

timp pe gânduri. Se hotărî cu greu să înceapă.

— Suntem cam de aceeaşi vârstă. Poate eu cu un an-doi mai bătrân. Nici nu contează de fapt. Aş începe cu ceea ce am observat eu şi abia după aceea aş trece la întrebări. Nu vă ascund că am urmat pe lângă medicină generală şi cursuri de neurologic şi psihiatrie. Asta aşa, din plăcere şi curiozitate. V-o spun numai pentru că aş vrea să înţelegeţi că am o oarecare pregătire şi în aceste două domenii şi nu pentru că vă consider un „caz" psilii- atric. Nu, nu este vorba de aşa ceva. Doamne fereşte...

- Am înţeles. Atunci vă rog să-mi spuneţi ce aţi observat la mine, pentru că ceva trebuie să fi observat din moment ce aţi deschis această discuţie... mai specială, ca să zic aşa.

- Aţi vrut să fiţi puţin ironic şi-mi place asta pentru că îmi confirmă ceea ce deja observasem la dumneavoastră încă de data trecută. Deci se paie că nu m-am înşelat, bag eu de seamă.

Râse iar, ca un copil, amuzându-se de o şotie.

— Mă faceţi de-a dreptul curios!

- Văd că vă face plăcere să continuaţi pe acelaşi ton ironic. Perfect. Ne vom înţelege admirabil.

Doctorul părea bine dispus, chiar amuzat.

- Bună cafeaua! E mică şi slabă, asistenta îmi ştie gusturile. Deci n-are cum să vă facă rău. Mai ales că mi-aţi spus că aţi renunţat la cafeaua zilnică. Una la câteva zile nu-i nici o nenorocire. Vă pot oferi şi o ţigară bună, dacă nu mă refuzaţi, desigur.

- Nu vă refuz.

- Să ne facem comozi. Deci să încep... discuţia cu dumneavoastră.

îşi aprinseră ţigările şi gustară din cafea. Doctorul îl privi atent, pătrunzător, ceea ce nu-i scăpă lui Octavian.

- îmi păreţi un om inteligent, cultivat, deci putem să vorbim fără prejudecăţi.

- Mulţumesc. Dar nu văd nici o legătură între...

- Nu voiam să vă flatez – îl întrerupse doctorul. Am făcut aceste remarci pentru a vă arăta că ştiu că am în faţă un interlocutor căruia îi pot vorbi deschis, fără teama de a-l face să se simtă jignit. Care nu se va supăra chiar daca, fiind un om orgolios, îi voi spune nişte adevăruri... cum să zic... nu întotdeauna foarte agreabile.

- Sau observaţii ale dumneavoastră bazate pe nişte supoziţii... cam riscante.

- Mă rog, fie şi aşa. Deci tot un orgolios. E în regulă. Să încep totuşi. La poziţia dumneavoastră socială şi la situaţia materială pe care o aveţi, sunteţi totuşi un om profund nemulţumit de viaţa pe care o duceţi. Presupun implicit că sunteţi şi un om pe deplin realizat profesional.

- Oarecum...

- Să lăsăm modestia. Nu-şi are locul în discuţia noastră. Câţi dintre bărbaţii de vârsta dumneavoastră nu şi-ar dori o asemenea situaţie? Hai să fin sinceri. Un inginer proiectant de superbe construcţii industriale, cu funcţie de răspundere, cu o situaţie materială de invidiat, recunoscut ca o valoare de toată lumea din jur.

- Ei, nu chiar de toata... Sunt contestat de destui colegi de breaslă. Unii cfiiâr mă duşmănesc, de ce să n-o recunosc?

— Vedeţi, lumea e mică. Un vechi prieten al meu vă cunoaşte foarte bine şi de mult timp. El mi-a spus că sunteţi o autoritate în domeniul dumneavoastră.

-Cine?

- Pentru moment îngăduiţi-mi să nu-i divulg numele. Dar mi-a furnizat suficiente informaţii ca să pot afirma cu certitudine că sunteţi ceea ce numim îndeobşte un om ajuns sau, dacă vă deranjează acest cuvânt, un om împlinit pe toate planurile, întâmplător i-am spus prietenului meu zilele trecute că am un pacient foarte interesant Dându-i câteva date, el a insistat să-i spun numele şi aşa am aflat că vă cunoaşteţi şi încă bine.

- Mă rog. Dar sunt foarte curios să aflu despre cine este vorba.

- Să lăsăm totuşi pentru mai târziu. Deci, cum vă spuneam adineaori, sunteţi totuşi profund nemulţumit. Oare de ce? m-am întrebat eu nedumerit.

- Si la ce concluzie aţi ajuns?

- încă la nici una definitivă. Deocamdată vă observ cu grijă, vă studiez fiecare gest şi mişcare, fiecare cuvânt. Pare-se că o anume iritare, chiar nervozitate vă caracterizează. Cel puţin în ultima vreme. O nemulţumire surdă, obsedantă, poate fi cauza. Presupun că trebuie să existe altă cauză, mai profundă sau mai multe... Aş începe cu una de ordin social sau, mai exact, profesional, de serviciu. Normal, ar trebui să am în vedere în primul rând o suprasolicitare, o oboseală, poate şi unele neplăceri. De obicei, oamenii capabili, bine pregătiţi, au duşmanii lor specifici: incompetenţii, lichelele, invidioşii şi alţii de acest fel. Ar mai putea fi ceva. Cu orgoliul dumneavoastră, aţi putut irita pe cineva şi nu pe oricine. Deci alte neplăceri... Ştiţi dumneavoastră mai bine ca mine.

- Construiri ipoteze pe simple presupuneri. îmi pare rău că trebuie să v-o spun.

- Ei, nu se ştie...

Octavian ciuli urechile, dar doctorul trecu repede la altceva.

— Apoi ar mai fi un lucru. Nu toţi bărbaţii suportă la fel... maturitatea. Vârsta critică a apropierii de cinci decenii. Ce să-i faci, fiecare suntem construiri altfel. De fapt, luări în parte, suntem un unicat al naturii, fiecare individ reacţionează specific la agenţii externi. încep neliniştile, grijile, anxietăţile, angoasele. La unii se manifestă mai puţin accentuat, ca să zic aşa, la alţii însă, la această vârstă ele se manifestă mai grav, periculos chiar, încep să apară din străfunduri nişte lucruri de care habar n-aveam că le purtăm în noi, în stare latentă. Ne şi mirăm cât de puţin ne cunoaştem după atâţia ani. De fapt, într-o bună zi devenim cu totul altul, o persoană necunoscută care ne suprinde pe noi

cei mai de demult, cu totul deosebită ca mod de comportament, ca manifestări exterioare şi ceea ce este mai surprinzător — cu un cu totul alt fel de a gândi, cu altă optică a lucrurilor şi cu o spaimă de a înfrunta viaţa în continuare care ne paralizează voinţa şi ne taie orice poftă de a trăi. Ne însingurăm pe zi ce trece. Ne mirăm şi noi de schimbarea ce a intervenit, nu ne mai recunoaştem, dar nu avem ce face. Şi atunci iar ne speriem, ne îngrozim unde am ajuns. Ne izolăm, ne închidem în noi, facem un efort imens ca să ne jucăm pe noi înşine, cel de până atunci, pentru ca cei din jur să nu observe schimbarea ce s-a produs. Şi numai noi ştim cât ne costă efortul acesta de a părea noi înşine care eram cândva, adică să fim naturali, aceeaşi, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Numai că tot acest teatru ne oboseşte, ne exasperează şi ni se face o altă frică: dacă nu rezistăm şi vom ceda într-o zi temerilor şi neliniştilor noastre şi ne vom da de gol? Ce se va întâmpla atunci? întrebări chinuitoare ce ne vor urmări zi şi noapte. Ce e de făcut? Şi mai intervine ceva: începem să credem despre noi înşine că nu suntem normali, că în cel mai bun caz suntem bolnavi, de unde nevoia acută de a ne trata.

Octavian izbucni:

- Şi atunci, iată-te în faţa doctorului internist-neurolog-psi- hiatru Glăvănescu!

- Exact! râse medicul, însă cu un râs bun, prietenesc, pacă solidar. Să nu uităm, repet, că suntem cam de aceeaşi vârstă. Hai să vorbim deschis, ca între două vechi cunoştinţe.

- Ştiţi, doctore, că venind încoace, mă gândeam şi eu la ceva asemănător.

- Nu mai spuneţi?

- Da. Am observat că bărbaţii ajunşi la patruzeci şi cinci de ani devin din ce în ce mai fricoşi, sunt chiar înspăimântaţi, deşi n-o arată, desigur. Unii devin de-a dreptul ipohondri. Si tot eu mă întrebam: oare de ce ne-o fi teamă? Excepţii or fi probabil, dar observ că eu nu sunt una dintre ele. Şi tare aş vrea să fiu.

- Să admitem, zâmbi doctorul. Dar să nu ne îngrijorăm mai mult decât este nevoie. Şi cum vă explicaţi teama?

- Păi, nu spuneaţi dumneavoastră? Vârsta, sănătatea, grijile, neliniştile, neplăcerile... Lumea asta nenorocită în care trăim...

- Nu este suficientă această explicaţie. Mai putem fora puţin?

- Vă rog.

- Mă gândesc, de pildă, la viaţa familială.

Octavian tresări involuntar, ceea ce nu-i scăpă medicului. Chiar se crispă.

- Nu vreau să fiu indiscret. V-am mai spus-o. Nc cunoaştem prea puţin pentru a-mi permite să intru în intimităţile dumneavoastră.

Se instaurase o tăcere uşor jenantă. Se părea că şi doctorul Glăvănescu este în încurcătură. îi era greu să mai continue. îşi mai aprinse o ţigară şi rămase pe gânduri. Abia într-un târziu se hotărî să vorbească.

- Se pare că am călcat un prag interzis. Nu voi mai continua. Ceea ce pot însă să fac este să vă dau un sfat: încercaţi să plecaţi o vreme undeva, de preferat la munte. Măcar pentru o scurtă perioadă. Ştiu. E cel mai simplu şi mai banal sfat care vi se poate da. Urmaţi-l totuşi. S-ar putea să vă facă bine. Nu se ştie niciodată.

Se ridicară aproape în acelaşi timp. Simţiră amândoi că discuţia nu mai poate continua. Sau nu avea rost să continue atunci. Poate altădată. Doctorul Glăvănescu veni spre Octavian şi-i întinse mâna.

- Sper să vă văd în condiţii mai bune. Până atunci luaţi şi reţeta aceasta. Poate o să vă fie utilă. Dacă simţiţi nevoia să mă vedeţi, vă rog să nu mă ocoliţi. Puteţi să mă sunaţi oricând.

Octavian îi strânse mâna.

- Vă mulţumesc.

Nu promise nimic. De fapt nici nu ştia dacă o să mai treacă pe la acest doctor vorbăreţ şi indiscret pe deasupra. Deşi tot el îşi spuse că trebuie să recunoască cu sinceritate că omul îi plăcea: de treabă, bine intenţionat, degaja ceva cald, omenesc. Ar fi putut fi buni prieteni dacă s-ar fi cunoscut mai demult Deodată tresări: despre ce cunoştinţă comună era vorba? Cine era persoana care îi furnizase doctorului informaţii despre el? Treaba asta îl preocupă toată ziua. Ba chiar şi a doua zi se întrebă cine ar putea fi. Ştia foarte bine că orice vorbă spusă cuiva apropiat, chiar prieten, putea ajunge la... Ştim cu toţii unde. Era intrigat Că doctorul ştia despre el unele lucruri, nu era foarte grav. Dar dacă se aflase despre el cine ştie ce în altă parte? Doamne! Am ajuns să ne temem şi de umbra noastră. O vorbă scăpată cuiva te poate nenoroci... Era ridicol totul şi în acelaşi timp periculos. Cum se ajunsese la aşa ceva? Să nu mai ai încredere în nimeni? O viaţă a suspiciunii? Nu, nu era bine spus. O suspiciune pe viaţă! Ordinul era să nu ai încredere în nimeni. Şi totuşi, nu mai există discreţie? Nu, nu exista. Ce era al tău, secret, era al tuturor, al societăţii. Nu aveai voie să ai ceva numai al tău. Doar trăieşti într-o societate fundamental colectivistă, unde nimic nu mai trebuie să fie secret. Ca şi cum ar trebui să mergi în pielea goală în piaţa publică. Chiar şi în patul tău te simţi auzit, văzut, ascultat şi înregistrat cu grijă: nu care cumva într-un moment de euforie sexuală să scapi vreo exclamaţie de tipul: „Gata! M-am săturat! Mi-ajunge!” S-ar putea interpreta că te-ai săturat de „societatea multilateral dezvoltată”.

CAPITOLUL n

Ajunse în stradă. Privi în jur uşor descumpănit. Ce să facă acum? Işi dădu seama că are reţeta încă în mână. Când Dumnezeu o scrisese doctorul? Nici nu observase. O citi. Erau aceleaşi medicamente pe care i le prescrisese data trecută. Mai avea. Se hotărî să nu le ia. Băgă reţeta în buzunar şi pomi agale mai departe. O să se odihnească acasă, o să citească, o să se plimbe. Mai are destule zile de concediu de anul trecut. N-are rost să le piardă ca în ceilalţi ani. Era obosit, surmenat, plictisit, i se făcuse lehamite de toate.

O luă pe strada Rozelor, după care făcu la stânga. Se decise să treacă prin piaţa Dorobanţi. Poate s-o fi „băgat" ceva la Venus. Când ajunse, văzu că magazinul era, ca de obicei, pustiu, foarte curat şi gol. Poate s-o „da" ceva prin spate. Toată lumea ştia că se primise ordin să nu se mai formeze cozi în faţa magazinelor, în stradă, că era pe traseul „tovarăşului". Dădu o tură prin spatele magazinului. Pustiu şi acolo. Intră în piaţă. Găsi la Aprozar doar nişte mere mici şi degerate care trecuseră iama cu greu. Cumpără totuşi două kilograme. Bune şi alea, îşi zise posac, măcar pentru o plăcintă...

Ieşind din Aprozar, băgă de seamă că între timp se întâmplase ceva: pe trotuare apăruseră destul de mulţi inşi, îmbrăcaţi cam la fel, care se foiau aparent fără nici un rost Două maşini ale Miliţiei trecură în mare viteză. Circulaţia era oprită. în sfârşit, coloana prezidenţială trecu şi lucrurile reintrară în calmul lor obişnuit. Băieţii „cu ochi albaştri" se mai răriseră. Rămăseseră doar cei de la posturile fixe. Pe unul dintre ei – băiatul de la benzinărie — îl cunoştea într-un fel, văzându-l în fiecare zi. într-o dimineaţă chiar l-a salutat dând uşor din cap şi tânărul i-a răspuns oarecum surprins, chiar un pic jenat.

Se hotărî să se ducă în parcul Herăstrău. O plimbare i-ar face bine. Vremea se mai încălzise, era chiar plăcut. îşi descheie pardesiul şi merse nehotărât

mai departe pe bulevard. Simţi nevoia să filmeze o ţigară. Se opri, şi-o aprinse şi trase adânc un fum. Mai făcu câţiva paşi, apoi, fără voie, se opri parcă atras de ceva. Se găsea în faţa unui galantar imens în care erau expuse câteva fotografii mari, în culori, reprezentând peisaje turistice din diferite zone ale ţării, cu deosebire montane. Una dintre ele îi atrase în mod deosebit atenţia: un decor superb, probabil de undeva din Apuseni, cu un deal pe jumătate împădurit la poalele căruia se vedea o stână şi, puţin mai jos, un lac nu prea mare mărginit în cealaltă parte de un alt deal abrupt, acoperit de o verdeaţă strălucitoare. Pe marginea lacului, ţinându-se de mână, doi tineri, un băiat şi o fată, cu figuri zâmbitoare. Par fericiţi. Totul din peisaj degajă de fapt fericire, linişte, calm. O pace perpetuă de care nu-ţi dai seama decât atunci când ai pierdut-o şi înţelegi în sfârşit că n-o vei mai avea niciodată, adică după ce ai trecut de această vârstă a tinereţii, poate a primei tinereţi. Rămase vreme îndelungată cu ochii fixaţi pe imagine. Parcă îi aducea aminte de ceva, demult, de foarte demult. Nu-şi putea lua ochii de la peisajul cu cei doi tineri. într-un târziu reuşi să se desprindă şi pomi mai departe. Dar se opri şi se întoarse să mai privească încă o dată fotografia. Până la urmă se decise să plece totuşi. Gândurile îi zburară în altă parte. Nici nu observa nimic înjur. Pe nesimţite, aproape fără să-şi dea seama, ajunse în parcul Herăstrău. Se miră şi el. Parcă ar fi fost transportat de un vehicul nevăzut pe căi obscure sau cu un covor fermecat, direct pe malul lacului. Care lac? se întrebă el nedumerit Parcă îl cunoştea şi nu îl cunoştea. Sau îl ştia de demult, din alte vremuri. Dar ce se întâmpla cu el? Da, îl urmărea peisajul cu cei doi tineri. Se văzu deodată pe el însuşi cu o fată blondă, înaltă, cu un zâmbet ştrengăresc. De fapt aproape un copil. Nu se poate: erau pe malul lacului pe care-l îndrăgea foarte mult după ce fusese prima dată acolo cu familia Corinda. Plimbările din seara acea pe dealurile din împrejurimi, noaptea din jurul focului de lângă cort,

baia nocturnă, joaca nevinovată prin apă, prima îmbrăţişare, apoi acel sărut, tot cel dintâi, al cărui gust n-ai să-l poţi uita niciodată. Dar parcă asta fusese altădată, tot la lacul acela, într-o altă companie. Ce însemnătate mai avea dacă a fost altădată? Important era că a fost totuşi acolo cu ea. Răsăritul de soare de a doua zi, încercarea de a pescui alături de ceilalţi, mult mai bărbaţi şi mai... pescari. De fapt nu erai decât un copil... puţin mai mare. Masa aceea pescărească, râsete, glume, veselie şi fericire deşi, pe vremea aceea n-aveai cum să-ţi dai seama că o asemenea stare se poate numi astfel: fericire. Drumul la întoarcere, ţinându-se în taină de mână, deşi toţi băgaseră de seamă, dar se făceau că nu observă. Pentru toţi ceilalaţi părea o joacă între doi tineri, de fapt încă nişte copii nevinovaţi şi cam prostuţi, însă pentru ei tot ce li se întâmpla era cel mai serios lucru din lume. Mai ales pentru el care nu-şi mai putea închipui restul vieţii – rest? — toată viaţa – decât cu această fată blondă cu o privire mereu râzândă, veselă şi cuminte. Apoi alte imagini: plimbările din oraş, pe străzile cele mai lăturalnice, prin micul parc al oraşului unde toată lumea venea duminica să mănânce fripturi sau mici şi să stea la iarbă verde pe malul Râului Alb. Doar ei îşi închipuiau că „legătura“ lor e secretă. Erau priviţi cu simpatie: ea frumoasă, mereu elegantă, cu un pas uşor, parcă mereu plutind deasupra pământului ca pe o pernă de aer, ar zice el, inginerul de astăzi. El, Octavian, mereu în aceeaşi pantaloni şi pulover gri, de copil mai sărac, din altă categorie socială. Şi asta conta în mica urbe! Era şi firesc să fie aşa. În orăşelul transilvan funcţionau nişte legi nescrise ale bunului simţ pe care nimeni nu avea voie să le încalce. Oamenii erau buni, cumsecade, dar ţineau să fie respectate datinile, obiceiurile. Trebuia adică să ştii să te porţi după cum îţi era starea, să nu te întinzi peste limitele ei. Cum adică, fiul agentului fiscal refugiat de pe meleagurile Bucovinei să-şi permită – el, un venetic sărac — să ridice ochii la o fată mai „sus“ decât el. Oricâtă

înţelegere ai avea – şi oamenii aceia o aveau – era greu să admiţi aşa ceva. Sigur, începuseră şuşotelile, primele obiecţii, şi ele de bun simţ. Poate şi primele gesturi de ostilitate. Ei însă nu le băgau în seamă sau se făceau că nu le observă. Era prea frumos totul ca să poată fi întunecat de ceva. îşi vedeau mai departe de plim- bănie lor pe malul Râului Alb. Serile erau limpezi şi calde. Oamenii păreau a se obişnui cu această pereche cam nepotrivită.

Până una alta, cât nu e nimic „serios“ între ei, nimeni nu poate avea de obiectat împotriva faptului că cei doi „vorbesc“. O fată bine situată „vobeşte“ cu un băiat sărac. Nimic grav, deocamdată, desigur.

Apoi alte plimbări. Serile de dans Ia „Pavilion“. Toţi ştiau că ei se iubesc. Deocamdată nici o reacţie vizibilă. Afară bineînţeles de cei câţiva ingineri care îi făceau curte ei, deranjaţi de faptul că „puştiul“ era mereu alături de ea. într-o seară, unul dintre ei ţinu chiar să-i atragă atenţia că e cazul s-o cam „termine“ cu fata, deoarece — argument forte – e un tinerel fără meserie şi situaţie, deci... Dar nici asta nu le-a putut întuneca fericirea. Ea îl asigură că... totul e în regulă, că îl iubeşte, că va merge şi el la facultate, că-şi va face o „situaţie“.

Şi şi-a făcut „situaţia“: are facultate, serviciu bun, etc. Ei, şi ce-i cu asta? Octavian tresări. Ce s-a întâmplat? Pe unde i-a hoinărit mintea? De ce i-a fugit aşa de departe în urmă? Se uită în jur, dezmeticindu-se. Privi lacul. Dar nu mai era acela. Era Herăstrău.

Ajunge acasă. Parcă nu-i vine să intre. E indispus şi îngrijorat Se uită la ceas. Cum a putut să stea atâta timp la Herăstrău? E deja trecut de amiază. Se miră şi el de timpul care s-a scurs fără să-şi dea seama cum. îi vine greu să urce. Până la urmă se decide. îşi scoate cheile. Deschide. Pătrunde în hol, apoi în sufragerie. Masa e deja pregătită. Se miră. De ce în sufragerie?

Numai sâmbăta şi duminica sau de sărbători se ia masa aici. De obicei în bucătărie se mănâncă.

Lucia îl întâmpină intrigată:

- Pe unde mi-ai hoinărit până la ora asta? Te aşteptăm de o oră bună cu masa.

Priveşte puţin nedumerit în jur. Cei doi copii: Sorin — student în anul doi la medicină – şi Andreea – elevă în clasa a zecea. Stau cuminţi, aşezaţi în jurul mesei. Parcă prea cuminţi. E puţin intrigat. Lucia, cu mâinile în şolduri, îl priveşte şi ea nedumerită.

- Ce te uiţi -aşa, Octavian?
- Ceva nu prea e în regulă aici...
- Ce anume? îl întrebă Lucia puţin iritată. Masa e pusă. Toţi membrii familiei – sfintei familii – sunt aşezaţi în jurul mesei aşteptându-l pe stăpân. Iar stăpânul familiei, pater familias, întârzie, dar nimeni nu se atinge de bucate, pentru că domnul şi stăpânul nostru nu a sosit încă. Bucătăreasa de lux, doamna doctor în ştiinţe filologice, Lucia Herţa, e cu toate felurile la foc mic, pentru ca bucatele să fie calde, cum îi plac boierului nostru.

Octavian face un semn cu mâna:

- Ho, stai puţin, m-ai copleşit. Eu îmi puneam două întrebări, numai două. Prima: cum se face că în zi de lucru se ia masa în sufragerie, cu tacâmuri pentru musafiri, şi a doua: ce e cu aceşti copii de stau aşa de cuminţi în jurul mesei? Cum de n-a plecat unul la bridge şi cealaltă la o colegă ca să „înveţe“?

Lucia îl priveşte cu reproş. Dă din cap dezaprobator:

- Uf, dificil mai eşti! Ţie nici când e bine nu ţi-e bine. Simplu: ne-am gândit să luăm şi noi masa, mai festiv, cu toţii, în familie. Mai ales că am avut rarisimul noroc de a găsi came fără coadă prea mare, ceea ce nu e de colo.
- Sărbătorim vreo nouă restanţă a fiului nostru? întrebă el glumeţ, realizând în aceeaşi clipă că zisese exact ce nu trebuia spus.

Sorin trânteşte ostentativ o furculiţă şi dă să se

ridice supărat. Dar Lucia face ordine cu autoritatea ei binecunoscută şi recunoscută în familie.

- în primul rând nu este sau încă nu este sesiune la facultate luna asta, apoi nu înţeleg de ce vrei să-mi strici după-amiaza. Să ne-o strici, se corectează ea iritată.

- îmi pare rău, nu doream aşa ceva. Sunt pur şi simplu mirat...

— Şi indispus, după câte observ.

- Oarecum.

- Apoi aş dori să te informez că în sfârşit am avut şi eu o zi bună şi voiam să o sărbătorim în cadru festiv.

Octavian o priveşte surprins, încurcat.

— N-ai cum să ştii despre ce este vorba. Mi-a apărut un articol, la care ţin mult, în revista noastră de filologie.

El se simte prost, din ce în ce mai prost. într-adevăr are un talent de a călca în străchini, cum rar se poate vedea. Sorin e furios, Lucia îl priveşte dezaprobator, doar Andreea îl urmăreşte cu un zâmbet şugubăţ în colţul buzelor. E singura persoană din cele de faţă care se amuză copios de toată scena. S-ar putea spune că îi place încurcătura creată, ba chiar i se pare încântătoare. La un moment dat exclamă cu un aer împăciuitor:

- Dar nu s-a întâmplat nimic, mamă! Propun să mâncăm. Mi-e foame. Rău de tot. Hai, că se răceşte.

Octavian se simte în continuare vinovat El, soţul, tatăl, iar a greşit Deşi... nici un deşi! În fond, ca „pater familias“, ar trebui să facă tot ce este posibil ca în casă atmosfera să fie plăcută, respirabilă măcar, şi, când colo, tocmai el o strică. îi vine să-şi dea singur palme. Ce dracu' i-a venit să fie maliţios tocmai astăzi când Lucia, soţia lui, sărbătoreşte ceva. Dar de unde era el să ştie... ce să ştie? Ce, e pentru prima dată când vine acasă indispus şi face o observaţie aiurea care îi indispune pe toţi ceilalţi?

Lucia ia din nou frâiele în mână:

- La masă cu toţii! Gata cu discuţiile astea stupide.

Domnul nostru doreşte un aperitiv tare înainte?

Octavian dă din cap aprobativ. Acum trebuie să fie de acord cu totul ca să dreagă... ce se mai poate drege. Bea un pahar din ţuica lui preferată adusă din Ardeal. Apoi toată lumea mănâncă în tăcere, parcă îmbufnată. Se simte dator să facă conversaţie. Doar, doar se va dezgheţa atmosfera. în zadar. Mai face o tentativă. Bineînţeles, tot nereuşită. Dar nu strică să mai încerce.

- E foarte bună mâncarea, chiar excelentă, Lucia. Friptura, cel puţin, e delicioasă.

Numai că ea îl priveşte chiorâş şi-i răspunde sec:

- Mulţumesc, dragă, pentru aprecieri. Mă vor stimula în continuare laudele tale pentru opera mea... culinară.

N-a nimerit-o. Nici el, nici ea. Copiii se amuză. întotdeauna asemenea împunsături reciproce între părinţi le plac. îi fac să se simtă egali cu cei mari. Mai ales când pot strecura şi ei câte o
replică de „spirit". Ceea ce Sorin nu scăpă s-o facă:

- Ce conversaţie amuzantă! Aşa ne creşte pofta de mâncare.

Numai că a sărit peste cal de data asta. Mama, Lucia, îl admonestează violent:

- Te rog să-ţi cunoşti lungul nasului. Sorin. El şi-l ştie. E cam... lung şi tare ar avea chef să răspundă că ştie ce mare, impresionantă lungime are nasul său. Dar se abţine.

Octavian, tatăl, intuieşte posibila replică după zâmbetul şiret al fiului său şi se amuză în secret. Chiar, de unde o fi moştenit Sorin un nas atât de mare că nici el, nici Lucia nu au asemenea podoabe faciale? La urma urmei nici nu are vreo importanţă dimensiunea nasului fiului său.

Totuşi se simte nevoia unei conversaţii. Şi el trebuie s-o facă. Cine să dea tonul dacă nu capul familiei, cum nu încetează să-i repete Lucia când el se retrage în muţenia lui din ultima vreme. Doar că încercările lui se dovedesc infructuoase, zadarnice. Până la urmă, cea mică, Andreea, are idea salvatoare

care e simplă ca bună ziua. Ea îl întreabă:

- Ce mai faci, tati?

întrebare banală, omenească, firească, dar care salvează totul. El începe să povestească ce a făcut dimineaţă – nu totul, desigur – cum a discutat cu doctorul. Are darul de a relata captivant chiar şi cele mai simple întâmplări. Evident, deformează lucrurile, numai ca să fie plăcut ce spune. Doctorul Glăvănescu le apare într-o altă lumină decât îi apăruse lui la început: amuzant, şiret, simpatic, bun diagnostician, un excelent partener de conversaţie, ce mai, e o plăcere să stai de vorbă cu el. O să-l mai viziteze. Aici minte puţin, pentru că de fapt nu ştie dacă o să mai treacă pe la el. E prea indiscret insul.

Reuşeşte cel puţin să învioreze atmosfera. Tuturor le-a plăcut doctorul.

însă Lucia, ca de obicei, e mai analitică, mai lucidă, deci:

- Şi până la urmă ce ţi-a recomandat?

Octavian ezită, apoi se hotărăşte eroic:

- Nimic deosebit. Nişte medicamente pe care le ştiu deja. Şi – aici face o pauză – să ies puţin din Bucureşti, undeva la munte într-o staţiune liniştită.

Ea îl priveşte atent, apoi îl întreabă pe neaşteptate:

- Singur?

El rămâne mut. Ce se poate răspunde la o asemenea întrebare? Chiar a uitat să-l consulte pe doctor în problema asta. Se decide până la urmă:

- Cred că da. Mi-ar face bine puţină izolare la munte. Zice doctorul că un pic de singurătate nu mi-ar strica.

- Adică fără noi? – ţinu să ceară precizări Lucia, parcă silabisind cuvintele.

Iar se profilează o discuţie pe muchie de cuţit, ceea ce Andreea abia aştepta, să se mai amuze puţin. Acum însă lucrurile decurg mult mai cuminte, fără asperităţi.

- Putem merge împreună, propune Octavian.

- Te rog să fii mai clar.

- Adică? se preface el a nu pricepe.

— Simplu. Eu cred că ţi-a spus că trebuie să te duci singur. Aşa că vei merge singur, decide Lucia.

Se pare că soluţia convine tuturor. Oricum era greu să meargă toţi, dacă nu cumva imposibil. Ea are lecţii la şcoală, Sorin – cursuri la facultate, iar Andreea trebuie să meargă la liceu. Şi pe urmă, de unde atâţia bani? Cum Octavian are concediu acum – soluţia devenea clară şi... unică. Tot mama are dreptate, gândeşte Sorin, fără să mai comenteze hotărârea.

Până la urmă masa decurge destul de bine. „Lumea s-a înveselit", cum zice Andreea, cea mică, şi totul pare a fi în regulă. Octavian, ca gest suprem de interes, cere revista de filologie să vadă articolul Luciei, ceea ce, evident, o flatează. Ba mai mult, citeşte atent, pe îndelete, tot articolul. Şi nu se mulţumeşte cu atât. îl comentează cu un ton competent, spunând banalităţi, îl şi apreciază pentru eleganţa stilului, pentru „claritatea ideilor" şi celelalte. Se duce şi o sărută pe Lucia, felicitând-o. Copiii nu se lasă nici ei mai prejos. Vin şi o sărută pe mama lor. Sorin îi dă un ghiont amical. Cea mică, Andreea, vine la el şi, făcându-i cu ochiul, îi spune în treacăt, încet, să audă doar el:

-Totul e O.K., tată!

E o masă obişnuită, într-o familie reuşită. Copiii se retrag în camera lor, iar Lucia se duce în bucătărie. Rămâne singur.

Totul e bine şând se sfârşeşte cu bine, cum zice marele brii, gândeşte Octavian, deşi undeva în suflet îi rămăsese înfiptă ca o aşchie rebelă, amintirea începutului acestei mese, cu împunsăturile Luciei, cu micile lui răutăţi. Dar poate că aşa e normal, că astfel se petrec lucrurile în orice familie. Oftează fără moiv, gândindu-se din nou la Lucia.

Da, ea rămăsese aşa cum o ştia de pe vremea când abia se cunoscuseră. Era decisă în tot ce întreprindea. Şi pasul îl avea hotărât, parcă ar fi mers mereu undeva,

într-un anume loc, chiar şi atunci când se plimba. Avea o autoritate până şi a mersului. Şi-o aminti cum îi apărea venind pe stradă la locul de întâlnire. Deşi nu prea înaltă, părea totuşi astfel datorită ţinutei sale drepte. Ştia să-şi poarte statura mijlocie, conferindu-i o ţinută ce degaja o anume rectitudine de caracter. Pe vremea aceea purta un coc ce-i stătea foarte bine. îi plăcuse totul la ea: părul negru, ochii de un albastru închis, metalic, fruntea înaltă, luminoasă şi acea graţie discretă a celui mai mărunt gest. De fapt, la ea totul era discreţie. Până şi în manifestările sentimentelor pentru el aplicase o surdină, pentru că nu suporta strindenţele de nici un fel. Ceea ce nu însemna că nu-l iubea. Doar că „nu-mi place să fac caz de treaba asta“, spusese chiar ea într-o zi. Cu timpul o cunoscuse mai bine, de fapt o redescoperise. Treptat, pe zi ce trecea, ea îşi impusese personalitatea asemeni unei stăpâne peste curtea ei, dar o stăpânire ocrotitoare, blândă şi calmă, chiar afectuoasă câteodată. Ştia însă să fie în acelaşi timp autoritară, judecând în orice situaţie cu un calm poate puţin prea rece. Când trebuia, însă, devenea cu tact supusă, tandră, gingaşă. Lucia era o femeie despre care se putea spune că ştie perfect până unde i se întind moşiile sufletului şi trupului său, ale cugetului şi voinţei sale. Făcea parte din categoria persoanelor în faţa cărora este foarte greu să spui un „Nu!“ răspicat. Gândea aşa despre ea nu pentru că se simţea el slab. Nu. Dimpotrivă. Când considera el că trebuie făcut ceva, lua hotărâri ferme şi era greu să-i schimbe cineva opiniile odată formate. Dar odată cu trecerea timpului se petrecu pe nesimţite un transfer al deciziilor, cel puţin a unora dintre ele. Ea preluase cu tact unele prerogative, iar el acceptase situaţia. Când nu era de acord cu vreo hotărâre a ei, se folosea de acel cutumiar drept de veto al soţilor. După încă o bucată de vreme se prevala tot mai puţin de acest drept, chiar când se revolta în tăcere, nefiind de acord cu ea. De ce

renunţase la unele prerogative? Greu de spus. Poate şi din comoditate, poate şi pentru faptul că ea nu prea dădea greş în deciziile ei, deci nu avea ce să-i reproşeze. Când totuşi avea o altă părere, încerca mai mult s-o convingă decât să-şi impună punctul de vedere doar prin propria sa autoritate. Considerase că este mai bine aşa din mai multe puncte de vedere, în primul rând pentru asigurarea unei linişti şi a unui echilibru al căsniciei lor. Iar Lucia nu abuzase de noile drepturi pe care le cucerise, având o măsură a ei, de bun simţ, în tot ce întreprindea. Se impusese prin voinţa ei, dar fără a-l umili, ştiindu-l orgolios şi uşor de jignit De fapt, dacă stătea să se gândească bine, amândoi făcuseră tot ce le stătuse în putinţă să păstreze neînclinată acea balanţă sensibilă şi gingaşă, atât de necesară oricărui cuplu. Au existat desigur şi momente de dizarmonie, dar ele fuseseră depăşite mai uşor sau mai greu, totdeauna însă cu bunăvoinţa amândurora.

Deodată auzi vocea Luciei chiar lângă el. Nici nu observase când intrase în sufragerie. Tresări. îl întreba ceva şi el nu înţelesese la început

- Ce ţi-a spus totuşi doctorul?

— Ce ai auzit.

- N-am auzit Şi nici n-am fost prea atentă pentru că toată povestea ta a fost cam coafată. Aşa, ca pentru copii. Acum, între noi doi, care este de fapt situaţia?

Octavian se frământă şi nu ştie ce să răspundă. Numai că cu Lucia nu e de glumit

- Nu te mai codi atâta! Spune tot. Am dreptul să ştiu adevărul.

Se decide:

- Se pare că sunt un om obosit care începe să îmbătrânească. Mi-a recomandat să merg într-o staţiune. Dar de unde bani? Am nevoie de odihnă. Ce să-i faci! Trebuie să admiţi că vine şi o asemenea vreme, inevitabil. La care se mai adaugă şi viaţa asa mizerabilă pe care o ducem, societatea în care trăim...

Lucia se apropie de el, îl luă tandru pe după umeri şi îi şopti:

- Te vei duce singur. Tu trebuie să ne fii sănătos. O să ne împrumutăm de undeva. Iar la vară or să se ducă doar copiii în vacanţă.

Are în voce o căldură pe care n-o simţise demult. Fără voie, este emoţionat şi caută să nu se observe. Nu se poate totuşi abţine şi îi ia mâna. Se privesc câteva clipe în tăcere. Nu-şi spun nimic. Cuvintele ar fi de prisos, ba poate că ar şi tulbura această linişte binefăcătoare şi ar fi păcat, pentru că de mult nu au mai trăit asemena clipe împreună. Târziu, foarte târziu el îndrăzneşte totuşi:

- Parcă nu m-aş duce singur. O să-mi fie urât... aici ezită, puţin jenat... fără voi...

Ea zâmbeşte cu toată faţa. în priviri îi citeşte vechea gingăşie, cea de la început.

- Ei, n-o să fie nici o nenorocire. Te mai dezintoxici şi tu puţin de noi. O să-ţi facă bine, ai să vezi.

El dădu din cap dezaprobator:

- Ba eu cred că vouă vă trebuie o dezintoxicaţie... de mine.

Râd amândoi. El gândeşte: chiar că a fost o după amiază reuşită în familie, cum nu mai trăiseră de mult. Lucia, parcă intuind ce-ar fi vrut să spună, îl sărută discret pe obraz. Nu mai este nimic de adăugat, îşi spune el tot în gând. Deşi simte că totuşi ceva nu este în regulă, că îl roade ceva. Nici el nu ştie ce îl macină.

Noaptea nu poate dormi. Stă întins cu faţa în sus privind tavanul întunecat. Lucia doarme şi din când în când oftează prin somn, parcă ar urmări-o şi acolo grijile de fiecare zi. îi observă profilul vag prin lumina palidă ce se strecoară prin perdele de la razele slabe ale lunii. Fără voie, în memorie îi revine fotografia aceea din galantarul agenţiei de turism. Cei doi tineri

de mână... Apoi amintirile din oraşul transilvan al copilăriei şi tinereţii sale îl copleşesc năvalnic, ca un şuvoi cald ce-l învăluie cu totul ca

într-o baie binefăcătoare. Imagini proaspete – parcă ar fi fost ieri – îi apar în faţă cu o claritate neobişnuită, strălucitoare în lumina unei primăveri calde. O vede şi pe fata aceea alături, parcă zburdând ca un ied pe o pajişte la marginea lacului acela. Oare de ce îi apar tocmai acum în minte aceste imagini? Se spune că bătrânii îşi amintesc cu multă fidelitate lucruri din prima tinereţe. Dar el nu este bătrân. Nu este încă. Mai are dreptul să se credă tânăr. încă... O vreme cel puţin. Apoi somnul. Un somn lucid prin care vezi totul sau nimic.

înainte de a adormi i se păru că îi apare o lumină. Sau poate puţin după aceea. Se despărţea de viaţa reală şi se cufunda în cea de vis? Poate. I se păru deodată că are în faţă un tub enorm prin care îi vine drept în ochi un şuvoi de lumină orbitoare, nişte raze ciudate care parcă îl chemau sau chemau ceva din fiinţa sa, din ceea ce fusese el până atunci sau i se păruse că fusese. Plutea lin pe razele acelea ciudate, purtat într-o legănare calmă. La celălalt capăt al tubului luminos i se păru că vede o pajişte la margine de lac. Parcă mai văzuse cândva acest peisaj. Simţi că trebuie să rămână acolo, deşi îşi dădea seama că aşa ceva este imposibil, pentru că el trebuia să se întoarcă acum şi aici, or lacul era din ale vremuri, duse de mult Totul era o amăgire, nu se putea face nimic pentru a evada din lumea reală, mizerabilă, în care trăia. Poate doar să „fugă“, cum făceau tot mai mulţi în ultima vreme. Rămâneau în străinătate, pe unde erau trimişi în delegaţie. Numai că el nu era un „tovarăş de încredere“ care să poată reprezenta cu cinste patria în occident. Cu dosarul lui nu avea nici o şansă să prindă o deplasare „dincolo“. Poate la Sofia, sau la Moscova.

Adormi cu greu, chinuit, chircindu-se, svâcnind prin somn.

Spre dimineaţă avu un coşmar îngrozitor.

CAPITOLULUI

Din păcate concediul lui Octavian a trebuit să fie brusc întrerupt Un telefon scurt, sec, l-a chemat pentru o „problemă“ încurcată, chiar gravă, pe care el trebuia s-o „rezolve“. Aceştia erau termenii telefonului. S-a conformat. Era o dimineaţă superbă. Primăvara în sfârşit se aşezase deasupra marelui oraş, copacii îşi dăduseră drumul la frunze, primele flori apăruseră, era exact vremea pe care te puteai plimba pe aleile însorite. Tocmai într-o asemenea dimineaţă sună telefonul! Şi nu oricine se afla la capătul celălalt al firului, ci chiar directorul general. Era rechemat la institut. îi venea să urle de ciudă. Dar nu era nimic de făcut. Trebuia să se conformeze. Aproape că i se făcu rău. Oboseala pe care n-o mai simţise în cele câteva zile cât stătuse acasă reapăru subit şi nu avea nici un chef să meargă nicăieri. Totuşi trebuia s-o facă. Altă soluţie nu exista.

Trebuia să se radă. Si se simţea atât de bine cu bărbuţa lui albă care, e drept, îl îmbătrâneşte puţin, dar nu-i stă rău deloc. E constatarea autoritară a Andreei care declară că are un tată şic şi modem, că doar astăzi se poartă bărbile. Singurul lucru care o deranjează e că atunci când vrea să-l sărute, firele aspre o înţeapă, ceea ce n-o face să renunţe. îl sărută tandru şi apoi pleacă veselă. Sorin e mai reţinut, dar într-o zi i-a spus cu vocea lui voit gravă: „Bătrâne, eşti impunător cu barbă. Altfel arăţi cam june”. Până la urmă se decide să se radă. O face cu prudenţă ca să nu se taie. A mai păţit-o şi altă dată. Se spală şi pleacă la institut Fără nici un chef. Ajuns la intrare, portarul îl salută cu respect Acest „să trăiţi” l-a intrigat întotdeauna. Probabil nu va şti niciodată dacă omul acesta îl salută, pentru că ştie ce funcţie

are sau pentru că pur şi simplu îl respectă ca om, nu ca şef. De ce şi-o fi punând şi problema asta nici el nu ştie prea bine. Ar vrea să-l iubească toţi oamenii, numai că asta nu se poate. Toţi oamenii nu te vor iubi niciodată. Şi liftiera te salută respectuos. Dar poţi să ştii ce gândeşte ea despre tine? Pe culoar îşi dă seama că involuntar îşi aranjează ţinuta, se îndreaptă puţin înainte de a intra în biroul secretarei. Să fie un tic? Poate. E nevoia nemărturisită de a apărea în postura de şef? Niciodată nu s-a gândit la aşa ceva. I s-a părut mereu că e firesc, natural, chiar degajat, cu excepţia clipelor când este nervos sau copleşit de griji. Pătrunse în birou. Secretara se ridică în picioare, rostind un respectuos:

- Bună ziua. Bine aţi venit.

Ca întotdeauna. E puţin încordat. Intră în cabinetul său. Peste câteva clipe îl urmă secretara cu o mapă imensă, anunţându-I că:

- V-a căutat.. Exact ce dorea el cel mai puţin.

Ştie cine l-a căutat Se va duce. Dar după ce va vedea ce este în mapă. De fapt doreşte să rămână câteva clipe singur ca să se reobişnuiască cu atmosfera cabinetului său. E foarte elegant Sobru însă. Cândva se simţea bine în el. Poate şi acum, deşi... Dar n-are rost să înceapă din prima zi cu... Gata! Se aşează pe fotoliul din spatele biroului. Priveşte în jur. Totul pare la fel şi totuşi nu este. Oare de ce? Nici el nu ştie. Uşa se deschise. Secretara îi aduce un ceai de plante. „Sunătoare“. Ştie ea ce ştie, ca orice secretară devotată.

- Ce bună ar fi o cafea tare! – glumeşe el, căutând să fie vesel ca întotdeauna. Numai că de data asta nu-i prea reuşeşte, îşi dă deama şi el. La un moment dat nimic nu-ţi mai reuşeşte pe deplin. Totul pare fals, neterminat, până şi cea mai banală glumă. Soarbe din ceai privind pe geam spre blocurile ce se văd nu

departe, în faţă. îşi aprinde o ţigară. Ar deschide mapa cu corespondenţă, dar, vorba fiului său, Sorin, „n-are pornire“. Gândul îi fuge din nou în urmă. Parcă iar vede un lac, undeva departe, în urmă, în timpul îndepărtat. Imaginea din vitrina văzută acum câteva zile care l-a trimis la o alta imagine, aceea de demult Dar ce se întâmplă cu el? Nu se poate concentra. Face totuşi un efort şi deschide iar mapa cu corespondenţă. O răsfoieşte plictisit, neatent. Deodată ceva îi atrage atenţia. Printre atâtea şi atâtea adrese oficiale vede un plic închis, fără antet, adresat lui personal. Dă din cap: iar a încurcat secretara corespondenţa lui particulară – puţină câtă este – cu adresele oficiale.

Deschide curios plicul, pentru că la expeditor figurează un nume necunoscut: A. Niculescu. Cine poate fi? Citeşte şi, pe măsură ce parcurge rândurile, scrisul i se pare din ce în ce mai cunoscut Nu mai are răbdare şi se uită la sfârşitul scrisorii: Anda! Tresare puternic. Reia scrisoarea de la început, parcă nevenindu-i să creadă că Anda poate să-i scrie lui după douăzeci de ani! Douăzeci de ani! Ba chiar mai mult! Uneori nu mai adăugăm nimic la cifrele rotunde de teamă să nu ni se pară prea mari, iar trecerea timpului şi mai îngrozitoare.

„Dragă Octavian,

Nu ştiu dacă astăzi pot să-ţi mai spun „dragă „. Dar îndrăznesc, totuşi, după atâţia ani. Probabil tu nu ştii nimic despre mine. Eu însă am aflat lucruri frumoase despre tine. Ştiu că ai ajuns cineva, desigur numai prin străduniile şi inteligenţa ta pe care ţi-am preţuit-o întotdeauna. Şiam că ai să răzbeşti. Nu se putea altfel pentru un om de valoarea ta.

îndrăznesc să-ţi spun şi despre mine câteva lucruri. Am făcut doar şcoala de farmacie, la facultate n-am mai dat examen. Nu aveam cum mă întreţine. Apoi m-am căsătorit. Am fost fericită o vreme. Am un copil, un băiat reuşit. Apoi am avut o mare, mare

nenorocire. Soţul meu s-a îmbolnăvit şi s-a prăpădit. Boala aceea care nu iartă pe nimeni. Am rămas singură cu copilul. L-am crescut de pe vremea când avea şase ani. Acum am alte necazuri. Din banii mei puţini trebuie să le ajut pe mama şi pe bunica. între timp şi mama s-a îmbolnăvit, aşa că tot n-am scăpat de necazuri. Am mare nevoie de nişte medicamente care nu se prea găsesc la noi, de fapt nu se găsesc deloc. Dar poate înainte de toate aş avea nevoie de un doctor bun pentru mama, doctor pe care nu-l găsesc în orăşelul nostru. Pentru bunica nu pot să mai fac mare lucru, vârsta este neiertătoare, dar pe mama, dacă s-ar putea, te-aş ruga s-o ajuţi. îţi trimit reţeta şi copia fişei cu diagnosticul. Dacă nu-i găseşti medicamentele, măcar un doctor bun poate afli cu relaţiile pe care presupun eu că le ai tu. Nu am altă persoană în Bucureşti căreia să mă adresez. Te rog ajută-mă, Anda".

Urma adresa, telefonul de acasă şi cel de la serviciu.

Anda! Octavian rămâne stupefiat. Nu se poate! Doar acum câteva zile se gândise la vremurile acelea duse pentru totdeauna când în îndepărtatul orăşel se plimba cu ea pe aleile sărăcăcioase ale unicului parc din localitate. îşi adusese aminte privind fotografia colorată din vitrină, cu cei doi tineri pe marginea lacului de munte, de excursia lor la lacul acela dintre dealurile împădurite... iar acum, peste douăzeci şi ceva de ani, ea îi scrie... Incredibil! Cum se potrivesc uneori lucrurile! Ca în romane, ar zice vechiul său prieten, Ştefan. Este aproape buimăcit. Ce trebuie să facă în asemenea situaţie? Se uită spre telefon. Totuşi trebuie să ia o hotărâre. Mai ezită. Formează numărul Andei de la serviciu. îi răspunde chiar ea. Nu-i recunoaşte însă vocea la telefon. O cere pe ea:

- Cu doamna Anda Niculescu, vă rog.
- Eu sunt, Octavian.

Ea însă i-a recunoscut glasul. Este emoţionat. Simte că nu mai poate vorbi. încearcă să spună ceva,

dar nu izbuteşte. Şi ea are o voce pierdută, întretăiată. Până la urmă reuşeşte să-i povestească ceea ce el ştia din scrisoare. îi promite ajutorul cerut. Mai schimbă câteva vorbe, promiţându-şi reciproc să se sune în curând. Octavian îi dă telefonul de la institut.

în continuare totul i se pare incredibil, ca un vis pe care nu ai curajul să-l povesteşti nimănui, de teama de a nu-ţi divulga propriile gânduri şi obsesii. Ca şi cum ai povesti ceea ce vrei tu să ţi se întâmple în cele mai secrete cute ale visurilor tale cele mai ascunse. Nu se poate! Şi totuşi convorbirea telefonică avusese loc. Va avea la ce să se gândească de acum încolo! Curios rămâne faptul că de mai multă vreme îl preocupă vechile amintiri din tinereţe, mereu gândul îi fugea undeva în urmă. Totul pare normal până la un punct. Vârsta, oboseala, aspiraţiile neîmplinite – ei, câte avusese cândva! — spunea doctorul Glăvănescu... Dar nu trebuie să se ia după el. Ar fi bine să-şi păstreze calmul, să nu o ia razna. Câte lucruri ţi se pot întâmpla într-o singură zi! îşi aprinse o ţigară şi rămase pe gânduri. Trebuia să se smulgă din această stare. îl aşteptau „probleme" de rezolvat. Doar de asta a fost chemat din concediu. Hai! Să sunăm deşteptarea!

Discuţia cu directorul general a fost scurtă, ca de obicei. Concluzia era simplă: va trebui să-şi întrerupă concediul pentru a rezolva o gravă problemă care s-a ivit: unul dintre proiectele pe care el le-a condus şi de a căror realizare s-a ocupat personal a ieşit prost. Adică, mai exact: termocentrala proiectată nu funcţionează nici pe departe la parametrii prevăzuţi. S-a strecurat undeva o eroare de proiectare sau execuţia a fost defectuoasă. Desigur, pot fi mai mulţi vinovaţi: proiectantul – adică el, inginerul Octavian Herţa, constructorul care a executat lucrarea sau chiar beneficiarul dacă centrala a fost dată în funcţiune la întreaga capacitate, pentru că, evident, de

gospodărirea centralei acesta răspunde, folosindu-se bineînţeles de documentaţia pusă la dispoziţie de proiectant. Ştia însă foarte bine că proiectantul – adică el – răspunde de obiectivul proiectat până la atingerea parametrilor prevăzuţi, iar de anumite aspecte răspunde şi după atingerea parametrilor proiectaţi ca, de pildă, pentru stabilitatea şi rezistenţa construcţiilor care ar putea fi afectate grav din cauza erorilor de proiectare scoase în evidenţă în anumite situaţii, cum ar fi un seism. Iar dacă aceste erori există realmente, readucerea urgentă a centralei la o funcţionare normală trebuie făcută de cel care a greşit, adică proiectantul, dacă este vorba de o greşeală de proiectare, constructorul dacă a greşit ceva la execuţie. Desigur, pot fi şi situaţii când e nevoie de intervenţia proiectantului care se implică dacă e vorba de corectarea unor erori de execuţie.

Dar cunoaşte foarte bine legile, care definesc clar care sunt responsabilităţile proiectantului, constructorului şi beneficiarului. Numai că una era legea şi alta realitatea, practica de zi cu zi.

Deci ce era de făcut? De văzut dacă într-adevăr eroarea aparţinea proiectantului. Eroarea putea fi una de concepţie sau de elaborare a proiectului în diverse faze. Sau a celui care luase decizia finală. Preferă să nu se gândească la asta.

Desigur, nu putea fi vorba de a lua proiectul planşă cu planşă – erau mii, chiar zeci de mii –, ci de examinat care dintre sisteme nu funcţionează: circuitul de apă, un echipament incorect ales, circuitul de combustibil sau altele. Se convinsese din experienţă că, în general, o funcţionare anormală arată destul de evident că s-a făcut o eroare. Or, aceasta trebuia găsită cât mai grabnic. Deci tot el s-o depisteze şi apoi s-o corecteze. Iar dacă cumva proiectul era ireproşabil, avea obligaţia, conform legii, nu numai să-l verifice pe constructor, ci să facă un control de autor, inspecţii pentru verificarea calităţii lucrării. Dacă va descoperi o eroare a constructorului,

s-o remedieze aplicând soluţiile exacte din proiect. Cum el răspundea şi de treaba asta, era clar că operaţiunea în chestiune tot lui îi revenea. Totul devenea limpede: îl aşteptau săptămâni întregi de verificări, controale la faţa locului, măsurători amănunţite, note de constatare şi alte operaţiuni greoaie şi plicticoase. Bineînţeles, credea că nu el personal greşise, dar asta nu mai avea nici un fel de însemnătate. Important rămânea faptul că el, inginerul Octavian Herţa, era responsabil de toată operaţiunea având, printre altele, şi calitatea de şef de proiect şi inginer şef care răspunde de investiţii şi proiectări. Nici nu se avea măcar în vedere ca altcineva să preia aceste complicate operaţiuni de verificare şi control. Desigur, până la urmă se va descoperi cine a greşit şi unde s-a greşit. Omul acela sau oamenii aceia vor fi traşi la răspundere. Dar până atunci, până se va descoperi cine e vinovatul, vinovat este, cel puţin deocamdată, – doar el, proiectantul. Înţelegea bine asta şi totuşi i se părea nedrept. Cel puţin proiectul, ştia bine că nu este greşit. L-a verificat de atâtea ori împreună cu toţi colaboratorii, mai ales cu cei mai de încredere. L-a luat în toate componentele sale la examinat Nu avea nici o fisură. Nu în proiectare trebuia găsită eroarea, ci în realizare. Numai că, aşa cum ştia foarte bine, şi de asta răspundea tot el până la atingerea parametrilor proiectaţi. E drept că nu singur, ci împreună cu constructorul şi beneficiarul. Cu ei va trebui discutat. Nu voia să arunce răspundere altuia, dar ştia clar că proiectul pe care-l condusese, de a cărui executare se ocupase pas cu pas, nu conţinea nici o greşeală. îşi repeta mereu acest lucru. Se întoarse în biroul său şi ceru secretarei să-i cheme pe toţi cei din colectivul cu care lucrase la acest proiect Se auzise despre ce va fi vorba în şedinţa cu inginerul şef, aşa că fiecare venise înarmat cu toate datele necesare. Discuţia care a avut loc a fost lungă şi anevoioasă. A ţinut până seara târziu şi tot nu s-au lămurit complet lucrurile. Pe la şapte seara a dat un

telefon Luciei să-i spună că mai întârzie, relatându-i foarte pe scurt despre ce este vorba. Ajunse acasă pe la unsprezece noaptea frânt de oboseală. Lucia îl aştepta în sufragerie. Părea neliniştită. Când îl văzu apărând, se ridică în picioare şi-i veni în întâmpinare:

- Ce s-a întâmplat?

Octavian dădu din cap obosit:

- Să-ţi mai povestesc ce s-a întâmplat? Ţi-am spus pe scurt la telefon.

- Vreau amănunte, îi răspunse ea, autoritară, ca de obicei, încercă să-i relateze mai pe larg, dar la un moment dat se opri.

- în fond nici nu au însemnătate detaliile. Important rămâne faptul că eu răspund de toate. Obiectivul nu merge la parametrii proiectaţi. Asta e totul. Până nu va funcţiona la aceşti parametri, răspunde proiectantul, adică eu.

Lucia îl privi scurt, apoi îi puse o mână pe umăr:

- Hai, totuşi să mănânci. Ţi-am pregătit ceva bun, ce-ţi place ţie. Vino în bucătărie.

- Cred că n-o să pot mânca nimic. Sunt prea obosit.

- încearcă totuşi. Ia întâi o ţuică de-a ta din Ardeal, şi ai să vezi că o să poţi mânca după aceea.

Bău un păhărel, apoi mancă. Cu greu şi puţin. Bucatele parcă nu aveau nici un gust Lucia îl urmărea atent, îndemnân- du-l mereu. Fără prea mare succes însă. Octavian era preocupat şi nu-i stătea gândul la mâncare. Până la urmă Lucia îl lăsă să se culce fără a mai insista prea mult. îşi dădea seama că nu are nici un rost.

Nu era chip să adoarmă. îşi reproşa iarăşi că nu avusese curajul să-i spună directorului general în faţă adevărul gol-goluţ: în proiectarea sa şi, mai ales, în construcţia centralei se amestecaseră sau, mă rog, „se implicaseră" şi organele de partid, impunându-şi, bineînţeles, cu autoritate, ba chiar cu brutalitate,

punctul lor de vedere. Necazul era că ele, organele, nu erau de meserie, habar nu aveau ce înseamnă o termocentrală, dar aveau idei şi se pricepeau... la meseria altuia. Tot felul de activişti mai mici şi mai mari şi-au dat cu presupusul, iar tovarăşul „prim“ le-a dat dreptate în pofida protestelor – firave, e drept, – ale unora dintre adevăraţii specialişti. El, Octavian, se opusese la început indicaţiilor preţioase, dar o făcuse – trebuia să recunoască – destul de timid şi până la urmă s-a supus. Cum putei să nu fii de acord cu fraze ca: „Tovarăşi, trebuie să facem economie la materiale!“ sau „Indicaţiile organelor de partid şi de stat recomandă să nu risipim banii“ şi altele de acest fel. Nu se punea în nici un caz problema competenţei, ci a fidelităţii faţă de Partid. Cine nu era de acord, era duşmanul lui, al Partidului. Puteai să te dai de ceasul morţii, să vii cu cele mai solide argumente ştiinţifice şi tehnice, că tot nu puteai schimba decizia „organelor“. Sigur, erai lăsat să-ţi spui părerea, însă hotărârea o luau alţii, de sus. Iar dacă erai director general, era de preferat s- o laşi mai moale, altfel zburai. Si de altfel el aşa a şi făcut. A preferat să cedeze în faţa presiunilor că, de, trebuia să-şi menţină funcţia. Şi şi-a menţinut-o, deşi ştia că soluţia adoptată nu era cea mai bună. Octavian îşi aminti cu amărăciune ce-i spusese atunci Cotovelea, inginerul şef adjunct: „Mă, dacă zici nu organelor, zbori şi nu se ştie niciodată unde aterizezi. Poate undeva pe la Satu Mare, ca inginer de întreţinere, cam cu jumătate din salariul de aici. Hai să tăcem, că e mai bine. Aşa ne mai rămâne de-un şpriţ. La Satu Mare nu ne ajunge salariul nici pentru cazare şi masă. Ca să nu mai spun de familie. Cu ea ce faci?“

Nu gustase niciodată umorul lui Cotovelea, dar, în felul Iui, avea dreptate. Şi tot el adăuga, de data asta fără să mai zâmbească: „Am familie grea, doi copii la liceu şi unul la facultate. Ce dracu’ fac dacă mă retrogradează ăştia şi mă trimit pe lângă Deva, la

centrala de la Mintia? Am încurcat-o! Aşa că mai bine tac, mă supun, ba îi şi flatez: „Tovarăşi, este minunată soluţia propusă de dumneavoastră“. Păi, nu? Partidul ne cere ceva şi dacă ne supunem ordinelor date, suntem soldaţi! lui credincioşi. Chiar dacă ce ni.jşe cere este absurd, noi o să facem exact ce ni s-a indicat. Dar cine va răspunde dacă va ieşi prost centrala? Păi, normal că noi, nu Partidul, că el nu greşeşte niciodată, că de aia e partid. Şi atunci să te ţii, frate ce sancţiuni o să curgă. Crezi că ai să te poţi apăra spunând că tovarăşul Răduică ţi-a indicat să reduci consumul de ciment pentru fundaţie sau să foloseşti cărbune prost? Aş! Tovarăşul cu pricina este Partidul, nu o persoană oarecare, deci e infailibil- Şi de altfel e mai bine să nu te iei cu el, că e „prim” şi cine ştie ce ţi se poate întâmpla după aia. Aşa că e de preferat să taci, să înghiţi, să faci ce zice el, Răduică, şi pe urmă să te îmbeţi ca un porc, să uiţi că ai fost un laş.“

Şi, într-adevăr, Cotovelea spunea toate astea numai după ce se îmbăta criţă la restaurantul din Floreasca, că altfel n-avea curajul s-o facă. A doua zi era îngrozitor de speriat, mai ales când vreunul dintre cei cu care băuse îi aducea aminte ce-i ieşise pe gură la beţie. Până la urmă din asta i s-a şi tras şi a ajuns tot la ... Satu Mare.

Dar el, Octavian, avusese oare curajul să se opună deschis „soluţiilor tehnice“ cerute de sus? Nu. Protestase timid, apoi cedase. După aceea şi-a făcut multe reproşuri, n-a dormit nopţi întregi, fiind conştient că termocentrala nu va funcţiona la parametrii normali tocmai din cauza soluţiilor impuse de tovarăşii de la partid. Culmea era că la discuţiile cu „organele“ cel care fusese mai dur şi care îşi impusese punctul de vedere era „la bază“, cum se spune, frizer, e drept, vechi activist reciclat prin Ştefan Gheorghiu! Acum îşi spunea „profesor de filozofie“ şi era secretar

cu propaganda pe judeţ. Părea de necrezut, dar aşa era. Generaţiile viitoare nu vor putea probabil să creadă că un frizer a decis soluţiile finale pentru o mare termocentrală.

încercă să adoarmă. Degeaba. Se simţea vinovat. Fusese laş. Ar fi trebuit să-l pună la punct pe impostor, dar n-o făcuse. Treaba asta îl obseda de luni întregi. Zi şi noapte numai la asta se gândea. De ce n-o făcuse? Din laşitate, din oportunism? Tot una era. Avea un sentiment apăsător de culpă. Orgoliul lui de profesionist, de om, era profund rănit. Se simţea ca o cârpă după o îndelungă folosinţă. Parcă toată lumea îşi bătuse joc de el. Nu

mai conta nici faptul că era un bun profesionist Era, de fapt, un nimeni manevrat de... frizeri. Ce şă se mai mire atunci că avea ameţeli, că tensiunea îi crescuse, că avea stări depresive, că nu mai avea chef de nimic – nici măcar de mâncare. Ore întregi se zvârcoli în pat, chinuindu-se să adoarmă. Izbuti cu greu, abia spre dimineaţă. Ultimul gând înainte să adoarmă fu că, de fapt, lumea în care trăia îl transformase într-o biată unealtă fără grai mânuită de sus, de sus de toL Grav într-adevăr era faptul că nu numai el, ci aproape întreg poporul ăsta nenorocit încăpuse pe mâna unei bande de impostori. în numele unei ideologii, în care nici ei nu credeau de fapt, îşi construiau propriul lor aşa-zis comunism unde doar ei – o mână de oameni — să trăiască „în viitorul de aur al omenirii“, de fapt să se lăfăiască şi să stăpânească asemeni unor feudali ce dispun de viaţa supuşilor lor. Pentru că ce deveniseră de fapt bieţii oameni în societatea asta „multilateral dezvoltată“: nişte robi, sclavi fără nici un drept real, la cheremul stăpânilor care îşi puteau permite să ia orice fel de hotărâre – uneori absurde, alteori chiar dăunătoare societăţii pe care pretindeau că o construiesc pentru binele tuturor. Ca deciziile aberante impuse proiectanţilor şi constructorilor termocentralei. Şi nu era nimic de făcut Dacă încercai să te opui, te umileau sau, şi mai rău, te puteau distruge. Şi totuşi, se măcina el, ar fi trebuit să fie mai hotărât, să protesteze ferm, să-şi dea demisia. Hm! Uşor de zis! Şi ce făcea după aceea? Nici nu îndrăznea să se gândească la ceea ce ar fi urmat.

CAPITOLUL IV

Au urmat zile de coşmar, de lucru intens, de dimineaţa până seara, cu o scurtă pauza la prânz. Octavian mobilizase întregul colectiv la această corvoadă prelungită, deşi era în continuare convins că eroarea nu aparţinea proiectanţilor săi. Dar trebuia să verifice totul, ca să elimine orice îndoială. Altă soluţie nu exista, pentru că, de fapt, ştia cine greşise. Trebuia să se pună la adăpost de orice acuzaţie nedreaptă. Cu toate protestele unora, a verificat şi operaţiunile cele mai elementare. Chiar şi calculatorul a fost pus la îndoială. Dacă unele dintre datele ce i-au fost furnizate erau false? Nu trebuia neglijat nimic. Era desigur istovitor tot ce făcea, însă altfel nu se putea. Toată lumea era nemulţumită de această neîncredere a lui, dar puţin îi păsa. De fapt, neîncrederea în ei înşişi trebuia înlăturată. Recunoştea că în joc era şi orgoliul său personal. Cum adică, tocmai el, unul dintre cei mai apreciaţi specialişti, să fi greşit? Nu! Era imposibil! Nu-şi putea imagina nici cea mai mică eroare din moment ce el condusese personal toată proiectarea. Abia aştepta să se convingă încă o dată de acest lucru pentru a se putea duce pe capul constructorului care executase lucrările la centrala electrică. Deşi avea şi aici responsabilităţi, va demonstra tuturor că nu el a fost vinovatul. Sigur că ştia cine era vinovatul sau vinovăţii, dar nu se putea spune. Trebuia însă să se asigure că oamenii lui nu greşiseră cu nimic, ca să nu li se poată imputa nici cel mai mic lucru.

în zilele acelea grele nu uitase totuşi de scrisoarea Andei. Chiar a doua zi vorbise cu unul dintre prietenii săi, doctor, între- bându-l dacă-i poate procura nişte medicamente care nu se

găseau în farmacii. Acesta îi promisese că va încerca. Li ceruse însă reţeta. Urma să se întâlnească, să i-o dea. Când l-a căutat însă din nou, nu l-a găsit. Plecase la un congres în străinătate şi se zvonea că ar fi „rămas“, ca atâţia alţii. Alt medic nu cunoştea. Se simţea vinovat faţă de Anda, însă deocamdată nu se ivise nici o cale de rezolvare. Era nervos şi obosit în afară de necazurile proprii, îl sâcâia şi faptul că nu rezolvase măcar una din cele două rugăminţi ale Andei: nici medicamentele, nici doctorul pentru mama ei. îi veni brusc o idee. Ce-ar fi să se adreseze doctorului Glăvănescu? Se arătase destul de prietenos şi binevoitor. Poate îl va ajuta el. Dar dacă i se va părea deplasată rugămintea lui? Nu sunt nici măcar cunoştinţe apropiate, darmite prieteni şi un asemenea serviciu nu poţi să-l ceri oricui. îl văzuse pe doctor doar de două ori, în ipostaza pacient-medic. Ezită mult Ce- ar fi să încerce totuşi? Chiar doctorul Glăvănescu îi spusese să-l mai viziteze. Tocmai se pregătea să sune, că intră secretara care îl anunţă că îl caută la telefon o doamnă din provincie.

— Cine este?

- N-a vrut să spună. A zis doar că este o colegă de liceu a dumneavoastră.

întâi reacţionă nervos, dar se dumiri repede. Trebuia să fie Anda.

- Fă-mi legătura, te rog.

Auzi vocea ei la telefon.

- Tu eşti, Octavian?

- Da, eu sunt, Anda. Ce faci?

- Te sun în grabă de la serviciu. Nu prea bine, Octavian. Sunt necăjită. Mama se simte rău. Ai reuşit să faci ceva?

- Am încercat. Nu am încă nici un rezultat precis. Am rugat pe cineva, dar a plecat în străinătate. Chiar azi mă voi adresa altcuiva. Un medic pe care n cunosc.

— Te rog foarte mult. Nu pot să vorbesc prea mult. O să-ţi scriu la institut. Tu poţi să-mi răspunzi acasă. îţi mulţumesc foarte mult.

- Bine. îţi promit că o să obţin medicamentele. Voi găsi şi doctorul de specialitate de care are nevoie mama ta.

Urmă o pauză destul de lungă.

- La revedere.
- Să-mi scrij,...

— Da.

Abia într-un târziu auzi cum fusese lăsat receptorul în furcă la celălalt capăt al firului.

Conversaţia telefonică se terminase prea brusc. Ar fi vrut să-i mai spună ceva. Avusese impresia că şi ea. De fapt ce ar mai fi avut să-şi spună după atâta amar de vreme? Şi totuşi plutea deasupra sau printre cuvintele strict necesare pe care şi le spuseseră ceva deosebit, ca o dorinţă nerostită. Parcă ar mai fi trebuit adăugat ceva, ceva foarte imporant Rămăsese pe gânduri. Fără voie se întoarse în urmă, mult în urmă. Revâzu micul oraş de pe Râul Alb şi pe ei doi împreună într-una din acele seri minunate când se plimbau pe străduţa pe care locuia ea. Apoi se opreau în faţa casei lor. Se amuzau amândoi cum de peste drum îi pândea, de după perdeaua unui geam, o femeie curioasă care era în stare să stea ascunsă ore întregi să-i privească, crezând că ei n-o văd. Până la urmă se obişnuiseră cu acest martor al dragostei lor. Toată lumea li se părea binevoitoare. Asta cel puţin la început Făceau deja parte din peisajul oraşului. Şi totul li se părea cum nu se poate mai bine, că va dura toată viaţa lor această poveste frumoasă.

Telefonul sună strident sau ce] puţin aşa i se păru lui. Secretara îl anunţă că îl caută un colaborator. îi răspunse. Convorbirea fii scurtă. Nu se găsise încă nimic, nici o eroare în proiectare. Toţi erau nervoşi, mai ales că se dăduse un termen prea scurt pentru rezolvarea acestei probleme. După ce termină

discuţia telefonică, se decise să-l sune pe doctorul Glăvănescu la policlinică. I se răspunse că e de serviciu după amiază, de la orele două la opt Se decise să se ducă puţin înainte de opt pentru a-l aştepta la plecare.

Ziua trecu pe nesimţite. Lucră fără întrerupere până pe la orele şase. Dădu un telefon acasă ca să anunţe că mai întârzie. Lucia îi răspunse îngrijorată:

- Cum te simţi?

- Bine. Normal. Dar de ce mă întrebi cum mă simt, Lucia?

- Nu-mi place vocea ta.

— Nici mie dar n-am ce să fac. Doar pe asta o am. Alta... îi păru rău imediat pentru replica pe care o dăduse.

- Nu încerca să fii spiritual cu mine.

- Ti s-a părut

- Lasă că te cunosc eu. Nu e vocea ta normală. Ce, crezi că mă păcăleşti?

- Şi care e vocea mea normală?

— Dacă o să continuăm tot aşa, o să ne enervăm amândoi şi n-are nici un rost.

- Nici eu nu doresc acest lucru, draga mea. Te rog să mă crezi că...

- Bine, în sfârşit Vezi să mănânci în oraş, dacă întârzii.

- Am şi mâncat ceva.

- La revedere. Te aştept diseară.

Pe la ora şase şi jumătate plecă de la institut. Afară era destul de plăcut. Totul era să te faci că nu vezi vitrinele magazinelor deprimant de goale şi lumea înnebunită care umbla disperată să găsească ceva de mâncare. Numai că nu se găsea nimic, nici măcar ceapă la Aprozar. Răcoarea îi făcea bine după ziua infernală pe care o avusese. Primăvara tot întârzia să vină cu adevărat. Doar în timpul zilei era ceva mai cald. După câteva sute de metri de mers i se

făcu frig. Nu renunţă însă să meargă ;-e jos până la policlinică. Abia aşa îşi limpezea gândurile. Trebuia să fie atent cum îl abordează pe doctorul Glăvănescu, să nu cumva să-l refuze. Ajunse la policlinică. Intră în sala de aşteptare. Mai erau câteva persoane care aşteptau. Se uită la ceas. Era abia şapte şi douăzeci. Deschise revista pe care o avea la el şi începu să citească. Nici nu observă când trecu timpul. Pacienţii intrau şi ieşeau. Auzi, chiar lângă el, o voce:

- O, ce surpriză plăcută!

Tresărind, ridică privirea. în faţa sa stătea zâmbind prietenos chiar doctorul Glăvănescu.

— Bună seara. Am venit să vă rog ceva. îmi cer scuze că nu v-am anunţat în prealabil.

- Nu face nimic. îmi face plăcere să vă revăd.

Abia atunci Octavian observă că doctorul nu mai are hala-
tul pe el.

— O, vă rog să- mă iertaţi. Probabil vă pregăteaţi de plecare.

— Ei, şi! Un pacient ca dumneavoastră e binevenit la orice oră, zise el zâmbind.

Octavian nu-şi putu da seama dacă Glăvănescu dorise să fie ironic sau era doar politicos. La urma urmei, îşi zise ele, nici nu prea avea importanţă asta. Intrară amândoi în cabinet.

- Vă rog, luaţi loc.

După ce se aşează, doctorul îl întrebă:

- Ce vă aduce pe la mine? Nu vă simţiţi prea bine?
- Mă simt relativ bine. Dar nu pentru mine am venit.
- A! Aveţi vreo rudă bolnavă?

— Nu chiar o rudă. E vorba de mama unei cunoştinţe mai vechi din provincie.

- Şi cu ce pot să vă fiu de folos?
- Persoana locuieşte în provincie. 1 s-a prescris o

reţetă, însă aceste medicamente nu se găsesc acolo. V-aş ruga, dacă puteţi, să mă ajutaţi să le procur.

- Pot să văd şi eu reţeta?
- Cum să nu, poftiţi.

Doctorul Glăvănescu citi cu atenţie, apoi rămase pe gânduri.

- Diagnosticul e grav, chiar foarte grav. N-are rost să vă ascund.
- Am şi o copie a fişei bolnavei.

Medicul examină şi fişa apoi repetă:

- Da, e aşa cum presupuneam, intr-adevăr, o boală dură, de durată. Cred însă că ar mai trebui examinată de un specialist în domeniu. Diagnosticul văd că a fost dat doar de nişte medici internişti, ca mine, zâmbi el. Or, aici trebuie cineva specializat în astfel de boli. Un om cu experienţă.

Octavian nu răspunse pe moment nimic. Ezită câtva timp, apoi se hotărî:

- Tocmai asta mă mai roagă cunoştinţa mea. Să o ajut să ajungă cu mama sa la un medic specialist. Ea se gândeşte la cineva din Bucureşti. înţelegeţi, locuind într-un orăşel de provincie... e mai greu...

Glăvănescu îl privi pătrunzător, apoi îl întrebă scurt

- Unde locuieşte cunoştinţa dumneavoastră?
- într-un orăşel din Ardeal, la Pădureni.

— Aha! Păi atunci e mai simplu s-o trimitem la Cluj că e mult mai aproape şi deci e mai uşor de transportat bolnava acolo.

— Da, numai că eu nu cunosc pe nimeni la Cluj. Absolut pe nimeni.

- Dar cunosc eu, zâmbi doctorul Glăvănescu.
- N-aş vrea să vă cer prea mult

— Să lăsăm vorbele de convenienţă. Uitaţi ce este: la o clinică din Cluj lucrează unul dintre cei mai buni profesori ai mei cu care am rămas în cele mai cordiale relaţii şi la care de altfel trag când merg pe acolo la

vreo sesiune ştiinţifică. întâmplarea face că e şi specialistul de care avem nevoie. Plus că nefiind un om orgolios – aici Glăvănescu zâmbi subţire, iar Octavian sesiză ironia – el se va consulta şi cu colegii săi. Aşa că propun fără ezitare s-o trimitem la el.

- E prea mult ce faceţi pentru mine. Nici nu ştiu cum să vă mulţumesc.

- Să lăsăm astea. O să-i scriu, ba nu, o să-i dau un telefon şi stabilim data când mama cunoştinţei dumneavoastră va putea să se ducă la Cluj. Sunaţi-mă mâine seară acasă. Deocamdată lăsaţi reţeta şi copia fişei la mine. Voi încerca să obţin medicamentele de la farmacia noastră pe fişa dumneavoastră. Deşi, dacă stau să mă gândesc bine, poate ar fi mai înţelept să aşteptăm consultul profesorului de la Cluj. Eventual acest calmant poate să-l ia şi până atunci. Dacă-l obţin, desigur. Cu celelalte medicamente, om mai vedea ce putem face. Ştiţi, nu prea se mai importă medicamente...

- Vă rămân profund îndatorat

— Iar, domnule, cu vorbele asea de prisos. S-o lăsăm...

— Oricum...

- Nici un oricum. Acum hai să plecăm, că mă aşeaptă soţia cu masa.

- V-am făcut să întârziaţi... Regret foarte mult

— Nici pomeneală. Şi soţia mea întârzie astă seară. Are o şedinţă foarte importantă... Ia coafor. Şi e programată exact la ora asta. Or, o şedinţă acolo durează mai mult ca o operaţie de ulcer. Aşa că am timp berechet. De, femeile nu se lasă până nu arată mai bine ca acum... zece ani. Fac şi ele ce pot pentru a demonstra legea relativităţii... timpului.

Doctorul răse cu pofa de gluma sa, dar se vedea că nu pusese nici un fel de răutate în ea. Dimpotrivă, se putea ghici multă tandreţe, o căldură cu greu disimulată.

— În ce direcţie o luaţi? – îl întrebă doctorul pe Octavian.

- Spre Dorobanţi.

- Perfect Vom merge împreună până acolo. O să discutăm puţin şi despre un alt pacient De data asta al meu.

Şi iar râse. Octavian tresări.

— Nu vă speriaţi. Va fi o conversaţie cuminte. Fără... indiscreţii. Nimic despre intimităţi.

Ieşiră afară şi porniră agale pe strada străjuită de copacii ale căror crengi coborau până deasupra trotuarului.

— Cum vă simţiţi?

- Bine, răspunse fără chef Octavian. întrebarea nu-i făcea nici un fel de plăcere.

Medicul se întoarse spre el şi-l examină din mers.

- După tonul dumneavoastră nu s-ar zice că vă simţiţi prea bine.

- Ca să fiu sincer, nu grozav. Am nişte necazuri sâcâitoare la institut care mă consumă cam mult.

- îmi pot permite un sfat? Dacă nu e cu supărare...

- Vă rog.

— Nu ştiu cât de mari sunt aceste necazuri, dar ar fi mai bine să nu le daţi o amploare mai mare decât au ele în realitate.

— Am să încerc.

- Să nu vi se pară întâmplător sau banal sfatul meu. Dumneavoastră faceţi parte din categoria celor care exagerează tot ce li se întâmplă personal, tot ce îi atinge într-un fel sau altul.

— Asta cam aşa este, recunoscu Octavian. Am observat şi eu. Dar ce să fac? Aşa sunt eu făcut.

- Sau programat genetic, ar zice un coleg de-al meu. Numai că nu trebuie să privim ca pe o fatalitate felul nostru de a ne manifesta, nici chiar tipul de temperament cu care suntem dotaţi. Desigur nu-l putem schimba. însă putem încerca să-l autoeducăm,

să-l ameliorăm într-un fel, chiar dacă poate nu vom izbui într-o măsură prea mare. Totuşi un lucru se poate realiza: să ne atenuăm puţin şocurile pe care ni le vor produce necazurile, încercaţi măcar o minimă detaşare... dacă izbutiţi, e deja un prim câştig.

- Uşor de spus, dar greu de realizat. Am încercat şi eu de câteva ori, dar degeaba.

- Ştiu şi eu că nu este uşor, însă trebuie să faceţi efortul de a vă cruţa. Nici cel mai apropiat şi mai drag om nu vă poate cruţa aşa cum o puteţi face dumneavoastră înşivă. Omul însuşi este principalul său sprijin. Abia apoi vine semenul său. Ştiu, e poate puţin cinism în ce v-am spus...

Glăvănescu izbucni pe neaşteptate în râs, surprinzându-l iarăşi pe Octavian. După tonul serios de adineaori, râsul acesta îl derută de-a binelea. Nu mai ştia ce să creadă despre doctor.

- Cred că am fost prea sentenţios şi didactic. în nici un caz convingător. în sfârşit, alegeţi şi dumneavoastră ce vreţi din tot ce am sporovăit eu până acum. Ceva-ceva poate tot o rămâne.

- Bănuiesc că aveţi dreptate. Am să încerc să mă autocon- trolez, deşi, la vârsta mea, e foarte greu să mă mai schimb.

- Vedeţi, aici greşiţi dumneavoastră cel mai grav.

- Unde?

- Mereu vă preocupă vârsta, chiar bătrâneţea care se apropie. Greşiţi profund. Sunteţi un om încă tânăr, sănătos – v- o spun ca medic. Cu puţină menajare, aveţi încă douăzeci de ani buni şi frumoşi înainte. Zău aşa! Nu vă amplificaţi singur neliniştile. Şi apoi, aşa ca între bărbaţi, mai prostiţi-vă din când în când. O agapă cu prietenii, o... ce să vă mai învăţ eu, că ştiţi şi dumneavoastră ce vă face bine. Nu vă mai posomorâţi la toate nimicurile. Iar necazurile mari trataţi-le ca pe ceva ce s-a întâmplat şi oricum nu se mai poate face nimic. Trebuie să mai privim viaţa şi râzând, nu numai scrâşnind din dinţi. Altfel ne

îmbolnăvim de-a binelea. în primul rând de nervi, apoi de celelalte din jurul nostru, de lumea în care trăim, care... vedeţi şi dumneavoastră ce... blândă este...

Glăvănescu râse iar prelung, hohotitor, sfidând parcă ceva, pe cineva. Era ciudat în clipa aceea. Lui Octavian i se făcu puţin frică.

Îl privi intrigat şi nu se putu abţine să nu observe că prezenţa acesui om îi făcea totuşi bine. Până la urmă îndrăzni să i-o spună.

- E o plăcere să stea omul de vorbă cu dumneavoastră... Chiar când mă derutaţi puţin. Sunteţi foarte tonic, până şi pentru un tip posomorât şi acru ca mine. Orice s-ar spune...

- Da, da, ştiu, îl întrerupse doctorul. Nevastă-mea dealtfel îmi şi spune „Domnul Carbaxin“. Asta ca răspuns la replica mea că ea este „Doamna Sare amară“. Numai că eu sunt nedrept cu ea. Este cea mai „zaharină” persoană pe care am cunoscut-o vreodată. N-am spus „zahăr“ că nu prea ne face el bine la toţi, deşi e dulce. Da, diabetul, la o anumită vârstă...

Glăvănescu râse iar, de data asta scurt, înfundat.

Ajunşi în Piaţa Dorobanţi, îşi luară un călduros rămas bun:

- Să mă sunaţi neapărat mâine seară. Se rezolvă totul.

Octavian îl urmări multă vreme. Silueta mică şi grăsuţă se îndepărta în noapte cu mersul puţin săltăreţ, parcă ar fi dansat.

Piaţa Dorobanţi arăta ca străjuită de paznici parcă ai nimănui. O linişte ciudată plutea în jur. În primul moment erai uluit, încurcat, blocat. Nu mai circula nici o maşină. Era o linişte amenințătoare. Octavian bănui că poate trece coloana oficială. Rămase pe marginea trotuarului şi aşteptă. Auzi o voce din apropiere:, A luat-o pe dincolo!“ Nu ştia ce înseamnă „pe dincolo“. Avea să afle mai târziu că mai era un „traseu“, probabil de derutare. Peste câteva clipe s-a dat drumul circulaţiei. Traversă şi ajunse la vechiul magazin „Bitolia“ Era foarte curat, higienic şi gol. Circula şi o glumă, îşi aminti iar Octavian. Avem

cele mai „sexi” magazine din lume, pentru că sunt veşnic goale, în „nudul gol“, cum ar fi spus poetul Prodea pe care îl cunoscuse de curând. Nişte pensionari aşteptau de dimineaţă „să se bage ceva“. Salamul „de vară“, singurul care se găsea în orice anotimp, nu venise. Gestionarul se pregătea sa închidă magazinul întrucât se făcuse ora opt seara. Ultimii pensionari se retraseră dezamăgiţi. Se vor întoarce a doua zi dimineaţa. Poate, totuşi, se va băga ceva.

CAPITOLUL V

Zilele care au urmat au fost foarte agitate. Lucrurile nu se lămuriseră încă. Se părea că totuşi proiectul nu conţinea nici o greşeală. Deci cel puţin în faza de proiect Octavian Herţa nu avea nici o vină. Cu toate acestea nu se ştia încă de ce centrala nu funcţionează la parametrii prevăzuţi. Asta însemna că tot lui îi revenea răspunderea. Agitaţie, nervi, lume iritată. Nimeni nu era mulţumit, ca şi el de altfel. Mai trebuia încă multă răbdare, dar unii începuseră să şi-o piardă. îşi aduse de câteva ori aminte de sfaturile doctorului Glăvănescu. Numai că nu totdeauna poţi urma asemenea sfaturi: să fii calm, să nu te „consumi“ pentru fleacuri. Da, dar oare acestea erau fleacuri? Era în joc prestigiul, reputaţia sa de bun specialist Era un om orgolios. Ştia asta. Ar fi suferit enorm dacă ar fi fost vinovat Ştia că nu este, dar asta nu-i folosea la nimic. Spera, credea cu încăpăţânare că cei de sus nu-l vor face pe el vinovat pentru tot ce se întâmplase. Prea de multe ori verificase totul ca să se fi putut strecura o greşeală. Unii credeau că tot la constructor trebuia căutată defecţiunea. Avea şi pe partea de execuţie răspunderi, însă oricum mai reduse decât cele de la proiectare. Dacă eventual constructorul comisese o eroare, el, proiectantul, trebuia să se implice în corectarea ei. Ştia desigur asta. Şi-o repeta. Numai că intervenise frica. Dacă cei

de sus vor căuta un ţap ispăşitor pentru propria lor decizie?

În atmosfera aceasta febrilă veni scrisoarea de la Anda. O citi pe nerăsuflate. Era o scrisoare caldă, tandră, dar tristă. Avea necazuri cu bunica şi cu mama ei. îi era greu să le facă faţă singură. îi mulţumea pentru ajutorul promis. Se decisese să-i răspundă pejoc. O anunţă că a aranjat ca mama sa să se ducă la Cluj la un renumit profesor şi că o va anunţa el când totul va fi perfectat. într-adevăr, după vreo două zile doctorul Glăvănescu reuşise să-l găsească pe profesorul său şi stabiliseră ca joia viitoare, când el era mai puţin ocupat la clinică, să vină Anda cu mama ei. Octavian o sună a doua zi şi îi comunică vestea. îi spuse unde şi cum să-l găsească pe profesor, dându-i şi telefoanele acestuia de acasă şi de la clinică. O mai informă că o parte din medicamente le va expedia urgent prin poştă. Nu-i spuse că e vorba de calmante, să nu o îngrijoreze de prisos. Doctorul Glăvănescu le obţinuse, dar rămânea la părerea lui că celelalte medicamente să nu fie folosite până când nu vor şti ce spune profesorul. Poate că aşa era mai bine, în fond, doctorul ştia mai bine decât el ce este de făcut. După câteva zile primi o nouă scrisoare de la Anda care îi mulţumea din nou pentru tot ce făcuse. Mai era ceva, care îl tulburase foare mult, în această scrisoare. La sfârşit ea îi evoca anii de demult, când erau tineri şi se iubeau cum numai la vârsta aceea se poate iubi:

„Dragul meu,

N-aş vrea să mi-o iei în nume de rău, insă acum când îţi scriu, îmi aduc aminie de acele clipe de neuitat petrecute cu tine, poate cele mai frumoase din viaţa mea. Nu spun că n-am trăit şi mai târziu alte momente plăcute în felul lor, dar nimic din ce a urmat nu se poate compara nici pe departe cu clipele când am fost împreună. Sunt înfiorată de emoţie numai

când îmi amintesc prima noastră îmbrăţişare stângace şi nu ştiu de ce îmi vine să plâng. Ba ştiu. Pentru că niciodată n-am mai trăit şi nu voi mai trăi o asemenea fericire. Iartă-mă, te rog, pentru destăinuirile acestea prosteşti. Am uitat, pentru câteva secunde, că au trecut douăzeci de ani, că nu mai sunt tânără. Nu trebuia să-ţi scriu aşa ceva.

Te îmbrăţişez totuşi,

Anda

P.S. Tare aş vrea să văd cum arăţi astăzi. Bogdan, prietenul tău din copilărie pe care l-am întâlnit zilele astea, mi-a spus că foarte bine. Nu ştiu cum a venit vorba şi el mi-a povestit că v-aţi întâlnit la Bucureşti".

Octavian rămase vreme îndelungată cu scrisoarea în faţă fără să-şi poată desprinde privirea de pe ea. Parcă era paralizat. Prin faţa ochilor începură să i se perinde iarăşi vechi scene pe care până nu demult i se păruse că le-a uitat cu totul. Se lăsă furat de amintiri. Totul părea ireal de frumos, ca într-un vis. Era ca sub influenţa unei vrăji de care îi era imposibil să se desprindă. Lumea de acum dispăruse, făcând loc trecutului de mult apus. Şi unde era acel trecut? Unde rămăsese el oare? Acolo, pe malul Râului Alb. Desigur, nu totul fusese frumos atunci. Trăise destule clipe grele, mai ales la început, când veniseră în refugiu – de fapt evacuaţi din Bucovina – doar bunica, mama şi el. Tatăl său era pe front. Nu putea uita câte umilind înduraseră de la gazda la care fuseseră cazaţi – familia Lucacs, parcă aşa îi chema. Mereu îi acuzau că au fugit de „tovarăşii sovietici". Ce, ei nu sunt oameni? Doar veniseră să ne elibereze. Iar noi, nerecunoscători, am fugit de ei!

Asta încă n-ar fi fost nimic. A urmat spaima, teroarea că vor fi trimişi înapoi la Cernăuţi. Refugiaţii din Bucovina erau „ridicaţi" – aşa se spunea atunci – şi duşi îndărăt De fapt erau expediaţi în Siberia.

Aveau să afle mai târziu că nici unul din cei „ridicaţi” nu ajunsese acasă. Totul se petrecea noaptea, după ora douăsprezece, ca să nu afle lumea. Apărea la poartă o dubă neagră fără geamuri şi-i luau pe toţi ai casei. Un ungur, prieten al tatei, îl avertizase să nu mai doarmă un timp acasă. Drept care, cât a durat prigoana s-au refugiat în cimitire, luându-le pe rând pe toate: ortodox, protestant şi catolic. Acesta din urmă era cel mai „confortabil”, pentru că avea cripte mari unde puteai să dormi învelit în pături chiar şi când era frig sau ploua. Înainte de lăsarea serii până dimineaţa erau locatarii cimitirelor, înnebuniţi de spaimă că totuşi ar putea fi găsiţi şi acolo dacă i-ar fi pârât careva. Iar el, copilul de şase ani, a rămas marcat pentru toată viaţa de spaima strigoilor, că doar se aflau pe domeniilor lor. nu-i aşa? După un timp s-a zvonit că vânătoarea de refugiaţi a încetat. Lumea zicea că probabil autorităţile strânseseră numărul care li se ceruse.

Îi cunoscuse apoi pe minunăţii transilvăneni. îi apărură în minte ţăranii aceia, baci Adam şi nana Salvina, care îi aduceau lapte pe gratis „pruncului”. Şi nu numai lapte. Pentru că nu aveau nici un ban cu care să cumpere mâncare, iar lui îi era foame. Apoi s-a întors tata de pe front Au venit şi zile mai bune, când tata şi- a găsit o slujbă. A crescut anii au trecut şi cele rele se uită. Rămân clipele frumoase. Şi poate cea mai frumoasă a fost aceea când a întâlnit-o pe Anda. Terminase liceul, vrusese să se înscrie la facultate, dar i se respinsese dosarul, fusese recrutat făcuse armata, se întorsese din armată, juca teatru la echipa de amatori a oraşului şi montase un spectacol de estradă. Atunci a cunoscut-o, la o repetiţie. La început nici n-a putut crede că acea fată frumoasă, elegantă, îl putea place pe el... un nimeni. Nici măcar nu arăta cine ştie ce. Şi totuşi ea l-a iubit. Şi astăzi crede asa. După aceea, s-au întâmplat atâtea lucruri

nu tocmai plăcute. Tatăl său fusese exclus din partid pentru că fugise de nişi din Bucovina şi pentru alte lucruri pe care, chipurile, le-ar fi făcut acolo. Toată lumea din oraş credea că el, Octavian, ca fiu al unui om cu asemenea dosar, nu va putea reuşi nimic în viaţă. Dar ce importanţă mai aveau astea acum? Lui i-au rămas în memorie doar clipele fericite petrecute alături de ea.

Nici nu observă când intră secretara. Văzându-l stând nemişcat, ea se sperie:

- Vă este rău?

Tresări puternic. Readucerea la realitate i se păru brutală, chiar dureroasă. Se dezmetici cu greu.

- Nu. Sunt doar foarte obosit.
- Vă caută cunoştinţa dumneavoastră...

— Care cunoştinţă?

- Cel pe care l-aţi angajat la Serviciul Tehnic.

— A, ştiu. Dumitru Prodea.

- Să-i spun să intre?
- Da, sigur.

Peste câteva clipe în birou intră furtunos un bărbat încă tânăr, parcă puţin prea gras pentru vârsta lui. Purta o barbă ce-i conferea o asemănare izbitoare cu Dostoievski.

— Să ne trăiţi mult şi îmbelşugat, boierule. Greu se pătrunde la domnia voastră!

Octavian îl privi câteva clipe şi se miră încă o dată cum de se pricopsise el cu cunoştinţa asta: un prieten îl rugase să intervină pentru angajarea la institut a unei rude îndepărtate. Neavând studii de specialitate, îl încadrase la Serviciul Tehnic... ca să înveţe meseria de desenator proiectant. Şi o învăţase binişor. Ruda era... poetul Dumitru Prodea care stătea acum în faţa sa.

- Ce vânt te aduce pe la mine, poete?
- Nici un vânt sau, dacă doriţi, un vânt de simpatie şi recunoştinţă.
- Hai, lasă textele şi spune adevărul.

Prodea ezită câteva clipe. între ei se stabiliseră un gen special de relaţii peste care oricât timp ar fi. trecut, nu s-ar fi putut schimba cu nimic, mai ales formulele de adresare. Poetul îl trata cu „Domnia voastră, boierule“, iar el îl tutuia, adesându-i-se cu „Poete“.

— Am venit, boierule, deşi sunt un poet, cu un text.: prozaic.

- Zi-l repede că sunt ocupat

- Văd, dacă mai văd bine, o scrisoare parfumată pe cinstita dumneavoastră masă.

Octavian tresări. Uitase scrisoarea pe masă. O introduse repede în sertar, parcă simţindu-se vinovat.

- Prea târziu, boierule, că am văzut-o deja. Vă scriu cosânzenele încă. Tot tânăr şi berbant cum vă ştiu! De fapt, după cum arătaţi...

— Hai, lasă prostiile, Mitică. E o scrisoare de la o fostă colegă de liceu. Atât şi nimic mai mult.

- De ce vă explicaţi? Cine se explică prea mult, înseamnă c-are de ascuns ceva. Sau cum zice franţuzul: „Qui se scuse...“

- Hai, lasă aforismele şi zi textul acela în proză, poete, şi dacă se poate pe româneşte.

- Păi cum să vă zic...

- Spune cât.

- Am un mic necaz... Cât vă lasă inima şi la chenzină se restituie. O centă.

- Bine, e în regulă.

îi dădu banii şi poetul bătu în retragere:

- Nu vă reţin, că vă văd tulburat. Probabil scrisorica... însă atenţie, boierule, nu mizaţi prea mult pe o carte, că nu se ştie ce iese. Potul deşi mare, se poate merge şi pe altele, mai puţin riscante

Octavian voi să-l repeadă, însă nu mai avu pe cine, pentru că poetul deja dispăruse în spatele uşii de parcă nici n-ar fi fost vreodată în încăpere. Nu ştia de ce. dar vizita lui Prodea îl indis- pusese. Şi nu vedea

motivul. Omul îl amuza şi adesea îl chema chiar el la o şuetă, ba uneori îl invita să bea o bere la o braserie de lângă institut când ieşeau de la serviciu. Toată lumea se mira de această relaţie ciudată dintre inginerul şef şi un oarecare proiectant începător. însă adesea prezenţa veselului Prodea îi făcea bine după o zi grea. Glumea cu măsură şi avea grijă să nu sară niciodată peste cal. De altfel se purta foare respectuos cu el în ciuda tonului uşor zeflemitor pe care-l avea uneori. Octavian îl ajuta cu mici sume de bani pe care poetul i le restituia cu mare regularitate la salariu. Când se vedeau, discutau tot felul de nimicuri care îi făceau bine. De data asta însă ceva îl indispusese la Dumitru Prodea. Ce? Probabil zeflemeaua lui nu se prea potrivea cu amintirile sale. Căzuse cam prost.

Scoase din nou scrisoarea din sertar şi o mai citi o dată. Post-scriptumul îl urmărea ca o obsesie. ..Tare aş vrea să văd cum arăţi astăzi...“

Rămase iar pe gânduri. Ce trebuia să facă în continuare? Sau trebuia să facă ceva? Să-i răspundă? Şi dacă... nici nu îndrăzni să se gândească mai departe. Poate ar fi mai bine sa nu-i mai scrie. Când va avea ceva de comunicat, o să-i transmită telefonic strictul necesar. Şi totuşi... Până la urmă se hotărî să-i scrie o scrisoare sobră, banală, ca între prieteni. Aşa şi făcu. Numai că după ce o citi, îşi dădu seama că ieşise altceva decât ar fi voit el. Aproape că i se făcu ciudă când îşi reciti propriile rânduri cu care se încheia scrisoarea:

„Ţi-am citit din nou Post-scriptumul. Nu-ţi ascund că şi eu aş dori să te văd...“

Ce Dumnezeu mi-a venit, se miră singur. Bărbat matur, serios şi se prosteşte. Apoi zâmbi. în fond, o simplă replică de politeţe ca răspuns la ce scrisese ea. Nimic mai mult, se linişti el. Chiar, de ce îşi făcea griji şi pentru asta?

Restul zilei decurse normal, fără incidente

deosebite. încercă să uite de scrisoare, de cea pe care o scrisese el. Doar că la plecare o luă cu el şi o expedie în drum spre casă.

După câteva zile Anda îl sună să-l informeze că va merge la Cluj cu mama ei şi, înainte de a încheia convorbirea, îi spuse aproape şoptind:

- Să ştii, Octavian, că mă gândesc cu plăcere şi bucurie că într-o zi poate totuşi ne vom revedea. Ar fi aşa de frumos!

Pe moment nu avu replică. Tăcură amândoi la telefon. Abia într-un târziu el îi răspunse tot încet, aproape în şoaptă:

- Da, poate se va ivi ocazia să ajung vreodată prin oraşul vostru. Şi eu doresc că ne vedem...

Mai mult nu putu spune. Şi atât i se păru prea mult. După ce lăsă receptorul, îşi spuse din nou că nu trebuia să... dar tot el simţea că deşi nu trebuia, ar vrea totuşi s-o vadă într-o zi. Măcar o dată. Cum spunea şi ea: „s-o vadă cum arată astăzi“. Fata frumoasă de odinioară, adăugă el în gând. Chiar, ar fi nemaipomenit de interesant să vadă cum arată ea acum după atâta vreme.

Timpul trecea şi problema centralei nu era rezolvată. Se părea că într-adevăr proiectanţii nu greşiseră. I se cerea să meargă să vadă centrala pentru a verifica dacă nu cumva la construcţie se greşise. Desigur că proiectanţii nu puteau lipsi la această verificare. Se hotărâse plecarea în provincie la centrala din oraşul N. Chiar în ziua aceea l-a sunat Anda ca să-i spună ce a făcut la Cluj. Din păcate diagnosticul pe care îl dăduseră doctorii din localitate era corect, ba, mai mult decât atât, situaţia era şi mai gravă decât se apreciase iniţial. Se impunea acum un tratament în forţă, intensiv. Unde profesorul venea cu altă

părere, era medicaţia. Nu era de acord cu ce prescriseseră ceilalţi medici, afară de calmante. Deci doctorul Glăvănescu avusese dreptate. Anda îi mulţumi pentru tot ce făcuse şi-i spuse că primise scrisoarea pentru care îi mulţumea foarte mult. Era bucuroasă că şi el dorea să se vadă într-o zi. La sfârşitul convorbirii el o informă că va pleca pentru câteva zile din Bucureşti, aşa că nu vor mai putea vorbi la telefon. Ea îl întrebă unde şi, când află că va pleca în oraşul N., exclamă:

- Nu se poate! în N. vei fi în zilele următoare? Dar este extraordinari Tu ştii că de acolo la noi este un tren dimineaţa la opt şi ceva. în două ore eşti aici. Ce-ar fi să tragi o fugă? După ce îţi termini treaba, vii încoace. Ce zici?

Octavian rămase fără replică. Chiar nu se gândise ce aproape sunt cele două localităţi.

- Da, este o idee bună. Voi veni. Am să te sun de acolo ca să te anunţ când voi sosi.

Glasul i se gâtuise de emoţie. Ar fi vrut să mai spună ceva însă nu putea. O auzi ca prin vis:

- Abia aştept, dragul meu să te văd. Va fi fantastic, minunat. Doamne, în sfârşit o să vină clipa asta pe care o visez de atâta vreme.

Şi vocea ei era emoţionată. Octavian nu şi-a amintit niciodată ce şi-au spus după aceea. Când puse receptorul în furcă, era parcă pe altă lume. Făcu eforturi să-şi revină, dar nu prea reuşi. Şi totuşi o va vedea! Mintea lui de om matur, lucid îi spunea că nu e bine să se mai reîntâlnească, însă celălalt, poate tânărul de altădată, se bucura ca un copil că o va revedea.

..Acum nu mai poţi bate în retragere”, îi şopti cel tânăr la ureche. „Şi totuşi, zise maturul, poţi să te eschivezi, să-i spui după aceea că ai fost chemat urgent la institut şi a trebuit deci să pleci pe neaşteptate”. ..Ar fi o laşitate, protestă Octavian cel din tinereţe. Nu este permis unui bărbat să se poarte astfel cu o femeie pe care o iubeşte”. ..A iubit-o”, îl

corectă inginerul Herţa de astăzi. Să nu încurcăm timpurile, epocile chiar, adăugase tot maturul. „Dar ea te aşteaptă cu dragoste, doar ai văzut ce scrisori îţi scrie şi ce-ţi mai spune pe deasupra şi la telefon”, intervine cu înflăcărare „tânărul” de altădată. „Nu-ţi dai seama de urmări! Ce

s-ar putea întâmpla dacă...“, încercă iar maturul. „Ei, ce să se întâmple? O să vă vedeţi, va fi frumos, veţi petrece câteva ore minunate. Veţi fi amândoi fericiţi şi nimeni nu va avea nimic de suferit din cauza bucuriei voastre“.

„Ce simplu ţi se pare ţje totul, tinere, îl admonestează maturul. Te vezi, te bucuri, eşti fericit câteva ceasuri şi pe urmă... îţi pui pălăria şi pe aici ţi-e drumul“.

Octavian îşi dădu seama că lupta care se dădea în el trebuie să aibă totuşi un sfârşit. Care? Nu ştia încă, totuşi o hotărâre va trebuie luată indiferent care va fi ea. Nu avea rost să se frământe atâta. Va vedea ce va face după ce va ajunge la N. Dacă se va gândi tot timpul la asta, o să înnebunească de-a binelea. Şi la urma urmei trebuie să lase hotărârea pentru ultima clipă. Poate aşa e mai bine. Ce-i vor dicta mintea şi inima sau inima şi mintea, aceea va face. Dar dacă cele două nu se vor putea înţelege nici atunci?

Dădu din umeri neputincios. Nici o hotărâre nu se putea lua în clipa aceea. Ceva în el se rupsese în două, poate nu în două părţi neapărat egale. Nici nu ştia unde este cumpăna, cumpăna adevărului. Parcă există unul acceptat de toată lumea? Fiecare are adevărul său şi nici acela la fel pentru fiecare clipă a vieţii. Depinde cum ne prinde clipa hotărârii pe care urmează să o luăm. De care parte a cumpenii. Cea din trecut sau cea din prezent. Nici el nu ştia de care parte este încă.

CAPITOLUL VI

În după amiaza aceea îşi dăduse întâlnire cu vechiul şi bunul său prieten Ştefan. Hotărâseră mai demult să ia masa în oraş „ca băieţii”, cum spunea el. Era de fapt unicul prieten bun care îi rămăsese încă de pe vremea studenţiei şi într-un fe! singurul prieten adevărat pe care îl avea. Sigur că mai avea şi alţi „amici” cu care se vedea, se frecventau reciproc cu familiile, dar asta era cu totul altceva. Ştefan avea calitatea rară de a fi omul căruia îi puteai destăinui orice, chiar şi cele mai intime lucruri pe care până şi ţie însuţi te jenezi să le mărturiseşti. Nu numai că era cald şi apropiat, dar ştia să te asculte cu înţelegere şi răbdare. Iar de discreţia lui se convinsese demult. Putea să-i spună orice. Ştia că Ştefan nu l-ar putea „turna“. Era exact omul de care aveai nevoie când dădeai de un necaz. Oricând putea să-ţi dea un sfat înţelept. Tocmai de aceea întâlnirea cu el pica cum nu se putea mai bine. Octavian se gândise deja să se sfătuiască cu el în legătură cu ceea ce avea de gând să facă.

Stabiliseră să se vadă la un mic restaurant cu grădină, unul dintre puţinele care supravieţuiseră din vechea generaţie de aşa- zise „cârciumi” ale Bucureştiului de altădată. Câteva mese într- un salonaş şi alte câteva într-o mică grădină în mijlocul căreia trona, ca un stăpân absolut, un castan uriaş a cărui umbră ocrotea pe toţi clienţii. Când se întâlneau doar ei doi. aici veneau. Era ceea ce s-ar putea numi un restaurant de cartier.

Puţină lume îl ştia, în afară de cei din partea locului. Personalul era civilizat şi totul în jur sclipea de curăţenie. Trebuia să se vadă pe la şapte, direct acolo. Octavian ajunsese primul, de fapt venise mai devreme tocmai pentru a ocupa o masă la umbră, chiar sub castan. Nu peste multă vreme îşi făcu apariţia şi Ştefan. îl intrigase todeauna mersul lui ciudat, legănat ca al unui marinar pe covertă. Statura lui înaltă şi slabă mai atrăgea atenţia printr-o curioasă înclinare pe spate, de parcă ar fi alunecat pe o punte prea umedă, mereu în mişcare, în tangaj. îl urmări cum se apropie, poate puţin amuzat, puţin duios, aşa ca la vederea unui drag prieten pe care îl aştepţi totdeauna cu plăcere.

Se salutară bucuroşi că se revăd după destul de multă vreme. Comandară două grătare de porc şi o sticlă de vin, apoi începură să-şi spună noutăţile, ce făcuse fiecare în ultima vreme. Ştean fu primul care „dădu raportul".

- Mari noutăţi n-am să-ţi dau, Octavian. Totul curge normal, nu mi s-a întâmplat nimic deosebit nici la slujbă, nici acasă. Iar eu îmi doresc să fie linişte, doar atât. Când nu se întâmplă nimic, înseamnă că totul este în regulă, normal. Că lucrurile sunt la locul lor, deci e bine. După câte am tras în ultimul timp – boli, spitalizări, decese, înmormântări, parastase – numai evenimente nu-mi doresc. Ce să-ţi mai spun... Mi-ajung atâtea câte au fost. Ca la circulaţie: nu doresc evenimente rutiere sau de altă natură. Aşa că mă bucur că pot să-ţi spun că în ultima vreme nu mi s-a întâmplat nimic. Suntem sănătoşi cu toţii, Mania – cu slujba ei, e cum o ştii, veşnic ocupată la serviciu. Copiii sunt cuminţi, fiecare îşi vede de carte. Deci nimic senzaţional sau măcar cât de cât interesant. Astă seară sunt un interlocutor plictisitor din moment ce nu pot să-ţi furnizez vreo ştire mai acătări. Că o

ducem prost cu banii... asta o ştim cu toţii. Nu ne ajung... Aşa că... mai căutăm să adăugăm ceva... fiecare cum poate... chiar dacă nu totdeauna onorabil...

Octavian zâmbi privindu-i figura osoasă, cu pometii obrajilor proeminenţi, cu veşnicul său zâmbet de om cumsecade. Doar ochelarii cu rame groase şi negre îi confereau o expresie mai severă figurii. Aceasta era doar o impresie de moment, pentru că imediat zâmbetul anula orice aer de severitate.

— Cred că ai dreptate. Poate că o existenţă banală e de preferat uneia prea... agitate. Depinde şi cum eşti făcut: unora le place o viaţă trepidantă, chiar aventuroasă, plină de neprevăzut. Altfel s-ar plictisi.

— Se poate. Mie unul, Octaviane, nu-mi plac „evenimentele“ de nici un fel. Probabil sunt construit pentru o existenţă domestică, banală, cum spui tu. Cândva, când eram mai tânăr, mă mai agitam şi eu ca să evit monotonia vieţii cotidiene. Acum însă...

Ospătarul le aduse fripturile. Erau gustoase şi mâncară cu poftă, renunţând pentru moment la conversaţie. Băură apoi un pahar de vin rece şi-şi aprinseră câte o ţigară.

- Dar tu cum o duci? îl întrebă Ştefan după câteva clipe de tăcere.

— Aşa şi aşa. Amestecat, cum zice bucureşteanul.

- După figura ta nu s-ar spune că prea bine. Ai necazuri? -Da.

-Mari?

- Destul de mari.

— Poate îmi spui şi mie despre ce este vorba, dacă nu sunt prea indiscret.

— Tu şi indiscret, îi răspunse zâmbind Octavian. Uite despre ce e vorba. O centrală a cărei proiectare am condus-o şi de a cărei construcţie am răspuns alături de cei care o făceau nu vrea şi pace să funcţioneze la parametrii prevăzuţi. Şi ca să nu te plic-

tisesc cu detalii tehnice, îţi spun doar atât că am verificat proiectul în diversele lui faze şi n-am descoperit nimic, nu am găsit nici o greşeală. Sigur, ar mai trebui spus că pe parcurs ni s-au dat unele indicaţii... Acum urmează să mergem la faţa locului să vedem ce a făcut constructorul. Poate acolo s-a comis eroarea. Bineînţeles, cum ţi-am spus, eu răspund şi de realizarea centralei, alături de constructor, pentru că trebuie să urmăresc pas cu pas ce a făcut el. Ceea ce de altfel am şi făcut. Cam asta e. Nu-ţi ascund faptul că este în joc prestigiul şi reputaţia mea la care, precum ştii, ţin foarte mult, pentru că mi le-am câştigat cu greu, după ani şi ani de trudă.

Ştefan dădu din cap înţelegător.

— Da, da. E normal, la urma urmei, să ţii la reputaţia ta de specialist Si după cum te ştiu eu, nu vei renunţa la această idee. Eşti un om – aici Ştefan îşi căuă cuvântul – mândru, care îşi ştie valoarea. Ca orice om crescut şi trăit în Ardeal.

- Ştefane, Ştefane! Delicat ca întotdeauna. Aşa cum te ştiu de o viaţă. Tu ai fi vrut probabil să spui că sunt orgolios, dar te-ai jenat. Eu am recunoscut totdeauna că sunt orgolios. N-am făcut niciodaă o taină din asta.
- Vorba unui prietene de-al meu, scriitor: „Numai tâmpiţii n-au orgoliu“. Parcă a şi scris asta într-o carte. Poate că are dreptate. Cred că trebuie să ai demnitatea propriei tale valori. Altfel, te calcă alţii în picioare.
- Dacă o ai... valoarea...
- Tu în mod sigur o ai, Octaviene.
- Iar eşti drăguţ, ca de obicei.
- Numi place vocabula asta „drăguţ”. E atât de burgheză, de convenţională, de filistină. în fond ce înseamnă? Nimic esenţial. Poţi să spui despre un câine că este „drăguţ“ sau că un copilaş poate fi „drăguţ”, ori despre o Dăpuşă. Probabil că străbunicii noştri orăşeni au preluat-o de la francezi: „joii, tres joii“. Nu

înseamnă de fapt nimic, după părerea mea.
- Iartă-mă, Ştefane. N-am vrut să te supăr. Am constatat numai că eşti foarte delicat. Ca de obicei, de altfel.
- Nu, nu m-am supărat. Cuvântul nu-mi place. Mai ales când le aud exclamând pc unele cucoane: „drăguţ“ la vederea unei picturi, de pildă. Atunci îmi ies pur şi simplu din minţi. Mi s-a întâmplat asta la vernisajul unei expoziţii. „Drăguţ“ e o vorbă de-a noastră, a regăţenilor, cum ne spuneţi voi, ardelenii, celor de peste munţi, din Muntenia. Ţi-ai însuşit-o fără voie, de când te-ai mutat aici...

Octavian se amuză. De fapt la atât se mărgineau momentele de „furie” ale lui Ştefan. Şi acum zâmbea deja puţin încurcat că se înfierbântase.
- M-am ambalat puţin, deoarece asia mă indispune. în fond e o prostie să acorzi atâta importanţă cuvintelor. Or fi ele vehicolcle sensurilor, dar nu trebuie să le exagerăm însemnătatea. Hai să mai bem un pahar.

Băură liniştiţi apoi, fără nici un motiv aparent, nu mai vorbiră nimic. Dintr-o dată conversaţia se blocase de parcă nu ar mai fi avut cc să-şi spună. Trecură minute bune fără să-şi vorbească nimic. Octavian se frământa în tăcere. îşi mai aprinse o ţigară, bău din pahar şi rămase cu gândul aiurea. Tăcerea începuse să-i apese stingheritor. De obicei puteau sporovăi ore întregi fără întrerupere. Acum însă părea să se fi întâmplat ceva de care nu-şi dădeau ei seama, gândi Octavian. Doar că el nu observase că în tot acest timp cât tăcuseră, Ştefan îl cercetase atent prin ochelarii săi cu rame groase.
- Octaviane, mi-aş permite o întrebare indiscretă. Te urmăresc de multă vreme astă seară. Ce te apasă, de fapt?
- Ei, nimic deosebit Probabil necazurile despre care ţi-am vorbit
- Lasă-le pe astea. Cred că e vorba de altceva, de altă natură.

Octavian se frământă în scaun, parcă nu şi-ar mai fi găsit locui. îşi mai aprinse o ţigară cu gesturi febrile, nenimerind capătul ţigării cu flacăra brichetei.

- Hai, dă-i drumul. Spune-i torul duhovnicului tău. La fel ca altădată, demult, când erai îndrăgostit., ehe... ştii tu când... Lucia...

Octavian tresări violent. Lui Ştefan nu-i scăpă. îl privi adânc, pătrunzător prin ochelari, apoi îi spuse blând, cu zâmbetul său din totdeauna:

- Te ascult Dacă e nevoie, mă uit în altă parte, iar tu priveşti unde vrei. E mai uşor aşa.

Octavian îşi duse mâna la frunte, parcă ar fi transpirat subit, trase adânc aer în piept şi începu cu voce întretăiată, şovăitor, nesigur. Cuvintele ieşeau greu, parcă erau trase cu forţa de un călău nevăzut.

— E o poveste veche de acum douăzeci de ani. Nici nu ştiu cum să încep. Mi-e foarte greu. Te rog să mă înţelegi. Asemenea lucruri nu le poţi spune oricând şi oricui. N-am vorbit niciodată nimănui despre ce-ţi voi istorisi ţie astă scară. Trebuie să mă adun puţin.

Se vedea că lui Octavian îi era greu să înceapă sau nu era pregătit încă. Ştefan înţelese şi abătu discuţia în altă parte, cel puţin pentru moment, ca prietenul său să poată totuşi începe povestea pe care o bănuia neobişnuită.

- Am răbdare. Hai să mai bem un pahar de vin şi să mai fumăm o ţigară. Nici nu e prea târziu. Aici e plăcut, aşa că nu te grăbi. Dacă vrei mai putem vorbi despre altceva înainte de a începe. A propos, cum te mai înţelegi cu Lucia? Mi-am permis întrebarea, pentru că m-ai ţinut tot timpul la curent cu – aici Ştefan îşi căută iar cu grijă cuvântul – sinuozităţile relaţiilor voastre. Nu te superi, cred, că te-am întrebat. Dacă nu vrei, nu-mi răspunde.

Octavian respiră uşurat, parcă bucuros că a scăpat de ceva dificil de făcut:

- De ce să mă supăr? Doar am vorbit de atâtea ori despre asta. Lucia e tot cum o ştii. Ea nu se poate

schimba şi poate e mai bine aşa. Şi nici nu cred că ar putea să devină alta. Aşa ceva este imposibil. Este o voluntară cu un comportament autoritar. De fapt are multă personalitate. Poate puţin prea multă, cum observai tu odată.

- Ei, mi-am permis şi eu o mică remarcă. Sper că nu mi-ai luat-o în nume de rău.

- Să ştii că aveai dreptate. Tocmai de aici izvorăsc... neînţelegerile dintre noi. Imaginează-ţi situaţia: un om care este prea puţin dispus la concesii, dorindu-şi mereu să domine, aceasta este Lucia, şi un altul orgolios, mereu simţindu-se rănit în amorul propriu că, de, e bărbat, care sunt eu. îţi dai seama ce ciocniri pot avea loc, ce scântei sar din lovirea acestor pietre tari. Nu o dată atmosfera devine incandescentă sau, ca să spunem lucrurilor pe nume, de-a dreptul insuportabilă. Pentru ambele părţi. Deoarece atunci când ea nu cedează „prerogativele“ ei de stăpân autocrat, eu devin intratabil. Mă închid în mine. Tac pur şi simplu. Şi fac cum vreau eu sau cum mi se pare că vreau. Pentru că nu o dată nu prea ştiu ce vreau. Demonul contradicţiei mă face să adopt o altă soluţie în probleme familiale numai pentru că este exact inversă celei propuse de ea. Şi-ţi dai seama ce iese de aici. Au fost multe asemenea situaţii când lucrurile păreau a lua o turnură primejdioasă. în faţa „tăriei“ sale îmi era mereu teamă să nu par mai slab şi atunci reacţionam în consecinţă. Decr-.exact cum nu trebuia. E clar că greşeam. E drept că şi încăpăţânarea ei nu era mai prejos. Şi de aici urmările pe care le cunoşti: certuri, nu o dată inutile, violenţe de limbaj de o parte şi de cealaltă. Desigur fără trivialităţi, dar o jignire tot ne mai scapă câteodată. A fost foarte dificilă acomodarea, mai ales în primii ani. De fapt, nici astăzi nu ştiu dacă ne-am acomodat pe deplin, pentru că din când în când mai au loc erupţii de autoritate — ea – sau de orgoliu – eu. Dovadă stau certurile care au durat mult timp după ce noi ne închipuiam că lucrurile

s-au aşezat pe făgaşul cel bun. Ştii bine că la un moment dat am fost nu departe de a ne retrage ambasadele, ca să zic aşa. Noroc că a intervenit înţelepciunea ei şi... concesiile mele. Şi a fost desigur bine că am înţeles la timp fiecare câte ceva. Trebuie să recunosc că este un om înţelept Lucia. Şi neaşteptat de echilibrat în situaţiile grele sau limită, cum li se spune. E una din marile ei calităţi. Deşi nu întotdeauna înţelege că nu suport să fiu dominat sau să par dominat în faţa altor persoane şi îndeosebi a copiilor, nu întinde coarda prea mult, nu o forţează până la rupere. Ştie totuşi să sc oprească şi să încerce o reconciliere, chiar dacă nu atunci pe loc, ci mai târziu, dar tot o face. Acuzaţia că nu mă menajează, pe care i-am adus-o de atâtea ori, e valabilă doar atunci când orgoliul meu nu se manifestă exacerbat Când devin exagerat, atunci această acuzaţie cade. Are şi ea dreptul să mă pună la punct. Că nu o face întodeauna pe motive întemeiate asta e o altă problemă. în fond, fiecare din noi greşim şi în general oamenii greşesc în comportamentul lor nemenajându-i tccrnai pe cei care le sunt dragi şi cărora le sunt dragi. Suntem uneori mai po’iticoşi şi amabili cu străinii. Da, în societate trebuie să părem buni şi blânzi, fără asperităţi care să ne facă insuportabili. Impresia contează... nu? Şi categoric Lucia ţine la mine, chiar mă iubeşte în felul ei. aşa cum şi eu nu-mi pot imagina o altă femeie lângă care aş fi putut sta ţoală viaţa. Deasupra tuturor asperităţilor care mai dăinuie în relaţiile dintre noi, suntem o pereche ciudat de sudată având asemenea caractere dificile, pentru că aşa suntem amândoi. Sigur, o asemenea convieţuire nu e întotdeauna uşoară pentru cei doi parteneri. Dar niciodată nu mi-aş dori o altă convieţuire. Chiar când suntem supăraţi unul pe altul, cea mai mare dorinţă a mea este să stingem conflictul. Trebuie să recunosc însă cinstit că o asemene'. convieţuire nu întotdeauna paşnică poate obosi la un moment dat chiar pe omul cel mai

rezistent Eu am simţit asta uneori. Cred că şi Lucia. Important rămâne faptul că amândoi facem tot ce este posibil ca această convieţuire nu numai să supravieţuiască, ci să fie cât mai paşnică şi cât mai echilibrată, chiar caldă. Da, da, chiar tandră, aş zice, cu gingăşii nebânuite.

Octavian se opri încurcat, parcă buimăcit, uitându-se speriat la Ştefan,

- Cred că te-am ameţit. Ţi-am ţinut o adevărată prelegere despre relaţiile mele cu Lucia.

- Nu, deloc. Te-am ascultat cu mare interes. Niciodată nu mi-ai prezentat atât de deschis, de direct, raporturile tale cu ea. Parcă voiai să ţi le explici ţie însuţi ca să le poţi înţelege mai bine. Ai fost ciudat de pasionat şi, în acelaşi timp, lucid. Chiar m-ai intrigat. Tot ce mi-ai spus a sunat ca o examinare a unei situaţii înainte de luarea unei hotărâri.

Octavian tresări pentru a doua oară în seara acea. Şi la fel ca prima dată, lui Ştefan nu-i scăpă nici acum. Se aşternu din nou o pauză lungă, parcă nedorită de cei doi. Octavian simţea nevoia să se odihnească după ce vorbise atât de mult, iar prietenul înţelesese că trebuie să-l lase s-o facă, să nu-l zorească cu povestea ce i-o promisese adineaori. O pauză se impunea oricum. Sc hotărâre s-o respecte amândoi.

Intr-un târziu Octavian sc hotărî:

- Ţi-am promis o poveste veche de acum douăzeci de ani. Aş vrea să te rog să ai răbdare s-o asculţi. Eşti primul care o vei afla.

Ştefan încuviinţă, dând din cap.

— Era pe la sfârşitul anului o mie nouă sute şaizeci... Abia mă întorsesem din armată. Doi, de fapt trei ani pierduţi după ce mi s-a respins dosarul pentru facultate. Bietul tata crezuse că dacă vorbeşte cinstit. pe faţă despre sentimentele lui de român bucovinean. i.sc va şi d?. dreptate şi se vor lua măsuri reparatorii. Numai că alţii făceau legea după război şi urmarea a fost cumplită. A fost dat afară din slujbă şi de peste

tot... dar, în sfârşit, de aici mi s-a tras. Am spus ani pierduţi, dar de fapt greşesc. Multe din cele ce le-am învăţat în cei doi ani îmi sunt folositoare şi astăzi. Doar că între timp ceilalţi colegi ai mei erau deja în anul doi de facultate, iar eu eram un nimeni, un biet mărunt funcţionar la o întreprindere. Poate că ar trebui să-ţi explic mai pe larg de ce mi s-a respins dosarul pentru facultate. Cred că îţi aduci aminte că atunci se obişnuia ca fiecare judeţ să-şi trimită candidaţii pentru admitere, având rezervat un număr fix de locuri. Selecţia se făcea pe baza dosarelor de cadre care erau minuţios verificate. Ei bine, dosarul meu avea mai multe „hibe". Familia noastră era refugiată din Bucovina de nord şi ni se reproşa că, vezi Doamne, am fugit de ruşi, pardon, de tovarăşii sovietici. De altfel pe buletinul meu scria „născut în U.R.S.S." deşi Bucovina nu fusese niciodată a Rusiei. E drept, jinduise mereu s-o aibă. După ce tata se întorsese de pe front, venise direct în orăşelul unde fusesem evacuaţi mama, bunica şi eu. Sfătuit de nişte prieteni, se înscrisese în Partidul Social- Democrat. La unificarea cu Partidul Comunist, în 1948, a devenit membru al noului Partid Muncitoresc Român, care, bineînţeles, tot comunist era. Deşi fără prea multă carte, tata era un om inteligent, un autodidact, drept care a fost folosit în diverse „munci" de partid. Ei, şi ce crezi că face el într-o şedinţa de partid? Auzind că în funcţia de preşedinte la cooperativa nu ştiu care e numit un ungur, că responsabil la alimentara e numit un ungur, că la nu ştiu ce instiuţie e numit tot un ungur, deşi în orăşelul nostru nu erau prea mulţi unguri, sub zece la sută, tata se scoală în picioare şi întreabă cu candoare prezidiul: „Bine, măi tovarăşi, dar în oraşul ăsta trăiesc numai unguri? Români nu mai sunt?" A fost un moment de stupoare. Sala a amuţit. Primul secretar, care prezida şedinţa şi era şi el ungur şi pe deasupra şi cu ceva sudic în sânge, după ce şi-a revenit din uluială a spus scurt: „Bine,

tovarăşul..., vom avea noi grijă!“ Şi a avut. La verificările de partid care au avut loc în 1949-1950 l-au exclus din partid pe tata. L-au dat afară şi din slujba modestă pe care o avea. Şi pentru că nu era îndeajuns câte păţise, cel mai bun prieten al lui – un basarabean pripăşit pe la Cernăuţi – a făcut o informare în scris că nu ştiu ce făcuse tata pe acolo când era membru al Societăţii .Ărboroasa“, care, vezi Doamne, era naţionalistă şi deci antisovietică. Era perioada arestărilor. Puţin a lipsit să nu fie luat şi tata.

îţi dai seama deci ce dosar aveam eu pentru admitere. S-a dus bietul tata în audienţă la inspectorul şef pentru învăţământ al judeţului, dar n-a reuşit nimic. Atunci ce şi-a zis el: să merg chiar eu în audienţă, că ăla văzându-mă mic şi amărât cum eram, o să se înduioşeze. Graţie bunăvoinţei secretarei am reuşit să intru la el după ore întregi de aşteptare. Când am intrat în birou m-am prezentat. Auzindu-mi numele, mi-a spus scurt: „Ieşi afară!“ Cred că a fost cea mai scurtă audienţă din istoria lumii. Ar merita să figureze în Cartea recordurilor. în autobuzul care mă ducea spre casă, lacrimile îmi curgeaua pe obraji, deşi făceam eforturi să mă stăpânesc. Lumea se uita cu milă la mine. Peste câteva zile mi-a venit ordinul de recrutare. Am făcut doi ani armată, l-am pierdut şi pe al treilea, pentru că am fost lăsat la vatră la o lună după ce se dăduse examenul de admitere. Am ieşit eu raport la comandantul regimentului să-i cer permisiunea să mă prezint la examen, dar bineînţeles nu mi-a aprobat, deşi era vorba doar de o lună de armată. M-am întors deci în orăşelul meu. N-aveam nici o meserie. Mi-am găsit o slujbă măruntă, cu un salariu modest. Părinţii mei, săraci şi fără multă carte, făcuseră tot ce se putea pentru mine. Dar, rămăsesem tot un oarecare, fiul unui administrator de şcoală, fost agent fiscal, dat afară din partid, fără studii superioare, fără nici o profesiune serioasă. în ochii unora păream probabil un ratat Nici în UTC nu voiau

să mă primească.

în această situaţie fiind, am cunoscut o fată de o mare frumuseţe în împrejurări care n-au nici o importanţă acum. Ţi le amintesc totuşi în treacăt: eram în echipa artistică a întreprinderii unde cu modestele mele înzestrări făceam de toate: textier, prezentator, actor, regizor. Ea cânta. Nici astăzi n-am să pot înţelege cum această fată frumoasă, de familie bună – nu zâmbi, asta contează foarte mult într-un orăşel de provincie – s-a putut apropia de mine şi mai ales cum de m-a iubit. Pentru că nici frumos nevoie mare nu mă ştiam. Ca să nu-ţi mai spun cum eram îmbrăcat în timp ce ea venea cu cele mai cochete rochii, eu abia reuşisem să-mi fac un costum dintr-o stofă ieftină pe care îl purtam numai de sărbători, că se şifona îngrozitor, iar în toate celelalte zile umblam cu aceeaşi pereche de pantaloni şi cu acelaşi pulover. Ei bine, cu toate acestea, fata despre care se spunea că e cea mai frumoasă din oraş m-a acceptat aşa cum eram. Până la urmă am devenit cea mai cunoscută pereche, ba unii spuneau că cea mai reuşită. Probabil frumuseţea ei se răsfrângea şi asupra mea, ceilalţi văzându-mă altfel decât eram. Nu toată lumea însă agreea „relaţia noastră". După o vreme am început să observ şi priviri chiorâşe, răuvoitoare. Adică, vezi Doamne, ce caută sărăntocul ăsta lângă o asemenea mândreţe de faţă. Odată, la un bal, am fost chiar apostrofat de un inginer care încerca să şi-o apropie: „Puştiule, ce-ar fi să laşi fata în pace? Nu e de nasul tău". E drept că insul era beat, însă oricum m-a durut intervenţia lui brutală. Eram orgolios încă de pe atunci. Dar am trecut peste toate. Şi peste rezervele abia mascate ale familiei ei, eu nereprezentând „o partidă" convenabilă. O iubeam din toată fiinţa mea, cum nu iubisem până atunci nici o fată şi cum nici după aceea multă vreme n-am fost în stare să iubesc. Eram pregătit – sau aşa credeam eu – să birui toate obstacolele, afară de unul. Dar să nu anticipez. Şi ca

să nu lungesc prea mult vorba, trebuie să-ţi spun că ne făcusem planuri de viitor. Căsătorie şi aşa mai departe, tot ce-şi propun doi tineri îndrăgostiţi.

Lucrurile păreau a decurge normal. Opoziţia unora, chiar apropiaţi, nu ne demobiliza. Eu hotărâsem să dau examen de admitere la facultate — se renunţase la „dosare“ – şi urma să vedem cum vor decurge lucrurile. Ori ne vom căsători, ori peste un an va veni şi ea la Bucureşti să încerce să dea examen. Aveam mai multe variante pregătite. Eu am plecat la admitere, am reuşit şi deoarece examenul se dăduse târziu şi până la începerea cursurilor mai rămăseseră puţine zile, nu m-am mai întors acasă decât în vacanţa de iarnă. Mai exista un motiv foarte serios: nu aveam bani de drum şi ştiam că părinţii nu au de unde să-mi dea pentru a veni în Bucureşti. Aşa că până au început cursurile, am stat clandestin prin diverse cămine studenţeşti şi am făcut „blatul“ la cantine. Până a mă întoarce în vacanţa de iarnă am corespondat neîntrerupt şi toate lucrurile păreau a fi în regulă. Abia acum, fiind la mare depărtare de ea, realizam cât de mult o iubesc. în scrisori ea îmi spunea acelaşi lucru. Şi a venit acea nenorocită vacanţă de iarnă. Nici azi nu ştiu de ce ne-am despărţit de fapt. Motivul pare să fi fost o mârşăvie săvârşită de un individ care pretindea că o iubea şi despre care nici nu vreau să-mi aduc aminte. Dar cum s-au întâmplat de fapt lucrurile nu ştiu nici acum. Din păcate n-am putut uita toată povestea asta nenorocită. Cred că la despărţirea noastră au concurat mai multe cauze. Să le iau pe rând. Prima a fost, cu siguranţa, întâmplarea aceea nenorocită despre care ţi-am vorbit: într-o seară ne-am dus să ne plimbăm în parc. Am simţit la un moment dat că suntem urmăriţi. La început n-am dat importanţă faptului, numai că după ce ne-am aşezat pe o bancă, am văzut un bărbat care vine spre noi, se opreşte şi-i spune ei: „Bună seara, Anda!“, apoi dispare la repezeală. Pentru moment m-am blocat Eram

uluit Apoi am realizat ce voise să spună individul: ‚fii atentă, Anda, că te- am văzut că eşti cu altul în parc“. Asta însemna că era ceva între ea şi insul pe care, cu tot întunericul din jur, mi se păruse să-l recunosc. Deci ea avea nişte obligaţii faţă de el, ceea ce însemna că nu-mi fusese fidelă pe timpul cât lipsisem din oraş. Au urmat bineînţeles, explicaţii neplăcute. Ea se justifica susţinând că nu e cu nimic vinovată. Că fusese la un bal şi la acel bal individul acesta îi făcuse curte insistent dar ea îl ţinuse la distanţă. De atunci o tot aştepta când ieşea de la serviciu în speranţa că „îi va primi prietenia“. Ea l-a refuzat dar n-a prea putut scăpa de el. Deşi situaţia nu-mi plăcea deloc, până ia urmă am acceptat toate justificările ei. Numai că a doua zi dimineaţa, ieşind în oraş, am aflat de la o cunoştinţă că insul cu pricina mă căuta să stea de vorbă cu mine. Şi până la urmă m-a găsit. Ce mi-a spus a avut darul să-mi înlăture orice îndoială. Anda îmi fusese infidelă. Omul m-a informat ca să mă exprim eufemistic, că a ajuns la mari intimităţi cu ea, că ea nu se opusese... mă înţelegi. Că au făcut revelionul împreună şi altele... După amiază, când m-am revăzut cu ea, i-am relatat tot ce aflasem. Cu toate jurămintele ei de... castitate, am refuzat s-o cred. A încercat să-mi explice că tipul este un ins mârşav, că, înainte de a veni eu, o amenințase că o să inventeze o poveste care s-o compromită dacă nu acceptă „prietenia“ lui şi dacă nu renunţă definitiv la mine. N-am crezut-o. Eram prea tânăr ca să-mi pot imagina că există în lumea asta mare şi indivizi atât de mizerabili ca insul acela. Şi n-am vrut s-o iert cu nici un preţ.

Dacă analizez mai în profunzime cu mintea mea de astăzi, o altă cauză a despărţirii noastre, care derivă desigur din prima este orgoliul meu. Chiar dacă admiteam că este în fond nevinovată, fiind victima unei calomnii, eu nu puteam să concep că iubita mea să fie implicată într-un asemenea scandal. însemna că se expusese singură unei situaţii dubioase, care deja o

compromisese. Iubita mea, a mea, înţelegi, trebuia să se menţină la un comportament care s-o facă invulnerabilă oricăror calomnii. Deci ea totuşi greşise acceptând chiar temporar şi oarecum de nevoie societatea acestui individ abject.

Desigur ar mai fi fost şi o altă cauză a despărţirii noastre: mândria ei. Dacă ea ar fi produs proba concretă a corectitudinii sale, eu mi-aş fi dat seama că este nevinovată şi castă. Dar ea nu a acceptat această disculpare pe drept cuvânt, zic eu astăzi, dezonorantă. Mi-a promis-o după căsătorie. Ceea ce mi s-a părut o amânare pentru a câştiga timp, ca eu să mă obişnuiesc cu ideea că ea totuşi... păcătuise. Mi-a cerut s-o cred pe cuvânt, iar eu n-am avut încredere în ea. Eram eu prea jignit în orgoliul meu? Era ea prea mândră ca să accepte singura probă palpabilă, înainte de căsătorie? Probabil că fiecare în felul nostru aveam şi în acelaşi timp nu aveam dreptate. Destul că această cantonare încăpăţânată pe poziţie a amândurora ne-a fost fatală. Eu m-am întors la Bucureşti; după scurt timp a plecat şi ea din oraş la o şcoală de farmacie. Mi-a scris, încercând o împăcare, dar eu n-am vrut să cedez şi nici ea să renunţe la poziţia ei. îmi cerea încredere, iar eu probe concrete. Cine a greşit? Ea că se expusese totuşi, acceptând nişte relaţii, e drept pasagere, cu acel ins mizerabil sau eu care mă consideram profund jignit de tot ce se întâmplase, mai ales că tipul povestise în oraş ce lecţie mi-a dat el! Aşa înţelegea el discuţia avută cu mine, spunând tuturor că Anda va fi a lui până la urmă, pentru că deja şi fusesede fapt.

Cum am putut să-l cred pe el şi nu pe Anda e greu de înţeles, însă cu mintea mea de tinerel aflat la prima mare iubire n-a fost greu să fiu indus în eroare. Nu ne-am mai văzut după aceea niciodată. Dar Anda a rămas marea iubire a acelor ani. Fiecare tânăr are o iubire pe care n-o poate uita. Asta a însemnat ea pentru mine. Din păcate, terminată atât de trist, atât de dureros. Asta e tot Sigur, amănunte romantice, de

atmosferă, n-are rost să-ţi ofer. Ar fi ridicol. La vârsta noastră...

Octavian luă nervos paharul şi-l bău dintr-o suflare, parcă ar fi vrut să se răcorească după un drum lung şi obositor prin arşiţă. Ştefan îi urmări atent mişcările fără să spună nimic. Ştia că povestirea se terminase, numai că pentru ce avea el de gând să întrebe se cerea o pauză. Era mai bine aşa, gândi el. Octavian trebuia lăsat să se odihnească după această poveste, după o asemenea călătorie dureroasă în timpuri trecute.

Totuşi întrebarea trebuia pusă. După ce crezu că a trecut suficient timp pentru ca Octavian să se liniştească, o puse:

- Şi această femeie a reapărut de curând în viaţa ta, Octavian?

întrebarea răsună parcă prea tare în urechile lui Octavian. Sau îl surprinse din nou nepregătit Răspunse scurt cu o voce înceată, obosită:

-Da.

Urmă o nouă tăcere. Parcă vinovată. De fapt amândoi se simţeau vinovaţi. Ştefan că pusese atât de direct întrebarea, iar Octavian pentru că recunoscuse că Anda reapăruse şi că acest lucru îl tulbura profund, deşi n-ar fi trebuit având în vedere atâtea şi atâtea lucruri...

Ştefan riscă o nouă întrebare, de data asta mai prudentă:

- Cum s-a întâmplat?

- Mi-a scris. A aflat adresa institutului de la un prieten comun. Mi-a povestit tragedia vieţii ei: i-a murit soţul acum câţiva ani, lăsând-o cu un copil pe care l-a crescut singură. Nu s-a mai recăsătorit. A fost îngrozitor totul, iar acum are alte necazuri. M-a rugat s-o ajut cu nişte medicamente pentru mama ei grav bolnavă şi dacă se poate să-i găsesc un medic specialist Bineînţeles, am ajutat-o. Apoi ne-am mai scris, am vorbit la telefon de câteva ori şi...

Iar o pauză[7]'hedorită. Ştefan aştepta cu răbdare, neinter- venind. Din privirea lui se vedea că intuise continuarea, care nu întârzie.

— ... şi am stabilit să ne revedem curând. Mă voi duce eu acolo. Am o delegaţie într-un oraş apropiat unde voi pleca să rezolv nişte treburi despre care şi-am vorbit la începutul acestei seri. N-are importanţă cine a propus această întâlire. Adevărul este că o dorim amândoi. Şi acum, judecă-mă. Aştept verdictul tău.

Ştefan dădu din cap că a înţeles, dar nu spuse nimic. Tăcea. Şi tăcu timp îndelungat. Părea că se gândeşte la cu totul altceva. Dar Octavian ştia că prietenul său nu se putea gândi decât la ceea ce se aşteptau amândoi. Acum trebuia să aibă el răbdare. Răspunsul va întârzia puţin, dar va veni până la urmă. Şi avea mare nevoie de acest răspuns. De el depinde ce va face în continuare. Pentru că încă nu era hotărât cum trebuie să procedeze, îi auzi vocea:

- N-am să te judec şi nici n-am să dau vreun verdict. Cu atât mai puţin sfaturi. Vreau doar să-ţi spun că şi eu am trecut printr-o întâmplare aproximativ asemănătoare. Probabil că eşti surprins. Văd după expresia figurii tale că acesta era ultimul lucru la care te puteai aştepta de la un om liniştit şi echilibrat ca mine. Ei bine, uite că a fost posibil să mi se întâmple şi mie ceva asemănător. E drept, când eram ceva mai tânăr. Iubisem cândva o fată care m-a părăsit într-o zi fără nici o explicaţie. Pur şi simplu a dispărut şi din oraş. N-am mai văzut-o vrei cinci-şase ani. Intre timp eu mă căsătorisem când, într-o zi – pe neaşteptate – întâmplare nenorocită sau fericită, mă rog – o întâlnesc pe stradă în Bucureşti. Şi nu ştiu cum s-a făcut, dar am reluat idila. Te scutesc de amănunte. Destul că mi-a dat toată viaţa peste cap. M-am îndrăgostit de ea mai tare decât fusesem înainte. Soţia mea a simţit. Ce a urmat îţi închipui. Un adevărat infern. Mă pierdusem cu totul. Dacă la început n-am

luat lucrurile în serios, ca orice bărbat tânăr – e drept cam neexperimentat – mai apoi mi-am dat seama că mă afund tot mai mult Căsnicia mea era pe punctul de a se destrăma, iar eu nu mai ştiam ce să fac. Era o situaţie ciudată: pe amândouă mi se părea că le iubesc, la fiecare din ele apreciam altceva, deosebit Situaţie imposibilă, înţelegi, care nu poate dăinui la infinit Deci, cum să-ţi spun... e bine să te gândeşti mult înainte de a face un pas şi mai mult înainte de a lua o hotărâre. Sfaturi în asemenea situaţii nu se prea pot da, iar dacă se dau, ele nu sunt urmate de obicei. Aş zice să amâni orice hotărâre până după revederea cu ea. Poate atunci vei privi altfel lucrurile, vei înţelege ceea ce acum nu înţelegi prea bine. Revederea cu ea s-ar putea să fie o decepţie şi atunci lucrurile se rezolvă de la sine. în caz contrar mai ai timp destul pentru a vedea ce vei face. Totul trebuie gândit fără grabă, indiferent de ce hotărâre vei lua. Hotărârea îţi aparţine. Eu nu pot să-ţi spun decât atât: fiecare om va răspunde de propria fericire sau nefericire. Din afară nu se vede nimic; numai sufletul nostru ştie sau simte ce trebuie făcut în momentele grele ale vieţii noastre. Sau cum să-ţi mai zic... doar noi înşine...

Ştefan se opri neştiind ce să mai spună. Bău o înghiţitură din pahar, apoi îşi aprinse o ţigară. Se vedea că nu ştie sau poate nu mai vrea să continue. Octavian aşteaptă cât aşteaptă, apoi îşi pierdu răbdarea şi întrebă:

— Eu totuşi ce să fac? – exclamă aproape deznădăjduit Octavian.

- Ştiu eu ce să-ţi spun...
- Să mă întâlnesc cu ea? Aş putea pur şi simplu să n-o fac.
- Da, dar i-ai promis.
- Şi eu m-am gândit la asta.
- Depinde ce înseamnă această întâlnire pentru tine, la ce se va limita ea...
- Adică?

- Puteţi să vă vedeţi ca doi foşti prieteni. Să vă depănaţi amintirile... să vă opriţi aici, dacă veţi avea puterea... Poate ea nici nu doreşte mai mult. Şi atunci totul va fi normal, ca la orice revedere între doi oameni care nu s-au mai întâlnit demult
- Si părerea ta care e până la urmă?
- roţi să te duci, dar să nu uiţi nici o clipă că au trecut atâţia ani de când vă iubeaţi şi că de atunci au intervenit multe în viaţa fiecăruia.

- Şi dacă am să mă îndrăgostesc din nou de ea?

Ştefan dădiftlin umeri.

- înseamnă că va trebui să-ţi duci crucea până când vei fi obligat să iei o hotărâre definitivă. Adică să optezi. împotriva iubirii e greu de luptat. Singurul leac e tot iubirea. însă o alta iubire. Pentru altcineva. Mai mult nu pot şi nu vreau să-ţi mai spun acum. Poate după ce vă veţi revedea o să-mi permit să-ţi spun nişte lucruri... în funcţie de cum a decurs reîntâlnirea voastră şi de ce ecouri a avut în sufletul fiecăruia. Mai ales al tău. Până atunci să aşteptăm. Cine ştie, poate timpul le rezolvă... iar de nu... vei mai vedea ce este de făcut. La un lucru trebuie însă să te gândeşti de pe acum: dacă treaba se complică... Vreau să spun că atunci s-ar putea să ai necazuri. Dacă se află ceva. Ştii... codul eticii şi echităţii solialiste. Şi de obicei asemenea lucruri tot se află până la urmă. în astfel de situaţii poţi să-ţi pierzi şi funcţia...

Octavian rămase pe gânduri. Tot farmecul serii se spulberă dintr-odată.

CAPITOLUL Vn

Ajunse destul de târziu acasă. Lucia îl aştepta în sufragerie tricotând. Avea o carte deschisă alături, pe masă. Chipul ei de o frumuseţe severă de profesoară, se întoarse spre el. îl privea întrebător.

- Bună seara, o salută el.
- Bună, îi răspunse ea pe un ton neutru.
- Ce faci?
- Am citit până adieaori, iar acum croşetez. Dar tu?

— Am întârziat puţin cu...

- Ştiu, îl întrerupse Lucia. Ai fost cu Ştefan la restaurantul vostru preferat.
- De unde ştii? se miră sincer Octavian.
- Mi-a spus soţia lui.

-Aha!

- Ea mi-a telefonat

Asta voia să însemne că soţia lui Ştefan dăduse telefon, nu „ea", Lucia, soţia lui. Deci e un om discret. Şi mai putea să însemne: „Vezi, Ştefan i-a spus soţiei sale că mergeţi la restaurant, pe când tu n-ai crezut de cuviinţă să mă anunţi", ceea ce aducea a reproş la adresa lui. Nu ştia cum să reacţioneze. Până la urmă se decise:

- Furat de treburi, era să şi uit că trebuia să ne vedem astăzi. Mi-am adus aminte când tu erai deja plecată de la şcoală. Aşa că nu mai aveam cum să te anunţ. Cum ştiam că ai să zăboveşti pe drum după

cumpărături, nu te puteam suna nici acasă.

- Dar de ce te justifici atâta, dragă? Ai fost la restaurant cu Ştefan şi gata. A propos, cum v-aţi simţit?

Lucia părea că trece uşor peste incident, însă el o simţea că totuşi e puţin supărată. Doar o cunoştea de atâta vreme.

- Bine. A 'fost plăcut. Am sporovăit despre tot felul de lucruri. Nici nu ne-am dat seama cum trece vremea. Ştii că eu mă simt foarte bine cu Ştefan.

- Am observat, remarcă ea sec.

Octavian îşi pierdu răbdarea şi îi răspunse puţin răstit;

- Ce e cu tine? Te-a supărat cineva?

- Nu, nimeni. Ţi se pare.

- Ei, nu mai spune! N-ai să mă păcăleşti tu pe mine. Te ştiu aşa de bine. Dă-mi voie ca după atâţia ani...

- Eşti chiar atât de sigur că mă cunoşti aşa de bine?

- Cred că da.

- Vezi? Tu singur spui „cred" că te cunosc. Deci ai şi tu îndoieli în privinţa asta. Aşa că nu mai fi atât de sigur.

- Bine, dar trebuie să accepţi că niciodată nu poţi cunoaşte pe cineva pe deplin. întotdeauna mai rămâne câte ceva de descoperit, nou, neprevăzut, uneori chiar surprinzător.

- Văd că eşti în pasă filosofică astă seară.

- Iar tu în pasă proastă.

- Oarecum.

— Eşti cumva supărată pe mine că am întârziat?

- Nu.

- Sau că nu te-am anunţat că voi merge cu Ştefan la restaurant?

- Nu, nici de asta.

- Atunci de ce?

Lucia îl privi lung, pătrunzător cu ochii ei reci, apoi

îi spuse direct, aproape brutal:

- M-a supărat fiul tău.

— Dar ce a mai făcut?

- îmi place acest „mai“. Deci ştii şi tu că face destule.

- Da, ştiu.

— Si cu toate acestea nu vrei să iei hăţurile în mână.

- Bine, bine, îţi cunosc reproşurile. Poate că sunt îndreptăţite.

- Pe care ţi le fac degeaba, pentru că tu tot nu reacţionezi.

- Spune-mi totuşi ce a făcut Sorin?

- Nimic deosebit. A fost obraznic ca de obicei. Văzând că se pregăteşte să plece, i-am spus că poate ar fi mai bine să stea acasă să mai înveţe sau măcar să citească o carte. Mi-a răspuns impertinent şi a plecat N-a venit nici acum. Ei, ce ai de zis?

- Aha! Lasă că vorbesc eu cu el astă seară. Am să-l iau mai din scurt

- Tare aş vrea s-o văd şi p-asta. Nu mă culc până nu vine Sorin, deşi mi-e somn. Ţin mult să asist la o scenă dură între tată şi fiu.

— Ai să asişti, îi răspunse morocănos Octavian şi se îndreptă spre dormitor.

- Nu ţi-e foame? îl întrebă Lucia. Am pregătit ceva ce-ţi place ţie.

- Nu, mulţumesc. Am mâncat la restaurat.

Se dezbracă şi-şi puse halatul de casă. Deschise televizorul pentru cele două ore zilnice de emisie. Buletinul de ştiri începea cu El şi Ea, continua cu ei şi se termina cu „Poporul, Ceauşescu, România“. Urma un fel de spectacol de proporţii gigantice într-o mare piaţă publică din nu ştiu care oraş al patriei. Bineînţeles, portretul uriaş al marelui cârmaci acoperea faţada unui bloc de câteva etaje. Doi actori – un bărbat şi o femeie cam trecută – răcneau din rărunchi versuri tot despre

El şi Ea. Cam ăsta era tot programul televiziunii române în seara aceea. Ca şi în altele dealtfel, cu mici, foarte mici deosebiri. Uneori se mai dădea câte un film redegist sau coreean, ori unul românesc vechi de pe vremea celebrului „Răsună valea“ sau „Mitrea Cocor“. Rar, foarte rar, câte un film occidental cuminte, făcut cu vreo douăzeci de ani în urmă. Până şi serialul „Dallas“ se scosese, că prea se vedea ce bine trăiau capitaliştii ăia.

închise enervat televizorul şi încercă să citească ceva. Era singurul refugiu posibil. Dar nu reuşi. Nu înţelegea nimic. Literele parcă îi dansau înaintea ochilor. Era probabil prea obosit după ziua infernală pe care o avusese. Se întinse în pat cu faţa în sus şi mâinile sub cap, privind în tavan. îl năpădiră pe neaşteptate gândurile ca o hoardă duşmănoasă şi pustiitoare. Ce situaţie! Oare cum va ieşi din ea? Stătu aşa multă vreme. în jur era o linişte apăsătoare care îl înăbuşea. Ce era de făcut? Auzi deodată uşa deschizându-se uşor. Era Lucia.

— Nu dormi?’

— Nu. îl aştept pe fiul nostru iubit

- Să nu faci totuşi scandal la ora asta. Andreea doarme.

— Bine. Am să vorbesc în şoaptă cu el. Am să-i spun la ureche nişte lucruri de o să mă ţină minte.

- Oricum o să ţină minte că are un tătic prea cumsecade şi de treabă...

- Ca să nu spunem cam bleg.

— Tu ai spus-o, stăpâne, îi replică zâmbind Lucia.

Se auzi scârţâind uşa de la intrare.

- Poate o să ungem într-o zi uşa asta, ca să nu auzim când se vine acasă. Aşa nu ne-am mai enerva, observă ea maliţios.

El o privi puţin chiorâş şi se ridică din pat, îndreptându-se spre hol. Lucia îl urmă. Sorin se descălţa.

- Unde ai fost până la ora asta?
- La un prieten, papa. Ce, e aşa de târziu?
- Destul de târziu. Şi apoi ar fi cazul să mai stai acasă să înveţi sau să citeşti o carte.

Sorin aruncă o privire fulgerătoare mamei sale, dar nu spuse nimic.

- Şi în general te-aş ruga să fii mai respectuos. Nu-ţi permit să fii obraznic.

Sorin rămase câteva clipe nemişcat, apoi se întoarse brusc şi intră în camera sa fără să spună nici un cuvânt O tăcere stânjenitoare se instaură tiranic. Nici Lucia nici Octavian nu ştiau ce să spună. Abia într-un târziu îi auzi vocea tristă:

- Tot ce ai reuşit să faci astă seară este că m-ai pus pe mine în postură de turnătoare faţă de fiul meu.

♦

Peste câteva zile pleacă în delegaţie cu un tren de noapte. Avea vagon de dormit, dar nu i-a folosit aproape la nimic acest confort, pentru că nu reuşea nici măcar să aţipească, cu toate că ar fi dorit foarte mult Era foarte prost dispus. Trăia cu sentimentul că toate lucrurile îi merg de dos, că aşa i-au mers întotdeauna, întreaga viaţă, că niciodată n-a reuşit să ducă ceva până la capăt, ca lumea. Insatisfacţia îl rodea demult, mai ales că în momentele când era supărat pentru vreun lucru oarecare, căruia el îi dădea nu o dată amploarea unei catastrofe. Când însă trebuia să facă ceva care i se părea dificil, cum ar fi fost luarea unei hotărâri importante – sau aşa i se părea lui — starea lui de insatisfacţie, de nemulţumire se transforma într-o teamă continuă fără obiect, devenea agitat şi neliniştit

Ajungea uneori să simtă pericole inexistente care îi măcinau nervii până la epuizare. Nu dormea nopţi întregi, sfâşiat de îndoieli, de incertitudini, chiar deznădejdi câteodată. I se părea că drumul i s-a sfârşit că de acum înainte nu-l aşteptă nimic, decât neantul, că

tot ce a făcut până atunci a fost în zadar, o zbatere fără sens, complet inutilă, că este un om definitiv terminat Nu, nu era o teamă obişnuită de ceva anume, precis şi concret o teamă exterioară. Era ceva ce venea dinlăuntru! său. De altfel nu se ştia un om fricos şi nici cei din jur nu-l consideraseră vreodată aşa. Dovedise de atâtea ori curaj în împrejurări care presupuneau chiar o stare de risc. în profesiunea lui – mai ales de când avea o funcţie de răspundere — era apreciat tocmai pentru curajul şi îndrăzneala cu care îşi apăra opiniile sau lua hotărâri. Nimeni nu şi-ar fi putut închipui că Octavian Herţa era un fricos sau măcar un nohotărât chiar în cele mai dramatice împrejurări.

în interiorul său cel mai iţim, cel mai puţin cunoscut sau deloc cunoscut de alţii, era însă cu totul altfel, cu totul opus celui de la suprafaţă, Această contradicţie ale celor două feţe ale caracterului său ajusese să-l obsedeze deabinelea: pe de o parte omul sigur pe el, realizat, cu autoritate profesională, calm şi stăpân pe sine, iar pe de alta, insul ascuns în el, neliniştit, temător, cu chinuitoare procese interioare, mereu nemulţumit de sine, sceptic şi pesimist, cu lungi şi complicate deliberări, interioare care-l istoveau zile întregi. Această structură bipolară a psihicului său se accentuase în ultimii ani, cea interioară agravându-se pe zi ce trecea, sporind concomitent şi preocupările sale chinuitoare faţă de propriile obsesii. Drama sa consta în faptul că era conştient de această situaţie, iar luciditatea îi sporea suferinţa. îşi propunea cu încăpăţânare să-şi învingă propriile temeri, dar lupta cu sine însişi nu se termina decât arareori cu victoria omului echilibrat pe care îl ştia toată lumea.

Dintre toţi cei care îl cunoşteau nici unul nu bănuia complicata sa structură sufletească, nici chiar cei foarte apropiaţi. Este adevărat că el căuta să disimuleze cât mai bine structura sa interioară, jucând rolul omului social, al învingătorului care de fapt nu era

decât pentru cei din jur, nu şi faţă de el însuşi. Lucia, bunăoară, cu tot modul ei exact şi realist de a cântări lucrurile exterioare, concrete, nu avea probabil antenele trebuitoare pentru a putea capta semnalele celeilalte feţe, din adâncuri, a personalităţii lui Octavian. Rareori, când îl surprindea îngândurat sau cu o figură preocupată, intuia că în el se petrece ceva ce ei îi scapă, dar nu acorda atenţie faptului şi trecea mai departe nepăsătoare faţă de ceva ce ei i se părea manifestarea unei indispoziţii trecătoare. Nici chiar bunul şi vechiul său prieten Ştefan, care altfel avea fler şi intuiţie psihologică, nu realizase pe deplin complicatele meandre interioare ale lui Octavian. Aceasta pentru că el tocmai de Ştefan se temea cel mai tare, şti- indu-i puterea de pătrundere. în conversaţiile cu el era stăpânit, echilibrat şi liniştit, desimulând pe cât îi era cu puţinţă toată zbaterea sa din lăuntni.

Asta nu însemna că nu avea încredere în el. Dimpotrivă, era singurul om căruia nu-i ascundea nimic din viaţa sa exterioară, din relaţiile lui cu lumea. însă nu voia ca cineva să ştie ce se petrece în interiorul său, nici măcar cei mai apropiaţi. Se întreba de multe ori de ce face treaba asta. în fond, dacă s-ar fi destăinuit unui prieten bun ca Ştefan, acesta ar fi putut să-l înţeleagă, poate chiar să-l şi ajute măcar cu un sfat dacă nu cu altceva. N-o făcea nu numai pentru că nu credea în eficienţa unor sfaturi. Motivul real pentru care nu se confesa era o anume discreţie care mergea până la o pudoare greu de explicat chiar şi lui însuşi. I se părea de-a dreptul indecent să-şi expună cuiva frământările şi grijile sale lăuntrice. Era ca şi cum s-ar fi dezbrăcat într-o piaţă publică. încercase de câteva ori să-i spună câte ceva lui Ştefan, dar se oprise repede, trecând la altceva, regretând apoi că o făcuse, de fapt că abia începuse s-o facă. Chiar şi acum când se văzuseră ultima oară, nu-i destăinuise de fapt nimic despre el însuşi, ci despre ce i s-a întâmplat în relaţiile sale cu

altcineva. Povestea cu Anda era ceva care venea sau venise din afara lui. Cu acesta întâmplare avea reverberaţii adânci în interiorul său, asta era cu totul altceva, de altă natură. La fel îi relatase de-a lungul anilor care trecuseră evoluţia relaţiilor cu Lucia, tot ca ceva despre raporturile lui cu lumea exterioară.

Singurul care i se părea lui Octavian că-i intuise natura dual㠄 introvertită şi complexă era tocmai un om care nu făcea parte din rândul celor apropiaţi lui: doctorul Glăvănescu. Acesta îl intuise cu destulă exactitate, sesizându-i o anume panică interioară, o tendinţă de a amplifica lucrurile până la torturante nelinişti, totul grefat pe un orgoliu puternic. Aici greşea puţin doctorul, gândea Octavian. Erau şi alte cauze pe care acesta nu avea cum să le ştie din moment ce nu avusese cine să i le spună.

Trenul se opri brusc. Tresări. Se uită la ceas. Era aproape ora trei dimineaţa şi nu adormise deloc. Se cuibări în pat, căutând să-şi găsească o poziţie cât mai comodă şi încercă să aţipească. Se chinui vreme îndelungată, dar somnul refuză să vină. Până la urmă renunţă şi se întoarse cu faţa în sus, aşezându-şi mâinile sub cap. încercă să se gândească la altceva decât la propriile sale frământări. Poţi să şi înnebuneşti preocupându-te mereu de stările tale. Deodată îi veni în minte Anda. în ultimele zile făcuse eforturi să nu se gândească la ea tocmai pentru a nu fi obligat să ia de pe acum o hotărâre. Şi totuşi ce va face, cum va proceda? S-o caute? Sau, pur şi simplu, după ce îşi termină treaba, să ia trenul şi să se ducă la ea, fără s-o mai sune? Nu ştia ce să facă. Probabil va lua o hotărâre pe loc. Trebuia însă să recunoască cinstit că voia s-o vadă. Tot el se întrebă care din cei doi Octavieni doreşte s-o întâlnească: cel exterior, om stăpân pe sine sau celălalt ascuns, necunoscut de nimeni decât de el însuşi? (oare chiar s-o fi cunoscut el chiar atât de bine, aşa cum crede?) Zâmbi prin întuneric. Nici noi nu ştim

întotdeauna ce innfem zace în noi. Ne place doar să credem că ne cunoaştem atât de bine pe dinăuntru ca să ne autoliniştim. Pentru a şti de la ce să ne aşteptăm de la noi înşine. Nu ne convine să părem imprevizibili în faţa propriei conştiinţe. Altfel am înnebuni de prea multă nesiguranţă. Dacă nici în noi n-am avea încredere, s-ar prăbuşi tot eşafodajul pe care l-am construit cu atâta grijă o viaţă întreagă. Facem tot ce putem ca să nu ne pierdem echilibrul...

Spre dimineaţă adormi în sfârşit Mai rămăseseră de călătorit trei ore. Avu un semn greu bântuit de coşmaruri. Printre visele grele, apăsătoare îi răzbatea, fără vreun motiv palpabil, o senzaţie de vinovăţie.

În zilele pe care le petrecu în delegaţie fu morocănos şi indispus, reuşind să devină antipatic celorlalţi. Tot ce trebuia să facă acolo i se păru obositor şi plicticos. Verificările decurgeau anevoios. Fiecare acuza pe celălalt: proiectantul pe constructor, iar constructorul pe proiectant, amândoi fiind convinşi că au dreptate. Numai că lucrurile erau mult mai complicate şi adevărul părea greu de scos Ia lumină. Doar aparent nu greşiseră proiectanţii, spuneau ceilalţii, constructorii. Matematic totul era exact, numai că soluţiile alese, concepţia, nu erau cele mai fericite, adică cele optime. De asta centrala nu funcţiona la parametrii prevăzuţi. Da, se poate, spuneau proiectanţii, deşi la prima vedere construcţia fusese executată corect, unele neglijenţe nu puteau fi trecute cu vederea, chiar dacă păreau de amănunt. Nimeni însă n-a avut curajul să vorbească despre preţioasele indicaţii primite de la „organele“ de partid care fuseseră hotărâtoare în adoptarea unor decizii. Doar câte unul mai îndrăzneţ făcea o aluzie timidă la ceea ce ştiau toţi.

S-a discutat despre toate: circuitul de apă, alegerea

corectă a echipamentului, problema combustibilului folosit şi altele. A participat şi beneficiarul care a venit la rândul său cu alte păreri. Discuţia a fost lungă, cu enervări de o parte şi de alta fără a se realiza nici un progres. Fiecare rămânea la punctul său de vedere, fără a ceda câtuşi de puţin. Aşa nu se putea găsi nici o soluţie, ceea ce se şi întâmplă. S-a ajuns până la urmă la ideea de a se institui o comisie a ministerului care urma să judece ea cazul, să arbitreze neutru. Şi când se face o comisie, asta înseamnă că durează. Şi durează mult. Toată lumea era nemulţumită că nu se rezolvase nimic. Era iritat şi nu mai avea chef de nimic. Lucrurile rămâneau în suspensie.

După ce-şi termină treburile luă masa de prânz şi se duse la hotel să se odihnească. Era foarte obosit. Nu luase nici o hotărâre. Se culcă. Deodată se trezi buimac. Suna telefonul. Ridică receptorul şi auzi ca prin vis vocea Adei! Probabil într- adevăr visa. Dar nu. Era chiar ea la telefon.

- Ce faci, Octavian?

Nu-i răspunse la întrebare. Era prea uluit

- Cum m-ai găsit?

- Foarte simplu. în N. există un singur hotel mai ca lumea. M-am gândit că tu nu poţi locui decât acolo. Am aflat numărul de telefon şi am sunat la recepţie care mi-a dat numărul camerei. Te-am mai sunat de două ori, însă nu erai. Cât mai stai acolo?

Octavian ezită o clipă.

- Practic mi-am terminat treaba.
- Deci ai putea veni mâine dimineaţă?

Iar şovăi. Pauza se prelungea penibil. I se păru că aude în receptor respiraţia Andei, întretăiată de nerăbdare. Acum trebuia să ia hotărârea. Momentul era greu, cumplit de greu. Se decise:

-Da.

— Ai un tren la ora opt. La zece şi ceva e la noi. Voi fi în gară. Da?

- E în regulă.

— Abia aştept să te văd.

- Şi eu.

— La revedere, Octavian.

Lasă receptorul în furcă. Era descumpănit. Şi el care nu se hotărâse ce să facă! Anda, fără să ştie, îl scutise de responsabilitatea unei hotărâri ce nu fusese încă luată. Acum nu mai era nimic de făcut. Trebuia să se supună. Dar de ce nu recunoaşte cinstit că şi el dorise să se vadă cu ea? în fond, trebuia să-i fie recunoscător pentru iniţiativa ei, care venea în întâmpinarea dorinţei lui. Doar n-o s-o facă responsabilă pe Anda pentru tot ce se va întâmpla de acum înainte! Că ceva va trebui să se întâmple totuşi. Revederea urma să aibă loc. Nu mai avea cum s-o

evite şi poate nici nu dorea aşa ceva. Urma să se arunce în necunoscut! Frază prea bombastică, se cenzură el. De fapt se arunca într-o apă pe care o cunoscuse totuşi cândva, demult. îi uitase cumva gustul? Sau doar i se părea? Poate chiar tânjea după ea. I se făcu deodată frig. Simţea o răceală de gheaţă şe şira spinării. Să fie oare frica? – se întrebă el îngândurat. Apoi, tot pe neaşteptate, începu să râdă:

— Doamne, ce copil sunt!

Numai că râsul său răsună strident, parcă străin în camera aceea impersonală de hotel.

CAPITOLUL VHI

Adormit foarte agitat ultima noapte la hotel. A visat tot timpul cele mai stranii lucruri. Imagini care se succedau într-un caleidoscop nebunesc. La un moment dat a fost mai mult coşmar decât vis. S-a trezit de câteva ori speriat, neştiind unde se află. Aprindea lumina pentru a recunoaşte locul. Nici nu-şi dădea seama ce se întâmplă de fapt cu el. Adormea iar pentru ca să reînceapă un nou vis absurd, grotesc chiar. Pe la cinci dimineaţa se sculă. Nu avea rost să se mai chinuie. Se rase pe îndelete şi apoi zăbovi îndelung sub duş. Parcă n-ar mai fi ieşit din baie. Acolo se simţea protejat de jetul de apă caldă, care îi făcea bine după o noapte de zbucium. Apoi i se şi făcu frică. Oare ce va urma după această întâlnire care oricum era stabilită şi va trebui să aibă loc? Şi apoi? La asta nu se gândise îndeajuns. Oare ea se gândise? Simţea din nou chiar sub apa caldă care îi şiroia pe spate acelaşi frig puternic pe şira spinării. Sau această sezaţie era doar teama pentru ce va urma? Până la urmă trebui să iasă de sub duş. Se îmbrăcă şi coborî în hol. Nu-i era foame, dar oricum trebuia să-şi facă datoria faţă de propriul organism. Mâncă o omletă şi pomi încet spre gară. Avea suficient timp, aşa că nu se grăbea. Mergea chiar prea încet. Parcă aş vrea să scap trenul, îşi zise el în gând. Degeaba, când ajunse mai erau treizeci de minute de aşteptat. îşi luă bilet şi ieşi pe peron. îşi aprinse o ţigară. Căută să se gândească la altceva. Timpul trecu greu până când în sfârşit sosi trenul şi se

urcă în compartiment. Se gândea cu groază că mai are două ore. Nu pentru că i se păreau prea lungi. Trebuia în acest interval de timp să caute să se gândească la altceva decât Ia ceea ce îi fugea mereu gândul. întâmplarea făcu însă să aibă ca tovarăşi de drum nişte oameni volubili care discutau lucruri interesante. Aproape fără voie se lăsă captat de conversaţia celdY'din jur care devenea din ce în ce mai incitan- tă, aproape pe muchie de cuţit. Se putea lesne observa că deşi fiecare se ferea să spună lucrurilor pe nume, adică să-şi ducă gândul până la capăt, câte unul scăpa o vorbă mai ascuţită. Se discuta situaţia gravă din ţară sub toate aspectele ei. Unii credeau cu convingere că „tovarăşului“ i se ascunde realitatea. Că dacă ar fi ştiut-o, ehe, ce-ar fi făcut el cu ăştia... Alţii aveau altă părere, îmbrăcată, e drept, în expresii formulate cu grijă: ‚A-şa nu se mai poate continua. Ceva trebuie să se întâmple ca să ieşim din fundătură“. Şi acest ceva nu părea prea departe. „Ne-a ajuns cuţitul la os“, scăpă unul care părea cam băut. Este drept că în tren oamenii sunt mai curajoşi. Nu se cunosc, nu ştiu dacă se vor mai întâlni vreodată. Intr-un vagon suntem cu toţii nişte anonimi. Poate că nici nu era vorba de curaj, ci de vărsarea nădufului, de mărturisirea necazurilor adunate în viaţa fiecăruia. Unul dintre călători conchise cu puţin înainte de a coborî, fiind chiar cu bagajul în mână: „ Ne aflăm la sfârşit de lume. în curând va urma o mare zguduire. Va fi îngrozitor, dar va începe o nouă lume. Poate se va îndura Dumnezeu şi de noi...“

Timpul trecuse pe nesimţite. Rămase uimit auzind că urmează staţia care îl interesa. Avu o strângere de inimă când simţi zmucitura trenului. Frânase prea brusc sau aşa i se păruse lui? Ieşi pe culoar pentru a coborî. Ajuns pe peron îşi lăsă geamantanul jos, aşteptând să se răărească lumea. Privi în jur. Peronul se golea treptat Nu mai rămăsese aproape nimeni. Făcu câţiva paşi spre ieşirea din gară. De după un boschet stufos apăru un cap blond de femeie care îl privea cercetător. îi recunoscu surâsul. E acelaşi ca acum

douăzeci de ani!, gândi el aproape în voie. Simţi că inima îi bate năvalnic, parcă n-ar mai fi avut loc în coşul pieptului. Ea se apropia încet de ei, cu paşi uşori, parcă puţin săi taţi. Mersul ei de altădată! Octavian făcu câţiva paşi în întâmpinarea ei. Se opriră tăcuţi unul în faţa celuilalt privindu-se îndelung. Nici unul nu putea vorbi. Doar ochii se cercetau între ei. Ca la o comandă neauzită, se reped unul spre celălalt şi se îmbrăţişează. Rămân aşa câteva momente, apoi se desprind privindu-se din nou, parcă încercând a se recunoaşte. în ochii ei au izvorât lacrimi. Stau gata să cadă. El este sugrumat de emoţie şi nu poate scoate nici un cuvânt Probabil nici nu doreşte să vorbească. Sunt timoraţi amândoi. Nici ea nu găseşte vreun cuvânt care să poată fi rostit. De fapt ce s-ar putea spune într-un asemenea moment? Li se pare totul ireal, un vis fantastic de care eşti conştient că e doar un vis, atâL Ea încearcă să-şi revină. El închide ochii şi o vede fulgerător pe fata de altă dată, de acum... atâţia ani! Chipul de un farmec aparte, mereu pornit spre zâmbet, ochii strălucitori încadrând parcă prea de aproape nasul mic, stinger, uşor săltat în sus. Privirea ei directă – ochi în ochi – îţi îngenunchia orice împotrivire. Trăda o încăpăţânare insuficient de bine ascunsă? Poate. Cerea oare o supunere necondiţionată? Greu de explicat, în faţa ei se simţea ca sub hipnoză. încercă să şi-o descrie în continuare cum arăta atunci... O devea venind spre el, făcând parcă mereu un pas în plus. Se apropia prea tare şi, fără voie, simţea nevoia să se dea puţin îndărăt pentru că se simţea prea mic în faţa ei. Ea era înaltă, poate puţin mai înaltă decât el. Subţire, prea subţire pentru a o putea încadra în tiparele tale adolescentine, când imaginea despre o femeie trebuia să aibă alte contururi, oricum mai bogate, mai rotunde. Nu, ea era croită pe înalt, până şi ochii priveau undeva mai sus, spre altceva, deasupra şi dincolo de fiinţa ta. Uneori, când venea spre tine, aveai impresia că de fapt se îndepărta, apoi, surprinzător, venea acel pas neaşteptat, când credeai că o poţi lua în braţe pentru

ca imediat după aceea să ai impresia că ea nu mai este aproape de tine, că s-a îndepărtat din nou... Copleşitori erau însă ochii: te fixau doar o clipă şi alunecau imediat altundeva, într-un loc inaccesibil ţie, ceea ce te înnebunea, pentru că atunci te simţeai părăsit Şi, deasupra tuturor lucrurilor, bucuria ei frenetică de a trăi tinereţea. Cu toate acestea, ceva în modul ei de a privi viaţa era prea matur, deşi părea a glumi mereu afişându-şi surâsul poznaş. Imediat după aceea devenea serioasă. O lumină se aprindea subit în ochii ei pentru ca să dispară la fel de rapid, găsindu-te mereu nepregătit pentru ce va urma, pentru reacţia de după aceea.

Deschise ochii şi o privi pe Anda cea de astăzi, după atâţia ani care trecuseră. Observă o accentuate a acelei maturităţi pre-
coce. O privire mai adâncă, mai sfredelitoare şi în acelaşi timp mai tristă, de om împăcat cu nefericirea. Părea în acelaşi timp neajutorată şi puternică. încercând să joace pe fata de altă dată, voind să pară nepăsătoare, dar nereuşind total. îi răzbatea pe chip îngrijorarea: oare ce va fi mâine? încercând un surâs timid, îl întrebă pe neaşteptate trezindu-l din gândurile lui:

— Octavian, tu eşti?

— Eu sunt, Anda.

- Nu-mi vine să cred că s-a întâmplat minunea asta.

- Nici mie. Eşti foarte frumoasă!

— Ei, uite şi tu ce riduri am.

- Eşti mai frumoasă ca altădată.

- Vrei tu să fii drăguţ...

— Nu, ăsta e adevărul.

- Si tu arăţi bine. Te-ai maturizat frumos.

- Mulţumesc.

Se opresc. Parcă nu mai ştiu ce să-şi spună. Poate o pauză este binevenită. Stau ca vrăjiţi. Trebuie să se smulgă din starea asta.

- Hai să mergem, îi propuse ea.

Pornesc. După ieşirea din gară, el o întrebă;

- Ar trebui să caut un hotel. Ştii cumva unul prin apropiere?

- Nu e nevoie, îi răspunse ea. Am aranjat cu o colegă să dormi la ea.

Octavian făcu o figură mirată.

- Nu te speria. E plecată pentru câteva zile. Locuieşte singură, aşa că nu te va deranja nimeni.

Urcară într-un autobuz. Tot drumul nu vorbiră deloc. Din când în când se priveau pe furiş. Când se surprindeau, zâmbeau stingheriţi.

Ajunseră. Urcară cu liftul într-un bloc. Anda deschise o uşă exact în timp ce o vecină tocmai ieşea din apartamentul ei. Intrară într-un apartament mobilat obişnuit. Totul era curat şi domnea o ordine de parcă n-ar fi locuit nimeni acolo.

- Fă-te comod până pregătesc eu ceva, îi spuse Anda şi se îndreptă spre bucătărie.

- Nu e nevoie. Am mâncat înainte de- a pleca.

— O cafea vrei?

— Nu prea mai beau de o vreme, dar parcă acum aş dori.

Anda se duse la bucătărie şi peste puţină vreme se întoarse cu o sticlă de coniac. Turnă băutura în două păhărele. Ciocniră.

- Bine ai venit!

- Bine te-am găsit!

Băură. Apoi ea aduse cafelele. Luă loc în faţa lui. Rămaseră nemişcaţi câteva clipe, apoi, ca şi cum i-ar fi împins un resort nevăzut, se ridicară în acelaţi timp şi se aruncară unul în braţele celuilalt, îmbrăţişându-se strâns. El încercă cu stângăcie să o sărute. Ea îl respinse cu delicateţe. De fapt era mai mult o amânare decât o respingere.

-lartă-mă, acum trebuie să mă întorc la serviciu. Pe la două sunt înapoi. Până atunci, odihneşte-te, poţi chiar să dormi. Dacă ţi se face foame, găseşti tot ce-ţi

trebuie în bucătărie. Să fii
- cuminte până mă întorc.

La plecare îl sărută fugar, parcă ar fi repetat un gest obişnuit, aproape cotidian între doi soţi care se despart pentru câteva ore.

Rămas singur, Octavian se întinse pe pat. Nici nu-i venea să creadă că este adevărat tot ce trăia acum. Şi totuşi se revăzuseră după douăzeci de ani. Se lăsă legănat de amintiri şi aproape fără să-şi dea seama adormi. De astă dată visă frumos. Când se trezi, era aproape ora unu. Ca să-şi ocupe timpul începu să examineze cărţile din bibliotecă. Alese una şi începu să citească, dar nu se putu concetra. Nu înţelegea nimic. Auzi la un moment dat cheia răsucindu-se în broască. Se ridică în întâmpinarea ei şi ieşi în hol, nerăbdător să o vadă cu o clipă mai devreme.

Când Anda intră în încăpere, el îi luă mâna şi i-o sărută, apoi o privi lung:

- Oare tu eşti cu adevărat?

— Nu, sunt alta, cu peste douăzeci de ani mai în vârstă.

- Nu-i adevărat, eşti aceeaşi. Chiar mai frumoasă ca altădată.

- Mi-ai mai spus-o. Deşi îmi place să aud asta, crede-mă că ştiu bine cum arăL Acum, hai să mâncăm ceva. Am totul gata pregătit, numai să încălzesc.

îşi puse un şorţuleţ cochet şi se duse în bucătărie. Peste câteva minute îrftihse masa şi se aşezară. Băură câte un păhărel de coniac, apoi ea îi servi mâncarea în farfurie cu gesturi calme, liniştite, cu un aer firesc, domestic, de parcă ar fi făcut-o de o viaţă întreagă. Octavian o privi puţin surprins. Nu şi-o imaginase în postura aceasta, dar se simţea şi el foarte bine de parcă ar fi stat împreună la masă de când lumea. Nici nu-i venea să creadă că fuseseră atâta vreme despărţiţi. Mâncară în linişte, fără grabă. Timpul părea că s-a oprit. Nu simţea nici unul nevoie să vorbească, orice cuvânt ar fi tulburat liniştea aceasta odihnitoare şi ar fi fost păcat.

Abia după ce băură un pahar de vin, Anda începu încet să vorbească de parcă ar fi continuat o poveste începută mai demult:

- Despre unnele lucruri ţi-am scris sau ţi le-am spus la telefon, aşa că le ştii. Am avut într-adevăr multe nnecazuri şi mai am şi acum. Cel mai mare rămâne pierderea soţului meu. Am trăit momente îngrozitoare. S-a chinuit luni întregi. Totul a fost un coşmar. Nici nu-ţi poţi închipui ce greu mi-a fost. Era un om foarte de treabă, un soţ şi un tată bun. dar aşa a fost să fie. Acum trebuie să-mi cresc băiatul. Mi-e destul de greu singură. A început să aibă personalitate, de fapt începăţânări de adolescent. Se simte nevoia unui bărbat autoritar în casă. Florin nu e băiat rău, deşi mă mai supără câteodată. Ce mă chinuie cel mai tare este singurătatea. Nu ştii ce greu este să fii seară de seară fără nimeni în încăpere, iar nopţile lungi, cu insomnii care durează adesea până dimineaţa, mă duc la disperare. Poţi înnebuni în singurătatea nopţii. Dimineaţa îţi vine să-ţi iei lumea în cap. Dar n-ai ce face. Iei viaţa de la început. Şi aşa în fiecare zi. Serile lungi de iarnă mi se par cel mai greu de suportat Ca să nu mai spun cât de greu o duc... bani puţini... ca toată lumea azi.

Continuă să povestească monoton, cu un aer resemnat, de om care nu mai are nimic de aşteptat de la viaţă. Din tot ce-şi aminteşte se degajă o tristeţe cumplită. Ar vrea să-i spună ceva care s-o încurajeze, dar nu găseşte nici un cuvânt potrivit. Orice i-ar spune i s-ar părea fals şi inutil, de prisos. îi ia uşor mâna şi i-o mângâie fără nici un cuvânt Ea îl priveşte recunoscătoare, tot în tăcere. Rămân aşa multă vreme. Se simt bine. Nu mai trebuie nimic altceva. E atâta pace şi linişte. Ceva pluteşte în aer, o vrajă neştiută, necunoscută până atunci nici unuia dintre ei. Ar dori să rămână aşa. De acum încolo n-ar trebui să se mai întâmple nimic altceva. O nemişcare binefăcătoare. Nu mai văd şi nu mai aud nimic în jur. Nu mai simte fiecare decât mâna celuilalt Totul pare o certitudine definitivă, de neclintit

Târziu de tot ea îşi retrase mâna încet.

- Mă duc să mai aduc nişte cafea.

După ce se întoarse îl întrebă:

- Vrei să-mi vorbeşti despre tine, despre ai tăi, ce ai făcut în aceşti ani?

Octavian începu cu greu. Cuvintele nu voiau să iasă sau ieşeau încâlcite. Povesti stângaci, aproape incorect

- De fapt nu mi s-a întâmplat nimic deosebit în aceşti ani. Lucruri obişnuite pe care le trăieşte orice om. Doar din când câte un mic eveniment. Am terminat facultatea, am fost repartizat în Bucureşti, m-am căsătorit, am doi copii, un băiat şi o fată, mi-am cumpărat în rate un apartament. Cam asta e tot. îmi fac meseria cu plăcere, aş putea spune că uneori şi cu pasiune. Singurul lucru deosebit este că am fost numit într-un post de răspundere. Sigur, unii mă invidiază petru asta. Dar numai eu ştiu cât mă costă acest post. Dacă rămâneam doar un inginer proiectant ca atâţia alţii, aveam o viaţă mai liniştită. Acum însă mi-e destul de greu. Cam asta e tot. Nimic spectaculos.

Tăcu. Ea ezită câteva clipe, apoi parcă făcâdu-şi curaj îl întrebă:

- Cum e soţia ta?

El rămase surprins de întrebare. Nu se aşteapta în nici un caz ca ea să dorească să ştie cum este soţia lui. Deşi, la urma urmei, era o curiozitate firească, îşi spuse tot el.

Se frământă puţin. Nu ştia cum să înceapă.

- E profesoară de limba română.
- E frumoasă? vru ea să ştie.

Octavian ezită descumpănit.

- Da... lumea spune despre ea că este... frumoasă.
- Ce fel de om este?

— Cum să-ţi spun eu... E o persoană serioasă... severă. De, e profesoară... Câni autoritară, dar e un om cumsecade.

- Cum adică „cumsecade“? Sună ca o frază dintr-o carte pe care am citit-o de curând.

- Adică vreau să spun că este un om pe care se poate conta în cele mai dificile situaţii.
- Bine, dar în viaţa unei căsnicii nu sunt numai situaţii dificile. Cum se poarta ea cu tine în viaţa de zi cu zi?

— Cum să se poarte? E mai aşa... mai... Ştiu eu...

Octavian se încurcase. Nu mai ştia cum să continue. Anda el privi gânditoare, apoi îi spuse încet, parcă cu părere de rău:
- Tu nu vrei să-mi spui totul despre soţia ta. Oricum, te rog să mă ierţi pentru indiscreţia mea. Poate nici nu trebuia să te întreb asemenea lucruri.

— Nu, n-ai fost indiscretă. Mi se pare firesc să doreşti să afli cum este soţia mea. Din păcate, eu nu ştiu să vorbesc prea clar despre ea. Nici n-am talent de portretist. Probabil de asta ţi se pare că nu vreau să-ţi spun totul despre dânsa.

— Poate nici eu nu ţi-am pus bine întrebarea. Cred că mai curând doream să aflu cum vă înţelegeţi.
- Suntem ceea ce se cheamă o căsnicie solidă. Desigur, ca în orice familie există şi momente mai... tensionate. Eu sunt un om orgolios care ţine la opiniile şi demnitatea sa chiar mai mult decât ar trebui. Ea fiind o persoană autoritară... mai sar scântei câteodată. Problema c cine are ultimul cuvânt. Ştii cum se întâmplă uneori: dintr-un fleac se ajunge la o situaţie încordată. Cum eu sunt un om uşor de jignit, mă supăr, nu mai vorbesc şi aşa mai departe. Până la urmă însă unul din noi e mai înţelept şi cedează.
- Şi cine e de obicei acela? vru să ştie Anda.

Octavian lăsă capul în pământ.
- Şi ea şi eu... depinde. Ea pare a fi mai tare decât mine. Dar asta nu are nici un fel de importanţă. Contează faptul că până la urmă apele se liniştesc, deci depăşim împreună momentele dificile.

Anda nu-l mai întrebă nimic. Se duse în bucătărie, spălă vasele, apoi se întoarse în cameră.

— Mai vrei un pahar de vin?

— Da.

Ea turnă în pahare apoi ciocniră.

— Pentru revederea noastră.

- Pentru tine, îi răspunse ea.

După aceea vorbiră despre tot felul de lucruri fără importanţă. Anda înţelese că nu trebuie să-l mai întrebe nimic despre familia lui. îi păru rău că o făcuse. Cu flerul ei de femeie înţelese că lucrurile nu stau chiar cum ar trebui în relaţiile dintre Octavian şi soţia lui. îşi promise să nu mai aducă vorba despre acest subiect

Spre seară Anda în anunţă că trebuie să plece. O aştepta mama ei bolnavă. îi mulţumi încă o dată pentru ajutorul său. Fusese la profesorul la care o trimisese. Boala era gravă şi nu se ştia dacă mama ei va rezista. îi promise că a doua zi va veni pe la ora zece. Aranjase cu o colegă să o înlocuiască. Octavian ar fi rugat-o să mai stea, dar auzind despre mama ei bolnavă, renunţă. La plecare, se îmbrăţişară. De fapt mai mult se rezemară unul de celălalt ca şi cum fiecare ar fi căutat un sprijin.

*

A doua zi Anda veni pe la ora zece şi jumătate. Se vedea că este supărată. Octavian o întrebă ce s-a întâmplat

— Mama nu se simte deloc bine. I-a fost rău astă noapte. N-am dormit aproape deloc. Dimineaţa am chemat doctorul. Cred că va trebui s-o internez. Are nevoie de o supraveghere permanentă. Or, dimineaţa nu este nimeni acasă.

- îmi pare rău, Anda.
- Asta e, ce să-i faci, oftă ea. Cum ai dormit?
- Binişor. Chiar surprinzător de bine, eu care mă obişnuiesc greu în pat străin.
- Ai mâncat?
- Da. Am găsit tot ce-mi trebuia în frigider.
- Bem o cafea?
- De acord.

După ce se aşezară ca să-şi bea cafelele, Octavian o întrebă:

- Acum probabil trebuie să te duci acasă, nu?
- îmi pare foarte rău, dar asta voiam să-ţi spun şi eu. Sunt foarte îngrijorată. Am lăsat o vecină cu ea. Aş fi vrut să stăm mai mult împreună, numai că vezi şi tu că nu se poate.
- Te înţeleg.
- Tu când trebuie să fii în Bucureşti?

— Mâine dimineaţă am o şedinţă de consiliu.

- Ai un tren la prânz, la două, care ajunge seara pe la zece.
- E foarte bun.

— Dacă nu mi se întâmpla necazul ăsta, am fi stat toată ziua împreună şi ai fi plecat cu trenul de noapte.

- Şi eu aş fi dorit să stăm mai mult împreună, dar dacă nu se poate...

— Nu-i nimic, Octavian. Poate data viitoare. Pentru că eu sper să fie şi o „dată viitoare“. Atunci aş vrea să ne ascundem undeva să nu ştie nimeni şi să stăm acolo până... până o să te saturi de mine.

- Nu ştiu dacă m-aş sătura vreodată...

Octavian o îmbrăţişă. Ea îşi întoarse faţa spre el, privindu-l drept în ochi. Se sărutară lung într-o îmbrăţişare care aducea mai curând a încleştare disperată. Sau poate o regăsire târzie, dureroasă pentru că se pierduseră atât de repede, atât de absurd, unul pe celălalt. De ce oare a trebuit să se întâmple aşa? De ce n-au rămas împreună atunci, cânva, demult? Câtă nedreptate! Poate ar fi fost fericiţi şi poate viaţa lor ar fi fost altfel, mai ales a ei, dar şi a lui, poate...

în înlănţuirea lor tristă poate amândoi gândeau acelaşi lucru. Atâtea regrete ascunde uneori un sărut, o îmbrăţişare care seamănă mai mult cu o deznădăjduită încercare de a nu te mai desprinde de cineva. Dragostea, gândi în clipele alea Octavian, nu mai este o bucurie, ci mai mult o recuperare târzie. Poate prea târzie şi de aceea cu atât mai dureroasă. De fapt nici el nici ea nu ştiau ce li se întâmplă. Alunecau împreună pe poteci nevăzute undeva în urmă, în trecutul lor comun,

numai al lor.

CAPITOLUL IX

Drumul la întoarcere a fost foarte trisL Poate de aceea i s-a părut şi atât de lung. La un moment dat a avut impresia că nu va ajunge niciodată la Bucureşti. Nu-şi imaginase că întâlnirea cu Anda se va desfăşura astfel. Oricum şi-o închipuia, dar nu aşa. Nu, nu fusese o decepţie. Sau poate fusese... de fapt o întâlnire care îţi lasă un gust cumplit de amar, dureros chiar. încercă să înţeleagă de ce rămăsese cu această impresie. Probabil că atunci când se întâlnesc doi oameni dintre care unul este profund nefericit, iar celălalt nu este nici el cine ştie ce mulţumit de viaţă, chiar dacă doreau să se vadă, această întâlnire nu poate fi în nici un caz veselă, cu toată bucuria revederii. Este inevitabil ca după ce momentul bucuriei se consumă, cei doi să nu înceapă să-şi spună fiecare necazurile şi atunci toată revederea se transformă în altceva decât sperase fiecare dintre cei doi. Iar Anda era în- tr-adevăr profund nefericită. Ea făcea probabil parte din categoria aceea de oameni despre care se spune că nu au noroc oricât s-ar zbate în viaţă. Pe lângă faptul că trăise o mare nenorocire, nici după aceea nu o dusese prea bine. Şi acum avea destule necazuri. Era normal să nu poată fi un om vesel, optimist, care ia lucrurile uşor. Cât despre el, ce să zică? Desigur el nu avusese asemenea necazuri, o ducea relativ bine, avea o situaţie deocamdată ferită de orice primejdii, privită din afară, chiar excelentă. Numai el ştia însă cât de nemulţumit era de viaţa pe care o ducea. Dar, în sfârşit, nu mai avea rost să se mai gândească la asta. Faţă de situaţia Andei, a lui era oricum mai bună, aşa că nu avea de ce să se plângă, nu avea dreptul. Păcat, mare păcat ca o fată atât de frumoasă şi de deşteaptă să nu aibă deloc noroc în

viaţă! Dar aşa a fost să fie, cum zic fataliştii. Tot timpul călătoriei se gândi la eâ: îi părea rău că nu s-au putut vedea mai mult. Poate data viitoare... dacă va fi...

*

La Bucureşti nu-l aşteptau bucurii. în şedinţa de conducere de a doua zi dimineaţa a fost tras la răspundere pentru că n-a rezolvat situaţia centralei, că lucrurile sunt în continuare neclare, încercă să explice motivele pentru care nu se lămurise încă nimic, dar i se tăie scurt, spunându-i-se că alesese cea mai nefericită cale de a rezolva problema: comisia ministerului.

Era în joc şi prestigiul institutului. Dacă, totuşi, proiectanţii, adică el, nu găsiseră cele mai bune soluţii, nu optaseră pentru o concepţie adecvată? Sau se greşise în una din faze? N-ar fi fost atunci mai bine să se fi ajuns la o înţelegere cu constructorul? Acum, dacă intra şi ministerul... cine ştie ce mai ieşea. încercă să explice că ceilalţi – constructorii – nu voiseră să accepte nici o înţelegere, dar nu mai fu ascultat Ieşi indispus din şedinţă şi se duse în biroul său. Iar nu avusese curajul să spună adevărul până la capăt Rămase multă vreme cu privirea pierdută pe geam. Apoi încercă să lucreze ceva, dar nu avea nici un spor, începu să se plimbe nervos prin birou. Intră secretara să-i aducă dosarul cu corespondenţa şi-l anunţă că îl căută Dumitru Prodea. De ăsta-i ardea acum! în sfârşit, n-avea ce face. Spuse secretarei să-l poftească. Poetul intră. Era îmbrăcat, ca de obicei, într-o cămaşă neagră – culoarea lui preferată.

— Să trăiri mult, boierule! Să aveţi parte numai de ce vă place.

- Salut, îi răspunse el cam morocănos.

Prodea îl examină o clipă, dădu din cap nedumerit, apoi îi spuse:

- Am impresia că nu vă sunt bovinele pe păşunea

personală, ca să mă exprim ca între intelectuali.

- Trebuie să recunosc că mi s-a scufundat flota, ca să folosesc şi eu o expresie de a ta.

- Eu zic că n-ar trebui să vă perpeliţi aşa. Din câte vă cunosc eu,-sunteţi un om care răzbateţi şi prin cele mai mari greutăţi. Aveţi osul tare.

- Ţi se pare, poate. Te-au înşelat şi pe tine aparenţele. Dar în sfârşit...

- Dacă e vorba de oareşce decepţii cu vreo doamnă, vă pot recomanda o înlocuitoare pe cinste. Eu, cum ştiţi, dispun de cunoştinţe întinse în domeniu. Un număr de telefon, o recomandare caldă din partea mea, şi lucrurile-s ca rezolvate.

— Lasă prostiile, că nu de asta îmi arde. Ştiu că eşti un mare cuceritor, numai că nu despre ce-ţi închipui tu este vorba.

— Am glumit şi eu, boierule. Ştiu că matele nu te pretezi la relaţii pasagere. Ziceam şi eu doar aşa ca să te mai înveselesc niţel că prea eşti negru de supărare.

- Se observă? — se interesă Octavian.

- Oho, şi-ncă cum! Cu ochiul liber şi de la distanţă.

— Trebuie să mă mai controlez şi eu puţin, ce Dumnezeu!

- Nu ştiu dacă veţi izbuti. Nu vă supăraţi că vă întreb ceva?

- Nu, te rog.

- Vorbeşte lumea prin institut că îi daravelă mare cu centrala aia. Că dumneavoastră trebuie s-o lămuriţi într-un fel sau altul.

Octavian rămase surprins. Deci lumea începuse deja să vorbească? Treaba asta îl enerva cumplit. Căuta să fie calm, însă nu izbuţi deloc. Simţi că îi tremură mâinile de furie.

— De, cam aşa este. Dar vorba ta: Oi răzbi eu şi de data asta.

- Păi, vedeţi? Aşa îmi placi, boierule. Capul sus şi pieptul scos! Ce vă ziceam eu?

— Mai vorbim noi mai târziu. Să vedem cine câştigă până la urmă.

- Uite că ne luarăm cu vorba şi uitai tocmai motivul vizitei mele. V-am adus datoria.

- De ce atâta grabă?

— Nu se poate altfel. Eu sunt un om de onoare. Păi cum? Am zis până la salariu. Aşa că poftiţi „bătrâna" odată cu fierbinţile mele mulţumiri.

Octavian. zâmbi. Poetul era de-a dreptul simpatic când se prostea puţin. Vizita lui chiar îi prindea bine. îl făcea să uite măcar pentru câteva clipe de necazurile pe care le avea.

— Când mai ai nevoie, te rog să-mi ceri fără nici o jenă.

— Mulţam! Sper să fie nevoie cât mai rar. Poate când mai scăpaţi de griji, vă răpesc la o bere mică. Scuzaţi îndrăzneala, dar cu domnia voastră mă simt al dracului de bine.

- Cu plăcere. Poate în zilele următoare găsim o după-amia- ză liberă.

— Vă salut cu respect şi închinăciune. Şi nu uitaţi. Dumneavoastră sunteţi, boierule, un om tare, aşa că nu trebuie să vă lăsaţi înfrânt La atac, ura! Treceţi în contraofensivă. Să trăiţi mult, până vă mor duşmanii ca să apucaţi să vă bucuraţi.

După serviciu se duce direct acasă. Trebuia să mai treacă pe la o cunoştinţă, dar renunţă. Dădu telefon şi amână vizita. Când ajunse la intrarea blocului, se întâlni cu Sorin care tocmai pleca grăbit

- Salut, papa!

- Salut. încotro în aşa mare grabă?

— Am o partidă de tenis. Derbiul campionatului nostru de an.

Tatăl îşi privi îndelung fiul. Probabil băiatul înţelese că tatăl său era nemulţumit de ceva.

- Să ştii, tată, că mâine n-am nici un seminar. Şi în general stau bine cu recapitularea la care mata ţii foarte mult Apoi mai este şi timp până la sesiune.

- Da, chiar foarte mult O lună!

Băiatul nu mai răspunse nimic.

— Bine, vezi să nu întârzii.

Se întoarse şi urcă scările. Liftul era iar defect, ceea ce avu darul să-l indispună şi mai mult. Deschise uşa şi intră în hol. Lucia îi ieşi în întâmpinare. Se părea că nici ea nu era într-o pasă bună. îl privi scurt, apoi îl întrebă:

- Te-ai întâlnit cu Sorin?
- Da.
- Şi ce ţi-a spus?

— Păi ce să-mi spună? Că are un „derby“ la tenis. De importanţă capitală. Deci nu poate lipsi, ceea ce este normal.

— Văd că-ţi arde de glumă. Să ştii că mie deloc. Dar absolut

deloc, înţelegi?
- Uite ce este, Lucia. Se pare că astăzi suntem amândoi indispuşi, chiar nervoşi, aş zice. Când doi oameni în asemenea stare încearcă să discute ceva, mai ales în contradictoriu, nu poate ieşi decât o ceartă.
- Ştiu, ştiu, îţi cunosc textele. Când vrea omul să discute ceva serios cu tine ori eşti obosit, ori eşti nervos, ori pur şi simplu îmi zici nonşalant: „Lasă pentru altă dată".
- Ceea ce-ţi spun şi acum. Pentru că de data asta nu sunt eu nervos sau nu numai eu, ci şi tu. Trebuie să recunoşti, draga mea, că aşa stau lucrurile astăzi. N-am ce face.

Octavian încercă s-o ia tandru pe după umeri, dar ea se feri cu o mişcare bruscă. Descumpănit, el renuţă să se mai apropie de ea. Nu era momentul pentru un asemenea gest. Ca de obicei gafa, constată el iritat peste măsură.
- Să ştii că în ceea ce-l priveşte pe Sorin, am luat eu hăţurile în mâini. După teribila şi reuşita ta lecţie de pedagogie de data trecută când m-ai făcut să mă simt în faţa lui ca o turnătoare, am hotărât să mă ocup eu de timpul lui, minut cu minut.
- Am remarcat deja rezultatele adineaori când mi-a spus că merge la tenis.
- Nu fi ironic că mă enervezi.
- Doamne fereşte! Cum mi-aş putea permite aşa ceva faţă de tine.

-Octavian! îţi atrag atenţia pentru ultima dată să termini.
- Am terminat. Nu mai spun nimic. Doar atât că ţi-am atras şi eu atenţia însă de la început că dacă discutăm acum, ne vom certa.
- Dar eu nu mă cert, eu vreau să discut cu tine despre Sorin, strigă ea exasperată.
- Da, numai că putem s-o facem şi pe un ton mai scăzut. Nu ţi se pare?
- Nu mai fă pe calmul cu mine. Ştiu că şi tu fierbi

acum.

- E adevărat. încă puţin şi dau în clocot. Probabil o să-mi sară caracul, aşa că hai să fierbem împreună.

Lucia îl .privi crunt, aproape cu duşmănie şi îi întoarse spatele. Ieşi din sufragerie, trântind uşa. Octavian ar fi vrut să meargă după ea s-o calmeze, dar ştia că, în momentele ei de furie, nu avea nici'o şansă. Ba dimpotrivă. Dacă s-ar fi dus acum la ea, cearta ar fi continuat şi mai violent poate, trebuia lăsată să se calmeze. Până la urmă înţelepciunea şi bunul ei simţ biruiau şi redevenea femeia echilibrată şi cumsecade pe care o ştia, cum era ea de fapt. O cunoştea prea bine ca să se supere pentru o simplă ceartă. E drept că pe el el consumau mult asemenea scene, suferea chiar fizic, dar îşi dădea seama că trecând peste toate, Lucia era un om de treabă, la locul ei. Totul era s-o înţelegi şi s-o accepţi aşa cum este. Pentru că şi ea la rândul ei îi accepta cu stoicism stările lui proaste, când era morocănos, necomunicativ şi chiar antipatic.

După zilele exasperante urmează nopţile. De fapt serile de dinaintea nopţilor. Serile lungi când nu se poate dormi, când ţi se pare că o noapte nu mai are sfârşit, când te chinui în lupta aceasta absurdă cu somnul pe care-l doreşti şi în acelaşi timp ţi-e teamă că va veni, pentru că dacă va veni vor urma şi visele, de fapt coşmarurile care pot înnebuni şi pe un om perfect sănătos. îl pot desfiinţa, dacă nu cumva chiar ucide. Nopţile lungi, albe în care te poţi gândi şi poţi *vedea* orice, dar mai ales ceea ce-ţi doreşti mai puţin. îţi vezi înfrângerile, umilinţele, tot ce a însemnat eşec în viaţa ta, tot ce te-a putut duce în starea în care te afli. Urmează apoi dimineţile care te distrug prin prea multa lor lumină după un întuneric al coşmarului şi disperării. Totul acum, la lumina zilei este şi mai îngrozitor, pentru că intervine luciditatea. Aceasta te

omoară lent şi cu sistem, cu lumina minţii sau cu mintea prea aprinsă şi în acelaşi timp rece, ca o flacără care ţi se aşază prea aproape de ochi. Te- luminează, îţi luminează faţa, dar în acelaşi timp te oboseşte prin prea multă apropiere. Aceasta este chiar luciditatea ta.

Si că să faci după o asemenea noapte, se întrebă Octavian într-o dimineaţă. Cum poţi să mai începi o nouă zi şi ce să faci ca să te „aduni“, cum se zice de obicei, pentru că într-adevăr gândurile noastre sunt uneori atât de împrăştiate, suntem în atâtea locuri în acelaşi timp, ne dispersăm în nenumărate timpuri de ieri şi de azi, rătăcim pe atâtea poteci ale visului şi ale realităţii, încât este nevoie de acest efort covârşitor de a ne reîntâlni toţi cei care facem parte din noi – unul singur, credem noi – pentru a reînghega aceeaşi unică persoană despre care ceilalţi cred că este indestructibilă. Dar nu izbutim întotdeauna şi ni se întâmplă să rămână părţi din noi rătăcite prin alte locuri şi prin alte timpuri decât cele pe care le ştie toată lumea că le-am locui şi frecventa. E un amestec ininteligibil de timpuri şi locuri prin care te poţi pierde ca într-o apă adâncă din care nu izbuteşti să ieşi, deşi simţi că te îneci. Vrei să ajungi la lumină şi la aer, ţi se pare că ai ajuns deasupra apei, pentru ca imediat după aceea să te prăbuşeşti în adâncul cel mai adânc.

Este nevoie de un sprijin în lumea aceasta haotică, în care nici una din legile bunului simţ nu mai guvernează. E un arbi- trariu absolut în care tot ce ştiai până mai ieri că era o certitudine, se clatină pentru ca apoi să se dărâme complet, făcând loc unei alte lumi care nu mai ascultă de nici un îndemn al raţiunii aparente, poate superficiale. Si ce faci atunci? Cărei instanţe te adresezi pentru a readuce lucrurile în starea lor, aşa-zis normală.

Octavian rămânea în continuare buimac la toate schimbările care aveau loc în el sau poate nici nu era conştient pe deplin. Funcţiona în continuare perfect, ca un mecanism computerizat, acţionând conform unul

program, făcut însă parcă de altcineva din afara sa, străin. Privit din afară, Octavian părea normal, aşezat ca o locomotivă pe şine, cu reacţii previzibile la orice macaz. Nimeni din cei de la institut nu realiza că se întâmplase ceva cu inginerul Octavian Herţa. într-un fel, nici el. Dar urmau serile, nopţile, momentele de cumplită singurătate înaintea somnului ce refuză să vină, iar dacă vine tot coşmaruri aduce şi atunci înţelegea, căuta să înţeleagă, de fapt, câte ceva din ce se întâmpla cu el.

Intr-o asemenea seară, rămas singur la institut şi-a propus să compună o scrisoare pe care s-a gândit s-o retranscrie a doua zi după ce va rămâne singur, după program. Ar fi trebuit să arate cam aşa:

Dragă Anda,

Poate că ar'fi mai bine să nu-ţi scriu. Cu mine se petrece ceva ciudat, greu de explicat. Nu m-am plâns niciodată de viaţa pe care am dus-o până acum. Am luat totul ca pe ceva firesc, ca şi cum trebuia printr-o comandă obscură să mi se întâmple orice. Chiar când lucrurile mergeau contrar voinţei mele sau chiar foarte rău, acceptam totul ca un dat definitiv. Era o acceptare pasivă chiar dacă orgoliul meu a avut nu o dată de suferit. De o vreme însă ceea ce şi până acum mi se părea rău, acum am impresia că e şi mai rău decât acceptasem eu tacit şi alţii la fel ca mine în ţara asta. O negură ciudată mă înconjoară, care nu mai lasă să văd dincolo de tot ce mi se întâmplă meschin în jurul meu. De obicei dincolo sau prin negura care ne înconjoară vedem – sau sperăm – poate mai mult dorim să vedem – şi un viitor ceva mai limpede, fără ceţuri. Avem în noi sădită ideea că va fi totuşi cândva mai bine. Eu cred că am pierdut această idee. Sunt deconcertat de cât de străin mă pot simţi de mediul în care până nu demult mă simţeam totuşi relativ acceptabil. Dar să nu-ţi mai scriu despre toate acestea. Ai şi aşa destule necazuri. Nu vreau să ţi le sporesc cu ale mele. De fapt ar fi trebuit să încep cu impresiile mele după întâlnirea noastră. Ţi-am scris imediat după ce m-am întors de la

tine. Nu am vrut atunci să-ţi spun totul. Poate nici acum n-o voi face. Câte ceva totuşi aş vrea să-ţi scriu, deşi în mine funcţionează un inexplicabil mecanism de reţinere. Aş avea atâtea să-ţi spun despre ce am simţit la reîntâlnirea noastră! însă nu pot! Impresiile au fost covârşitoare. Crede-mă, întotdeauna am avut oroare faţă de sentimentalismul ieftin care sună a melodramă, spre amuzamentul oamenilor de spirit. De atâtea ori m-am pornit să scriu şi am renunţat Teama de ridicol m-a oprit tiranică. Nu puteam s-o depăşesc. Ce vrei să fac, ăsta sunt eu şi e greu să mă mai schimb la vârsta de acum, înţelege-mă şi iartă-mă.

Acum însă încerc să am mai mult curaj. Vreau, de fapt încerc, să-ţi spun ce am simţit în ziua aceea. De nu voi izbuti, pune-o pe seama emoţiei celui care îţi scrie aceste gânduri sau a lipsei sale de talent în ale scrisului.

Tu n-ai să poţi realiza pe deplin vreodată ce am simţit când te-am văzut apărând prima dată în faţa mea după douăzeci de ani! Mi-a năvălit într-o clipă tot trecutul în privire, în simţuri, în gânduri. Credeam că mă întorc în urmă cu o epocă 'ntreagă în care mi s-au întâmplat atâtea lucruri. Totul în jur avea aura unui vis de copil în nopţile de Crăciun. Un vis feeric, colorat ameţitor, de basm. în clipa aceea am realizat că demult, cândva, fusesem fericit şi nu-mi dădusem seama. Am înţeles că niciodată n-am să mai pot trăi o asemenea fericire ca atunci. O pierdusem şi o asemenea stare rară nu se iveşte decât o sigură dată! Dacă ai ratat-o, poţi fi sigur că ea nu se va mai reedita vreodată chiar dacă pentru o clipă ai putea crede că o poţi retrăi. Poate tocmai de aceea noi n-am putut să ne bucurăm îndeajuns de revederea noastră. Am impresia că şi tu ţi-ai dat seama că nu se mai poate întoarce timpul, că tot ce s-a întâmplat atunci rămâne închis în carapacea vremurilor acelea. De asta probabil nici tu şi nici eu nu am putut trăi pe deplin momentul revederii noastre, n-am avut resurse să redevenim fericiţi. Eram doi oameni amărâţi cărora ne părea rău că ratasem cândva şansa

extraordinară de a rămâne împreună. Cu atâ'i mai mult nu ne puteam bucura, cu cât după aceea tu nu ai cunoscut liniştea şi mulţumirea – poate şi puţină fericire – decât pentru scurtă vreme. Iar momentul în care te-am revăzut era de asemenea dramatic pentru tine: mama ta era grav bolnavă. Atunci cum puteam, cum puteai să te bucuri pe deplin de revederea noastră? Chiar dacă am fi vrut, eram prea amărâţi ca să putem fi ceea ce se cheamă „doi iubiţi care s-au răgăsit“. Ca în filmele de duzină în care ea şi el se revăd după ani şi ani, după ce fiecare şi-a avut viaţa lui, pentru ca apoi să se iubească din nou şi să trăiască fericiţi până la adânci bătrâneţi. Happy-end! Sau ca în basmele pe care le iubeam în copilărie când Făt-Frumos şi Ileana Cosânzeana, indiferent prin câte peripeţii treceau, până ia urmă tot împreună rămâneau. Se pare că noi nu avem datele necesare ale acestor eroi de basm. Sau poate le avem, dar obstacolele noastre au fost prea mari şi de prea lungă durată ca să ne mai poată realătura definitiv. Deşi, martor mi-c Dumnezeu, ar fi poate bine să se întâmple...“

Octavian se opri aici cu scrisoarea pe care o scrisese sau îşi propusese s-o scrie, nici el nu ştia prea bine. Şi nici nu era sigur dacă o s-o facă vreodată. În momentele acelea nu mai avea nici o certitudine.

Se uită la ceas. Era deja foarte târziu. Chiar când se pregătea să plece de la birou, sună telefonul. Ridică receptorul surprins că îl mai căută cineva la o oră atât de târzie. Recunoscu vocea răguşită a lui Costache Mladin care îi propuse să se întâlnească pentru o „plimbare în parc”. Aceasta era formula lui conspirativă când voia ca ei doi să aibă o discuţie „fără urechi“. Acceptă şi stabiliră să se vadă peste o jumătate de oră la locul ştiut.

Se cunoscută cu câţiva ani în urmă la o cunoştinţă comună. După o vreme Costache l-a căutat la telefon „să se vadă“. Octavian a fost surprins de acest telefon, mai ales că se prinsese că Mladin era ofiţer de

securitate. A ezitat, dar s-au întâlnit. Bănuia că tipul voia să-l stoarcă de nişte informaţii privitoare la unele lucruri din institut Din curiozitate se pretă la acest joc pe care îl considera inofensiv. Deocamdată, dar mai ştii... Cu ăştia..., îşi zile cl. După prima întâlnire a avut o surpriză: Mladin nu l-a întrebat nimic. Ba dimpotrivă, tot ce au discutat n-avea nici o legătură cu institutul. Se părea că Mladin îl plăcuse chiar la început, când se cunoscuseră. De altfel la prima lor întâlnire îi spusese jovial: „Dom'le, mi-ai plăcut atunci, ce mai, şuetist, pe gustul meu. Nu te speria... îţi spun de la început. Eu sunt maior de secu... securitate adică. Dar să nu-ţi fie teamă. N-am să te trag de limbă, n-am să te rog să-ţi torni colegii de serviciu. Pur şi simplu aveam chef de o şuetă cu dumneata. Asta e tot De unde îţi ştiu telefonul? Simplu. La posibilităţile noastre... înţelegeţi, nu? Şi acum hai să bem ceva la grădina asta de vară, aici lângă Herăstrău. Acolo n-au pus încă microfoane, nu merită. E un local modest unde au vine lumea care ne interesează pe noi: „scriitori şi oameni de cultură“, cum se zice în presă şi la televizor. Parcă scriitorii n-ar fi oameni de cultură...“

Costache icnise într-un râs scurt, amuzându-se singur de observaţia sa. Octavian zâmbi la amintirea acestei prime întâlniri.

Plecă de la institut şi sc grăbi să ajungă la întâlnire.

Când îl zări, Mladin îi făcu de la distanţă un semn amical cu rnâna, ceva ce aducea cu felul dc a da din mâini al „marelui cârmaci“. Era modul său de a saluta complice pe cei apropiaţi în care avea încredere, zicea el. îşi strânseră mâna şi Costache îl întrebă ca de obicei, cu efuziune:

- Ce faci, bădie? Nu te-am văzut de la ultima plenară.

Octavian ştia că Mladin nu se referă de fapt la o plenară anume. Dar aşa îşi râdea el de atâtea congrese, plenare, consfătuiri care erau atât de dese în ultima vreme. Te puteai gândi că asta e o provocare a „securistului“, care îşi zicea el însuşi, dar nu era aşa. Era felul lui de a privi lucrurile: când râzând, când

întristându-se doar pentru o clipă, el fiind în fond un optimist moderat sau un pesimist robust. Vorba lui, când se plimbau prin parc, „fără urechi": „Hai că nu mai durează mult!" Dacă cineva, întâmplător, ar fi auzit vorbele astea, ar fi putut înţelege orice, dar nu la ce se referă el de fapt. Şi urma invariabil replica: „Ai răbdare, noi l-am urcat, noi îl dam jos".

Octavian pricepea care „noi", numai că nu prea credea, gândindu-se la „băieţii cu ochii albaştri" pe care îi întâlnea în fiecare dimineaţă „pe traseu", în piaţa Dorobanţi, care îl apărau cu străşnicie pe „marele bărbat al neamului" – cum îl gratulase un poet curtean — de duşmani nevăzuţi sau ştiuţi doar de ei. Costache putea să şi mintă, să braveze. Dar important rămânea faptul că întâlnirile cu el îl destindeau, mai ales după un timp când se convinsese că nu-l va întreba niciodată nimic concret în afară de „ce mai faci, bădie?" şi că, eventual vor discuta lucruri fără importanţă.

Costache îl luă, ca de obicei, de braţ şi-i propuse, tot ca de obicei, să facă mai întâi o tură prin parc, aşa ca să poată vorbi „de toate, fără ascultare".

- Ei, şi zi cum îţi merg treburile, bădie? Bine, bine, nu?

Octavian îl privi. Ceva nu era însă în regulă. Chipul, de obicei jovial, al lui Costache părea de data asta puţin altfel, parcă îngrijorat sau în orice caz preocupat Şi urmă o replică cu totul neaşteptată:

— Te cam regulează ăştia la slujbă...

Octavian tresări. Era pentru prima dată când Costache se referea la ceva privind serviciul lui, la treburile lui personale.

- Ce vrei să spui?

- Ei, am auzit şi eu... şi ştii că am cum să aud, de,... mijloacele noastre sunt „multilateral dezvoltate", înţelegi ce vreau să zic?

Octavian nu răspunse.

- Deci ai necazuri, care va să zisă. Te muşcă de cur căcă- cioşii ăştia care una ştiu: pe cine şi unde trebuie să lingă.

Octavian era uluit. Costache aflase. Deci

securitatea ştia totul! Nici nu era de mirare. Parcă ghicindu-i gândul, Mladin îi replică râzând, cu o figură mai rubicondă şi mai bonomă ca niciodată:

- Ştiu ce gândeşti acum: că noi, securişti odioşi, ne băgăm nasul peste tot. Eh! nu-l băgăm, nu-i vorbă... nu contest Numai că eu, acum, în clipa asta, nu-s securist, ci doar prietenul tău. Ştiu că ai necazuri şi aş vrea să te ajut, mai ales că... în sfârşit..

Mladin se opri. Figura i se înăspri subit:

- Ştiu că nu ai totală încredere în mine. E şi normal. După câte porcării a făcut şi mai face încă instituţia unde lucrez e firesc să nu ne prea iubească lumea.

Octavian tăcu, neştiind ce ar fi putut să-i spună. Era în continuare uluit. Oare chiar deveniseră publice „problemele" sale sau temuta securitate se băgase şi aici, ca peste tot de altfel.

- Auzi, bădie, ştii ce? Bagă-i în mă-sa pe toţi. Tu eşti un inginer Zeiss... n-au ce să-ţi facă. Decât să te pupe în cur. Probabil acum or să te atace şi pe chestia cu cumnată-ta care şi-a prelungit., şezutul prin Belgia şi a uitat să se întoarcă în patria mumă. Trădătoare... ce mai? Nu?

Octavian tresări violent, aproape dureros. Simţi un junghi în piept îşi duse mâna la frunte. O durere ascuţită îi trecu prin tâmple. Dumnezeule! Ăştia ştiu totul! Ridică privirea spre Costache şi aproape involuntar şopti:

- Şi eu ce fac în situaţia asta?

Mladin îl privi cu ochii lui mari şi blânzi şi râse încetişor, parcă torcând ca un motan:

- Dă-i în mă-sa! Asta ştim noi. Nu şi cretinii voştri de la cadre. Până află ei... mai trec luni, poate ani...

- Şi dacă totuşi află?

- Şi ce dacă află? Tu îţi vezi de treabă ca inginer şef. Meseriaş bun eşti. Au nevoie de tine. Te vor folosi. în cultură e mai greu cu rude fugite în străinătate. Sau rămase. De, ideologia, tovarăşi, e cea mai importantă, aici noi nu renunţăm, nu abdicăm de la nici un principiu. Marxism-leninismul... ştim noi. E drept, se

mai trece cu vederea, că mai sunt şi oameni cumsecade pe lumea sta. Numai că noi avem ideologia noastră românească, vreau să spun a partidului noastru comunist român. Noi nu ne aliniem, noi avem linia noastră specific naţională. „Independenţa“ statului nostru socialist român, român, înţelegi? Noi nu suntem nişte oarecare, noi suntem comunişti români, pardon, români comunişti. Ehe, ce te joci? Nimeni ca noi. Originali în cuget şi simţire. Da‘ lasă că mai vorbim noi şi altădată, tot în parc. Aici încă n-am putut pune microfoane. Costă mult şi sunt prea multe parcuri şi prea mari. Nu ajung banii de la buget, ăştia se duc pe construcţia aia, „Casa Poporului'* sau cum i-om mai zice peste ani monstrului ăluia.

- Văd că eşti pus pe glume, ca de obicei, numai că mie numi arde de aşa ceva.

- Hai să fim serioşi, bădie. Ce dracu* să-ţi facă? Eşti prea speriat, zău.

- Să mă retrogradeze sau să mă transfere undeva în provincie, cu un salariu de mizerie. Am doi copii de crescut.

- Ştiu, ştiu... e greu... Salariu mic...

- Gândeşte-te, cum aş putea să-mi întreţin familia, plus meditaţii petru admitere.

- Nu-ţi fă probleme. Nu te scot ăştia pentru că nu au interesul. Eşti secialistul lor cel mai bun.

- Ei, s-au mai văzut cazuri...

- Ascultă-mă pe mine. Din zece oameni cel puţin trei au rude fugite. Deşi uneori...

Costache se opri ezitând parcă să continue ce ar fi vrut să spună.

- Am necazuri cu termocentrala pe care am proiectat-o. Nu singur, bineînţeles, cu un colectiv. Nu merge la parametrii proiectaţi. Si mi se impută mie totul, sau aproape totul. Deşi şi aici s-au dat indicaţii preţioase.

- Da, asta e realmente o problemă serioasă. Aici trebuie să fii tu atent, pentru că eu ştiu cine a dat indicaţiile, ce şi cum să se facă treaba. Şi pe ăştia n-ai

cum să-i tragi la răspundere.

- Vezi, nu e chiar atât de simplu...

— Ştiu, ştiu, bădie. Tovărăşii de la partid, care se pricep la toate, inclusiv la centrale nuclearo-electrice – vezi Cernavodă –, decid tot ce trebuie făcut. Aşa şi la tine. Ei şi-au impus punctul de vedere, iar tu ai semnat ce au decis ei.

— Ştiu că nu trebuia, dar n-aveam ce face. Trebuia să mă supun.

- Lasă, bădie, ştim noi că nu aveai cum să te opui... dar ai semnat...

- N-aveam altă soluţie, înţelege-mă.

- Uite, vezi, toţi spunem la fel. Nu avem altă soluţie, dar nu ne opunem la o soluţie greşită indicată de sus.

- Ştiu... acum mă acuzi de laşitate, de oportunism... că ar fi trebuit să avem demnitate.

Costache îl bătu prieteneşte pe umăr:

- Hai, linişteşte-te. Aşa suntem noi românii. Noi cu disidenţa nu ne putem lăuda, ca polonezii sau cehii. Ici – colo câte un fitil în vreo carte sau în vreo poezie vegetală sau animalieră. Răbdâm multe, chiar mai multe decât ar trebui. Avem o răbdare creştină neţărmurită. Ne ducem crucea cu gândul că Dumnezeu se va îndura într-o zi de noi şi ne va salva.

- Stai puţi, Costache, opreşte-te. Vrei să spui că noi suntem prea răbdători, prea iertători? Eu, deşi inginer, am mai citit câte ceva. De pildă, că suntem un neam fatalist, că acceptăm tot ce ni se dă sau ni se impune, aşteptând mereu o zodie favorabilă. Că avem o anume pasivitate... neexplozivă. Că tocmai de aceea – pentru că acceptăm silniciile – ne merităm soarta. Mereu aşteptăm să ne salveze altcineva.

- L-ai citat pe Cioran? Bădie, eu am avut în mână toate volumele interzise ale lui Cioran care circulă clandestin în România multiplicate la xerox. Ştiu, ştiu... Noi, ortodocşii din est, deşi latini, n-am avut fanatismul necesar de a ne opune viiturilor istoriei. De aici ni se trage totul. Trebuia să fim mai duri, mai necruţători, mai intoleranţi poate. Or, noi tocmai din toleranţă ne

facem un titlu de glorie. Blândeţea noastră...
- Mioritică, îl continuă Octavian.
- Exact Fiind blânzi ca o mioară, am lăsat să ne calce în picioare berbecii istoriei.
- Iar berbecii atâta au aşteptat: să ne încalce... şi încâlceaţi am rămas până azi.
- Poate aşa am rezistat
- Rămâne de văzut dacă nu cumva am greşit Vezi întreaga noastră istorie.
- Bădie, nu cred că am greşit. Cred că ne-au trădat alţii, prietenii, aliaţii.
- Optimismul tău în ceea ce priveşte istoria noastră ţi-l ştiu, dar nu-l împărtăşesc.

— Nici nu trebuie. Nici eu nu sunt un optimist sunt aşa, mai...

Costache se opri nehotărât.

— Deci cum eşti?

Costache Mladin nu îi răspunse pe loc. Tăcu vreme îndelungată. într-un târziu se decise să vorbească, încercând să pasă vesel:
- Octaviane, îţi mai spun o dată: ai răbdare... toate se vor rezolva... Ai să vezi ce urmează... nici nu te aştepţi... nici nu te gândeşti. Sigur, tu crezi că noi, securiştii, toţi până la unul îl iubim şi servim cu devotament pe „marele bărbat al ţării". Nu! Nu chiar toţi. Şi la noi e ca şi prin alte părţi: unii-s pentru, alţii contra. De văzut acum, care pe care... Dar mai vorbim noi. Hai acum să bem ceva.

Până la urmă ajunseră la grădina de vară de pe marginea lacului. Aşezat la masă, Costache era mult mai reţinuL Vorbea despre fotbal, despre vreo carte nouă care stârnise vâlvă sau pur şi simplu povestea ce mai făcuse fiul lui pe care îl iubea foarte tare. Sau făcea glume pe seama unui personaj mărunt, în nici un caz „ştab" mare, azi dat la o parte. Era evident, foarte prudent. Ştia el ce ştia. Nu se aventura în discuţii primejdioase. Dacă totuşi cineva montase o „ureche" la masă sau, eventual, în vro farfurie, cum auzise că se

întâmplase la Uniunea Scriitorilor? Fusese mare bâlci acolo al cărui erou fusese un cunoscut poet proletcultist pe vremuri, azi mare dizident

Oricum o discuţie cu Costache Mladin era reconfortantă. Se vede că nu toată lumea se imbecilizare ideologic. Nici chiar securitatea nu se dovedea a fi integral contaminată de cultul tovarăşului.

Octavian renunţă să se mai gândească. Era mai comod să n-o facă. Nu gândeşti... nu suferi. Şi el suferea oricum prea mult.

CAPITOLUL X

Timpul trecea nepăsător pe lângă Octavian. La fel de nepăsător privea şi el trecerea timpului. Zile, nopţi, iar nopţi şi zile. Parcă i se pusese o ceaţă pe ochi, nu mai vedea clar în jurul său sau poate nici nu voia să vadă. O stare ciudată de indiferenţă, de lipsă de chef îl cuprinsese şi nu putea, de fapt nu ştia cum s-o biruie. încerca în continuare să-şi joace rolul din totdeauna de om dinamic, plin de energie, dar simţea că acest teatru devine din ce în ce mai obositor, că din zi în zi îi venea mai greu să interpreteze vechea partitură. Simţea uzura şi rutina unui actor obligat să joace mereu acelaşi rol. Ar fi vrut şi altceva, dar acesta era repertoriul său. Nu avea de ales, trebuia mers înainte, inerţial. Numai că la un moment dat dispărea acel impuls — iniţial? — care să-l împingă din spate. Oboseala devenea copleşitoare, parcă avea plumb în picioare, orice mişcare sau un simplu gest îi cerea un efort peste puterile sale. O vlăguială tiranică îl apăsa, parcă devenise mai greoi ca înainte şi nu putea învinge gravitaţia cu minimele resurse ce-i mai rămăseseră. Practic, nu mai ştia ce să facă pentru a depăşi acestă stare.

E drept, se adunaseră destule în ultima vreme. Suficiente – îşi spunea el – ca să doboare şi un taur în plină putere. Era aşa? El era convins că da şi poate că aşa şi stăteau lucrurile. La institut toate continuau să meargă prost, i se cerea să rezolve urgent, cât ai bate

din palme, lucruri care nu se puteau rezolva. Atmosfera era încărcată şi avea mereu impresia că acolo ar putea exploda o bombă. Relaţiile cu colaboratorii se deterioraseră. Nici el nu mai ştia ce trebuie făcut. Ar fi trebuit să aibă curajul să spună adevărul. Să spună că de fapt „organele“ erau vinovate că termocentrala nu merge cu trebuie. Ştia însă că dacă vorbea, era un om pierdut. N-ar fi avut nici o şansă să mai rămână în institut.

Cel mai greu suporta serile, nopţile chinuitoare aşteptând un somn care refuza cu încăpăţânare să vină. Atunci îi treceau prin minte cele mai ciudate gânduri, unele de-a dreptul nechibzuite. Le alunga înspăimântat ca pe nişte vedenii nedorite, înfricoşătoare. Numai că ele nu se lăsau gonite, reveneau obsesiv, chinuitor, fără cruţare, ca un supliciu la care cineva, nevăzut, te supune perseverent, cu un sadism neascuns. Nopţile păreau mai lungi ca niciodată, fără sfârşit, o Golgotă pe care o urca în fiecare seară până dimineaţa şi apoi iar şi iar, la nesfârşit. încercă de mai multe ori să cheme în ajutor imaginea Andei. Ea îi apărea zâmbind, alergând uşor, ca pasul ei puţin săltat, se oprea lângă el, îl mângâia puţin, apoi se topea repede, în neant parcă. Făcea efortul de a reţine imaginea mai mult timp. Degeaba, nu izbutea. Ea dispărea fulgerător tocmai când dorea cel mai mult s-o reţină. Dar nu era cu putinţă aşa ceva. Totul dura doar câteva secunde, pentru ca apoi să-l copleşească obsesiile fiecărei zile, cu grijile şi necazurile ei. Acestea durau mult, reveneau sub diferite înfăţişări, unele mai bizare decât celelalte. Adormea abia spre dimineaţă, iar când suna ceasul deşteptător i se părea că sună o sirenă a infernului. Da, pentru că ziua care urma i se părea un infern în care va fi nevoie să trăiască şi să lucreze ore şi ore ce i se păreau interminabile. La sfârşitul zilei era epuizat, se ţâra anevoie spre casă abia aşteptând clipa când va putea să se întindă în pat. Doar ca ştia că acum începe celălalt chin, al nesomnului, al nopţilor de o luciditate înspăimântătoare, a gândurilor care îl chinuiau fără milă. Se consola că măcar stă întins şi nu trebuie să

facă nici un efort fizic. într-una din asemenea nopţi îi venise probabil gândul acela surprinzător şi pentru el însuşi care se ştia un om aşezat, la locul lui, fără nici un apetit de aventură, ba dimpotrivă, neplăcându-i nici măcar riscurile care aveau o motivaţie serioasă. Totul se întâmplase pe neaşteptate. într-o noapte la fel de albă ca celelalte îi veni ideea să plece undeva, nici el nu ştia unde, numai să nu rămână aici, în locul în care trăia de aproape o viaţă. Dorea să plece cât mai departe. La început tresări înspăimântat şi se întrebă buimăcit: „Ce mi-a venit, Dumnezeule? Cum a putut să-mi treacă aşa ceva prin minte?" Alungă repede, cât putu de repede, gândul, dar acesta, după câteva clipe de pândă, reveni mai încăpăţânat, mai biruitor ca la început şi-l urmări, fugărindu-l parcă într-un ţarc închis de unde nu se putea evada cu nici un chip. Simţea în ceafă respiraţia încinsă a gândului nebunesc ce-i venise. îşi dădea seama că nu are nici o şansă de scăpare şi totuşi alerga, alerga nebuneşte în speranţa că până la urmă va putea totuşi evada.

în zilele care urmară încercă să-şi adune gândurile calme, de ziuă, cum le zicea el pentru a le deosebi de celelalte, chinuitoare, de noapte. Analiză pe cât îi fu posibil cu luciditate situaţia în care se afla. La urma urmei, încercă el să se îmbărbăteze, la institut lucrurile vor trebui cumva să se aranjeze. O asemenea situaţie nu va putea dura la infinit. Deşi, Dumnezeu ştie cum se va termina totul. Partidul nu greşeşte! Vinovat va fi găsit cineva, o persoană oarecare. Poate chiar el. Doar fusese şeful proiectării. Nu vedea nici o scăpare. Se mai întâmplaseră astfel de lucrări. Asta la institut. Dar acasă? Cu toate animozităţile între el şi Lucia nu se întâmplase nimic atât de dramatic încât să lase impresia că s-a petrecut ceva iremediabil. Chiar dacă Sorin mai făcea câte o boacănă de te punea pe gânduri, băiatul trebuia înţeles. La vârsta lui alţii fac lucruri mult mai grave. Andreea în schimb nu-i crease niciodată probleme. Atunci? Da, sigur, aşa era, numai că veneau iar nopţile lungi, chinuitoare când gândul

acela ciudat îi revenea stăruitor: să plece undeva. într-o noapte, pe la trei, după ore întregi în care nu donruse aproape deloc, i se făcu deodată rău fără să-l doară de fapt ceva. Adică nu simţea nici o durere într-un loc anume. Parcă era imobilizat într-un mediu ostil, irespirabil. încercă să se ridice din pat, dar nu reuşi. Un rău necunoscut îl ţintui. Făcu încă o încercare. Cu greu izbuti să se ridice puţin.

Şi totuşi îi era râu, chiar foarte rău. Lucia se speriase de-a binelea. A vrut să cheme doctorul de la policlinica de care aparţineau. El s-a opus. Pe la ora şapte a adormit după ce luase câteva calmate pe care le folosea de multă vreme. Adormi cu un gând stupid: ca să vezi, ce mă preocupa şi uite ce-a ieşit! Ei, care

plănuise o evadare, se afla acum aproape complet imobilizat. Deci exact când voia să-şi ia zborul, se trezise legal de cordonul ombilical al vieţii de fiecare zi. Ridicol!

Lucia a stat până dimineaţa alături de el. A insistat din nou să cheme salvarea, dar el a refuzat. Apoi şi-a adus aminte de doctorul Glăvănescu şi a aceceptat imediat. Mai întâi a sunat să vadă dacă e de serviciu. Era. Pentru ca totuşi să nu se ducă neprogramat, a mai sunat o dată policlinica şi a cerut cabinetul doctorului. I-a răspuns chiar el. L-a întrebat dacă poate veni. Bineînţeles că n-a fost refuzat. Ba chiar a fost rugat să vin imediat. Doctorul înţelesese că ceva nu e în regulă. Prea era dimineaţă devreme ca să nu-şi dea seama că Octavian Herţa într- adevăr nu se simţea bine.

Lucia comandă un taxi care veni neaşteptat de repede.

- Să vin cu tine, Octavian? întrebă ea îngrijorată.
- Nu, nu e nevoie. Oricum mă simt ceva mai bine.
- Ţi se pase ţie. Dacă te-ai uita în oglindă, ţi-ai da seama cum arăţi.
- N-am arătat niciodată prea grozav. Cu atât mai mult acum...
- Văd că nu ţi-ai pierdut cu totul umorul tău cam...sec... Ceea ce e un semn bun.
- Ceea ce înseamnă că sunt deja sănătos – îi răspuse el arţăgos.
- N-am spus asta, bătu ea în retragere. Of, dificil poţi fi când eşti bolnav.
- Şi probabil că nici sănătos nu-s mai puţin dificil.
- Te rog, nu mă provoca. Acum eşti bolnav şi aş dori să te menajez.
- Mă şi mir că mă menajezi.
- Uite ce este, Octavian. Hai să terminăm, că cine ştie ce iese.

Noroc că venise taximetristul care, amabil, urcase până la etajul lor, fiind informat că e vorba de un bolnav.

- Şi totuşi, nu vrei să vin cu line?
- Nu, chiar te rog să nu vii... Cine ştie, s-ar putea să ne certăm şi acolo la policlinică.

- Doamne, afurisit mai eşti!

Se apropie de el şi-l sărută pe obraji.

- Te aştept Să nu te duci la serviciu. Vii acasă să te odihneşti măcar puţin.

De cum îl văzu, doctorul Glăvănescu îşi dădu seama că lucrurile nu stăteau deloc bine. El, omul care era mereu vesel, care râdea din te miri ce, avea acum o figură serioasă, încruntată şi severă. Nu mai avea nici verva lui obişnuită. D luă repede în primire. Fără nici un cuvânt, îi puse garoul pentru tensiune. Urmări atent acul care urca mereu şi după câteva minute care i se părură lui Octavian îngrozitor de lungi, spuse sec:

— E mare!

Apoi întorcâdu-se către asistetă:

— Salvarea!

Asistenta puse mâna pe receptor şi sună.

Şi după alte câteva clipe, de data asta către Octavian:

— Rămâi acolo întins pe canapea. Nici o mişcare. Dacă stai cumite, o să treacă. Aşteaptă puţin. Nu e nimic grav.

Se întoarse cu spatele la el şi începu să facă ceea ce Octavian nu avea cum să vadă. Auzea doar nişte zgomote.

După câteva clipe se înntoarse spre el. Avea în mână o seringă.

— Nu te speria! E doar un calmant sau zi-i cum vrei. Ca să scădem puţin tensiunea. Şi n-ai idee ce puţin doare o asemenea injecţie. Nu e ca celelalte. Acum te rog să stai liniştit. Doar pantalonul mă deranjează. Ar fi mai uşor pentru mine dacă l-ai coborî puţin mai jos de mijloc.

Octavian zâmbi. Doctorul îşi recăpătase umorul. Numai că deodată simţi cum se pierde, parcă se cufundă şi nu mai vede şi nu mai aude nimic. Plutea doar. Mai apucă să-l audă pe doctorul Glăvănescu:

- Dacă nu fac acum injecţia...

Se trezi într-un pat necunoscut, între nişte pereţi

albi, obositor de albi. Privi în jurul său. Mai văzu un pat din care cineva îl urmărea cu atenţie. Apoi acel cineva strigă:

- Soră, şi-a revenit!

Peste câteva clipe apăru în faţa sa o fată îmbrăcată în alb care-l întrebă:

- Cum vă simţiţi?

Octavian nu ştiu ce să răspundă. Până la urmă bâigui cu greutate:

- Bine, mai bine.
- Aşteptaţi o clipă să chem doctorul de gardă.

După câteva minute se întoarse însoţită de doctor care îi luă pulsul şi după aceea şi tensiunea.

- E mai bine. Staţi liniştit. După puseul de tensiune pe care l-aţi avut nu trebuie să faceţi nici cel mai mic efort.

Doctorul şi sora plecară. Bolnavul din celălalt pat îl urmărea în continuare cu atenţie. Apoi încercă să intre în vorbă cu el.

- Am păţit şi eu o dată o chestie ca asta cu tensiunea... Şi să vezi ce s-a întâmplau...

Octavian nu mai avea cum să-l audă. Adormi în timp ce omul vorbea. Când se trezi din nou, era noapte. Se simţea foarte slăbit, fără vlagă. îi era foarte sete. întoarse faţa spre noptiera. Văzu o ceaşcă. O apucă repede şi sorbi cu lăcomie din ea. Era un ceai fad, fără nici un gust. Era totuşi ceva lichid. Simţea o durere undeva în şold. Probabil i se mai făcuseră injecţii, presupuse el. Celălalt dormea. Rămase întins pe spate. Nu se putea gândi la nimic. Dar poate că era mai bine aşa. Prea se gândise la multe lucruri în ultima vreme. Cine ştie, poate tocmai de la asta i se trăgeau toate, că prea îi mergea mintea la multe lucruri deodată. Altceva nu mai putu gândi şi adormi din nou.

A doua zi se simţi ceva mai bine, numai că avea o stare de slăbiciune care îl neliniştea. încercă să se ridice din pat însă trebui să renunţe. Abia după-amiază reuşi să ajungă cu paşi nesiguri la baie. îşi dădu cu puţină apă pe faţă şi se simţi oarecum mai înviorat. Se

întinse din nou în pat. Vecinul de „rezervă" – cum se numeşte în orice spital un salon cu numai două locuri – încercă să lege o conversaţie cu el, dar nu izbuti. Era prea epuizat. Adormi din nou. Când se trezi, încă buimac după somn, i se păru că vede pe cineva aşezat pe marginea patului care îl privea cu luare aminte. încercă să-l recunoască şi nu-i veni a crede. Era doctorul Glâvănescu.

- Stai liniştit, drăguţă. Sunt eu, Glăvănescu. Da, nu te înşeli. Probabil te întrebi ce caut aici. Simplu. Din când în când sunt programat cu gărzi la spital. Şi s-a nimerit ca astăzi să-mi vină rândul. Dumneata nu trebuie să vorbeşti nimic, că eşti prea slăbit. O să vorbesc doar eu. Nu e nici o problemă, pentru că treaba asta îmi face plăcere, după cum a observat şi nevastă-mea. Ei, cum te simţi? îmi răspunzi scurt: bine sau rău?

Octavian se bucură enorm când îşi dădu seama că într-ade- vâr era doctorul Glăvănescu cel care vorbea cu el. îi răspunse repede:

- Mai bine ca ieri...

- De fapt alaltăieri, că ai dormit nu glumă. Gata. Ajunge. Dacă o să fii cuminte, mâine o să te simţi şi mai bine. Oricum zilele astea, când te vei înzdrăveni cu adevărat, aş dori să avem o discuţie mai lungă. Sper s-o poţi suporta. Până atunci nu-ţi pol oferi altceva decât plăcerea unei injecţii. De! Cunosc eu plăceri şi mai mari în lume, dar deocamdată trebuie să te mulţumeşti cu asta. Am vorbit cu medicul de salon care e un bun prieten de al meu. Te va îngriji ca şi cum ar face-o cu mine. Deşi, mai ştii ce-ţi poate face un prieten sau coleg într-o situaţie ca asta! A, era să uit! Soţia dumitale te-a vizitat şi ieri şi azi. N-ai simţit-o că le dormeai, frate, nu glumă. Era foarte speriată. A vrut să rămână, dar a fost sfătuită să te lase în grija celor de aici.

Ieşi râmbind cu râsul lui tonic, binefăcător. Octavian se simţi parcă mai bine după vizita lui Glăvănescu.

Zilele în spital treceau plictisitor, între vizita de dimineaţa, masa de prânz, vizita de după amiază şi celelalte lucruri care se petrec zilnic într-un spital. între timp Lucia venise din nou aducându-i prosop, periuţa şi

pasta de dinţi, aparatul de ras, săpun şi tot ce-i trebuie unui bolnav internat în spital. Bineînţeles şi mâncare, că masa de la spital era foarte subţire. Pe chipul ei se citea îngrijorarea, poate chiar teama pe care, însă, cu caracterul ei puternic, încerca să şi le reprime, arborând un comportament calm, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Doar într-una din zile i-a spus:

- Cred că ai avut prea multe pe cap în ultima vreme. Plus că te-am necăjit şi eu. Şi Sorin. Ai nevoie de linişte de acum înainte. E drept că şi tu prea le pui pe toate la inimă. Ar trebui să le iei mai uşor. Dar ce-ţi dau eu ţie sfatul? Aşa eşti tu şi pace.

în altă zi au venit toţi, Lucia, Sorin şi Andreea. Sorin avea o figură de om vinovat, iar Andreea i-a spus cu mult umor:

- Nu-i aşa, tati, că e grozav să stai tot timpul în pat şi să ştii că nu trebuie să faci nimic pentru a doua zi. Ca şi cum nu ai mai avea teme pentru acasă.

într-o după amiază avu o plăcută surpriză. în rezervă apăru doctorul Glăvănescu în ţinută de stradă. Avea în mână o sticlă mare de gius de provenienţă străină. îi strânse mâna vesel ca de obicei.

- Ţi-am adus şi eu o vodcă de import.

Şi iar râse zgomotos, nemaipomenit de mulţumit de gluma lui.

- Ce mă bucur că aţi venit!

- Iar vorbe de conveienţă. De fapt n-ar trebui să mă ierţi că eu te-am băgat în puşcăria asta. Pentru că orice spital este în fond o puşcărie. Au atâtea puncte comune: din nici unul nu poţi să evadeţi, în ambele n-ai voie să faci decât ce ţi se spune, programul este la fel dc sever, culcare, masă, controale, ca să nu mai spun ca până şi uniformele seamănă, tot cu dungi şi în puşcărie şi în spital. E drept că în spital li se spune pijamale. Dar puşcăriaşii îşi numesc costumele tot pijamale, pentru că au dungi. Iar teroarea c aceeaşi şi în închisoare şi în spital. N-ai voie să ieşi din litera regulamentului. Şi mâncarea e la fel dc... bună în amândouă...

Octavian se amuză la comparaţia doctorului Glăvănescu.

- Sunteţi formidabil! Numai când vă văd şi mă fac bine.

— Dacă ar fi aşa, toţi bolnavii s-ar face bine numai la o simplă apariţie a mea. îţi dau seama ce chestie ar fi! Aş lecui pe toată lumea indiferent ce boală ar avea. Cred că m-ar pândi şi un premiu Nobel, ca să nu mai vorbesc ce bine mi-ar prinde invidia colegilor.

Octavian râse din toată inima. Figura rotofeie, cu chelie, a doctorului Glăvănescu i se părea cel mai bun şi mai cald chip de om pe care-l văzuse vreodată. Nici nu mai ştia ce să-i spună. Dar doctorul îl scoase din încurcătură:

- Ce-ai zice dacă am ieşi în curte să iei şi dumneata puţin aer curat, îi propuse el privind spre bolnavul din celălalt pat care ascultase tot timpul cu atenţie ce se vorbea.

Ieşiră amândoi din rezervă. Pe culoar doctorul Glăvănescu îi spuse:

- Prea indiscret vecinul dumitale. Nu poţi schimba o vorbă mai altfel de faţă cu el. Stătea tot timpul cu ochii pe noi.

Ajunşi în curte, găsiră o bancă şi se aşezară pe ea. Glăvănescu scoase pe furiş un pachet de ţigări Kent.

- Ia repede una să nu mă vadă vreun coleg că tocmai eu, un doctor, îţi ofer un „factor favorizant" pentru nu ştiu câte boli. Şi fii atent cum fumezi că te toarnă vreo soră.

Octavian îşi aprinse râzând o ţigară pe care o fumă în palmă ca elevii.

- Lasă râsul că vreau să vorbim serios, îi spuse neaşteptat de sever Glăvănescu.

Octavian tresări.

— Stai, nu te speria, că nu dau cu pietre. Vreau şi eu să-ţi vorbesc ca unui prieten. Or, între prieteni se vorbeşte serios. Glumele le avem pentru amici. Ceea ce... înţelegi... Dar s-o lăsăm. Cum te simţi?

- Bine. Incomparabil mai bine faţă de cum mă simţeam la internare.

- Aha! Păi dacă iei ca termen de comparaţie cum arătai la internare, n-am făcut nimic.

- Nu înţeleg...

- Nici n-ai cum, că nu erai conştient. Majoritatea oamenilor din lumea asta se simţea mai bine decât dumneata în clipa când te-am trimis aici. Ceea ce nu înseamnă că toţi ăştia erau sănătoşi. Bref: te simţeai foarte rău când ai intrat în spital. Deci comparaţia n-are valoare. Pe mine mă interesează starea dumi- tale de acum. Deci fără comparaţii.

Octavian nu ştiu ce să-i răspundă.

— Văd că nu mă înţelegi.

- Ca să fiu sincer, nu.

- Bun! Am făcut oricum un pas înainte. Când doi oameni nu se înţeleg, dar au realizat acest lucru amândoi, înseamnă că
există şanse să se ajungă la un acord până la urmă. Dacă nu-şi dau seama că nu se înţeleg şi continuă să vorbească, înseamnă că nu se vor înţelege niciodată. Logic, nu? Şi acum am să vorbesc numai eu.

Bolnavii nu trebuie obosiţi în timpul vizitelor. Deşi dacă stau să mă gândeasc bine şi ascultatul presupune un efort. Gândeşte-te la o conferinţă lungă pe care eşti obligat să o asculţi până la capăt, că doar avem antreament. Nimic mai obositor, ba chiar epuizant.

Octavian îl asculta însă cu mult interes fără a da semne de oboseală. Dimpotrivă. Era captivat de tot ce spunea doctorul.

- N-o să te plictisesc prea mult. O să încep prin a-ţi aminti ce ţi-am spus cu ocazia întâlnirilor noastre anterioare. Nu de alta, dar omul are o fantastică, imaginabilă capacitate de a uita exact ce l-a durut, ce i-a făcut rău, chiar de mai multe ori. Vezi războaiele. Or, boala este tot un război. Poate cel mai crâncen. Pentru că omul se luptă cu răul din el însuşi, deci se luptă chiar cu sine. Ia uite că am început să debitez aforisme. Asta-i semn de senilitate precoce. Pentru că toate aforismele – aceste furaje concentrate pentru minţile

noastre comode – au fost debitate de nişte bătrâni care după ce greşiseră toată viaţa, ne-au dat sfaturi pe care ei nu le-au urmat niciodată, pentru că dacă le-ar fi urmat n-ar fi ajuns să greşească.Dar să mă opresc, pentru că cine ştie unde pot ajunge. Să ne întoarcem la ceea ce dc fapt voiam să-ţi spun. Tare mi-e teamă deci că ai uitat despre ce ţi-am vorbit data trecută. Hai să recapitulăm: Mi-am dat de la început seama că în spatele măştii dumitale de om orgolios şi voinic se ascunde cu totul altcineva. Iritarea, nervozitatea te-au dat de gol. De fapt îţi ascundeai neliniştile, grija, angoasele, auxietatea, teama de vârsta la care ai ajuns şi spaima de ceea ce te aşteaptă. Din adâncuri neştiute ieşea celălalt – omul speriat care nu mai avea robusteţea psihică de odinioară. Altă optică, de fapt alt om îţi descopereai în dumneata şi asta te îngrijora profund. Şi când ai aflat toate astea, te-ai speriat şi a apărut spaima de a înfrunta viaţa în continuare. E un fel de paralizare a voinţei care poate uuce la dispariţia poftei de a trăi. Te însingurezi din teama dc a nu observa cei din jur că te-ai schimbat încerci să fii tu cel de altădată, joci un pic teatru, dar oboseşti. Şi atunci apare altă teamă, cea de a nu te da de gol, de a nu se afla că te-ai schimbat, că eşti altul, un om îmbătrânit, bântuit de nelinişti. începi să crezi că eşti nenorocos, bolnav, ba chiar şi anormal. De unde nevoia de a te trata, deşi poate nu suferi, cel puţin deocamdată, de nici o boală, fizică vreau să spun, şi de aici nu e decât un pas sau doi până la ipohondrie, ai spus-o chiar dumneata, nu? Dacă la toate aceste cauze de ordin psihic, de modificare a psihicului provocate de vârstă, deci interioare, se adaugă sau se suprapun şi cauze exterioare, cum ar fi necazurile de ordin social, – şi har Domnului, de astea avem destule — profesional, interuman sau...cum să zic... familial (deşi dumneata ai refuzat să abordezi acest subiect cu mine, considerând că aş comite o indiscreţie), atunci ai acumulat toate premisele pentru a te îmbolnăvi. Am zis premise şi nu

obligatoriu cauze. Pentru că sunt destui indivizi care rezistă tuturor presiunilor interne şi externe fără a fi afectaţi cu nimic, ba dimpotrivă, le face chiar bine starea asta de tensiune. Dar ei sunt rari şi formează o specie aparte. Sunt aşa-zişii ţipi de competiţie. Dintre ei se recoltează liderii (politicienii în primul rând). Or, dumneata nu ai datele necesare acestei specii rare. Faci parte, iartă-mă că ţi-o spun, din categoria cea mai comună, cea mai numeroasă şi de fapt cea specifică omului. Adică eşti vulnerabil, deci uşor de lovit, de rănit şi chiar de doborât. Ce-i de făcut? Ce să facem, că şi eu mă înscriu în categoria asta şi nu mă jenez deloc s-o recunosc. în fond, noi, oamenii de rând a trebui să acceptăm ideea că suntem de rând şi nu de trecut în faţă. Dar asta deja este o idee despre care nu e bine să discutăm. Deci ce facem? Eu încercam să-ţi dau nişte sfaturi cu ocazia ultimei noastre întâlniri. Ele păreau banale şi aşa şi sunt. Numai că banalitatea este exact propoziţia subtilă între ceea ce este ineditul inutilizabil şi platitudinea utilă. într-un fel banalitatea este egală la un moment dat cu cel mai autentic bun simţ. Nu putem emite oricând idei noi şi geniale – care să fie şi utile. E de preferat să folosim ceea ce ştie toată lumea, chiar dacă din păcate ea nu foloseşte tot ce ştie. Iartă-mi digresiunea. Deci ce te povăţuiam?Să nu dai amploare necazurilor, să nu exagerezi tot ce ţi se întâmplă, tot ce te atinge, că nu trebuie să te consideri o victimă a propriului dumitale fel de a fi, a modului cum ai fost programat (vorbeam chiar de o fatalitate genetică), că trebuie să te autoeduci pentru a ameliora zestrea genetică. îţi recomandam detaşare pentru a atenua şocurile unor necazuri. De fapt îţi spuneam că eşti primul dumitale apărător, cel care te poate cruţa cel mai bine, mult mai bine decât ar face-o altcineva, indiferent de cât ţi-ar fi de apropiat acel cineva. îţi mai spuneam să nu te preocupe bătrâneţea, ea oricum vine chiar dacă te preocupi sau nu de ea. Te sfatuiam iarăşi să te menajezi, să-ţi permiţi din când în când câte o

mică şi nevinovată bucurie: o agapă cu prietenii, o... seară plăcută cu... o persoană inteligentă şi fără... prejudecăţi. Ei, Doame, şi câte sfaturi nu ţi-am mai daL Cea mai superbă colecţie de banalităţi pe care am putut-o oferi vreodată cuiva. Nici mie nu mi-am oferit un asemenea festin. Şi la ce ţi- a folosit? Dumneata ai făcut exact invers, parcă pentru a-mi ilustra ideea că orice sfat se dă pentru a nu fi urmat Numai că eu, de cum te-am cunoscut, am ştiut că nu eşti omul care să asculte asemenea sfaturi. Iar dacă totuşi ţi le-am dat, n-am facut-o pentru a nu mă simţi vinovat faţă de propria-mi cunoştiinţă, ci pentru că trebuia să epuizez toată gama de sfaturi ce ar fi necesar să şi le dea oamenii unii altora. Pentru că după aceea rămâne posibilitatea de a alege, care se trasformă în obligaţia de a opta. Omul este condamnat să nu fie însoţit de nimeni când trebuie să aleagă un drum. Dar oare de ce ţi-am spus toate astea? Probabil şi dumneata îţi pui aceeaşi întrebare. Te privesc acum după ce ai trecut de acel moment critic. Ca medic, ştiu perfect ce s-a întâmplat: un violent puseu de tensiune pe un fond de surmenaj psihic şi chiar fizic. Ca să nu mai spun că lumea asta nenorocită în care trăim te poate „îmbolnăvi“, dacă nu cumva numai gânul că nu avem nici o ieşire te poate duce la nebunie. Ca om însă, ca semen al dumitale, mi-e foarte greu să-mi explic de ce s-a întâmplat (cauzele ştiinţifice sunt elucidate demult şi nu ne interesează în discuţia noastră). Un singur lucru mi-e clar. Ţi-am văzut toate analizele. Unele din ele am cerut chiar eu să ţi le facă. Concluzia este clară: eşti un om sănătos. Pentru vârsta dumitale eşti scandalos de sănătos. Din punct de vedere fizic. Nu protesta! Stai puţin. Eşti un om normal, parcă ţe-am mai spus asta. N-ai nici o şansă să înnebuneşti. îmi pare rău, dar asta e situaţia, pentru că nebunia este cea mai fericită stare pe care mi-o pot închipui: dispare orice senzaţie de culpă şi orice responsabilitate a opţiunii. Nimeni

nu are voie să te tragă la răspundere pentru ce faci sau ce spui. Deci, şi psihic eşti sănătos. Atunci înseamnă că am intrat într-o fundătură, pentru că rămâne în continuare neexplicată cauza care a provocat îmbolnăvirea dumitale. Cauza trebuie căutată, cred eu, ori printre cele pe care ai refuzat să le discuţi cu mine, ori, sau şi, a intervenit o nouă cauză neprevăzută pe care eu n-o cunosc, pentru că nu mi-ai vorbit niciodată despre ea.

Octavian tresări violent, ceea ce nu-i scăpă doctorului Glăvănescu, care se prefăcu a nu observa deloc. Lăsă să treacă un timp şi spuse râzând ca un copil care a făcut o fantastică şotie:

- Cred că am ţinut cel mai lung discurs din viaţa mea. Nici cea mai mare comunicare ştiinţifică pe care am făcut-o vreodată nu se poate măsura cu conferinţa de azi. Gata. Stop. Şi scuzele de rigoare. Eu mă şi mir că ai rezistat până la sfârşit

Glăvănescu glumea, dar se vedea că de fapt caută să atenueze şocul finalului „discursului" său.

Intre cei doi se instaura o tăcere jenantă. Nici unul nu mai spuse nimic. Octavian, pentru că i se păruse că înţelesese la ce făcuse aluzie Glăvănescu, iar Glăvănescu pentru că pricepuse din atitudinea lui Octavian că acesta se temea că el, doctorul, ştia mai multe decât voia să spună.

Octavian încă nu ştia ce surpriză o să-i mai ofere la plecare doctorul:

- Dragul meu, profesorul meu de la Cluj mi-a spus că fiica pacientei pe care i-am recomandat-o eu este o persoană extrem de atrăgătoare care i-a vorbit excesiv de elogios şi de cald despre cunoştiinţa ei din Bucureşti care i-a facilitat

accesul la el. Profesorul a fost chiar surprins că recunoştinţa faţă de gestul frumos al cuiva poate căpăta o asemenea coloratură afectivă. Dar, în sfârşit, să lăsăm astea. Te-am ţinut deja prea mult. Probabil vrei totuşi vreun sfat Aşa cum îţi spuneam, sunt cauze ale bolii dumitale pe care le cunosc mai puţin – deşi întâmplător am aflat câte ceva despre ele, pe unele le ştiam mai demult — doar avem

un misterios prieten comun – însă pe altele, pare-se mai recente, nu le cunosc şi nici nu vreau să intru indiscret în viaţa dumitale intimă. Intuiesc însă că ele există şi nu sunt străine de ceea ce ţi s-a întâmplat. Dar să nu mai vorbim despre asta. Citesc în privirea dumitale o rugăminte: să-ţi spun ce să faci de acum înainte. Ştiu eu? Poate că ar fi mai bine să te bucuri că eşti sănătos, că în curând o să ieşi din spital, că în general viaţa trebuie acceptata aşa cum este, fără să te plângi de nimic şi că marile bucurii trebuiesc trăite fără spaime inutile şi complexe gratuite. Dar să mă opresc, că iar încep cu sfaturile. Apropos. Dumneata cum ai sfătui un om bolnav să trăiască? Dumneata fiind un om sănătos. Tare mult aş dori să-ţi ştiu părerea.

Octavian nu ştiu ce să spună. Doctorul îl privi drept în ochi, parcă rugându-l să-i răspundă. Văzând că celălalt tace, dădu din cap decepţionat.

- Vezi ce greu e de dat un sfat? Şi dumneata, un om sănătos aştepţi sfaturi de Ia mine. Viaţa e frumoasă, dragul meu, dar are un cusur fundamenta], în afară de cel unanim cunoscut că e doar una. Ea se poate sfârşi absurd de repede şi de nedrept. Nu uita asta. în consecinţă, ca să nu terminăm pe o notă dramatică, trebuie să-ţi mărturisesc, prietene, eu nu-mi pot ierta un lucru: cum dracu' m-am îndrăgostit de toate femeile care nu m-au iubit şi cum am izbutit să ratez toate amorurile cu femeile care m-au iubit. înţelege ce vrei. Gata, acum plec. La revedere şi să fii cuminte.

Glăvănescu râse pe neaşteptate ca după una din glumele sale, numai că de data asta lui Octavian i se păruse că nu era vorba de nici o glumă. îi urmări silueta mică, plinuţă, care pe măsură ce se îndepărta, se micşora din ce în ce

mai mult, parcă ar fi vrut să dispară în umbra înserării.

CAPITOLUL XI

într-o dimineaţă telefonul din rezervă sună strident. Bolnavul de alături răspunse, telefonul fiind pe noptiera lui.

- Pe dumneavoastră vă coută.

Octavian se duse să răspundă. Când auzi glasul

- Bună, Octavia. Cum te simţi?

- Bine. Dar cum ai aflat că sunt în spital? Şi de unde ştii numărul de aici?

Andei, înlemni. Era ea!

- Foarte simplu. Te-am sunat de vreo două-trei ori şi mi s-a spus mereu că nu eşti. Atunci am pus o colegă de a mea să te caute, dându-se drept o rudă de a ta din provincie. Mie îmi cunoştea deja vocea secretara. Prietena mea s-a interesat de ce nu eşti la serviciu, iar secretara i-a spus că eşti internat în spital. A întrebat şi la care şi aşa a aflat unde eşti. Am luat o carte de telefon a Bucureştiului şi am găsit numărul de telefon al spitalului. După aceea a fost foarte simplu să aflu numărul salonului.

- Da, foarte simplu, ce să zic...
- Să lăsăm asta. Ce s-a întâmplat cu tine?
- Nimic deosebit Un puseu de tensiune.
- Si acum cât ai?
- Paisprezece cu nouă şi cinci.
- Binişor. Cea mică e cam ridicată.
- Dar văd că te pricepi.
- Oarecum. Octavian, am fost foarte îngrijorată de starea ta. Nici nu-ţi poţi închipui...

Nu ştiu ce să-i răspundă.

- Mă auzi, Octavian?
- Da, te aud.

Era emoţionat.

- Ce-i cu tihe? Ţi-e rău?

- Nu. Sunt foarte... M-a emoţionat telefonul tău. Nu mă aşteptam...

De data asta Anda nu răspunse nimic. Abia după câteva secunde îi auzi vocea şoptindă:

- Mi-e tare dor de tine, Octavian!
- Şi mie...
- înţeleg că nu poţi vorbi. Ştiu că nu eşti singur în salon. Aşa că o vă vorbesc tot eu. Mi-e dor de tine şi abia aştept să te revăd. Te sărut mult Să fii sănătos! O să te mai sun, dragul meu. Te sărut.

Octavian lăsă receptorul. Era copleşit 1 se păru că visează, că lotul a fost doar o proiecţie a unei dorinţe nebuneşti pe care nu şi-o mărturisise nici lui. Telefonul ei îl emoţionase foarte mult. Cu atât mai mult cu cât de fapt nu se aşteptase. Se gândise într-o noapte înainte de a se culca, ce frumos ar fi să-l caute într-o zi la telefon. Fusese însă doar aşa, o idee de o clipă, nimic mai mult, pe care o abandonase ca irealizabilă, ca o utopie sentimentală şi nimic mai mult. De fapt nici el n-o luase în serios, îşi aminti şi cum îi venise această idee năstruşnică: în ziua aceea bolnavul din salon fusese sunat de un frate de la Focşani care se interesase cum se simte. Zâmbi cu duioşie, gândindu-se ce ingenioasă fusese Anda! Auzi ce idee! S-o pună pe prietena sa să se dea drept rudă. înseamnă că într-adevăr se gândea la el, din moment ce sunase de mai multe ori până îşi dăduse seama că s-a întâmplat ceva dacă lipseşte atâta timp de la serviciu. Da, da. Asta era. Se gândea la el, chiar mult, poate în fiecare zi. însemna deci că simţea ceva pentru el. Iar gestul ei de a-I căuta la spital însemna ceva mai mult Dar ce oare? Nu îndrăzni să se gândească mai departe. Şi totuşi de ce să nu se gândească? Nu-i spusese ea oare la sfârşitul convorbirii: „Mi-e dor de tine şi abia aştept să te revăd“ şi adăugase „Te sărut mult!“ Ce mai voia? La telefon nici nu poţi să spui prea multe. Dar ce, parcă nu-i spusese îndeajuns? Deci putea îndrăzni să creadă că şi ea... Că doar el începuse să-şi dea seama ce simte pentru ca. Se înfiora. Oare moi sunt posibile în lumea asta minuni? Trebuie să fie totuşi

realist. Să nu ia „viaţa ca în filme“, cum spunea parcă cineva, nu mai ştia cine, căci nu mai era tineretul romanţios de altă dată care credea cu o dezarmantă naivitate că iubirile nu pot fi decât veşnice. Plus că situaţia lui de acum... Nu trebuia să se înflăcăreze prea tare. Se impunea să fie cât de cât lucid, cu picioarele pe pământ. Avea patruzeci şi cinci de ani trecuţi... Desigur că n-ar fi fost rău să se mai vadă o dată. Era şi păcat să nu se mai întâlnească, pentru că data trecută stătuseră atât de puţin împreună. Apoi erau atât de emoţionaţi, chiar crispaţi, că nici nu putuseră vorbi ca lumea. Erau copleşiţi de amintiri, trişti, îngrozitor de abătuţi. Poate tocmai de asta dacă ar fi povestit cuiva – unui bărbat mai ales – cum a decurs această întâlnire, acesta ar fi zâmbit condescendent: „Păi cum, domule, la vârsta voastră doar aţi stat unul cu capul pe umărul celuilalt şi aţi vărsat lacrimi amare pe altarul trecutei iubiri din tinereţe? Fugi de aici, că aţi fost nişte caraghioşi!“ Sigur, privită din afară revederea lor avea ceva sentimental, uşor desuet. Semăna a iubire castă între doi tineri. Şi mă rog, se revoltă el, de ce este caraghios să fii sentimental? De ce oamenii consideră că trebuie să renunţe la sentimente, să fie seci, cinici, pragmatici, să se poată unii cu alţii indiferent, rece, distant, ba chiar cu o oarecare duritate. Că doar tipul dur are trecere în închisoarea în care trăim, este la modă şi în filme. întotdeauna a crezut că oamenii s-ar înţelege mai bine între ei dacă s-ar iubi mai mult şi s-ar comporta mai cald, mai apropiat unii cu alţii. Dar în fond ce voia el acum să-şi demonstreze? Nu cumva încerca să se convingă pe sine că nu e nimic rău în faptul că o iubeşte pe Ada, adică dacă ar iubi-o pe Anda, sau, mai exact spus, s-ar putea la un moment dat s-o

iubească?

De ce are nevoie de atâtea explicaţii şi justificări? Este la urma urmei un om matur. Va trebui să fie stăpân pe sine, să nu se piardă în tot felul de vise naive. A, dacă se va întâmpla să... mă rog, să simtă ceva pentru Anda, va vedea el ce va face şi ce hotărâri va lua. că doar nu e nici o nenorocire dacă un bărbat se îndrăgosteşte şi el o dată, ba chiar şi la patruzeci şi cinci de ani şi ceva...Si dacă se va îndrăgosti... el este un om tare, stăpân pe sine. Nu se va iăsa dus la vale âe o pasiune, fie ea chiar foarte puternică. Dar dacă iubirea lor va ajunge prea departe? Atunci... atunci va vedea el ce va face. Oricând se poate lua o hotărâre. Chiar orice fel de hotărâre. Dacă va vedea că se complică prea mult lucrurile, se va opii 'a iirap. La care timp? se întrebă el dezorientat Ce, parcă poţi şti că nu ai întârziat să iei hotărârea şi deja nu se mai poate face nimic. Cum să nu se poată? Oricând se poate. Desigur trebuie să ai puterea de a o tace şi el o va avea. Doar se ştie... cum se ştie? Nu cumva se amăgeşte că e mai tare, stăpân pe sine şi când colo este de fapt un... un ce? Uneori are o părere prea bună despre sine. Dar numai uneori, pentru că de obicei se îndoieşte foarte mult că ar fi ceva de capul său. Simţi că începe să-l doară capul. Dacă mai continuă aşa, nu va ajunge nicăieri. Gata. Prea multe presupuneri şi ipoteze. N-are nici un rost să se frământe atâta. Va vedea el la o adică ce va face.

Zilele la spital treceau monoton, plictisitor. Se simţea bine, chiar foarte bine, dar medicii îi refuzau externarea, motivând că mai au de făcut investigaţii pentru a se lămuri care a fost cauza puseului de tensiune. Cum însă nu găsise nici una, o mai căutau. Octavian avea să afle mai târziu şi aici era mâna doctorului Glăvănescu. El vorbise cu

medicii din spital să-l mai ţină, deoarece Octavian avea nevoie de fapt de odihnă pentru a se reface pe deplin. Dacă îl lăsau acasă, opina el, va intra iar în vârtejul vieţii obişnuite şi s-ar putea, fiind insuficient refăcut, să se mai repete puseul de tensiune.

Lucia îl vizita cu regularitate, aducându-i toi felul de bunătăţi. Era mai tandră şi mai grijulie decât o văzuse el vreodată. Comportarea ei îl uimi pe Octavian care o privea îngrijorat. Oare nu o cunoscuse bine pe Lucia până atunci? Sau aceasta era adevărata Lucia? – se întrebă el. I se părea însă că Lucia face eforturi ca să fie aşa, că se controlează mereu şi că de fapt cealaltă Lucia stă mereu de veghe, la pândă, severă şi autoritara, abia aşteptând să-şi reia prerogativele din totdeauna. Oare nu cumva era totuşi nedrept cu ea? Gândul acesta începuse să-l preocupe intens. în fond ce putea să-i reproşeze? Era şi fusese tot timpul o soţie atentă, grijulie, gata să vină în întâmpinarea oricărei dorinţe a lui. De copii se ocupase mereu fiind o mamă severă, e adevărat, dar bună şi înţelegătoare. în casă se simţea peste tot mâna ei. Şi atunci? Se frământă înciudat Ceva îi lipseşte totuşi Luciei, acel ceva misterios, nenumit care face dintr-un om apreciat unul foarte apropiat, afectuos şi tandru. Ei, asta-i! Acum ce voia, ca după douăzeci de ani să fie ca pe vremea când se plimbau îndrăgostiţi, mergând de mână prin parcurile bucureştene? Era ridicol să-i ceară acum acelaşi comportament ca în tinereţe. La urma urmei Lucia se comporta absolut normal, ca orice femeie după mulţi ani de căsnicie, cu doi copii mari, cu grijile şi necazurile ei de fiecare zi.

*

într-o zi se pomeni în salon cu poetul Dumitru Prodea. Intră vesel, cu un aer triumfător. Avea un

pacheţel în mână.
- Cum ai reuşit să intri, că azi nu e zi de vizită?
— Să trăiţi, boierule, mult şi cu folos. La întrebarea asta răspund mai târziu. întâi trebuie să aflu care este starea sănătăţii domniei voastre.
— Bună, chiar foarte bună, aş zice.
- Ne-aţi îngrijorat tare. Se poate, boierule, să ne amărâţi aşa pe noi cei care vă iubim?
- Ei, lasă, că nu te-ai prăpădit tu din asta.
- Nu luaţi în derâdere sentimentele celor cărora le sunteţi drag. Pe bune, ne-aţi speriat, schimbă ei deodată tonul, devenind serios. Ce s-a întâmplat?
- Un puseu de tensiune.
- Din ce cauză?
- Probabil oboseala, necazurile.
- Ar trebui să vă îngrijiţi mai mult Să vă menajaţi. Apoi dumneavoastră le şi puneţi pe toate la inimă. Dă-le dracului pe toatei întâi sănătatea.
- Uşor de spus. Şi eu dau altora sfaturi.
- Orişicât... Aoleu, ne luarăm cu vorba şi uitai de ăsta.
„Ăsta“ era pacheţelul pe care poetul îl desfăcu cu grijă, înăuntru se găseau doi cremvurşti calzi, aburind încă, trei felii de pâine şi, într-un coiţ... puţin muştar. Octavian rămase uluit După ce-şi reveni, exclamă râzând:
- Ce-ţi veni, poete? Dacă te prinde cineva cu mâncarea asta de regim... ai înc'drcat-o. Mai ales muştarul.
- Lasă, boierule, că ştiu eu ce ştiu. Astă-toamnă, pare-mi- se, am mâncat împreună la o cârciumioară exact bunătăţile de faţă: cremvurşti cu muştar. E drept că luasem înainte şi cevaşilea tare, iar pe masă ne aşteptau dolofane nişte halbe cu bere proaspătă şi rece. Acum, de, pe astea să

le uităm, că nu se poate aici. Şi, Doamne, cu câtă lăcomie ai mâncat, că mi-ai făcut poftă şi mie, eu care nu mă dau în vânt după aşa ceva. Hai, repede, că se răcesc. Ţin eu de şase să nu vină careva.

Octavian, mai în glumă mai în serios, mâncă cremvruştii, ba chiar cu poftă. După ce termină, se uită la Prodea. Acesta îl urmărise tot timpul atent Se priviră câteva clipe şi izbucniră în acelaşi timp într-un hohot de râs zgomotos, ca doi copii care au făcut o şotie de care nu ştie nimeni nimic. Vecinul de pat al lui Octavian, care nu-i scăpase o clipă din ochi, îi întrebă mirat:

- De ce râdeţi aşa, domnilor?

Cei doi tăcură, neştiind ce să-i răspundă. Până la urmă, Pordea grăi un răspuns potrivit sau aşa crezu el:

- I-am adus domnului o completare la masa de regim, ceva uşor, dietetic.

Iar izbucniră amândoi în râs. Celălalt îi privi intrigat, mai să-şi facă cruce.

- Păi muştarul... e greu la stomac. Condimentele, ştiţi...

Poetul ripostă prompt:

- Lasă, dom'le, că dânsul n-are nimic aici – arătă spre stomac – ci aici, şi îşi duse un deget la frunte.

Octavian se opri din râs şi îi spuse lui Prodea:

- Şi zi aşa, poete, mă făcuşi şi nebun.

- Stai aşa, că nu ne înţelegem. Eu am dus degetul spre frunte, pentru a arăta că domnia voastră este obosită, surmenată, nu că are ceva la cap. Despre capul dumneavoastră am avut şi am cea mai bună părere. Altfel nu m-aş fi apropiat de mata, boierule. Că eu nu mă însoţesc decât cu ţipi mintoşi. Că de proşti e plină lumea.

- Mulţumesc, poate, pentru compliment.

- Purul adevăr, boierule.

în salon îşi făcu apariţia o tânără asistentă medicală care, de cum îl văzu pe Dumitru Prodea, îl întrebă sever:

- Ce-i cu dumneavoastră aici?

- Nimic, ce să fie, răspunse nevinovat Prodea. Am venit să-mi văd prietenul.

- Dar azi nu e zi de vizită. Cum aţi intrat?

- Pe uşă, frumoasă domnişoară.

- Faceţi spirite de glumă.

— Se poate ca o persoană aşa de distinsă şi de frumoasă să se supere din nimic?

Poetul se apropie de asistentă şi-i spuse nu se ştie ce şi deodată axpresia aspră a chipului ei se topi ca prin farmec, făcând loc unui surâs fermecător. Prodea îi mai şopti ceva şi fata plecă ochii, zâmbind în continuare. Lui Octavian i se păru că-l aude pe poet spunând:

- Mâine, când ieşi. Te aştept la poarta spitalului.

Lui Octavian nu-i venea să creadă, mai ales că i se păru că fata dăduse din cap afirmativ, înainte de a se retrage.

- Ce i-ai făcut, poete, de ai îmblânzit-o aşa de repede?

- Ce să-i fac? Nimic. încă.

- Şi ce i-ai spus?

- Ei, secret profesional.

- Eşti formidabil! Ştiam că ai un mare succes la femei, dar nici chiar aşa.

— Să lăsăm. Gata. Mă roiesc, să nu dea vreun doctor peste mine aici. Că ăstuia n-am ce să-i fac, că-i bărbat

Octavian râse.

- Spune-mi totuşi cum ai reuşit să intri în spital. Că e o pază aici...

- Simplu: i-am spus cerberului de la poartă, trecând în mare viteză pe lângă el, că sunt vărul

ministrului adjunct al sănătăţii. Până să se dezmeticească omul, eram deja departe, aproape intrasem pe uşa spitalului.

Octavian se amuză.

— Hai să trăieşti, boierule. Cât mai stai proptit aici?

- Nu ştiu încă. îţi mulţumesc pentru cremvruşti. Au fost grozavi.

- Data viitoare îţi aduc ceva Şi mai dietetic. Ouă cu maioneza şi nişte slănină afumată de pe la dumneavoastră din Ardeal, cu ceapă.

Poetul ieşi râzând, făcându-i vesel cu mâna.

Vizita îl înviorase. Ca un medicament administrat la timp. Fu foarte bine dispus toată ziua. A doua zi primi un nou telefon de la An da care se interesă cum se simte. Aflând că e mai bine, se bucură foarte mult. La sfârşitul convorbirii îi şopti:

- Mi-e foarte dor de tine. Trebuie să ne vedem cât mai curând.

Ea închisese telefonul, el nemaiapucând să-i răspundă. Şoaptele Andei îi strecurată în corp o căldură plăcută. Rămase mult timp nemişcat, temându-se că dacă va schiţa cel mai mic gest, va dispărea vraja. Vizita de dimineaţă îl găsi în această stare euforică. Medicul îl privi atent, apoi îi spuse:

- Aveţi o mină foarte bună astăzi, mai bună ca niciodată de când aţi venit aici. Mă bucur pentru dumneavoastră. Cum toate analizele făcute au ieşit bine, în câteva zile cred că o să vă externăm. Deocamdată staţi liniştit şi odihniţi-vă. Acesta e cel mai bun medicament: odihna şi mâncarea bună.

Octavian era fericit. Nu-şi dădea seama bine de ce, dar era. Se simţea mai uşor, îi venea să plutească sau chiar credea că pluteşte. De mult nu

avusese o asemenea stare. Nici o grijă sâcâitoare, nici o preocupare presantă, nici un lucru care trebuie făcut urgent. Şi pe deasupra... telefonul Andei. Era şi sănătos. Ce-şi putea dori mai mult? O, ştia el ce şi-ar dori!

Deocamdată trebuia să mai aibă răbdare. O să se întâmple şi ceea ce voia el foarte mult să se întâmple. Va face tot ce va fi omeneşte cu putinţă. Trebuia să găsească o posibilitate. Nu se putea să nu fie una. Zâmbi mulţumit. Doamne, ce bine se simţea, ca odată demult, foarte demult, când era aşa de tânăr. Hm! Ca să vezi ce poate însemna un telefon, un simplu telefon! îşi luă halatul şi ieşi în curtea spitalului să se plimbe puţin.

Afară e cald şi plăcut. Primăvara care întârziase atâta se instaurase în sfârşit în drepturi. Copacii înfloriseră, totul în jur era de un verde crud, proaspăt îţi venea să alergi pe alei, să te bucuri ca un copil. Mergea aproape dansând. Dacă l-ar fi văzut

cineva, ar fi rămas surprins să vadă un om în toată firea prostin- du-se, aproape sărind într-un picior, fredonând o melodie. Octavian se opri la un moment dat Poate mă vede cineva şi mă crede nebun de-a binelea. Se aşează pe o bancă şi-şi aprinse o ţigară. Trebuia să fie atent să nu-l ia apa. Nu era bine să se bucure prea tare. Observase că de fiecare dată când se bucura prea mult de ceva sau era prea sigur pe sine i se întâmpla un lucru neplăcut Trebuia să-şi păstreze cumpătul. Deocamdată nu se întâmplase nimic deosebit De acum încolo poate... va fi ceva.

CAPITOLUL XII

După ce ieşi din spiral, Octavian rămase acasă în concediu medical încă o săptămână. Timp pe care şi l-a petrecut odihnin- du-se, citind sau plimbându-se prin parcul Herăstrău. îşi propusese să nu se gândească la nimic, nici măcar la lucrurile care îl preocupau totuşi foarte mult Dar nu fu cu putinţă aşa ceva. Orice ar fi făcut, orice metodă subtilă folosea pentru a se distrage de la... ultimul telefon al Andei, până la urmă tot la ea ajungea. Funcţiona în el un mecanism obscur despre a cărui existenţă nu ştiuse până atunci. Acest mecanism îi dicta tot ce trebuia să gândească. Era greu de crezut că un om echilibrat ca el putea fi deturnat de la modul său firesc de a privi tot ce era în jurul său. Pentru a se elibera de această tiranie necunoscută până atunci, îşi propuse un program în fiecare zi pentru a-şi ocupa orice clipă. Spera că, nefiind liber, va putea să uite sau măcar să se distragă pentru puţin timp de la ceea ce îl preocupa acum. Doar că totul era în zadar.

Acasă lucrurile decurgeau în modul cel mai normal cu putinţă. Lucia se purta cu el aşa cum trebuie s-o faci cu un convalescent. îi oferea tot ce avea nevoie şi în primul rând linişte. Evita cu grijă orice discuţie în contradictoriu. Acele vechi şi interminabile discuţii care îl oboseau

îngrozitor. Făcea chiar eforturi să se modeleze – imposibil de crezut! – după dispoziţiile lui Octavian care, în treacăt fie zis, nu era un om lesne de suportat când era bolnav. Deşi acum nu mai era, rămăsese cu ticurile lui obositoare pe care Lucia, altădată desigur, le trata ori cu indiferenţă ori, şi mai rău, cu replici acide care aveau darul să-l irite şi mai tare. Acum însă se abţinea eroic – i se părea lui

- şi nu facea nimic din ceea ce în mod curent ar fi făcut altă dată. Octavian se mira şi nu înţelegea nimic. Până la urmă luă lucrurile aşa cum erau. După părerea lui a căuta explicaţii însemna a complica inutil lucrurile şi cine ştie ce mai ieşea din asta. Era oricum de preferat o pace familială unei stări de tensiune care putea duce la scene dezagreabile.

♦

Abia aştepta să ajungă la serviciu. Nici el nu ştia de ce. Desigur ar fi fost mai avantajos pentru el să stea cât mai mult cu putinţă acasă, să se odihnească, să facă numai ceea ce voia el. Şi este fantastic de bine când poţi face numai ceea ce-ţi convine!

Totuşi dorea să se întoarcă la institut Când doctorul îi oferi o prelungire de concediu medical, o refuză, spre surprinderea acestuia. Doctorul rar văzuse aşa ceva, ca un om care avea în mod normal dreptul de a mai lua un concediu medical, să-l refuze. Deci, Octavian reapăru la institut unde fu primit cu bucurie sinceră de unii, cu ipocrită bucurie de alţii, dar sinceritatea colegilor săi îl preocupa extrem de puţin, poate chiar de loc în clipa aceea. Altădată ar fi fost atent la manifestările fiecăruia în parte. Acum totul îi era indiferent. Altceva îl interesa. Cu totul altceva. Se comportă amabil, politicos, dar rezervat, chiar rece şi distant cu unii dintre cei cu care de obicei era în relaţii strict profesionale, ceea ce-i

derută pe mulţi.

îşi reluă treburile obişnuite, indiferent la ceea ce ar fi trebuit să-l preocupe de fapt atunci în cel mai înalt grad: că problema centralei nu fusese rezolvată, că acea comisie numită încă nu-şi comunicase concluziile şi că, de fapt, era oricând posibil să fie iar tras la răspundere. îi era indiferent totul. îşi vedea de treabă, deşi îi ajunseseră la urechi nişte vorbe care în mod normal – având în vedere orgoliul său – ar fi trebuit cel puţin să-l atingă, dacă nu să-l înfurie îngrozitor. Contrar supoziţiilor celor care îl cunoşteau destul de bine, nu reacţionă deloc. Dimpotrivă, făcu în public un comentariu care fu la rândul său comentat de toată lumea:

— Treaba lor! Puţin îmi pasă. Ce-o să-mi facă? Dă-i naibii!

Eu n-am greşit la proiectare.

Bineînţeles',' persoane binevoitoare au adus la cunoştinţa conducerii vorbele rostite de Octavian. Pentru că întotdeauna se găseşte cineva care să fie „curea de transmisie“ către conducere, chiar pentru cele mai neînsemnate vorbe spuse într-un moment de necaz. Chiar fu chemat şi întrebat dacă e adevărat ce se auzise că a spus. Răspunsul său li s-a părut stupefiant celor care-l chemaseră „Da, am spus, şi ce-i cu asta? Dacă tot v-aţi decis să mă alegeţi ca ţap ispăşitor, n-aveţi decât. Dar ar fi bine să examinaţi mai atent proiectele“. Aruncase mănuşa conducerii, or, o asemenea sfidare, nu putea fi trecută cu vederea şi nici nu putea fi iertată. Fu chemat din nou şi repetă cu dezinvoltură exact ceea ce spusese şi ultima oară. Bineînţeles, făcu impresie proastă. Norocul lui consta în faptul că acea comisie a ministerului nu se pronunţase încă. Altfel ar fi fost sancţionat pe loc. însă cu antipatii declarate şi durabile tot se alesese. Nu-i păsa de nimic. Se hotărî să-şi vadă de treabă. Revăzu din nou proiectul

şi constată încă o dată că nu greşise. Era mulţumit. Nimeni nu avea că să-i facă. (Doar ştia cine dăduse aceste „indicaţii preţioase”). Chiar se linişti ceea ce o surprinse foarte mult pe Lucia care îl ştia cam panicard câteodată. Ea îi şi spuse de altfel:

- Ce-i cu tine? Ai o siguranţă pe care nu ţi-o ştiam. Nu vreau să spun că nu eşti un om hotărât în ceea ce faci, dar parcă din când în când te vedeam ezitând. Exact cât trebuie, unui om cu minte. Acum însă mă uluieşti prin comportamentul tău, sigur de tine, încrezător în „victoria finală“. Eu, în locul tău aş fi mai prudent sau, ca să folosim un alt cuvânt, mai prevăzător. Nu ştii ce se poate întâmpla. Fii mai atent, Octavian, niciodată o victorie nu e sigură până nu a fost recunoscută de ceilalţi. Să nu uiţi niciodată asta.

Octavian o asculta cu gândul aiurea. N-avea ce să se întâmple. Totul i se părea a fi în ordine.

*

într-o zi ieşi de la institut mai târziu. Era obosit. Lucrase mult şi i se părea că şi cu folos, senzaţie pe care o avusese mai rar în ultima vreme. Se hotărî să se plimbe prin parc. Era spre seară şi timpul se mai răcorise. O vreme tocmai bună pentru hălăduit prin parcurile din jurul lacului Herăstrău. Rătăci îndelung pe aleile care păreau a nu se mai termina, din care se deschideau mereu alte alei care la rândul lor te purtau mai departe. Nu se gândea la nimic şi asta îi făcea foarte bine. Era mai destins ca niciodată, el care de obicei mereu avea câte ceva la care trebuia neapărat să se gândească, iar chiar când nu avea, îşi inventa singur o „problemă“ la care trebuia să mediteze. De data asta însă era calm şi linişte în mintea lui ca şi cum într-ade- văr n-ar fi avut la ce

se gândi. Se şi miră cum de putea fi aşa de desprins de tot ce era în jurul său. Dar n-avea rost să se gândească nici măcar la asta, îşi zise el. Se aşeză pe o bancă, îşi aprinse o ţigară şi o fumă tihnit. Era cum nu se poate mai bine. Zâmbi leneş. De mult nu mai cunoscuse o asemenea stare. Ce ar mai trebui în plus ca să fie bine? Nimic! Auzi de undeva, nu foarte de departe, o muzică, parcă era un tango. Pe moment nu realiză de unde venea. Deveni atent. Se uită în jur şi îşi dădu seama că se găsea nu departe de unul din restaurantele aflate chiar pe malul lacului. Se întoarse şi văzu la câţiva zeci de metri de locul unde se afla chiar intrarea în local. Atunci îşi dădu seama că îi era foame. Ce-ar fi să intre şi să comande o friptură? Nu mai făcuse de mult aşa ceva. Zâmbi. Totuşi simţea nevoia să mănânce ceva. Ezită câteva clipe, apoi se ridică decis şi se îndreptă spre restaurant. Era un local curat, elegant, iar grădina care dădea chiar spre lac îi plăcu foarte mult. Privi în jur. Văzu o masă lungă cu mulţi invitaţi chiar lângă el. Probabil se sărbătorea ceva, o nuntă, un botez sau vreo zi de naştere. Dar erau şi mese izolate, unele chiar neocupate. Ochi una mai retrasă şi se îndreptă spre ea. Se aşeză în aşa fel încât să poată vedea petrecerea care era tocmai în toi. Nu, nu era nuntă. Probabil o aniversare. Invitaţii erau tineri, chiar foarte tineri. Când veni ospătarul, comandă o friptură la grătar. Fu întrebat dacă vrea ceva înainte, ca aperitiv. Fu de acord. I se aduse un coniac. îl bău surprinzător de repede, el care nu prea bea coniac. Când fu servit cu friptura, i se

oferi un vin şi nu-l refuză. Ceru doar să fie sec. Era excelentă friptura. Bău vreo două pahare de vin şi începu să privească lumea din jur. Cei de la masa lungă dansau pe micul ring rotund de lângă orchestră. Era un tango liniştit, cum nu se prea cânta şi dansa de obicei. O pereche îi atrase atenţia. El era un tânăr de vreo douăzeci de ani, nu prea înalt, şaten, cu o figură de copil timid, neieşit încă în lume, îmbrăcat destul de sărăcăcios faţă de cei din jur care erau toţi eleganţi ca pentru o masă importantă. Părea cam stângaci în mişcări, deşi se vedea că ştie să danseze destul de bine. Era ceva în comportamentul lui care îi spunea că nu e obişnuit cu asemenea petreceri de lume bună, că face eforturi vizibile să se comporte onorabil. E drept că avea şi o scuză: era foarte tânăr faţă de toţi ceilalţi bărbaţi invitaţi la această petrecere. Privirea însă îl trăda cel mai mult: părea când speriat de societatea aleasă în mijlocul căreia se afla, când uşor dezinvolt, căutând să pară aşa ca să nu se observe că este de fapt un intrus. Octavian îl urmări cu atenţie şi simpatie. îi plăcea îndeosebi la acel tânăr curajul pe care şi-l făcea singur, mai ales că fata care dansa cu el era — probabil şi el realiza asta – cea mai frumoasă din toate câte erau la acea petrecere. Şi nu numai atât. Dar ea îl domina prin ceva. Nu numai prin atitudinea degajată care contrasta vădit cu stângăcia lui, ci şi prin frumuseţea ei triumfătoare, purtată cu siguranţă. Da, există o certitudine a propriei frumuseţi, îşi zise Octavian privind-o. Şi ea o avea. Altfel nu s-ar fi comportat aşa. însă nu-i stătea rău, pentru că

nu răzbătea din comportarea ei nimic dezagreabil. Dimpotrivă, fata avea o siguranţă plină de bun simţ, neostentativă, o lejeritate în comportament deconcentrată care ar fi putut deruta şi pe un om matur, dar mi te pe tânărul ei partener stângaci şi parcă neajutorat, probabil şi complexat de eleganţa ei, el fiind cam modest îmbrăcat. Octavian fu surprins şi de siguranţa cu care dansa fata. Atingea pământul doar din când în când, parcă starea ei normală ar fi fost plutirea, ceea ce scotea în evidenţă contrastul: tânărul dansa destul de bine, numai că prea crispat, prea rigid, supus unui autocontrol permanent care-l făcea să pară dacă nu neîn-demânatec, atunci cel mult un dansator corect, însă începător. Desigur se străduia să facă faţă situaţiei. Şi o făcea onorabil chiar dacă cu eforturi vizibile. Se vedea că e conştient de asta, mai ales că cei din jur, în special bărbaţii, îi urmăreau cum

dansează. De fapt pe ea o urmăreau. Părul ei blond fluturând în briza care venea de pe lac, silueta subţire unduindu-se admirabil după ritmul muzicii, aerul ei uşor'jucăuş se pare că fascinau şi pe ceilalţi dansatori.

Octavian căută să-şi dea seama dacă cei doi realizează că sunt în centrul atenţiei. Fata în mod sigur, pentru că era evident că se alintă puţin. Probabil şi el, însă înţelegea că n-are personal nici un merit că lumea îi urmărea cu atenţie, că cei din jur nu la ei se uitau, sau mai exact nu la el, ci la ea. Octavian presupuse că asta îl făcea să sufere. Şi că în acel moment nu era un om fericit Se ridică de pe scaun şi se apropie de ringul de dans. Abia atunci realiză un lucru nemaipomenit: tânărul acela sărăcăcios îmbrăcat în comparaţie cu partenera sa avea ochii aprinşi, de jăratec, parcă ar fi avut o febră bolnăvicioasă. Pe moment nu înţelese. Apoi deodată i se făcu lumină în creier: el o iubea şi încă nu oricum, o iubea cu ardoarea şi nevinovăţia unui băiat cuminte care probabil nu iubise niciodată până atunci decât eventual o colegă de bancă din liceu. Octavian ar fi vrut să se apropie mai mult, dar nu îndrăzni. Deodată îl străfulgeră o idee. Ce-ar fi să urmărească şi chipul fetei? Voia să vadă dacă şi fata îl iubea. Neapărat trebuia să afle asta. Ar fi fost păcat ca ea să nu-l iubească din moment ce el era atât de îndrăgostit de ea. Începu s-o examineze cu mare atenţie. Primul lucru care îl şocă fu privirea ei uşor jucăuşă, şăgalnică, parcă s-ar fi amuzat mereu de ceva despre care cei din jur nu aflaseră nimic. Apoi ochii: avea în ei o lumină ispititoare care te putea face să îndrăzneşti, dar în acelaşi timp te opreau. Te îmbiau pentru ca apoi să retragă tot ce au promis, parcă şi-ar fi cerut discret iertare că au mers prea departe. O lumină de dimineaţă i se aprindea în ochi, pentru ca după câteva clipe abia dacă se mai vedea o rază de amurg. Totul la această fată era îndemn şi chemare urmate de o calmă şi parcă glumeaţă astâmpărare a oricărei încercări de apropiere. Un joc

de iubire şi refuz, de ademeniri şi respingeri care te lasă undeva la jumătatea drumului. Ai fi vrut să te apropii şi când abia ai fi pornit, ţi-ai fi dat seama că trebuie să te opreşti. Octavian era fascinat, poate la fel ca tânărul cu care dansa fata.

Se întoarse la masa lui şi se aşeză pe scaun privind în continuare perechea care dansa. Din păcate, melodia se termină şi toţi se retraseră'spre locurile lor. O urmări pe fata blondă şi înaltă. Lăsa impresia că nu călca. Avea ceva plutitor în mersul ei. Parcă ar fi dansat în continuare, firesc, fără efort, ca şi cum toată viaţa ei ar fi fost un vals uşor, imponderabil.

Mai bău un pahar de vin. îşi aprinse o ţigară şi rămase pe gânduri. Treptat, fără să-şi dea seama, îl cuprinse o senzaţie ciudată de nelinişte. Deodată îşi dădu seama că el mai văzuse o dată dansul acesta şi chiar întreaga scenă pe care o urmărise. Nu se poate! O văzuse, desigur! Cândva demult. Băiatul sărăcăcios şi fata frumoasă, elegantă, dansând împreună! Dar ştia, cunoştea secvenţa asta foarte bine! O trăise chiar el altă dată. Tocmai de aceea îi urmărise atât de atent pe cei doi tineri dansând. Doamne, câtă asemănare! Ce glumă uriaşă i se oferise şi el nu înţelesese la început despre ce este vorba. Se întoarse din nou spre cei doi tineri. Erau la masă şi vorbeau. închise ochii.

El cu Anda la balul acela de la „Pavilion“ acum douăzeci de ani şi mai bine. Privirea celor din jur. Cu simpatie la început. Cel puţin unii. Se simţea bine la un moment dat. Ea dansa minunat, plutind puţin deasupra pământului parcă ar fi fost prea uşoară pentru a rămâne lipsită de podeaua aceea de scânduri vechi. El, stângaci, necrezând încă minunea că fata aceea blondă cu ochi de lumină este în braţele lui. Ea privindu-l râzând din priviri, parcă puţin mai sus – era înaltă! – şi îndemnându-l din ochi să aibă mai mult curaj. El, neîndemânatec, speriat de fericirea pe care o dorea, dar n-o spera după ce de atâta vreme o urmărise de departe, ca pe ceva de neatins. Ea, uşoară, dezinvoltă,

mereu bine dispusă, cu replică prea spontană ca el să-i poată răspunde pe loc. El, retras în sine, neştiind dacă poate îndrăzni mai mult decât un dans. Ea, chemându-l din priviri şi parcă amânându-l în acelaşi timp. Totul în jur se învârteşte. E ireal. Doar e un vals, nu? Şi trebuie să te roteşti mereu, mereu până nu ştii unde te afli şi-ţi poţi imagina măcar o clipă că eşti centru lumii, pentru că totul în jur se învârteşte în jurul tău, al vostru, unica pereche a lumii. Dar vai, orchestra se opreşte. Lumea revine treptat la locul ei, aşa cum a fost, este şi va fi întotdeauna. Acum nu mai eşti centru ei, ci doar centrul unor priviri nedumerite, intrigate,

chiar indignate. Cum adică? Băiatul ăsta fără nici un rost în viaţă — nici măcar arătos — s-a, Jegat“ de fata asta frumoasă, de viitor? Cum e posibil? Lucrurile se cer puse la punct Cineva trebuie să ia atitudine. Este inadmisibil! Se va găsi un om de opinie care să-i spună de la obraz că fata nu-i de nasul lui. Şi s-a găsit Probabil un pretendent la mâna ei, îşi zisese el, când fu apostrofat violent Nu i-a răspuns nimic. Ce putea să-i răspundă? Cine era el, un nimeni, abia întos de la armată şi pe deasupra şi cu un dosar foarte pătat, care nu avea nici măcar o meserie, una, oarecare. Şi asta a fost tot. Balul s-a „stricat“ pentru el. Se simţea umilit Dar parcă asta interesa pe cineva! Ea însă a venit la el, simţind că s-a întâmplat ceva şi i-a propus să danseze. Au dansat sub privirile ostile ale celorlalţi. I-a plăcut curajul ei, sfidarea, îşi spusese el, închipuindu-şi că ea înţelesese ce se întâmplase cu puţin timp înainte.

Şi dansau în continuare fără temeri, precum tinerii pe care-i vedea acum reluându-şi dansul. El, stângaci, neîndemâ- natec, ea uşoară, unduitoare, plutind. Lumea îi privea cu acelaşi interes, nu ştia cine cu simpatie, cine nu. Ei îşi vedeau liniştiţi de rotirea lor. Deja se rupseseră de tot ce era în jur. Intraseră în basmul lor.

Octavian îşi duse mâna la frunte. Ce se întâmpla cu el? Unde îi plecase mintea? Unde se afla el acum? Nu cumva în urmă cu douăzeci de ani? Se scutură ca pentru a scăpa de o vrajă. Vru să bea un pahar de vin, dar sticla era goală. Mai comandă una şi după ce ospătarul i-o deschise şi-i turnă în pahar, îl bău până la fund. Nu e în regulă ce se întâmplă cu mine, îşi zise el. încep să văd ce nu mai este, ce a fost undeva, cu mult în urmă. Ar trebui să mă controlez. Sunt un om raţional şi stăpân pe mine însumi. Mai bău un pahar, apoi

încă unul şi iar i se păru în sfârşit că este stăpân pe el însuşi. Căută cu privirea perechea de tineri pe care o urmărise atâta vreme. Nu mai erau. Probabil plecaseră. Hm! Dădu din cap înţelept: uite, au dispărut aşa cum a dispărut şi perechea de altădată, iar pe cei doi tineri n-o să-i mai vadă niciodată, tot aşa nici pe el n-o să se mai revadă cândva tânăr alături de ea, cea de atunci. Ca să vezi cum dispar toate perechile fericite din tinereţe! Se duc şi nu le mai vede vreodată nimeni fericite la maturitate. Ce glumă proastă! Unde s-a mai văzut pereche fericită de la tinereţe pân-la bătrâneţe!... vorba urării aceleia de la nunţi. începu să râdă de unul singur. Ce ironie! Şi când e frumos există ceva ridicol. Şi tânărul acela avea ceva ridicol dansând cu frumoasa fată blondă. Aşa ca şi el altădată. li veni să strige: „Dar e nedrept să fii caraghios când iubeşti!“ Nu strigă, ci doar mai bău un pahar de vin. îşi aprinse o nouă ţigară. Fumase cam mult astăzi. Şi doar doctorul îi recomandase la externare s-o mai răreasscă. Ei, şi ce dacă a zis doctorul? Acesta nu trăieşte ceea ce trăieşte el, Octavian. Care el? Dar parcă mai are importanţă cine... care... Tot caraghioşi şi neîmpliniţi rămânem chiar când ni se pare că suntem sublimi. Hai să fim serioşi. Totul e... nu e... decât o amăgire că vom putea să facem să dureze o fericire de o clipă. Amin şi aleluia...Toate se duc...

Plăti şi nici nu-şi dădu seama cum şi când ajunsese acasă. Prietenul său Ştefan ar fi spus că i s-a „rupt filmul“ şi că a mers pe „pilot automat“. Destul că ajunsese teafăr. Era un fel de a spune.

Când intră în casă, Lucia, după o scurtă privire, înţelese că a băut.

- Cu cine ai fost?
- Cu mine!

- Nu înţeleg.
- Simplu. Am fost singur.
- Unde?
- La o petrecere la pavilion.
- Care pavilion?
- Ei, nu ştii tu... A fost cu dans.
- Şi cu cine ai dansat?
- Cu mine însumi.
- Octavian! Eu cred că ai băut.
- Eu sunt chiar sigur de asta.
- Bine că nu ti-ai pierdut încă umorul, că despre celelalte... -Care?
- Mă irită starea în care te afli.

— Şi pe mine.

— Văd că eşti în continuare glumeţ.

- Chiar se pune problema să fiu angajat la teatrul „Tănase“. Am o ofertă foarte serioasă.
- Gluma asta n-a mai fost reuşită.
- Dar ce, parcă la ei toate sunt reuşite?

Lucia îl privi înciudată.

— Ce-i cu tine? Nu eşti atât de beat pe cât vrei să pari.

- îmi pare rău. Am depus toate eforturile în acest sens, dar se pare că n-am reuşit. Aşa cum nu-mi reuşeşte mie nimic niciodată.

— Intrăm în pase meditative şi pesimiste, care va să zică. îmi placi.

- Mie nu, chiar deloc.
- Cum, nu-ţi placi tu ţie însuţi? Hai că nu cred. Tu, marele Octavian Herţa! Orgoliosul Herţa să nu-şi placă lui însuşi. Ei, chiar că asta-i culmea culmilor. De necrezut!
- Asta e!
- Tu care te consideri...
- Cum mă consider? Un... ăla fără... Dar hai să trecem la tonul nostru comun. Ia trage-mi tu o morală ca lumea. în stilul tău profesional. Ai o

ocazie rară, dacă nu cumva unică: am venit şi eu o dată beat acasă. Prelucrează-mă ca la catedră. Hai, eşti invitata mea.Te ascult, doamna profesoară!

Lucia îl privi din nou intrigată. Stătu câteva clipe în espec- tativă. Se vedea că nu ştie cum să-l ia. în limbajul ei s-ar traduce corect să-l „abordeze“. Până la urmă se decide. Se apropie de el şi, luându-l de mână, îi spuse cu o voce cât mai calmă cu putinţă:

- Hai, Octavian! Am înţeles că ai băut ceva mai mult. Cred că ar fi cazul să te culci. E lucrul cel mai sănătos pe care îl poţi face în clipa asta.

Abia asta îl scoase din sărite.

— Şi acum vrei să-mi comanzi. Mă îmbăt şi eu o dată şi nici atunci nu poţi renunţa la tonul ăsta de dăscăleală nesuferită. Credeam că într-o asemenea situaţie să fii şi tu mai... mai... arţăgoasă, să renunţi la pedagogia ta elegantă.

Lucia nu putea suporta mai mult decât atât. Aici era limita, dacă nu cumva fusese trecută. îl privi scurt, fix, apoi pc neaştep

tate îi întoarse spatele şi plecă în dormitor.

Octavian rărrtase pe loc nehotărât dacă s-o urmeze sau nu. Orgoliul său mai încercă să răbufnească obosit, încă o dată:

- Şi ce dacă... Şi ce dacă... Tot tu vrei să fii... Dar eu... eu ce sunt? Ce, eu nu am voie să scap caii câteodată? Ştiu, expresia e vulgară, birjărească, urechile tale distinse de profesoară emerită n-o suportă. Dar m-am săturat de atâta ştaif burghez, cum ar spune un prieten de al meu, poet. Gata, să fim noi înşine cu tot ce ne apasă şi ne urmăreşte în gând... Şi tu nu ştii câte mă urmăresc pe mine în minte, ziua şi noaptea... Câte întrebări îmi pun şi nu le pot găsi un răspuns. Dar ce vorbesc eu cu tine de astea, că tu tot nu le poţi înţelege. Tu eşti ca o riglă de calcul- ai totul stabilit dinainte, până şi erorile. Eşti ca un cronometru... şi, în sfârşit, nu mai ştiu cum eşti, că nici eu nu mai ştiu cum sunt... M-am săturat de toate şi în deosebi de mine însumi...

Tăcu istovit. Vorbise de unul singur. Lucia plecase demult în dormitor. I se făcu teamă că l-au auzit copiii. Deodată se trezi ca „din pumn“, cum zic boxerii. Deveiâ pe neaşteptate lucid, înspăimântat de lucid. Ce se întâmpla cu el? Se aşeză pe un scaun şi rămase nemişcat cu capul sprijinit în palme.

CAPITOLUL XIII

Zilele care au urmat au fost destul de dificile pentru Octavian. Pe de o parte la institut trebuia să încerce să găsească o soluţie în legătură cu centrala care în continuare nu mergea cum ar fi trebuit, iar pe de altă parte, acasă trebuia să facă în aşa fel încât să se şteargă impresia după acea seară nefericită când venise ameţit Se simţea foarte vinovat şi nu ştia cum să repare toată prostia pe care o făcuse. Era atent cu Lucia, afectuos, chiar ridicol câteodată, însă cu cât el se comporta mai politicos şi amabil, cu atât Lucia rămânea mai rigidă şi inflexibilă. Mai mult decât atât, ea se decise să nu mai vorbească cu el decât strictul necesar, adică replicile utilitare, domestice şi nimic mai mult. Bineînţeles, răceala ei îl făcea să se simtă şi mai vinovat. Asta la început, pentru că după câteva zile, timp în care Lucia s-a păstrat în aceeaşi rezervă, atitudinea ei ajunsese să-l scoată din sărite. Se abţinea eroic pentru a nu observa nimic copiii. Apoi nici nu dorea un scandal în casă.

în acest context, când fu anunţat că trebuia să plece din nou la centrala cu bucluc pentru a încerca să rezolve într-un fel lucrurile, se bucură că scapă măcar pentru câteva zile de tensiunea ce se instaurase în casă. îşi închipuia că lipsind un timp, Lucia se va mai domoli, renunţând la

atitudinea ei intransigentă. Deci deplasarea pica cum nu se poate mai bine. Doar Andreea nu sc arăta deloc entuziasmată că tatăl ei trebuia să lipsească de acasă:

- Tata, iar pleci? Mie nu-mi place când nu eşti acasă. Trebuie neapărat să te duci tu? Nu poate merge altcineva în locul tău?

Octavian avu un moment de emoţie, apoi cu o voce domoală îi răspânse:

- Draga mea, n-am ce face. Eu trebuie să plec, pentru că eu răspund de toată povestea asta încurcată.
- Dar n-ai să stai mult, nu~i aşa?

— Nu, am să vin cât mai repede cu putinţă.

- Bine. Te aştept

Andreea îl sărută pe obraz şi, după obiceiul ei, îi făcu cu ochiul ştrengăreşte. Se spune că nu e bine să ai copilul preferat sau, dacă totuşi îl ai, să faci în aşa fel ca să nu se observe care e acesta. Octavian trebuia să recunoască: fără nici o îndoială o prefera pe Andreea. Nu că nu l-ar fi iubit şi pe Sorin, dar ea era mai caldă, mai tandră cu el. O simţea şi mai sensibilă. Oftă şi o mângâie pe creştet După ce Andreea plecă, rămase pe gânduri. Era singur în casă. Umblă fără rost din cameră în cameră. Nu-şi găsea locul. A doua zi trebuia să plece şi parcă n-ar mai fi vrut să se ducă. Desigur trebuia să efectueze deplasarea la centrală. Asta nici nu intra în discuţie. Era o obligaţie de serviciu. Numai că se gândea la celălalt drum care urma după aceea. Fu surprins şi el de ce-i trecu prin minte. Cum adică să nu se ducă acolo s-o vadă? Erau numai două ore cu trenul! Doar voia foarte mult s-o reîntâlnească. îi era dor de ea. Şi atunci? – se miră el nedumerit Deodată realiză ceea ce se întâmpla cu el: i se făcuse frică! Frică de ce? – se întrebă. Nu putea

să şi-o explice încă. Rămase pe gânduri. Nu cumva teama de a călca un anume prag peste care nu trecuse niciodată cu totul? Da, probabil asta era. În subconştientul său îşi dădea seama că există praguri care, odată călcate, nu mai poţi să revii niciodată, să le treci în sens invers. Iar după aceea poţi să regreţi amarnic pasul făcut când vei constata că nu există cale de întoarcere. Trase adânc aer în piept apoi respiră cu efort, parcă ar fi simţit o povară grea. Fusese mai mult un oftat.

Nu cumva era vorba şi de cealaltă frică, se pomeni el gândind. Frica de ce i s-ar putea întâmpla dacă s-ar afla de relaţia lui „extraconjugală“, de infidelitatea sa şi de „măsurile“ ce s-ar putea lua împotriva lui. Dacă se află la serviciu, mai ales la serviciul de cadre, va fi anunţată şi conducerea institutului şi

apoi, desigur, şi organizaţia de partid. Avea şi aşa destule „bube“ la dosar. Ei, să te ţii atunci! Şedinţe, prelucrări, înfierări, măsuri drastice şi tot tantamul care se face în asemenea împrejurări. Cine ştie ce i s-ar putea întâmpla. Bineînţeles, ar afla şi Lucia. Atâta îi mai trebuia! Practic i s-ar distruge întreaga carieră, chiar viaţa. Rămase pe gânduri. Era înspăimântat Doamne, ce era de făcut? Se frământă vreme îndelungată. încearcă să se liniştească. Nu prea reuşi. Se plimbă nervos prin încăpere. Până la urmă îşi zise că dacă va fi prudent, nu se va afla nimic. Dar frica stăruia. Oricum se va duce, orice s-ar întâmpla. Numai că toată bucuria revederii cu Anda se topise, lăsând loc îngrijorării, chiar fricii. Dacă totuşi... Alungă gândurile negre care îl copleşiseră, mai bine zis încercă s-o facă.

Fără nici un chef îşi făcu bagajele pentru a doua zi dimineaţa. Nu-i da inima ghes deloc să meargă în deplasarea asta. Se înfurie că nu găsea o anume cămaşă pe care o lua de obicei la drum. Parcă se ascunsese. Trase o înjurătură. Degeaba, cămaşa nu era de găsit. Se auzi uşa de la intrare. Era Lucia. Se salutară scurt, rece. Ea nu-i aruncă nici măcar o privire. El totuşi îndrăzni:

— Nu ştii unde mi-e cămaşa aia bleu cu dungi subţiri pe care o port vara?

Fără să întoarcă măcar capul spre el, Lucia se îndreptă spre şifonier, deschise uşa şi i-o arătă tăcută, apoi plecă în bucătărie.

Cămaşa era chiar în faţa ochilor lui, atârnată pe umeraş. Cum dracu' de n-o văzuse? – se miră el. Dădu din cap înciudat. Ca să nu mai dea ochii cu Lucia, se dezbrăcă şi se băgă în pat. Când veni şi ea în dormitor, se prefăcu că doarme. Nu voia să aibă acum o discuţie cu ea. îi era teamă că nu va reuşi să-şi păstreze calmul şi se vor certa. Era mai bine aşa. Deşi ar fi vrut totuşi să schimbe cu ea măcar câteva vorbe înainte de plecare. Renunţă. îşi dădu seama că nu ştie ce să-i spună. Se putea ca orice replică a lui s-o supere. îi păru cumplit de

rău că nu e în stare să-i spună câteva vorbe.

A doua zi dimineaţă se sculă greu şi fu cât pe-aci să scape trenul. Plecă val-vârtej, fără să mănânce ceva. Se urcă în vagon şi-şi ocupă locul. Era posac şi indispus. Călătorul din faţa sa încercă să-l provoace la o discuţie, dar văzându-l că era morocănos şi rtecomunicativ, renunţă. Timpul trecea greu, obositor de greu. îşi privi de câteva ori ceasul. Parcă stătuse, aşa de încet se mişcau acele. Acum îi păru rău că preferase trenul de zi. Trebuia să fi plecat aseară cu vagonul de dormit Apoi tot el îşi spuse iritat: în starea în care se afla, tot n-ar fi dormit şi ar fi ajuns dimineaţa la capătul drumului zdrobit de oboseală unde îl aştepta o zi grea de muncă. Poate tot mai bine era aşa. Ieşi pe culoar şi-şi aprinse o ţigară. Când veni conductorul, îl întrebă dacă s-a deschis restaurantul pentru micul dejun. Omul îi răspunse plictisit Mai avea de aşteptat aproape o oră. Măcar acolo în restaurant îşi mai găsea o ocupaţie, aşa, ca să treacă timpul. De fapt i se făcuse într-adevăr foame. îşi aminti că nici acasă nu mâncase. Deci de ieri de la prânz nu pusese nimic în gură. Avea o stare de leşin şi-l durea şi stomacul pe deasupra, pentru că fumase pe nemâncate ţigară după ţigară. în sfârşit, auzi că s-a deschis vagonul restaurant. Se duse şi comandă o omletă. Deşi simţea că îi este foame, nu mâncă cu prea multă poftă. Ceru o sticlă de apă minerală pe care o bău pe nerăsuflate. Cum nu era voie să fumeze, plăti şi reveni la vagonul său. Rămase pe culoar şi-şi aprinse o ţigară. Simţi cum urcă în el o nemulţumire surdă, fără motiv parcă. Nimic nu-i mai plăcea, nici deplasarea asta, nici trenul, nici ziua aceea însorită de sfârşit de mai. O indispoziţie generală se instalase în el şi nu-şi dădea seama de ce. Privi cât privi pe geam şi se plictisi. Parcă îl dureau şi picioarele. Avea impresia că are o stare febrilă. Dar de unde febră, că nu era răcit. îşi pipăi fruntea şi gâtul. Nimic. Aveau o temperatură normală, erau chiar prea reci. Se enervă de-a bine- lea. Intră în compartiment şi pică pe o discuţie încinsă

despre fotbal. De asta îi ardea lui acum! Pasagerii erau zgomotoşi şi-şi susţineau punctul de vedere cu voce foarte tare. Nu suportă multă vreme şi ieşi iar pe culoar. Măcar acolo era ceva mai multă linişte. Ziua trecea extrem de greu. I se păru o veşnicie până ajunse la destinaţie. Se duse direct la hotelul unde mai trăsese. Avea reţinută o cameră. Se spălă şi apoi dădu un telefon inginerului şef de la centrală să-l anunţe că a sosit. Acesta îl invită să ia masa acasă la el. Vru să-l refuze, dar îşi dădu seama că ar fi fost nepoliticos din partea lui, mai ales că Tomescu, inginerul şef, era un om cumsecade şi la locul lui. Ar fi preferat să ia masa singur, însă nu avu ce face. Până la urmă seara fu agreabilă. A fost primit foarte amabil şi s-a simţit bine. Parcă îi mai trecuseră gândurile negre. Când se întoarse la hotel, proasta dispoziţie îi reveni. îi treceau prin minte cele mai stranii gânduri de care se mira şi el cum de îi putuseră veni. încercă să adoarmă. Degeaba însă. Până târziu în noapte rămase treaz, prin minte perindându-i-se imagini din viaţa sa de până atunci. Cel mai mult îl preocupa ce va face de acum înainte. Simţea că se află într-un moment dificil al existenţei sale şi că era necesar să ia o hotărâre importantă.

A urmat o zi grea, chinuitoare, cu discuţii interminabile purtate mai ales în contradictoriu. Toată lumea voia să vorbească, să-şi expună pe larg opiniile despre fiecare problemă în parte. Şi bineînţeles toţi credeau că au dreptate. Unii nu prea o aveau, susţinând puncte de vedere eronate şi tocmai aceştia erau cei mai neclintiţi pe poziţii. Chiar şi cei care ar fi fost dispuşi să accepte unele concesii sau punte de vedere ale altora, din cauza înverşunării celorlalţi, sfârşeau prin a reveni la părerea lor iniţială. De fapt toţi se fereau să spună cine este principalul vinovat Octavian simţea că înnebuneşte după atâtea ore de convorbiri sterile. încercă de câteva ori să aducă discuţia pe un făgaş mai practic. Oamenii se lansau în continuare în susţinerea unor chestiuni de principiu cu care în fond toată lumea

ar fi fost normal să fie de acord. Dar nu era. Se enervă foarte tare şi fără voie jigni pe un inginer localnic. Acesta se supără. Ca să-l îmbuneze, Octavian îşi ceru scuze de faţă cu toată lumea. Numai că era la capătul puterilor. Ştia şi el că acea comisie care fusese numită ca să stabilească adevărul şi cui anume revenea responsabilitatea faptului că centrala nu funcţiona la parametrii prevăzuţi încă nu-şi făcuse cunoscute opiniile, de parcă membrii comisiei nu ştiau adevăratul vinovat. Sau, ziceau unii, făcuse un raport care nu se ştia unde ajunsese. Or, aici trebuia să se ia măsuri urgente de redresare a situaţiei, nu se putea aştepta la nesfârşit părerea acelei comisii Octavian propuse ca deocamdată discuţiile să fie oprite şi să se reia a doua zi dimineaţa. Toată lumea fiind obosită, se acceptă imediat propunerea. Plecară la restaurant aproape toţi cei care luaseră parte la şedinţă. După un pahar atmosfera se mai destinsese şi, în timp ce mâncau, discutară liniştiţi, calm, de parcă nu tot ei s-ar fi certat întreaga dimineaţă. Ba chiar glumeau între ei ca nişte vechi şi buni prieteni. Fără voie, îi trecu prin minte că poate acolo ar fi fost mai uşor de luat o hotărâre.

La şedinţa de a doua zi Octavian încercă să abordeze altfel lucrurile: nu cumva vinovat este şi cărbunele de proastă calitate despre care aflase în plus că uneori vine şi umed? Dacă s-ar îmbunătăţi combustibilul prin spălare şi înnobilare? Atunci s-ar vedea parametrii reali ai centralei. Propunerea lui fu primită la început cu oarecari rezerve, dar la un moment dat părea că va fi totuşi acceptată. Discuţia se încinse din nou. Părerile erau iarăşi împărţite. Unii susţineau că este necesară o adaptare a echipamanetelor la calitatea dată a combustibilului. Alţii – că totuşi problema rămânea deschisă şi că nu proiectantul trebuia acuzat de situaţia ce se crease. Până la urmă se ajunse la concluzia că este necesar să se îmbunătăţească combustibilul. O hotărâre definitivă nu se putea totuşi lua, mai ales că nimeni

nu a avut curajul să spună lucrurilor pe nume.

După ce-şi termină treburile se întoarse la hotel. Acum venise momentul pe care îl tot amâna: trebuia să se decidă. Să o sune sau nu pe Anda? La plecarea din Bucureşti n-o anunţase că vine acolo. Ce e drept, cu o săptămână înainte îi spusese că ar fi posibil să facă un drum în curând, fără a preciza când. Acum însă nu mai putea amâna. Ori dădea telefon că vine, ori se ducea la agenţie să-şi ia biletul reţinut pentru trenul de noapte spre Bucureşti. Rămase pe gânduri vreme îndelungată. Nu ştia ce să facă. îşi recapitulă discuţiile cu ea, întreaga întâlnire pe care o avuseseră, asta aşa pentru a câştiga timp. Deodată îşi aminti de ultimile ei vorbe pe care i le şoptise când îl sunase la spital: „Abia aştept să te văd, Octavian. Mi-e tare dor de tine“.

Se ridică în picioare şi puse mâna pe telefon. în ochi i se citea mai curând disperare decât hotărâre. Ezită îndelung. Când totuşi ridică receptorul mâna îi tremura.

Anda îl aştepta a doua zi dimineaţa în gară. Se îmbrăţişară fără să-şi spună nici un cuvânt Se priviră doar lung, adânc. Apoi porniră tot tăcuţi spre staţia de autobuz. Plutea parcă între ei o jenă greu de explicat Pe drum ea îi spuse că vor merge în acelaşi loc. Prietena ei va dormi la o cunoştinţă. După ce ajunseră, Anda aranjă tăcută masa. El îi urmărea fiecare mişcare, nedumerit de comportamentul ei rezervat. Ce se întâmplase? Se decise să nu pună deocamdată nici o întrebare. în sfârşit, după ce-şi termină pregătirile, se aşeză şi ea la masă. Ciocniră un pahar de coniac, apoi ea îşi mai făcu de lucru prin cameră. Octavian îşi aprinse o ţigară. Nu îi era foame. Trase adânc fumul în piept şi îi urmări fiecare gest. Ea, deşi cu spatele la el, îi simţi privirea.

- De ce te uiţi aşa la mine? Ştiu, azi nu arăt prea bine.

- Nu-i adevărat Eşti la fel de frumoasă ca data trecută, ca întotdeauna.

- Lasă că ştiu eu cum arăt astăzi. Dar hai să mâncăm şi după aceea o să vorbim. Am multe să-ţi spun.

- Şi eu.

Mâncară liniştiţi, fără grabă. Băură apoi un pahar de vin. Acum ea îl privea insistent, pătrunzător. Octavian, deşi nu avea ochii îndreptaţi spre ea, îi simţi la rându-i privirea grea şi nu ştia ce atitudine să ia. între ei plutea în continuare o jenă greu de înţeles. Sau poate că o înţelegeau şi nu ştiau cum să o învingă. El încercă să închege o discuţie, însă nu izbuti decât să întrerupă tăcerea câteva momente pentru ca apoi aceasta să se instaureze din nou, tiranică. Anda înţelese că nici el nu era în apele sale şi nu ştia ce

să facă. Până la urmă izbucni:

— Să mai bem! Poate aşa ni se dezleagă limbile. Văd că suntem amândoi într-o pasă proastă.

Râse. Dar râsul ei suna fals. El observă că şi Anda este la fel de crispată. Octavian turnă în pahare şi băură cu o sete parcă simulată. Apoi băură din nou. Fiecare căuta să-şi facă într-un fel curaj şi nu izbutea deloc.

— Ştii ce, propuse ea la un moment dat Prietena mea are
nişte discuri cu o muzică foarte frumoasă. Hai să punem unul! Poate se mai încălzeşte atmosfera.

El fu de acord. Anda alese un tango vechi, ritmat, sacadat, ca pe vremurile de altădată când fuseseră împreună. Textul era banal, poate chiar ridicol. Povestea o istorie oarecare de iubire: ei s-au văzut, s-au iubit şi când erau mai fericiţi s-au despărţit, iar azi, bineînţeles, regretau foarte mult Nimic nou sub soare, gândi Octavian la început cu ironie, apoi melodia îl captivă, ba chiar îl emoţionă. Ascultau în continuare tăcuţi tangoul. La un moment dat ea exclamă cu o voce pe care şi-o voia cât mai voioasă:

— Ce-ar fi să dansăm?

— De acord, răspunse el oarecum surprins de propunerea Andei.

Ea puse discul de la început. Se apropiară unul de celălalt şi începură să danseze. La început destul de îndepărtaţi unul de celălalt, cum se dansa cândva la balurile provinciale cu partenera altuia. Apoi, pe măsură ce îşi potriviră paşii, se apropiară tot mai mult. Octavian îi simţi căldura trupului şi nu-i venea să creadă că Anda este cea care dansa în braţele sale. Era prea frumos ca să fie adevărat. O trase spre el şi mai mult şi ea nu se opuse. Dimpotrivă se lipi strâns de pieptul său.

Ii căută privirea şi dansară ochi în ochi, ca atunci demult. Se revăzu tânărul de altădată la balul de la „Pavilion“, cum îi spuneau toţi localnicii clădirii aceleia uşor rustice, făcută parcă numai din lemn şi sticlă, ca un balcon lung, ca o verandă închisă şi ea cu geamuri. Ei doi în ritmul unui tango de odinioară. Ea, fata minunată, blondă, râvnită de atâţia, el, băiatul sărăcăcios îmbrăcat, fără nici un rost în viaţă. Da, dar deasupra tuturor acestor neajunsuri ei erau atât de fericiţi! Iar lui i se părea că nici nu-i trebuie mai mult pentru a crede că viaţa e frumoasă alături de Anda, ori ce ar zice ceilalţi şi orice s-ar întâmpla în viitor. Dar ce putea să se întâmple din moment ce ei se iubeau şi se vor iubi mereu? Nimeni şi nimic nu se va putea atinge de dragostea lor. Erau atât de tineri, atât de frumoşi în iubirea lor poate uşor copilărească, încât li se părea că sunt invulnerabili. Pentru totdeauna vor fi legaţi. Lumea din afară nu mai exista şi Octavian o înlănţui cu braţele, o privi din nou cu dragoste. Ea răspunse privirii sale şi, fără să-şi dea seama, buzele li se contopiră intr-un sărut prelung pe care nu şi-l doreau sfârşit vreodată. Cu gesturi febrile el o mângâie precipitat parcă pentru a se convinge că intr-adevăr ea este în braţele sale. Se opriră din dans, sărutân- du-se în continuare. Uşor, pe nesimţite, alunecară pe canapeaua aflată chiar lângă ei. O sărută din nou, mângâindu-i tot corpul. Ea se lăsă cu totul în voia lui şi nici nu-şi dădu seama cum îmbrăţişarea lor de tineri şi nevinovaţi îndrăgostiţi se transformă într-o pornire de neînfrânt. Şi ceea ce nu se întâmplase cu douăzeci de ani în urmă se întâmplă acum, ca o recuperare târzie dorită de amândoi cu frenezie. A fost o înlănţuire a doi oameni disperaţi şi trişti care-şi văzuseră în sfârşit împlinit visul. Octavian o iubi cu

toată fervoarea tânărului de altădată şi cu patima bărbatului care era acum. Iar ea îi răspunse cu toată dragostea pe care o păstrase nestinsă pentru el, cu întreaga ei tandreţe îndelung reprimată. Şi amândoi vibrau în acelaşi timp, fericiţi că totuşi, acum, târziu izbutiseră să se dăruiască unul altuia, că meritau această recuperare chiar dacă venea după atâta amar de vreme. Poate tocmai de aceea trăiau această clipă dureros de puternic. Era mai mult decât o bucurie a iubirii, era o reîntoarcere în timp, într-un timp care trecuse demult şi nu avea cum să se mai reîntoarcă. Dar în clipa aceea ei erau amândoi convinşi că aşa ceva este totuşi posibil, că oamenii pot întoarce acele ceasului înapoi după propria lor voinţă. Erau din nou tineri, fericiţi, aveau viaţa înainte, erau curaţi şi plini de speranţă. Nimic nu mai putea întuneca revederea lor. Zburau undeva sus, planau doau ei într-un ameţitor dans al iubirii redescoperite.

într-un târziu îşi reveniră. Rămaseră strâns îmbrăţişaţi, fără a mai schiţa nici un gest, fiindu-le teamă ca nu cumva mişcân- du-se visul să se destrame. Nu le venea să creadă că ceea ce trăiseră nu este un vis, ci realitatea cea mai frumoasă cu putinţă. Anda îl sărută din nou, parcă şi mai fierbinte, şoptindu-i cu o voce tremurândă:

- Mi-e teamă să nu te pierd iarăşi.

Octavian o mângâie tandru şi-i răspunse cu o voce care parcă nu era a lui:

- lată-mă, îh sfârşit, al tău.

— Şi eu a ta, îi răspunse ea, sărutându-1.

Au rămas împreună până seara târziu. La un moment dat Anda îl întrebă:

- Ştii ce simt eu acum?
- Aş vrea să simţi că eşti fericită.
- Sigur că sunt, Octavian. Dar mai este ceva O senzaţie ciudată, greu de explicat în cuvinte. Alături de bucuria imensă a zilei de azi, s-a

strecurat pe furiş în sufletul meu şi altceva, necunoscut, ceva ce stă bine ascuns şi pândeşte tot timpul. Mă simt ca o pradă pe care cineva din umbră o aşteaptă cu gânduri duşmănoase.

- Nu înţeleg despre ce este vorbe.

— Total, nici eu. Să-ţi explic altfel: ceva din mine stă la pândă speriat, mereu cu privirea îngrijorată. Acel ceva mă face să fiu tot timpul în stare de veghe, să nu mă pot bucura total de fericirea acestor clipe. Parcă mi-e teamă de ceva, de cineva. Nu ştiu cum să-ţi spun... Parcă ar şti toată lumea că sunt aici cu tine.

Octavian tresări. Deci şi ei îi era frică...

încercă s-o îmbărbăteze:

- Dar trebuie să ne bucurăm că am putut trăi asemenea momente împreună. După atâta vreme... o meritam amândoi.

- Mă bucur, Octavian, cum să nu mă bucur, până la lacrimi chiar. Pentru că aş fi dorit să rămânem tot timpul împreună, să nu ne despărţim niciodată.

Octavian rămase câteva clipe pe gânduri, apoi spuse ca pentru sine:

- Cât e de nedrept! De ce s-a întâmplat aşa? Ar fi trebuit să nu ne despărţim niciodată.

O îmbrăţişă şi rămaseră nemişcaţi multă vreme. Timpul părea că se oprise cu totul. Lumea din jur se pulverizase. Erau numai ei doi într-un univers infinit, liniştit în care nici o vorbă nu-şi mai avea locul. Tăcerea din jur îi înconjura protector. Ridicolul de care întotdeauna îi fusese frică lui Octavian dispăruse. Se gândea tot timpul la această revedere şi mereu îi fusese teamă că ar putea fi caraghios, poate prea sentimental când

se vor întâlni. Dar ce importanţă mai aveau temerile din moment ce... Nu avea rost să se gândescă tocmai în clipele acestea la cum arată el când în sfârşit sunt împreună.

Octavian trăi două zile de vrajă din care nu-i venea să se mai desprindă. Uitase cu totul pe ce lume se află. Toate grijile, necazurile, insatisfacţiile se topiseră de parcă nici n-ar fi existat vreodată. Avea impresia că a fost mereu fericit, că nu i s-a întâmplat nimic rău niciodată şi că de acum înainte lucrurile vor decurge în mod firesc tot aşa. Nu-l mai interesa nimic, ca şi cum tot ce i se întâmpla acum nu va putea fi tulburat nicicând de ceva, de cineva. Era într-adevăr fericit, mai ales că o vedea pe Anda trăind cu intensitate aceeaşi stare. în beţia lor de foşti adolescenţi îndrăgostiţi totul li se părea posibil. O amăgire care le sporea fericirea, dându-le impresia duratei. Ce putea să se mai întâmple: nimic! Se vor revedea de câte ori vor voi, totul va fi la fel ca acum. Se iubiră cu frenezie cum nici unul din ei nu-şi închipuise până atunci că s-ar putea iubi. închişi în micul lor univers, lumea li se părea că se compune doar din ei doi. Şi le era deajuns. în acele clipe ei crezură că au reuşit imposibilul: să întoarcă vremea înapoi, să anuleze tot ce se întâmplase între timp în viaţa fiecăruia. Desigur, Octavian îi vorbi – poate fără prea mult tact — despre cum ar putea părea revederea lor celorlalţi, din afară, lumii în general. Poate ca o poveste uşor desuetă însă, Doamne, cât de adevărată, în fond, cât de omenească! Ea păru a accepta că întâlnirea lor ar putea lăsa un iz de melodramă, dar că de fapt nimic nu mai are importanţă în faţa „trăirilor noastre de acum“.

A venit însă vremea când au fost nevoiţi să se trezească până la urmă. Inevitabilul se produse: Octavian trebuia să se întoarcă la Bucureşti sau, cum spusese la un moment dat imprudent, „acasă“. Anda realiză fulgerător sensul acestui cuvânt şi tăcu.

Vreme îndelungată nu mai scoase nici un cuvânt. El încercă s-o consoleze, dar cuvintele îi ieşeau stângace,

neconvingătoare. Până la urmă Anda se decise să vorbească:

— Tu ai unde să te întorci. Te duci ... acasă. Eu nu mai am unde să mă întorc... sunt singură. înţelegi? Aceasta e marea diferenţă dintre noi doi.

- Dar, Andă, eu o să revin în curând aici să te văd. N-o să treacă multă vreme. Mai am treburi prin oraşul vecin.

Nu izbuti s-o liniştească. Abia după un timp ea îşi reveni singură. Era însă abătută, cu privirea dusă departe, parcă plecată în alte timpuri.

- Ce păcat că atunci n-am avut mai multă minte amândoi. Doi proşti încăpăţânaţi. Eu cu mândria mea de fată mare, tu cu orgoliul tău de bărbat rănit în onoarea lui. Dacă ar fi cedat măcar unul din noi, am fi rămas toată viaţa împreună. Doamne, ce copii am fost!

- Vezi, Anda, într-adevăr eram cam tineri. Şi eu ar fi trebuit să cedez.

— De fapt nu să cedezi, ci să ai încredere în cuvântul meu, când ţi-am spus că nu fusese nimic între mine şi tipul acela murdar pe care am să-l blestem toată viaţa, deşi n-am dorit niciodată rău cuiva.

— Cred că ai dreptate.

- Trebuie să-ţi fac o mărturisire. Orice ai fi crezut tu atunci despre mine, eu când m-am căsătorit – trebuia s-o fac într-o zi din moment ce tu plecaseşi definitiv – eram o fată cuminte, adică aşa cum trebuie să fie o fată în noaptea nunţii. înţelegi...

Octavian o privi cu tristeţe.

- Şi asta m-a durut cel mai mult: că te-ai îndoit de sinceritatea şi mai ales de cinstea mea. Atunci mi-am zis că din moment ce n-ai avut încredere în mine şi m-ai părăsit, trebuia totuşi să-mi fac viaţa mea. Am crezut o vreme că vei reveni, dar când am înţeles că n-o vei mai face, am renunţat şi eu la tine.

- Deci eu sunt vinovat, Anda?

- N-am spus asta. Dacă... aş fi acceptat să fiu a ta

în după amiaza aceea când am fost la voi acasă şi eram singuri, când am stat aproape goală în faţa ta şi tu mă rugai să fiu a ta şi eu n-am vrut, probabil, dacă nu chiar singur, am fi rămas împreună toată viaţa. Sunt convins de asta. Am greşit deci şi eu. De ce n-am acceptat? Mândria mea de om jignit că nu e crezut sau teama că dacă îţi cedez s-ar putea întâmpla ca tu să mă laşi totuşi după aceea. Rămâneam singură şi „dezonorată“! îmi vine să şi râd

astăzi când spun vorbele astea. Dar vezi, eu aşa gândeam atunci, ca 6 fată foarte tânără şi fricoasă ce eram. Deci, dragul meu, nici eu n-am avut atâta încredere în tine încât să-ţi cedez „fără cunună“. Iar îmi vine să râd când vorbesc de asemenea prejudecăţi. în concluzie, amândoi suntem vinovaţi şi nevinovaţi în acelaşi timp, pentru că eram prea timizi, prea proşti în mândria noastră deşartă, tu un cavaler rănit în onoarea ta, eu în cea de fată neprihănită.

Octavian îşi aminti ziua aceea când fusese Anda la el acasă, întâmplător, părinţii lui erau plecaţi într-o vizită. Abia ieşiseră pe uşă când ea venise. Scena aceasta îl urmărise toată viaţa: poate niciodată nu dorise o femeie mai mult ca atunci. O avusese aproape goală în faţa lui şi totuşi nu se atinsese de ea. Lacrimile, rugăminţile ei îl opriseră. I s-a părut o infamie să o forţeze să facă ceea ce ea nu dorea.

Anda tăcu. Se duse la geam şi privi mult timp cum înserarea cobora uşor şi leneş peste oraş. În curând încăperea se întunecă şi noaptea îi surprinse pe fiecare stând nemişcat la locul lui.

Anda îl conduse la trenul care pleca la unsprezece noaptea. Pe peron se sărutară înaintea plecării, sub privirile uşor amuzate ale unui tinerel. Octavian, care îi observase zâmbetul, se simţi jenat Tânărul trebuie să fi avut vârsta lui Sorin. Gândul îi trecu fulgerător prin cap şi avu darul să-l indispună. După ce urcă în tren, îi făcu Andei semn cu mâna şi treptat o văzu, pe măsură ce trenul lua viteză, cum se depărtează, până îi dispăru complet din câmpul vizual. Rămase la geam, în ochi cu imaginea ei, fluturând din mână

şi cu ochii înecaţi în lacrimi.

În tren nu izbuti să adoarmă aproape deloc. Retrăia cu voluptate fiecare clipă petrecută cu ea. Când epuiza amintirile, o lua de la capăt. Fusese prea frumos totul ca să nu merite să fie retrăit măcar în memorie. Nu avusese niciodată parte de aşa ceva şi îşi închipuia că trăise o experienţă unică. Cum poate schimba pe un om o asemenea întâmplare!

Avu din nou acea senzaţie ciudată de desprindere de tot ce

este în jur. I se ,părea că lumea în care trăise până atunci rămăsese undeva în urmă, iar timpul acela vechi de douăzeci şi ceva de ani ieşise în faţă, înlocuindu-l pe cel de azi care la rândul lui se retrăsese în locul rămas gol. Se simţea bine, stăpân pe sine, încrezător în forţele sale cum nu fusese niciodată până atunci. Iar gândul îi fugea mereu în urmă, la ea, cea rămasă pe peron.

CAPITOLUL XIV

întors la Bucureşti, Octavian intră repede şi fără voia sa în vârtejul ocupaţiilor zilnice de la institut şi de acasă. Urmă o perioadă foarte agitată şi într-un loc şi în celâlat Cu toate acestea, gândurile sale zburau mereu departe spre orăşelul acela de provincie. Oricât de ocupat ar fi fost, nu se putea desprinde de amintirile sale recente. Revedea clipă cu clipă tot ce trăise în acele două zile de vis neînchipuit de frumos. Uneori, în timp ce lucra la ceva, uita de ceea ce făcea şi cu privirea îndreptată spre geam rătăcea cu mintea aiurea. Căuta pe cât îi era posibil să se controleze, numai că nu reuşea întotdeauna. La institut, de bine de rău se stăpânea, mai ales că nimeni nu-l urmărea clipă de clipă. Acasă, însă, ochii iscoditori ai Luciei nu-l slăbeau nici un moment şi el simţise asta. Căuta să se comporte cât mai firesc cu putinţă, dar cu cât făcea eforturi mai mari, cu atât era mai artificial, mai forţat în gesturi şi mişcări. Când îşi dădea seama de asta, se enerva, căutând singurătatea sau prefăcându-se că citeşte cu mare atenţie o carte. Era conştient că Lucia îl urmăreşte tot timpul şi se întreba de ce o face. Şi tot el îşi răspundea: ce naiv sunt când mă întreb aşa ceva! Probabil mă comport atât de ciudat încât este imposibil ca Lucia să nu observe. Dar orice aş face acum, tot o să mi se pară ce e nefiresc, pentru că mă simt vinovat sau îmi închipui că sunt. Tot aia e. Si ce aş putea face într-o asemenea situaţie? Dădu

din umeri neputincios. Poate că sunt chiar ridicol făcându-mi atâtea griji.

E adevărat că Lucia renunţase la muţenia ei estentativă, vorbea cu el ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic, parcă nici nu s-ar fi certat vreodată. Dar abia asta îl punea în dificultate. înainte, când ca refuza să-i vorbească, îi era mai uşor, pentru că nu era nevoit să facă acea conversaţie obişnuită, curentă, cotidiană. Or, tocmai discuţiile fireşti, domestice sunt cel mai greu de purtat când te ştii vinovat de ceva. îşi propuse să fie vesel, dezinvolt, să dea impresia că se bucură că Lucia a renunţat la supărarea ei şi că discuta din nou cu el. Doar că nu i se potrivea acest teatru. Pur şi simplu nu era construit pentru aşa ceva. El era omul relaţiilor spontane şi al exteriorizării instantanee a fiecărei stări de spirit, a oricărei trăiri afective. într-un fel, el făcea parte din categoria celor care nu pot ascunde nimic. Lucia căuta la rândul ei ca Octavian să nu observe că este supravegheat mereu, că i se cântăreşte fiecare gest şi fiecare mişcare. Şi nici ei nu-i reuşea pe deplin acest joc ambiguu. Până la urmă îşi spuse că nu e de demnitatea ei să se preteze la astfel de prefăcătorii ordinare. Astfel se decise să revină la comportamentul ei rece şi autoritar, după cum îi era felul, fără desigur a exagera cu nimic. Redeveni ea însăşi. Dar era în continuare preocupată de felul de a fi al lui Octavian din ultima vreme. Simţea că se întâmplase ceva şi nu ştia ce. Nu avea alt indiciu în afară de ciudăţeniile lui, altele decât cele pe care i le ştia de atâta vreme. Parcă era mereu distrat, cu gândul aiurea. Când îl întreba ceva, tresărea şi devenea subit foarte afabil, atent, drăguţ. E drept că întotdeauna fusese aşa, numai că acum trecerile de la stările de reverie la atitudinea de solicitudine să făceau foarte brusc, de parcă şi le comanda singur din prea multă luciditate, de fapt mai mult din autocontrol. intr-o zi îi şi spuse prietenei ei cele mai bune pe care o invitase la ea:

- Dragă, vreau să-ţi spun ceva. Sunt foarte

intrigată de comportamentul lui Octavian. Nu ştiu ce se întâmplă cu el. D urmăresc mereu şi tot nu înţeleg nimic.

— Dar ce face, dragă, de te-a pus aşa pe gânduri?

Lucia îi relată pe scurt observaţiile sale, apoi adăugă cu amărăciune în glas, vorbind încet de parcă şi-ar fi făcut ei însăşi o mărturisire:

- Nu ştiu cum să-ţi spun, Elena... Mi-e greu să-ţi explic clar totul... foarte greu. Stau de multe ori să mă gândesc la căsnicia noastră sau poate mai mult la mine. Pentru că uneori mă simt şi eu vinovată. Sunt ceea ce se cheamă o femeie „normală“, nici prea-prea, nici foarte-foarte, cum zice soacră-mea. Nu-s deci nici foarte „rea“, nici foarte „bună“. Adică n-am drăgălăşenii şi exuberanţe sentimentale cele le plac aşa de mult bărbaţilor şi îi dau gata mai repede decât ţi-ai putea închipui. Sunt mai rezervată, mai măsurată în gesturi şi vorbe. Probabil Octavian mă crede rece, chiar distantă. Dar aşa sunt făcută eu, nu-mi place să-mi exteriorizez zgomotos sentimentele. Eu ţin mult la el, dar nu i-o arăt probabil îndeajuns. Sau cât ar vrea el. Nu este exclus ca el să-mi acuze asta şi să aibă nevoie de mai multă tandreţe, însă credeam că s-a obişnuit cu acest fel de a fi Ia care se adaugă şi stilul meu mai autoritar în familie. De altfel, mi-a reproşat-o nu o dată. Dar, repet, după atâţia ani îmi imaginam că el a acceptat totul, aşa cum şi eu, la rândul meu, i-am trecut cu vederea destule... ciudăţenii... ca să zic aşa. Şi acum, deodată, ceva s-a schimbat în comportamentul său: a devenit nervos, mai puţin conciliant de cum îl ştiam, este mereu posac, dus pe gânduri, distrat, îl simt că se izolează, că mă evită cât se poate. Deşi eram supărată pe el, am zis, treacă de la mine, ce dacă a venit ameţit într-o seară. Nu-i

nici o nenorocire, doar atâţia bărbaţi vin aproape în fiecare zi acasă în starea asta. Ei bine, la încercarea mea de a reîncălzi relaţiile, m-am izbit de răceala şi distanţa lui ca de un zid. Nu mai ştiam ce să cred. Ba, mai mult decât atât, mai nou încearcă să joace şi teatru cu mine. Se preface a fi amabil, atent, plin de solicitudine. Dar nu mi-a fost greu să realizez că o face tocmai ca eu să nu observ că el în restul timpului e tot cu gândul aiurea, mereu distrat de parcă mintea i-ar fi rămas undeva în urmă, în altă parte. Ceva nu este în regulă cu el şi nu-mi dau seama despre ce poate fi vorba. Fac tot felul de presupuneri, însă nici una nu mi se pare a fi plauzibilă că doar, îmi zic, îl cunosc destul de bine. Ştiu, toate acestea s-ar putea să ţi se pară suspiciuni neîntemeiate pe nimic concret. Simple hacltiţe care intervin la o anumită durată şi... vârstă a cuplului conjugal.

- Lucia, eu cred, iartă-mi duritatea expresiei, că a dat peste vreo pipiţă care l-a robit pur şi simplu. Aşa sunt, dragă, bărbaţii pe la patruzeci şi cinci de ani. E suficient să li se fluture o fustă mai tinerică prin faţa ochilor şi ei pică precum un măr copt. Ce, nu-l ştiu eu pe al meu? Era gata-gata să se ducă nu ştiu unde după una mai jiiriioară. Noroc că cineva m-a avertizat la timp. Am căutat-o pe infantă şi am pus-o la punct, spunându-i câteva vorbe de la obraz că i-a ajuns. Iar el şi-a căpătat porţia cu vârf şi îndesat. Şi gata, aşa s-a rezolvat totul, iar acum e pace între noi.

Lucia dădu din cap dezaprobator:

- Nu, nu e vorba de asta îl cunosc bine pe Octavian după douăzeci şi ceva de ani de convieţuire. El nu e genul de bărbat care să se încurce cu orice femeiuşcă pentru câteva clipe de plăcere. în nici un caz nu-l pot vedea pe Octavian amator de aventuri amoroase vulgare. Are o

decenţă a lui pe care nu pot să i-o contest. Mai ales că toată viaţa a detestat relaţiile... cum să-ţi spun eu... pasagere, întâmplătoare. Măcar asta dă-mi voie să ştiu despre el. Apoi el este un om echilibrat îmi vine să şi râd: timid cum îl ştiu cu femeile, făcând pe craiul! Mie până mi-a spus că mă iubeşte au trecut doi ani. Toată lumea aflase numai eu nu. Nu, în nici un caz nu poate fi vorba de o „pipiţă“, cum zici tu. Ar fi prea vulgar pentru un om ca el. Pur şi simplu nu i se potriveşte aşa ceva.

- Bine, dar atunci ce presupui?

Lucia se gândi câteva clipe, apoi răspunse şovăind:

- Tare mi-e teamă că nu e vorba de o simplă aventură. Trebuie să fie ceva foarte serios şi... sentimental sau, cum să-ţi zic eu, ceva care l-a angajat cu totul, cu mintea şi cu inima. Şi ce mă intrigă cel mai mult este faptul că nu ştiu cum a apărut aşa deodată această femeie în viaţa lui. N-avea de unde. La institut are reputaţia unui om foarte sobru şi distant cu femeile. Nu zâmbi, că am aflat de la o fostă colegă de liceu care lucrează acolo. Iar de la serviciu vine direct acasă. Când se întâmplă să aibă treabă după amiaza, mă anunţă din timp unde se duce. O agapă cu prietenul său cel mai bun. Ştefan, sau cu slăbiciunea lui din ultima vreme, un poet, Prodea, sau aşa ceva. Dar asta se întâmplă destul de rar, pentru că de obicei vine acasă, lucrează, citeşte sau stăm la o şuietă. E calm, liniştit, iar când e obosit sau nervos după solicitările de la serviciu încearcă, de fapt încerca, să nu se facă simţită în casă o prelungire a necazurilor sale din cursul zilei. Or, acum lucrurile s-au schimbat De o vreme... ce să zic?... e altul. A intervenit cineva ... o femeie... poate... Simt eu ceva... Atunci stau şi mă întreb de unde o fi picat femeia asta? Din cer?

Unde a putut s-o întâlnească. Pentru că efectiv nu văd cum a putut-o cunoaşte, unde şi când. înţelegi?

— Ca să fiu sinceră, nu! De obicei trebuie să te învârti în tot felul de cercuri ca să ai ocazia să cunoşti o femeie, răspunse Elena contrariată.

- Exact ce mă gândeam şi eu.
- Nu te supăra că-ţi spun ceva...
- Te rog.
- Dar dacă nu există această femeie, vreau să zic că n-o fi nici o femeie la mijloc. O fi omul obosit, tracasat Mi-ai spus doar că a avut şi mai are necazuri la institut Şi atunci probabil că e mai distrat cu gândul aiurea, mai neatent cu tine.

Lucia zâmbi cu amărăciune:

- Aşa mi-am zis şi eu la început. Chiar îi căutam scuze pentru felul său schimbat de a fi. Numai că, vezi tu, există şi altceva, despre care noi femeile vorbim cu mândrie: flerul feminin. Noi simţim pericolul chiar înainte de a se manifesta prin ceva exterior, concret. Este ceva în comportamentul bărbaţilor îndrăgostiţi de altă femeie decât de noi, care îi dă de gol fără ca ei să-şi dea seama. Un ce inefabil, un mod studiat şi artificial de a se manifesta, un efort continuu de a fi mai buni şi mai corecţi decât au fost până atunci şi de cât sunt de fapt, o anume politeţe goală şi teatrală, o corectitudine afişată şi ostentativă. Şi mai este ceva: de dedesubtul tuturor acestor comportamente jucate, răzbate mereu, invincibil un aer visător, de om dus departe. Cum se simt neobservaţi, cum le citeşti pe obraz reveria, visarea şi dorul de ducă.

- Da, poate că ai dreptate. Dar după câte înţeleg, nu ai nici o dovadă concretă, nimic palpabil, nici o probă care să-l acuze direct.

- E adevărat. N-am aşa ceva. Dar nu ştiu al

câtelea simţ îmi spune că deplasările din ultima vreme i-au prilejuit cunoaşterea acestei femei. înainte de a pleca în provincie ultima oară, l-am văzut preocupându-se foarte atent de ţinuta sa vestimentară, el care de obicei nu dădea prea mare atenţie acestui lucru. Şi-a ales cămăşile cu grijă, plus că îl simţeam că este foarte preocupat de ceva ce nu înţelegeam. El când pleca pe teren era de obicei blazat, plictisit. Acum însă...

Se auzi cheia de la uşa de la intrare. Cele două femei se priviră complice şi schimbară imediat vorba. Octavian intră în sufragerie şi după ce le salută, le sărută mâna, comportându-se ca de obicei, cu o deosebită curtoazie. Urmă o conversaţie banală, convenţională despre tot felul de nimicuri. Octavian vorbea destul de degajat, căuta să fie chiar dezinvolt, ceea ce nu prea îi reuşea, dar se străduia vizibil să pară firesc. în efortul său de a se controla, nu avea cum să-şi dea seama că cele două femei îi supravegheau fiecare gest, mişcare sau cuvânt, schimbând din când în când priviri semnificative între ele. Elena îi făcu la un moment dar un semn discret Luciei, parcă ar fi vrut să spună: „Ştii, dragă, că ai avut dreptate? Pare cam studiat, de parcă ar vrea să ascundă ce gândeşte de fapt". Ceea ce de altfel i-a şoptit Luciei în hol la plecare.

Când Lucia s-a întors în sufragerie, l-a găsit pe Octavian privind pe fereastră la întunericul de afară, parcă ar fi văzut pe cineva dincolo de geam. Ea făcu intenţionat un zgomot, tuşi, dar el nu o auzi.

*

La institut lucrurile nu se lămuriseră încă. Nici acum nu se ajunsese la o concluzie definitivă în legătură cu centrala. Părerile erau împărţite ca

şi până atunci. Octavian preferă să rămână în espectativă, să vadă ce va zice conducerea. De altfel se aştepta să fie chemat din nou. Era hotărât să spună lucrurilor pe nume, orice s-ar întâmpla şi dacă nu i se va da dreptate, se gândise că cel mai bun lucru pe care îl avea de făcut era să-şi dea demisia. Numai că evenimentele aveau să se desfăşoare după un alt scenariu decât cel imaginat de el. îşi propuse să nu se mai gândească la toată povestea asta, deşi acest lucru era mai greu de făcut Trebuie să iasă din această atmosferă. îi veni o idee. Ce-ar fi să-l caute pe Ştefan şi să petreacă o seară împreună la vechea lor cârciumioară? îl sună şi-i făcu propunerea pe care celălalt o acceptă imediat cu bucurie. Ii dădu întâlnire la ora cinci. înainte de a pleca, Octavian o sună pe Lucia acasă şi o anunţă că întârzie cu Ştefan. îşi aminti că ultima dată când fusese cu el, îi reproşase că nu-i spusese nimic despre proiectata întâlnire cu acesta. Şi de data aceasta ajunse primul. Se instală la o masă ce tocmai se eliberase. După puţină vreme apăru şi Ştefan. Se amuză iar de mersul lui legănat, cu corpul uşor lăsat pe spate. Se salutară bucuroşi că se revăd. îşi comandară fripturile şi o sticlă de vin.

— Ei, ce mai e nou, Octavian?

— Lasă că-ţi spun mai târziu. Trebuie să intru în atmosfera pentru a mă putea destăinui. Am lucruri prea serioase să-ţi povestesc ca să pot începe aşa uşor.

- Ai dreptate. Trebuie să intri în climatul specific de restaurant. N-am înţeles niciodată de ce aici oamenii sunt mai predis- puşi pentru confidenţe decât în altă parte, acasă de pildă. Probabil băutura.

- Nu cred, Ştefan. Şi acasă bei, ba uneori bei

mai mult decât la cârciumă, că nu te vede nimeni străin, plus că după aceea, indiferent în ce stare ai fi, te duci şi te culci în patul tău. Cred mai curând că un restaurant crează un ambient social de tip special – cum zic sociologii – propice confidenţei, pentru că toţi în jurul tău vorbesc, dar fiecare pentru ai lui de la masă. E o atmosferă de destăinuire aici. Parcă avem mai puţină reţinere ca de obicei când suntem rezervaţi. Aici îţi dai drumul, cum se zice, fără nici o jenă. Toată lumea îşi povesteşte viaţa în jur şi tu eşti îndemnt să faci la fel, după pilda celorlalţi. E o posibilă explicaţie.

Sporovăiră în continuare despre tot felul de nimicuri. Timpul trecea însă greu, mai greu ca altădată când se întâlneau aici. Parcă aşteptau ceva ce întârzia să vină. Ştefan înţelese, dar îşi propuse să aibă ca de obicei răbdare. Octavian nu avea însă curaj să înceapă să povestească. Până la urmă Ştefan propuse:

- Ce-ar fi să mai bem o sticlă de vin? Una rece.

- Pentru intrarea mai adâncă în atmosferă, nu? – râse Octavian. însă râsul său suna fals, slab, de abia se auzi.

Se făcuse destul de târziu. Luându-şi inima în dinţi,

Octavian începqj .

— Probabil vrei să afli ce am făcut în ultima vreme. Dacă m-am văzut sau nu cu Anda. Da, ne-am văzut şi încă de două ori. Asculîă-mă. Şi te rog să ai răbdare. Simt nevoia să-ţi spun totul.

îi povesti pe îndelete tot ce se întâmplase. Vocea abia i se auzea în zumzetul din restaurant, încât Ştefan trebui să se aplece spre el ca să poată înţelege ce spune. Dar nu-i ceru să vorbească mai tare, ci îl lăsă să povestească aşa

cum voia el. Octavian vorbea cu o voce înecată, întretăiată, uneori parcă gâfâind, alteori aproape şoptind. Se vedea că pe măsură ce povestirea înainta şi ajunsese la a doua întâlnire, lui Octavian îi era din ce în ce mai greu să istorisească. De câteva ori chiar se opri. Ştefan aştepta cu răbdare continuarea care întârzia să vină. Până la urmă Octavian reluă povestea ezitând din ce în ce mai mult până se împotmoli de-a binelea. Ştefan îşi dădu seama că unele lucruri care se întâmplaseră între Octavian şi Anda erau mai greu de relatat sau pur şi simplu el nu voia să vorbească despre ele din motive pe care le înţelese, aşa cum înţelesese şi până unde ajunseseră relaţiile dintre cei doi.

Tăcerea care se instală între ei trebuia până la urmă curmată. Cel care se hotărî s-o facă fu Octavian:

- Văd că nu spui nimic.
- Păi ce ai vrea să spun?
- Aş vrea să-ţi cunosc părerea. Dacă mai ţii minte, data trecută îmi atrăgeai atenţia cu delicateţe, după cum ţi-c felul, să mă opresc la o simplă întâlnire ca între doi vechi prieteni. Dună cum ai observat, n-am reuşit să mă opresc aici. .Acesta este adevărul şi nu ţi—1 ascund.

Ştefan îi privi câteva clipe, se frământă o vreme, apoi se decise:

- Dar tot eu ţi-am spus că dacă te vei îndrăgosti de ea din nou, va trebui să-ţi duci crucea până la capăt, până când vei fi obligat să ici o hotărâre definitivă. îţi mai atrăgeam atenţia – dacă nu te superi — că împotriva iubirii c greu de luptat.
- îmi amintesc. Şi totuşi eu acum ce să fac?

Ştefan dădu din umeri.

— Trebuie să ai răbdare, Eu cred că lucrurile v

or lua o turnură pe care n-ai cum s-o prevezi de pe acum. Eşti încă prea înfierbântr.t, prea tensionat, ca să poţi decide în clipa asta ceva. Timpul va avea un mare rol în toată întâmplarea aceasta. El aduce, atunci când te aştepţi mai puţin, o scădere a temperaturii iniţiale a sentimentelor oamenilor, chiar când lor li se pare că aşa ceva este imposibil, că tot ce simt ei la un moment dat este o trăire de durată, chiar definitivă. Există o eroziune tăcută, dar tiranică a duratei unui sentiment, indiferent de forţa lui iniţială. Mai ales când acest sentiment are de luptat cu factori exteriori defavorabili. Trebuie să mai aştepţi, Octavian. Să ai multă răbdare. Deocamdată cred că nu poţi face nimic. Ai să vezi că până la urmă va fi bine... Deşi...

Ştefan se opri şi rămase dus pe gânduri. Octavian aşteptă cât aşteptă, apoi îşi pierdu răbdarea:

- Deşi ce?

- îţi aminteşti că data trecută îţi povesteam că şi mie mi s-a întâmplat ceva asemănător, e drept că eram mai tânăr.

— Da, îmi amintesc.

- Dar n-am apucat să-ţi relatez finalul acelei întâmplări. La un moment dat, asta parcă ţi-am spus-o, mi se părea că le iubesc pe amândouă, desigur pe fiecare în mod diferit. Situaţia era penibilă, imposibil de suportat şi nu putea dura o veşnicie. Atunci soţia mea mi-a pus clar problema opţiunii, cum ar zice un filosof francez, chiar a unei opţiuni definitive. Abia atunci am înţeles în sfârşit că în viaţa asta sunt lucrări cu care nu te poţi juca, aşa cum fac copiii, că n-ai dreptul s-o faci, pentru că implici şi destinul, existenţa altor persoane faţă de care ai grave responsabilităţi. Şi tot atunci am realizat că o asemenea întâmplare

te poate împinge, periculos spre nişte timpuri care au trecut ireversibil şi spre o vârstă pe care nu ai cum s-o mai trăieşti vreodată. Sunt persoane care şi-au încheiat definitiv rolul jucat în viaţa ncasuă, caie mi mai au dreptul să intre din nou în scenă, aşa cum sunt altele care deşi în rate mai târziu în rol, acum ie este ¡impui şi dreptul să-l joace. Iar uncie dintre acestea pentru totdeauna, deoarece şi-au c2şîigt[j].î acest drept printr-un consimţământ comun, al lor şl al nostru. Dar uite, cu care mă laud mereu că nu emit sentinţe şi nu dau sfaturi, văd că ci' data asta le-am comis pe amândouă. Să revin la povestea mea şi să las considerentele de ordin general, moral, etic, zi-le cum vrei. Situaţia devenind de nesuportat atât pentru soţia mea cât şi pentru mine, am hotărât să divorţăm. Am înaintat actele, am pregătit martorii, mă rog, toată regia deplorabilă care se practică în asemenea împrejurări. Eram amândoi de acord că e singurul lucru care ne rămâne de făcut. Deci, căsnicia noastră se încheiase. îţi dai seama, Octavian, ce înseamnă asta? E îngrozitor să vezi cum totul se destramă, cum viaţa ta pe care o credeai aşezată pe un făgaş definitiv este deturnată brutal prin propria ta contribuţie.

Octavian tresări violent. Simţi pe frunte o transpiraţie fierbinte.

- Şi ce s-a întâmplat până la urmă?

- Totul părea pierdut, când frumoasa mea iubită de altădată a dispărut pe neaşteptate, la fel cum de altfel şi apăruse, fără să mai aflu nimic despre ea. Am căutat-o la serviciu, acasă, peste tot. Nu era nicăieri! Aveam să aflu mai târziu că fugise cu un bărbat în provincie. De ce a făcut-o, nu ştiu. Mă gândesc eu, naiv cum sunt, sau poate chiar aşa o fi, că a avut mustrări de conştiinţă că destramă o căsnicie şi atunci şi-a zis că cel mai cinstit lucru este să dispară definitiv din viaţa mea. De atunci n-am mai văzut-o şi nici n-am mai auzit nimic despre ea.

După câteva clipe de tăcere Octavian întrebă iarăşi:

- Şi totuşi eu ce să fac acum?

- Ce ţi-am mai spus şi adineauri. Să aştepţi. Să ai răbdare.
- S-o mai văd?
- Cum te îndeamnă inima ta de acum.
- Şi dacă se complică lucrurile?
- Sunt de pe acum destul de complicate.
- Să n-o mai văd?
- Nu ştiu dacă ai să poţi rezista să n-o mai vezi. Depinde de tine.
- Să încerc?
-Da.
- Şi dacă nu izbutesc?
- Vei izbuti poate data viitoare.
— E o situaţie grea...
- Ştiu. Nu uita ce ţi-am mai spus: o iubire poate fi învinsă doar de o altă iubire. împotriva ei e greu de luptat Singurul leac e tot iubirea. Dar pentru o altă femeie. Parcă aşa ziceam, nu? Uite că am ajuns să mă auto-citez. înseamnă că am intrat în atmosfera de cârciumă ceea ce, mai pe românește, înseamnă că m-am cam ameţit. Sau poate că aici ne spunem noi adevărurile.

Ştefan încerca s-o dea pe glumă. Tentativa nu-i prea reuşii pentru că tăcerea se reinstaura între ei. Ocavian era cu gândul dus departe şi prietenul său înţelese că îi va fi greu să-l readucă la realitate. Doar într-un târziu îi spuse încetişor, parcă pentru a nu-l auzi nimeni:
- în noi înşine e scăparea. Şi omul se salvează cel mai adesea singur.

Parcă mai auzise cândva aceste cuvinte. Cineva i le spusese nu demult.

CAPITOLUL XV

Octavian avu o perioadă foarte grea, cu necazuri la institut şi acasă. Poate niciodată în viaţa lui nu realizase pe deplin înţelesul acelei expresii banale pe care oamenii au folosit-o mereu până au devalorizat-o: „viaţa este complicată“. Şi într- adevăr pentru el viaţa se complicase atât de mult, încât ajunsese să-şi pună întrebarea dacă va rezista multă vreme în acest hăţiş în care intrase. Simţea că este obosit, iritat, chiar exasperat Se adunaseră prea multe. întâi situaţia de la institut care nu se lămurise deloc. Dimpotrivă, abia acum lucrurile luaseră o întorsătură primejdioasă pentru el. Circula zvonul că el va fi făcut răspunzător pentru ftmcţionarea necorespunzătoare a centralei, tocmai pentru a acoperi pe adevărâţii vinovaţi. Mai auzise el ceva şi înainte, dar acum zvonul circula prea insistent ca să nu fie măcar ceva adevărat din ce se vorbea. Orgolios şi încăpăţânat, Octavian luă o hotărâre pripită pe care avea s-o regrete după aceea. Se duse la directorul general şi fără nici o introducere îl anunţă că îşi va cere transferul la alt institut, iar în condiţiile în care nu i se va aproba transferul, va demisiona pur şi simplu din post, preferând să fie doar inginer proiectant Directorul general îl privi surprins şi îi răspunse zâmbind foarte politicos, chiar amabil.

— Nu-i nici o problemă. Trebuie doar să ne

anunţaţi unde doriţi să lucraţi sau ce instituţie vă solicită.

Octavian rămase perplex. Replica pe care o primise avu efectul unui duş rece, de gheaţă. Cum. se putea renunţa la el, Octavian Herţa, atât de uşor? De necrezut! I se păruse imposibil aşa ceva până atunci. La asta chiar nu se gândise. Directorul general intuise că inginerul şef vorbeşte sub impulsul de

moment al stării în care se afla şi că nu-şi aranjase de fapt nici un transfer. După câteva clipe de uluială Octavian răspunse:

- La valoarea şi experienţa mea o să găsesc eu un loc unde să lucrez.

- Da, da, desigur, n-am nici o îndoială că o să vă solicite multă lume.

Octavian avu impresia că este luat peste picior şi reacţiona prompt:

- Am impresia că aţi vrut să fiţi ironic cu mine. Şi nu cred că...

- Uite ce este, dragul meu, mie nu-mi arde de ironii în clipa asta. Vreau doar să mai treacă vreo câteva minute ca să te calmezi. Acum nu eşti în stare să porţi cu mine o discuţie liniştită. De asta mi-am permis nişte observaţii care dumitale ţi s-au părut ironice. Şi aş vrea să mai ştii un lucru: eu te apreciez foarte mult şi ştiu cât de capabil eşti în meserie. Dar spre binele dumitale aş vrea să-ţi spun că nu eşti de neînlocuiL Nimeni nu este de neînlocuit în lumea asta. Să-ţi fie clar. Cât despre transfer, să fim serioşi. Eu nu ţi-l dau. Demisie? Nici vorbă. Plus că ar fi o prostie s-o faci. Nu mai eşti chiar la prima tinereţe ca să-ţi poţi permite aşa ceva. Nu numai că ţi-ai pierde vechimea, dar ai da cu piciorul la un post pe care atâţia îl râvnesc şi nu-l merită. Dumneata fără îndoială îl meriţi. Dar de aici şi până la a mă amenința pe mine cu tot felul de chestii e cale lungă, aşa că lasă dracului prostiile, că mă enervezi. Hai mai bine să discutăm ce naiba facem cu centrala aia. Nu-ţi ascund faptul că sunt voci – unele de mai sus — care cer sancţionarea dumitale. Doar ştii că lucrurile sunt mai complicate... Eu am să mă opun cât am să pot, tocmai pentru că ştiu cine e vinovatul, cine a decis. E posibil ca într-o zi să nu mai pot face nimic şi atunci gata sancţionarea. Chiar dacă eu cred că nu eşti vinovat, n-am să pot face nimic, înţelegi? La treaba asta îţi propun eu

să mai meditezi şi nu la bazaconiile alea cu transferul sau cu demisia. Ce facem cu centrala? Cum dregem ce au stricat alţii? Aceasta e întrebarea. Să ştiţi că orgoliile noastre contează foarte puţin în lumea asta. Important este ce facem, cum facem şi mai ales ce rămâne după noi. Restul este efemer. Poate ne mai supravieţuiesc nişte amintiri de familie. Omul este egal cu suma faptelor sale, spunea cineva. VorbeleSe duc, zboară. Aşa că să vedem ce avem de făcut acum, în această situaţie. Mai multe nu pot să-ţi spun...

Directorul făcu un gest semnificativ, arătând cu mâna telefonul.

*

An da îi scrisese între timp o scrisoare caldă care îl emoţiona mai mult decât se aştepta. îl întreba dacă nu mai poate veni să-i facă o vizită, măcar pentru o zi. îi răspunse că deocamdată nu poate pentru că mai are nişte încurcături la institut. îi părea rău, dar va face tot posibilul să vină în cursul lunii viitoare. Numai că luna trecu şi el tot nu izbuti să se ducă s-o vadă, într-o zi ea îl sună la telefon.

- Ştii de unde vorbesc? îl întrebă veselă.

— Nu.

- Din Bucureşti!

Octavian rămase uluit.

- Da. Te sun din centru, de la Universitate.

îşi reveni cu greu.

— Când ai venit?

- Azi dimineaţă. Sunt cu băiatul. Mergem la mare şi am făcut o escală la Bucureşti ca să te văd. Dacă tu nu ajungi la noi, m-am gândit să vin eu să te văd, măcar aşa, în trecere. Poţi ieşi acum?

Octavian ezită câteva clipe.

- Da. Cam într-o oră pot fi la ceas. Ştii unde-i, nu,

ceasul de la Universitate?

- O să-l găsesc eu.
- E chiar la intrarea în pasaj.

— Bine. Te aştept.

- Si cu băiatul ce faci?
- Ce să fac? Vine şi el cu mine, că n-am unde să-l las.
- Bine, dar...
- Nu-i nici o problemă. I-am spus că eşti o veche cunoştinţă din tinereţe care m-a ajutat să procur medicamente pentru buni-

ca lui şi mi-a aranjat un control medical la Cluj.
- Mă rog...
- Te aşteptăm la ceasul Universităţii.

Lăsă receptorul în furcă şi-şi privi ceasul. Tot avea un diurn la minister. Plecă imediat şi-şi rezolvă treburile cât putu mai repede ca să nu întârzie. Işi dădu seama că se pripise promiţându-i că va fi într-o oră la întâlnire. Până la urmă reuşi să ajungă doar cu o mică întârziere. Era aşteptat de Anda şi copilul ei, un băiat de vreo şaisprezece ani, înalt, blond care semăna leit cu mama lui. O salută distant pe Anda şi dădu mâna cu băiatul care i-o strânse bărbăteşte, nu fără a-i arunca o privire cercetătoare, de parcă l-ar fi examinat să vadă cu cine are de a face. Avea o privire atentă, sfredelitoare, de copil inteligent. Poate, i se păru lui Octavian, erau uşor ironici ochii săi sau moştenise de la mama lui o anume căutătură puţin glumeaţă. După câteva momente de stinghereală, Octavian propuse:
- Ce-ar fi să mergem să stăm undeva. Este pe aici pe aproape o grădină de vară.
- Foarte bine, fu de acord Anda. Tot trebuie să mâncăm ceva.

Trecură prin pasaj şi curând ajunseră la restaurantul cu grădină. Luară loc şi Octavian întrebă:
- Ce comandaţi?
- Nişte fripturi, dacă au...

Făcură comanda, iar el ceru şi o sticlă de vin, deşi ar fi băut toţi nişte bere, dar nu era. încercă să facă puţină conversaţie de genul „cum aţi călătorit, când aţi ajuns?“ şi aşa mai departe, însă discuţia nu se lega deloc. Anda făcea şi ea eforturi, tot fără succes. Octavian se simţea din ce în ce mai stingherit de prezenţa băiatului, mai ales că observase că acesta îl examina în continuare atent,

cu coada ochiului, fără să scoată nici un cuvânt, deşi fusese şi el întrebat câte ceva.

Octavian insistă cu clasicele întrebări: în ce clasă eşti, cum merge cu învăţătura, ce facultate ai de gând să urmezi, ba îi dădu şi sfaturi preţioase privind viitorul lui. Işi păru sieşi puţin stupid. Se comporta aşa cum au obiceiul adulţii s-o facă cu adolescenţii, punându-le cele mai didactice întrebări, ca la orele de dirigenţie. Primi răspunsuri exacte la acest mai mult interogatoriu decât conversaţie: e îh clasa a zecea, învaţă bine şi vrea să urmeze automatica. La sfaturi reacţionă puţin ironic, aşa cel puţin i se păru lui Octavian, tot rezervat ca şi până atunci. Nu-i era ostil, se păstra în limitele unui comportament civilizat, însă oarecum distant Simţi că băiatul îl examinează mereu şi că de la început intuise el ceva. Octavian nu se simţea în largul lui. Anda încerca pe cât posibil să salveze aparenţele, dar masa decurse monoton, plictisitor. Până la urmă şi ea renunţă să mai încălzească atmosfera, acceptând starea de fapt. Când în sfârşit se făcu vremea să plece, Octavian respiră aproape uşurat La despărţire, Anda apucă totuşi să-i strecoare câteva cuvinte, când băiatul o luase cu câţiva paşi înainte:

— Te aştept totuşi să vii. îmi pare rău că n-a prea reuşit întâlnirea noastră în trei. Nu-i nimic. Poate data viitoare...

Rămase surprins când, înainte de plecare, băiatul îi întinse mâna şi după ce o strânse bărbăteşte pe a lui, îi spuse zâmbind:

- Aş vrea să vă mai întâlnesc. Poate veniţi pe la noi într-o zi.

Octavian rămase deconcertat Probabil îi plăcuse totuşi băiatului.

♦

Această „data viitoare“ se ivi mai curând decât credea chiar Anda. Peste câteva săptămâni Octavian trebui să facă o deplasare în provincie şi se abătu pe la ea. Au petrecut două zile aşa cum îşi doreau amândoi. Ar fi vrut să nu se mai despartă niciodată. Totul a fost frumos, dar Octavian simţi mereu în aceste zile o nelămurită stare de nelinişte. Parcă ceva nu era în regulă. Lucrurile nu se desfăşurau cum se aştepta. La un moment dat, când rămase singur pentru câteva ore – ea plecase până acasă — avu senzaţia că este într-un loc unde n-ar fi trebuit să fie. La reîntoarcerea ei totul păru a reintra în normal. Şi totuşi. Anda era şi ea stingherită. Parcă şi puţin grăbită. Acea stare de exaltare care îi făcea să se creadă fericiţi o simţeau în continuare, însă ceva nu mergea. Sau era doar o impresie...

Veni şi momentul când trebui să plece. Despărţirea a fost mai dureroasă ca niciodată. Ea era foarte tristă şi-şi reţinea cu greu lacrimile, însă la plecarea trenului nu mai rezistă.Se îmbrăţişară prelung şi ar fi rămas aşa multă vreme la scara vagonului, dacă nu s-ar fi pus trenul în mişcare. îi văzu multă vreme mâna fluturând, sau i se păru că o vede şi când ea dispăruse demult din câmpul său vizual. Rămase abătut pe culoar şi fumă ţigară de la ţigară. Până la urmă intră în cuşetă, se dezbrăcă şi se întinse pe pat. Se gândi la ea, la el, la situaţia lor. Nu vedea nici o soluţie şi asta îl înnebunea. Nu era nimic de făcut pentru a ieşi din acest impas? Nu. Deocamdată nu, ar fi spus prietenul său Ştefan. Să aştepte. Bine, dar ce să aştepte? Şi până când?

La Bucureşti îl aşteptau noi surprize. Sorin ratase un examen în sesiunea din vară! Lucia era foarte iritată şi căuta un ţap ispăşitor. Şi bineînţeles îl găsi în persoana lui Octavian. După o discuţie aprigă, el se enervă şi-i spuse:

- Dragă, te porţi cu mine de parcă eu n-aş fi luat examenul, nu fiul tău.
- Fiul meu! – exclamă ea. Dar este şi al tău şi trebuie să te ocupi mai intens de el.
- Eventual să mă duc să dau eu examenul...
- Mă enervezi cu aerul ăsta superior-ironic.
- Dar nu mi-ai zis tu că preiei hăţurile, deoarece eu n-am tact pedagogic? Poftim! Le-ai preluat şi uite ce a ieşit.

Lucia îşi pierdu cumpătul.

- Cu tine nu se poate discuta. M-am săturat de toate.
- E bine să nu te saturi încă, pentru că se pare că vom mai avea destule de înghiţit de la fiul ..nostru“.

Precizez: fiul nostru comun.

Lucia nu mai răbdă şi ieşi trântind uşa. Octavian se luă după ea în donnitor. O găsi plângând.

- Se poate, fata mea! Tu, care ai fost întotdeauna omul tare în casa asta, să faci o tragedie dintr-o restanţă? Au atâţia restanţe şi nu doar una...

- Nu mă interesează alţii, îi răspunse ea printre lacrimi.

— Ştiu. Ai dreptate. Aşa este. Dar trebuie să ne păstrăm calmul. Să ne ţinem de capul lui vara asta ca să-şi ia restanţa. Imposibil să n-o ia. E un băiat deştept Ai văzut ce note bune a luat la celelalte materii. Hai, fii cuminte, că nu-i chiar aşa o tragedie.

O luă pe după umeri şi o mângâie. încet, încet ea se linişti. Din când în când suspina adânc ca un copil care plânsese prea mult şi acum nu-şi găsea respiraţia normală. Octavian o îmbrăţişă şi o sărută pe frunte. Ea nu se opuse. Rămaseră aşa multă vreme fără a se mişca niciunul, parcă pentru a nu tulbura odihna acestei păci pe care o doreau demult o tot căutau şi nu o găsiseră până atunci.

Numai că necazurile lui Octavian nu se terminaseră încă. Ceea ce prevăzuse directorul general se întâmplă: cu toată opoziţia lui, inginerul şef Octavian Herţa fu sancţionat. Nu grav, doar cu o mustrare scrisă, dar asta tot sancţiune se numea, iar orgoliul său o recepţionase din plin. Doar toată lumea ştia că nu este adevăratul vinovat. Se înfurie foarte tare, vru să facă imediat contestaţie. Fu sfătuit de toţi, în primul rând de directorul general, să renunţe. Nu avea nici un rost, apoi o mustrare scrisă nu era capătul lumii. Se putea ridica după un timp. Prietenul său Ştefan, când află ce păţise, îl rugase şi el să nu dea proporţii exagerate întâmplării şi să treacă cu înţelepciunea peste toate. Chiar şi Lucia îi

spuse într-o zi:

- Ştiu că te doare această sancţiune. E şi normal de fapt Te înţeleg că nu ţi-e uşor.

- Dar e nedreaptă, nemeritată, înţelegi?

- Da, înţeleg. Cu atât mai mult trebuie să le arăţi tuturor că priveşti sancţiunea cu seninătate, cu calm.

Degeaba însă toate aceste sfaturi. Octavian suferea foarte mult. Se simţea jignit, chiar umilit. Zi şi noapte numai la sancţiune se gândea. Nu mai avea chef de nimic, nici de lucru,

nici de mâncare. Venea acasă şi se trântea în pat, cu ochii în tavan, rămânând aşa vreme îndelungată până intervenea Lucia care, ca să-l scoată din starea asta, ori îl chema la masă, ori îl provoca la o discuţie pe o temă oarecare. Au fost zile de chin pentru el, care l-au marcat profund. Lucia devenise foarte îngrijorată. Nu mai ştia ce să facă. într-o zi îl sună pe Ştefan şi după ce-i spuse în ce stare este Octavian, îl rugă să-l invite la restaurant, poate aşa îl mai scoate din starea lui. Ştefan de conformă dar, spre surprinderea lui, Octavian îl refuză politicos, pretextând că nu se simţea prea bine. Ştefan era contrariat şi căuta şi el o soluţie pentru a-l readuce pe Octavian la linia de plutire. Până la urmă i se păru a fi găsit una.

*

într-o seară îl sună doctorul Glăvănescu care îl întrebă cu vocea lui veselă din totdeauna:

- Ei, cum se mai simte fostul meu pacient?

Octavian fu surprins de telefonul doctorului. îi răspunse:

— Bine. Mă bucur foarte mult că vă aud. Dar dumnevoastră?

A, eu, mulţumesc. Totul este frumos şi fiecare lucru e la locul lui. De fapt mie şi când nu mi-e bine consider că este normal să fie aşa. Păi ce, să ne meargă în fiecare zi extraordinar! Asta nu se poate şi nici nu e sănătos. Gândeşte-te ce ne-am plictisi, ce dereglări psihice ar urma. în sfârşit, să nu mai discutăm despre mine. Spune-mi, dumneata cum ie simţi cu sănătatea?

- Destul de bine. N-am mai avut neplăcerile pe care le ştiţi.

- Mă bucur pentru dumneata... deocamdată, pentru că s-ar putea să le ai iarăşi dacă nu eşti

cuminte.

- Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi, doctore.
- Ştii dumneata bine la ce mă refer...
- Nu-mi dau seama...
- Aha! Nu-ţi dai seama? Păi pe cine prosteşti dumneata? Am auzit că ai avut o păţanie la slujbă, un fleac acolo şi că din asta suferi ca un animal rănit. Iartă-mi expresia, însă azi n-am umor deloc.
- Dar de unde aţi aflat dumneavoastră toate acestea?
- N-are importanţă.

— Nu cumva'tot acel misterios prieten comun al cărui nume mi-l tăinuiri de atâta vreme?

— Să zicem că el este. Hai să lăsăm asta. Adu-ţi aminte ce te-am sfătuit eu de atâtea ori, mai ales când erai în spital. Fii, domnule, mai detaşat, mai mândru – că doar har domnului eşti – nu mai aplifica nişte mărunţişuri. Chiar dacă mai ai şi alte necazuri, indiferent de ce natură, fie ele şi intime, caută să înţelegi că ele nu pot fi biruite decât prin trecerea timpului. Rănile se cicatrizează, chiar cele adânci. Cruţă-te în primul rând dumneata, nu aştepta ca alţii s-o facă. Şi nu uita un lucru: bucură-te că eşti de fapt un om foarte sănător şi cât eşti sănătos nimic nu mai are importanţa. Ascultă-mă pe mine că ştiu eu ce ştiu. Ţi-o spune un om care a trăit şi el destule la viaţa lui.

Telefonul doctorului Glăvănescu îl surprinsese foarte mult, dar îi făcu bine. în fond avea dreptate doctorul. Trebuia să facă ceva pentru a se smulge din starea aceasta. Uşor de zis! Dimineaţa când trebuia să se ducă la institut, se simţea de parcă ar fi avut de ispăşit o condamnare grea. Zilele se scurgeau greu, monoton, mai ales dimineţile la serviciu. încercă să-şi impună singur un program foarte încărcat ca să-şi ocupe tot timpul, pentru a avea impresia că acesta totuşi se scurge,

înaintează. Nici acasă nu-i era uşor, deşi Lucia făcea eforturi ca el să se simtă bine. Chiar când nu era de acord cu el într-o chestiune, se abţinea să-l contrazică, ceea ce nu i se întâmplase până atunci. Până şi Sorin căuta să-i fie pe plac, deşi o făcea cu un oarecare efort. Cât despre Andreea, ea era mereu aceeaşi fată atentă, tandră cu tatăl ei. Octavian simţi că este menajat vizibil şi treaba asta ajunsese la un moment dat să-l enerveze, dar îşi dădu seama că este nedrept. De fapt, toţi ai lui nu făceau altceva decât ceea ce ar fi trebuit să facă nişte oameni care ţineau la el. Căută şi el să răspundă acestor gesturi de atenţie, numai că nu reuşea întotdeauna. Se străduia însă, ceea ce nu scăpă celorlalţi care se bucurară. Să fie oare un semn de ameliorare? – se întrebă Lucia. Din păcate, imediat după aceea Octavian se închidea în el, tăcând vreme îndelungată şi toate eforturile lor păreau a fi fost făcute în zadar.

Octavian se chinuia, neştiind ce să facă în continuare. Se simţea profund nedreptăţit. Din moment ce nu greşise, de ce tocmai el fusese sancţionat? Desigur, ca să se acopere eroarea celor de sus care impuseseră soluţiile lor. Se simţea înfrânt, ba mai mult, umilit, călcat în picioare. Si totuşi, gândi el într-o noapte când iar nu putea dormi, principalul vinovat este chiar el însuşi pentru că nu avusese curajul să spună lucrurilor pe nume. De ce n-o făcuse? De frică, bineînţeles. îşi aminti de discuţia pe care o avusese cu Costache Mladin la una dintre ultimele întâlniri când acesta îi propusese să se plimbe puţin prin parc.

- Hai să mergem pe jos la Bufetul de la Şosea, îi zisese Costache. Şi până acolo mai bârfim şi noi puţin. Că de asta suntem buni... de cârtit pe la colţuri. Uită-te la cehi, la polonezi, până şi la antipaticii ăştia de unguri. Ăştia mai mişcă, s-au revoltat, au şi acum dizidenţi. Noi... noi avem doar vorbitori din afară, pe la diverse microfoane din vest. După ce a „fugit" la capitalişti, românul devine subit vorbăreţ. Cât a fost acasă, a tăcut mâlc şi a răbdat totul. Odată ajuns la microfonul „Europei libere", mamă-mamă, ce curajos devine conaţionalul nostru. Atunci să te ţii! Să vezi ce erou iese din el. Se face că uită că atâta vreme cât era în ţară era slugă la fel ca aproape toţi ceilalţi. Ei, pe când cehii sau polonezii au avut îndrăzneala să spună adevărul dinăuntru, riscând bătăi, schiungiuiri, condamnări, chiar moartea, asasinatul. Vezi pe celebrul preot polonez Popieluşko, sau cum îl chema. Apropo, ştii cum îi zic clienţii obişnuiţi restaurantului Varşovia, fost Perla? „Popieluşko"! Hai, bădie, că umor avem destul. Numai că asta nu ajunge, nu ne ajunge ca să fim liberi.

Costache o luase iar pe glumă. Asta era el! Nu dramatiza, avea puterea să treacă cu o mare uşurinţă de

la o stare la alta.

Apoi redeveni serios:

- Ştii ce, Octavian? Teama, frica ne omoară pe noi. Degeaba ne dăm mari la un şpriţ, când zicem că dărâmăm totul din temelii, că facem rahatul praf.

Octavian tresări. Asta era. Frica! îl privi drept în ochi pe Costache, apoi începu să verbească încet, parcă şoptind:

- Aici e totul. Frica! Ea ne domină, ne epuizează, ne termină. Ne face neoameni. Tot ce facem este sub imperiul fricii. Ajungem să nu mai fim noi înşine. Nu îndrăznim nici cel mai mic gest înainte de a-i calcula cu spaimă consecinţele imprevizibile. Fiecare cuvânt pe care îl rostim în faţa cuiva este precedat de mii de precauţiuni. Dacă se interpretează cine ştie cum? Dacă ne toarnă cineva, poate chiar cel mai bun prieten? Aşa ajungem să avem o existenţă dublă: cea a noastră, intimă, cea ce credem de fapt că ne reprezintă integral când suntem sinceri cu noi înşine, când spunem – şi cui spunem decât nouă înşine? – exact ce gândim despre tot ce trăim, tot ce ne înconjoară, şi cealaltă existenţă, publică, socială în care jucăm teatru, de obicei prost, în care minţim cu mai multă sau mai puţină candoare, în care suntem pe deplin conformişti, fideli unei orânduiri în care de fapt nu credem deloc, dar absolut deloc. Ne rupem în două. Devenim schizofrenici şi nu ne dăm seama că locuim două persoane în aceeaşi fiinţă. Suntem nişte actori proşti, deşi ne credem nemaipomenit de isteţi, imaginându-ne că îi păcălim pe toţi ceilalţi, când de fapt ne mişcăm ca nişte marionete manevrate de sus, de deasupra noastră. Mici vietăţi fără cuvânt Acceptăm umilirile cele mai mari cu un aer împăcat De, asta e, trebuie să supravieţuim. Avem griji, necazuri, familie. Şi

totuşi, de ce o facem? De frică, de spaimă, Costache. Dacă ni se va întâmpla ceva rău, neplăcut, urât? Suntem bolnavi de frică. Asta e! Suntem nişte oameni contaminaţi de cea mai rea maladie a umanităţii: frica! O frică animalică! Ea ne face neoameni, ne coboară Ia nivelul unor biete vieţuitoare necuvântătoare. Sau cuvântătoare a ceea ce vor alţii să cuvântăm. Ca nişte mecanisme conduse integral de alţii. Frica! Ea este cea care ne conduce, ne comandă, ne supune, ne umileşte şi ne desfiinţează ca oameni.

Octavian se opri aproape gâfâind. Era speriat de ce putea spune. îşi aprinse cu mâinile tremurânde o ţigară. Trase adânc aer în piept, de fapt fumul ţigării. îl privi cu coada ochiului pe Costache Mladin. Acesta nu-i răspunse nimic, mergând tăcut alături, cu privirea aţintită în pământ. Abia după multă vreme îi răspunse:

- Din păcate, ăsta e adevărul. Tăcem cu toţii şi îndurăm fără să crâcnim. De asta am şi ajuns aici. Dar eu nu mi-am pierdut speranţa. Ai răbdare...

- Cât să mai am răbdare? îl întrerupse exasperat Herţa. De zeci de ani tot răbdăm. Mereu spunem – mai ales în ultima vreme — că am ajuns la capătul răbdării Numai în acest capăt n-a fost încă atins din moment ce nu facem nimic.

Ajunseră la Bufetul de la Sosea şi se aşezară la o masă mai retrasă, într-un colţ. Costache propuse nişte mici cu câmăciori olteneşti.

- Acum nu mai facem politică, zise el aproape şoptind.

- Vezi? izbucni Octavian, ăsta e curajul nostru! Ce-ţi spuneam eu mai înainte?

Costache îi aruncă o privire mânioasă, apoi, pe neaşteptate, izbucni:

- Hai că eşti mare, bădie! Ce-ai vrea să fac

acum? Să mă ridic în picioare şi să strig în gura mare: „Jos...“! Ştim noi cine. La ce ar folosi? M-ar umfla rapid vreo câţiva inşi plasaţi prin preajmă şi cu asta basta. Nu, nu aşa trebuie procedat.

— Dar cum? se interesă Herţa.

- Tu chiar vrei să facem planul aici, la crâşmă? Lucrurile astea se pregătesc altfel. Ai să vezi tu... Dar hai să mâncăm, că am o foame de lup. Şi uite ce bine arată câmăciorii ăştia olteneşti.

Octavian îl privi, fără să vrea, cu dispreţ, deşi omul îi era simpatic. Ce uşor putem fi noi corupţi de o mică plăcere, de un moment oarecare, când ni se pare că ne simţim bine pentru scurta vreme.

Discuţia care urmă fu una oarecare. Nici nu merita să-şi amintească.

înainte de a adormi, spre dimineaţă, ultimul gând fu acesta: „ Ce uşor adoarme în noi revolta la mirosul ademenitor al unor câmăciori olteneşti!“

Zilele următoare nu aduseră nimic nou. Situaţia lui era în continuare confuză, incertă. I se părea că lumea îl ocoleşte, că unii chiar îl privesc cu suspiciune. Se afla într-o stare proastă. Îl durea mereu capul şi nu avea chef de nimic. Ce era de făcut? Nimic, îşi zise tot el. Cum era să lupte de unul singur împotriva tuturor, de fapt împotriva lumii în care era nevoit să trăiască? Până la urmă va fi nevoit să se supună. Nu avea cum să se apere, cum să reacţioneze. Trebuia să accepte cu fatalism totul: aşa i-a fost dat! Aşa a vrut soarta! îşi aminti ce îi spusese un literat: „în noi este adânc implântat spiritul mioritic. Ne lăsăm în voia destinului şi nu facem nimic să-l înfrâgem. Deşi destinul nu este nimic altceva, cel puţin astăzi, decât voinţa unora care au putere asupra noastră. Iar noi nu vom întreprinde nimic împotriva acelora care cred că ne reprezintă destinul, al nostru, al tuturor'*.

CAPITOLUL XVI

Poetul îl vizită într-o zi la birou şi, cu toată opoziţia lui Octavian, nu se lăsă până nu-I „scoase“ la un restaurant

- Trebuie, măria ta, să ieşi undeva în lume că, după câte văd eu, eşti cătrănit rău. Un pic de aer afumat de cârciumă nu-ţi strică. E ca oxigenul tutunul de restaurant ascultă ce-ţi grăiesc eu, boierule.

Numai că Prodea juca şi el fals. Se vedea că este într-o pasă proastă, ceea ce lui Octavian nu-i scapă.

Găsiră până la urmă o masă liberă la un restaurant nu departe de institut. Comandară ceva de mâncare şi vin. Conversaţia se lega greu.

- Suntem amândoi nişte amărâţi, poete. Degeaba te prefaci. Eşti ars şi tu.

Prodea tăcu o vreme. Nu mai avea verva de altă dată. Pe chip i se citea o oboseală bolnăvicioasă, poate chiar o tisteţe la care nu-i găsea leac nici veselia lui de altădată. Abia într-un târziu îi vorbi cu o voce parcă necunoscută lui Octavian:

- Stăpâne, am primit veşti de ocară.

— Despre cine, poete, ai primit veşti?

— Ei, asta-i. Despre mine, că eu n-am pe nimeni care să fie alături ca să mă îndurereze

dacă i se întâmplă ceva rău.

Octavian nu înţelegea:

- Fii mai clar.

- Păi, boierule, cu toate că nu-mi place că stau solo în hardughia mea, tot singur rămân. Chiar dacă îmi mai luminez singurătatea cu câte un suflet de femeie generoasă. Ea pleacă şi eu tot solo rămân. Că aşa mi-e datul, să nu mă însoţesc cu nici una pentru vecie? Vecia atâta câtă ne-a fost scrisă.

- Vorbeai de o veste de ocară.

- Da, doctorii mi-au adus-o.

Octavian tresări.

- Şi ce ţi-au spus?

- Nu prea vesele ştiri. Că am una, că am alta. Mai pe scurt că am s-o încurc repede în viaţa asta păcătoasă. Să fiu cuminte, să nu mănânc exact ce-mi place mie, să nu beau decât apă de izvor şi alte drăgălăşenii de tipul ăsta.

Prodea se opri şi mai bău din paharul cu vin.

- Păi nu spuneai că nu mai ai voie să bei? Eu cred că ar fi bine să urmezi sfatul doctorilor.

Poetul dădu din mână a lehamite.

- Degeaba, tot nu se mai poate face nimic. E prea târziu. Măcar cât mi-a mai rămas să fac ce-mi place.

- Ei, să n-o luăm chiar aşa. O viaţă cumpătată ne prelungeşte viaţa.

- Parcă ai fi sfatul medicului de la radio, boierule. Hai s-o lăsăm şi să le trăim ca lumea pe ale noastre. Să-ţi grăiesc o întâmplare nostimă păţită de mine recent în „cea mai mare poartă feroviară a capitalei“, cum îi zic Gării de Nord drăgălaşii noştri reporteri, că ei le văd pe toate bine şi frumos, aşa cum trebuie de fapt.

Poetul încerca din nou să fie vesel, dar se vedea că o face cu mare efort, poate doar pentru a

crea o atmosferă plăcută sau ca să-l bine-dispună pe Octavian.

— Şi cum îţi spuneam, eram în gară cu gând bun să mă roiesc puţin din frumoasa noastră capitală, când văd pe peron o fiinţă de sex opus nouă – opus superb al naturii – înaltă şi falnică, cu nişte pulpe glorioase, cum zicea un poet drag mie. Pe loc mă aprind şi încep să fac ture în jurul monumentului feminin al naturii. Trebuia să găsesc ceva, o soluţie ca să mă însoţesc cu ea, deşi habar n-aveam dacă urma să ia acelaşi tren cu al meu sau altul. Şi până la urmă n-am mai părăsit Bucureştiul nici eu, nici ea.

Poetul continuă să povestească, dar Octavian nu-l mai putu urmări. Gândul îi zbură departe, undeva în urmă. Nu-l mai asculta. Abia într-un târziu, auzi vocea deja obosită a lui Prodea:

— Păi eu ce fac aici, cocoane, vorbesc singur? Observ că ai plecat demult cu sorcova pe la alte case şi eu predic în pustiu.

Se vedea că şi el se plictisise de propria poveste care semăna cu altele pe care i le istorisise, aşa că se opri.

Se instală o tăcere grea între ei. Nici unul nu o tulbură vreme îndelungată. După ce umplu paharele, poetul vorbi cu o voce care nu mai era a lui, tristă, parcă venea de departe:

- Ce ne facem, boierule, că vine iama în trupurile şi sufletele noastre şi când se apropie iama, ne ia cu frig pe dinăuntru şi ori în câte aşternuturi calde am adăsta, tot cu rece ne ia.

-Faci versuri, poete?

- Ce dracului să fac altceva? Sunt bolnav şi încep să cred că nu mi-a adus nimic viaţa asta pe care am trăit-o. Oi fi greşit şi eu, nu zic, dar parcă prea grea e pedeapsa. Ei, ce ştii matale...

- Ce vrei să spui?

— Să nu te superi pe mine, dar hai să ne măsurăm un pic amândoi. Eu mă duc acum în chilia mea. Fără nimeni, oropsit de singurătate. Frig în jur, frig înăuntru. N-am nici măcar o pisică de pripas ca să-mi toarcă a pagubă, aşa ca să ştiu că suflă cineva lângă mine. Mi se face frică de atâta singurătate. Nu ştii ce-i asta, mai ales când stingi becul şi urmează întunericul în care te zbaţi de o viaţă. Matale te duci acasă. Te aşteaptă cineva, cu care chiar dacă te-ai certat cu o zi înante, este un om cu care împărţi aerul din odaie. Te mai poţi împăca cu el, că ai cu cine. Eu n-am nici măcar pe cineva care să mă necăjească, să mă mânie pentru o clipă. Şi nu ştii ce rău e când n-ai cu cine te sfădi seara! Totul ţi se pare searbăd şi fără noimă. N-ai cum să cunoşti asemenea singurătăţi, măria ta. Matale chiar când ţi-e mai rău, ţi-e mai bine ca mie, pentru că ai nişte fiinţe pe care le ştii aproape, în încăpere. Pe când eu am doar pereţii întunecoşi şi noaptea pe care o voi duce singur în spate până dimineaţa. Ehe, nimeni nu ştie cât de lungă e o noapte într-o cameră în care nu va veni nimeni, în care eşti condamnat’să trăieşti singur. Dar am vorbit deja prea mujt şi-aş încerca să fac o propunere cucernică: hai să ma luăm o butelcă din vinul ăsta „superior de masă”.

Prodea încerca din nou să fie vesel, doar că nu izbutea deloc. Tristeţea'tare îl măcina pe dinăuntru era de neânvins. Degeaba făcea eforturi să schimbe registrul. Nu-i mai ieşea nimic.

Octavian îl lăsă cu ale lui. îşi dădea seama că nu avea nici un rost să încerce să-i ridce moralul. Poetul i-ar fi râs în nas. înţelese că omul din faţa lui nu era nci el într-o pasă mai bună. Era de preferat tăcerea.

Şi totuşi poetul reveni din muţenia lui, cu o

voce şovăel- nică:

- După cât bag seama nici matale nu te poţi făli azi cu o veselie nemaipomenită.

- Ca să fiu sincer, nu.

- Poate îmi spui şi mie de ce. Că doar ai de toate. Şi stare, şi familie, şi poziţie tare în lume. Iar din astea vin şi celelalte, nu?

Octavian întârzie cu răspunsul:

— Aşa s-ar părea la prima vedere, din afară cel puţin. În ochii lumii eu sunt un om făcut, din aproape toate punctele de vedere. Numai că, vezi, lucrurile sunt mult mai complicate.

- Adică?

- Mulţi oameni mă invidiază pentru ceea ce am realizat Ei privesc lucrurile strict cantitativ concret: cât ai, ce ai acumulat, pe care scară socială ai urcat, ce perspective de a te sălta mai ai, în ce cercuri te învârti şi aşa mai departe. Nimeni nu-şi pune întrebarea ce este în sufletul tău, dacă eşti mulţumit de ce ai, făcut, de ce eşti, dacă aspiraţiile tale s-au realizat sau, în sfârşit, dacă nu cumva voiai cu totul altceva.

Prodea dădu din cap, parcă îndoindu-se:

- Uite că eu mi-am pus asemenea întrebări în legătură cu persoana matale.

Octavian făcu o figură surprinsă.

— Nu te mira. Eu ştiu demult că matale nu ţi-e bine nici când ţi-e bine sau cel puţin când în ochii altora pare a fi totul O.K. în ce priveşte. Am înţeles demult asta şi poate tocmai de aceea te simt aproape. Pentru că acesta e singurul punct unde ne apropiem noi doi. Că nici eu n-am fost mulţumit vreodată, chiar

când credeam – şi credeau şi alţii – că-mi merg lucrurile cum ar trebui. Ţi-a fost dat, boierule, să porţi crucea nemulţumirii atâta timp cât vei face umbră acestui pământ Ştiu, e o fatalitate, poţi să ai totul şi să fii cu toate acestea veşnic nemulţumit De ce? Nu ştiu şi n-o ştii nici matale. Şi poate e mai bine să nici n-o ştim. Noi doi facem parte din tagma celor care trăim fericirea doar în urma noastră, după ce ea s-a trecut demult Să ne mulţumim cu atâta şi să retrăim în nopţile de singurătate zilele frumoase prin care am trecut cândva. Este şi acesta un mod de a fi fericiţi în trecut, când prezentul ;ai este aşa cum ni l-am fi dorit Să ne mângâiem ziua de azi cu clipa de ieri, iar rănile să ni le ungem cu amintirile clipelor duse pentru totdeauna. Ce altceva am putea face? Când ne este mai rău acum – şi multora ne este – să hălăduim prin comorile zilelor frumoase ascunse în cămările cele mai tăinuite ale vieţii noastre de demult Că cea de acum, ce să mai vorbim... e aşa cum este... fără nici o speranţă...

Prodea se opri. Respiră adânc, apoi, scuturându-se de o povară nevăzută, încercă să-şi intre în pielea lui de fiecare zi:

- Hai că te-am dat gata cu „gânditele“ mele. Parcă aşa traducea cineva franţuzescul „pansée“.

Octavian nu-i răspunse. Nici nu avea ce. Poetul avea dreptate. Era de aceeaşi părere cu el. Ce se mai putea adăuga?

Şi totuşi, viaţa i se părea mult mai concretă decât aceste generalităţi. încercă să-şi adune gândurile.

- Nu ştiu cum să-ţi explic. Poate ai dreptate în tot ce mi-ai spus. Nici nu încerc să te contrazic. Vezi, pe cât de adevărat este că omului îi trebuie atât de puţin ca să fie fericit, tot pe atât de adevărat este că lui, omului, îi trebuie la fel de

puţin pentru a nu fi mulţumit. E suficient ca undeva să scârţie ceva – acasă, la serviciu, în relaţiile cu lumea – pentru ca imediat să apară nemulţumirea, dacă nu chiar nefericirea. Şi de aici îndoiala.

- Metodică, ar spune Descartes, şi atunci e bine, interveni poetul. Iartă-mă că te iau cu cele culturaliceşti. Da' aşa îmi veni mie acuma.

- Nu despre îndoiala metodică este vorba, ci despre cea sterilă care nu te duce la nimic bun, ba dimpotrivă, duce la neîncredere în tot ce te înconjoară şi, în primul rând, în tine însuţi. Asta te poate termina definitiv ca om. Când nu mai crezi în nimic, când te îndoieşti de toate, nu mai exişti. înseamnă că te rupi de tot ce este în jurul tău, rămâi singur, iar omul nu este făcut să trăiască singur, el este obligat să rămână în colectivitate, să accepte nişte reguli în care trebuie să creadă sau să simuleze că ar crede, altfel moare, dacă nu fizic, atunci în mod sigur ca fiinţă care gândeşte singură. Acum însă, aici în România, noi simulăm că ne este bine, deşi, în realitate, toate merg foarte prost, iar noi formăm o naţiune de terorizaţi şi suntem aproape toţi cu nervii la pământ Si mai avem tupeul să vorbim despre alienarea omului în capitalism!

- Ştiu, bătrâne prieten, şi te aprob în tot ce spui! Mai mult decât atât, aş adăuga că omul nu poate trăi fără a se supune unei autorităţi – sociale, ideatice – sau zi-i cum vrei. El este liber doar în alegerea cărei autorităţi să se supună, or la noi e doar una. Deci nu este absolut liber, ci doar relativ sau în cazul nostru deloc, pentru că va trebui până la urmă să accepte regulile jocului social, el, omul, fiind prin excelenţă o fiinţă socială. Or, exact asta matale eşti foarte puţin dispus să accepţi. Asta e suferinţa care te macină.

Octavian tresări puternic:

- Ce vrei să spui?

- Exact ce ai auzit. Mata ai vrea ca totul, dar absolut totul să fie posibil. Chiar şi lucrurile cele mai opuse dintre ele. Ai dori să împaci toate contrariile posibile. Aşa ceva nu se poate. Mai ales azi, la noi, când trebuie să înduri totul, tot ce îţi impune puterea.

- De ce nu s-ar putea împăca aceste contrarii?

- Pentru că nu se poate trăi totul într-o singură viaţă de către un singur om – într-o societate ca cea de la noi.

- Mi se pare prea general ce spui.

- Nu te preface că nu înţelegi. Eu ştiu suficiente lucruri despre matale, chiar mai multe decât ţi-ai închipui. Şi mai ştiu pe deasupra că ai vrea să le împaci pe toate. Ai trăit în ultima vreme o experienţă care se pare că te-a zguduit Ar fi bine să înţelegi că trebuie să te decizi pe ce cale să mergi pentru că numai pe una se poate merge. Pe amândouă în acelaşi timp este

imposibil. Nu-mi sta în fire să dau sfaturi, dar parcă prea eşti nehotărât, bătrâne. Nu te supăra că-ţi zic: la anii matale şi cu situaţia pe care o ai nu prea merge. Cu mine e altceva. Eu sunt sortit să rămân veşnic singur, fără nici o „obligaţie“ cum se zice în lumea aşezată. Pe când matale, de...

Poetul se opri parcă încurcat I se părea că mersese prea departe.

- Iartă-mă. Cred că m-am luat cu vorba şi m-am băgat unde, nu trebuia.

Octavian nu răspunse. între ei se instalase o tăcere stânjenitoare. Nu aveau ce să-şi mai spună.

într-un târziu Prodea încercă să reanimeze atmosfera:

- Domnule, dar în casa asta nu se mai poate bea nimic? Numai că întrebarea sa rămase fără ecou.

CAPITOLUL XVII

Intr-o zi îl sună Anda.

- Să ştii că ţi-am scris o scrisoare foarte lungă. O să te plictisească. Dar prea aveam multe să-ţi spun. Mi-e dor de tine. Te aştept.

Şi închise brusc telefonul.

Octavian rămase ca paralizat Simţi că i se face din nou dor de ea. O senzaţie fizică de durere îl cuprinse, împrăştiindu-i-se în tot corpul. îşi lăsă capul în mâini. Ce să însemne asta? Ce e cu el? Nu-şi dădea seama ce i se întâmplă. Căuta să se smulgă din starea în care se afla. Doar îşi promisese că va lua o hotărâre! Nu mai putea s-o amâne la nesfârşit. Avusese răbdare. Aşteptase ca timpul să rezolve totul. Şi ce-a rezolvat? Nimic. Era tot ca la început. Totuşi acum venise vremea să privească lucrurile în faţă, să nu se mai amăgească inutil. Hotărârea pe care şi-o promisese... Uşor de spus. Numai că hotărârea asta implică destinul încă unui om şi chiar destinul lui... Deci?

După ce ieşi de la institut se duse în parc. Era cald şi plăcut Lumea se plimba veselă şi nepăsătoare, cel puţin aşa i se păru lui. Ce-i păsa lumii că el este într-o situaţie grea, aproape fără ieşire. Se înfurie. Cum adică fără ieşire? începea să fie melodramatic? Nu cumva era şi puţin ridicol sau chiar mai mult? Poate se comportase ridicol

tot timpul în ultima vreme şi el nu-şi dăduse seama? Te pomeneşti că cei dn jur se amuză pe socoteala tribulaţilor lui sentimentale. Imposibil! Dar nimeni nu ştie nimic în afară de Ştefan. Iar Ştefan este un om discret, n-ar fi povestit nimănui nimic. Deci suspiciuni inutile. Cei din jur nu aveau cum să ştie ce trăia el de fapt Cel puţin din punctul acesta de vedere putea fi liniştit. Liniştit! Zâmbi cu amărăciune. Cum mai poţi fi astfel când primeşti un telefon ca cel de astăzi? Mai vorbise cu ea la telefon de câteva ori, dar niciodată nu fusese atât de tulburat ca acum. Poate la început. Numai că era o altfel de emoţie, una a surprizei, a bucuriei că îi aude după atâta vreme vocea. Acum însă era copleşit cu totul. Parcă îi revenea o mare răspundere. Da! Asta era. Răspunderea faţă de Anda! Ea credea în el, în dragostea lui şi-şi pusese mari speranţe în el. Oare aşa să fie? Ezită. Probabil că totuşi îl înţelegea şi ea că nici lui nu-i era uşor. Doar nu era singur, de capul lui... Avea şi alte responsabilităţi, mai vechi şi mai mari pe care nu avea cum să le ignore. Oare ce gândise ea despre toate acestea? Fusese o înţelegere tacită între ei ca anumite subiecte să rămână tabu, să nu fie abordate niciodată în discuţiile lor. Procedaseră corect aşa? Poate că era mai bine să lămurească lucrurile de la început. Şi parcă dacă le-ar fi discutat le-ar fi lămurit? Ele ar fi rămas la fel. N-ar fi putut schimba nimic prin vorbele lor. Şi-ar fi plâns unul altuia pe umăr şi asta ar fi fost totul. Nu avea rost să se amăgească. Dintr-o asemenea situaţie nu se iese aşa de uşor. Iar sfaturi n-are cine să- ţi dea. Chiar dacă s-ar găsi oameni dispuşi s-o facă, fiecare ar avea părerea sa. în momentele de răscruce omul trebuie să ia hotărâri singur, cumplit de singur.

Poate că ar fi trebuit să-i scrie. încercă să-şi

imagineze cum ar suna scrisoarea lui:

„Ştii cât de teamă îmi este să nu fac nici un rău nimănui., înţelegi ce vreau să spun. Orice hotărâre pripită poate lovi în cineva. Iar teama că aş putea comite aşa ceva mă domină şi nu mă pot elibera de ea. Eu nici nu ştiu dacă aş putea păşi în afara universului în care mă învârt în fiecare zi, unde trăiesc oameni care mă cunosc şi îi cunosc de o viaţă. Ce aş putea fi, ce ar rămâne din mine în afara acestei lumi din care eu însumi fac parte? Eu nu cred că m-aş putea rupe de ceea ce sunt, iar ceea ce sunt este universul în care trăiesc. E aproape imposibil de ieşit dintr-o lume în care ai intrat demult. N-ai cum, pentru că doar acolo există firele invizibile care te leagă de tot ce este în jur. Tu ai dori, deşi poate ţi-e greu să recunoşti, ca eu să mă rup de toate acestea. E greu, foarte greu aşa ceva. Fiecare om e legat de locul şi de timpul său^ Nu-l poţi smulge din acest ambient care uneori are vechimea şi valoarea unei vieţi întregi. Nu pot să mint, sau mai exact, nu sunt făcut pentru minciuni de lungă durată, înţelege şi iartă-mă“.

Nu-i plăcu deloc ce-şi imaginase că i-ar scrie. Nu aşa trebuia gândit. Părea egoist, meschin acest fel de a privi lucrurile. Atunci cum? Ea îl iubea şi asta nu trebuia uitat Se judecă aspru: oare nu el era vinovat de tot ce se întâmplase? Apoi tot el îşi spuse: dar şi ea voise. Se enervă. Aşa nu ajungea nicăieri.

x

Peste câteva zile sosi scrisoarea pe care i-o promisese Anda. Era într-adevăr o scrisoare lungă pe care Octavian o citi de câteva ori. Ea îi scria că îl iubea mult. Se vedea din fiecare rând aşternut pe hârtie. Dar printre rânduri mai răzbătea ceva

ce el nu observase până acum nici în scrisorile şi nici în discuţiile pe care Ie avuseseră. O tristeţe fără margini o copleşise. O amărăciune pe care nu i-o simţise până atunci sub înfăţişarea ei în general echilibrată, ea părându-i chiar veselă câteodată. Se putea însă ca această tristeţe să fi apărut doar în ultima vreme, să fi fost provocată de ceva. Mai citi încă o dată întreaga scrisoare. înţelesese. Anda se plângea că ar fi vrut să-l aibă mai mult lângă ea şi el nu putuse veni. îi era dor de el şi o copleşise singurătatea şi amărăciunea. ÎI ruga să facă tot ce este posibil să vină până la ea. Măcar pentru o zi sau două.

„Tu nu poţi înţelege ce mult îmi lipseşti. Seara mai ales mă apucă disperarea. Nu-mi mai găsesc locul. Nu ştiu ce să mai fac. Este cumplit de greu să fii singură. înţelege-mă, Octavian. La un moment dat nu se mai poate supota. Te aştept“.

Acest fragment din scrisoare îl obseda. Ea îl aştepta cu speranţă, cu încredere, însă în acelaşi timp cu amărăciune, pentru că nu se putuseră vedea în ultima vreme. Ce să facă? Simţea o nevoie imperioasă să se ducă la ea. Trebuia să recunoască cinstit că ar fi făcut-o în orice clipă. Dar... nu se putea acum. Şi poate era mai bine să amâne puţin. De ce? Ştia el bine de ce. Sau i se părea. Nu avea rost să se prefacă. Şi, Doamne, cât s-ar fi dus.

Chiar în momentul acela îi venea să ia trenul.

Se ridică de pe scaun şi începu să se plimbe prin birou cu mâinile la spate, Rimând nervos. Se opri în faţa geamului şi privi micul părculeţ din faţă. Pe o bancă doi tineri stăteau de vorbă. De fapt îşi şopteau ceva. Erau foarte apropiaţi, aproape îmbrăţişaţi. Un tremur îi străbătu tot corpul. Se văzu pe el, pe ei doi acum nu se mai ştia câţi ani în parcul transilvan. închise ochii şi râmase multă vreme parcă pentru a prelungi şi mai mult aceea scenă de altădată. Scrisoarea îl zdruncinase. Dacă până atunci se gândea că va putea lua totuşi o hotărâre, acum îi era de-a dreptul imposibil s-o facă. Trebuia să se liniştească. Deci, încă o amânare. Şi iar avea nevoie de multă răbdare. Mai era ceva care îl punea în încurcătură. Anda îi cerea un răspuns urgent Şi el nu ştia ce să-i scrie. încercă de câteva ori să-i răspundă, dar nu izbuti. Se frământă multă vreme. Parcă nu găsea tonul necesar. Ar fi vrut să-i explice nişte lucruri: în ce situaţie se află, că trăieşte un moment greu, că ea va trebui să aibă răbdare, că el va veni totuşi într-o zi şi altele. Numai că toate acestea îi sunau fals, neplăcut, semănau a justificări. Şi dacă lui i se păreau aşa, atunci ei trebuia să i se pară de-a dreptul îngrozitor. Renunţă pe moment să-i răspundă. Amână pentru a doua zi când spera să aibă o altă dispoziţie. Poate va reuşi să fie mai convingător. Nu putea să-i scrie oricum şi orice. încuie scrisoarea în birou.

Nu ştia ce să facă. Nu-i prea venea să meargă acasă. îşi aduse aminte de poetul Prodea. îl sună pe firul interior. Ii răspunse chiar el.

- O, sunt prea onorat de telefonul domniei voastre, boierule. Cu ce prilej?
- Lasă prostiile, poete.
- Gata, le-am lăsat. Simt că v-aş putea fi de un oarecare folos în clipa asta.
- Da! Hai să bem ceva, ca băieţii, cum spui tu. Dar

nu aici prin preajmă.

- înţeleg, să nu ne vadă duşmanii şi să zică iar că stăpânirea bea cu clasa muncitoare.

- Mergem la o cârciumioară, pe care o ştiu eu. Ne vedem jos peste cinci minute.

Se întâlniră-Ta ieşire. Octavian îl duse la un restaurant mai retras, unde nu-l cunoştea nimeni.

Comandară mâncare şi băutură. Dar, cu toată străduţa lor, conversaţia nu mergea deloc, nu se lega nimic. Seara se scurgea greoi. Se simţeau amândoi stingheri. Vorbiră de una, de alta, apoi tăcură iar. Fiecare se gândea la ale lui, uitând parcă de celălalt, cu ochii privind undeva, pustii, fără să vadă nimic. Abia într-un târziu Prodea dădu semne că ar vrea să continue discuţia, îşi mângâie cu un gest leneş barba ce începuse deja să încărunţească. Ici-colo câte un fir alb care îi trăda vârsta. îl privi îndelung pe Octavian şi, după ce se foi puţin în scaun, se decise să vorbească:

- Boierule, ţi-aş mai zice o vorbă, dar nu cutez, că poate te-oi amari.

- Zi-o.

- Fă-mi mata puţin curaj.

- Cum adică?

- Păi aşa, dă-mi un brânci.

- inchipuieşte-ţi că ţi l-am dat.

- E prea slab pentru ce am a-ţi spune.

Octavian, plictisit şi oarecum absent până atunci, deveni subit atent.

- Te ascult cu interes.

- Mulţam.

Numai că poetul încă ezita. Se vedea că nu-i venea prea uşor să spună ce are de gând. Până Ia urmă, după ce goli dintr-o suflare paharul de vin, se hotărî. Trase adânc aer în piept, îl privi drept în ochi şi începu să vorbească repede, astfel decât îi era felul.

- N-aş vrea să te necăjesc, dar eu prea mă simt legat de mata ca să nu-ţi spun ce se zice prin jur, prin minunatul nostru institut de proiectare.

Octavian ciuli urechile.

— Despre ce?

- Păi nu despre ce, ci despre cine...

- Lasă ocolişurile, nu mă fierbe!

- Le las, coane, gata, nu te zburli la mine. Despre mata se vorbeşte.

— Că am greşit cu centrala, desigur...

- Nu ştiu cât ai zbârcit-o cu centrala. Asta nici nu mai contează.

- Păi, atunci ce?

- Mai se zice ceva... Că ai o relaţie „extraconjugală“. De ce i-o fi zicând „extra“, că mie îmi place particula asta în sensul ei curent, adică ceva mai mişto decât obişnuitul. Aşa cum ai zice o vodcă extra-fină. Adică mai fină decât alta care e doar fină. Deci mai bună. Ceea ce înseamnă că o relaţie extraconjugală e mai bună ca aia conjugală.

- Poete, ai băut prea mult...

- Da, aşa o fi. Dar am băut vin. Or, cum ziceau bătrânii latini, ‚jn vino veritas“,

- începi să mă enervezi.

- Mă doare sufletul că te necăjesc. N-am ce face. O să-ţi zic atunci pe de-a dreptul ce spune radio-şanţ din marele nostru institut.

- Zi, domnule, odată, ce Dumnezeu!

- Ştii, se zice că ai o...doamnă cu care te cam vezi când mergi prin delegaţii. Că te cam sună la biroul matale de şef. De, secretarele... indiscrete cum sunt Pe urmă, ce-i drept şi firele mai poartă şi ele vorbele spuse prin alte fire ce duc undeva sus şi sunt ascultate de alţii care sunt plătiţi pentru ca să spună ce aud. Şi uite aşa se ştie totul, chiar şi ce face omul în patul lui sau în alt pat..înţelegi, nu? Că doar n-am fost prea subtil. Apoi se mai zice că ai fost văzut pe undeva prin provincie

adăstând pe la uşi străine cu o damă blondă. Că, vezi mata, în ţara noastră bine păzită pe dinăuntru se ştie cam tot ce face omul, chiar şi atunci când doarme... prin alte părţi. Că e bine, nu-i aşa?, să cunoaştem tot ce mişcă-n ţara asta, aşa ca să fie ordine în ograda noastră. Şi să se ştie ce face fiecare, mai ales cei cu funcţii de răspundere, că doar de ăştia ţi-e teamă cel mai tare când corabia se scufundă. Na, că mă luai cu altele şi pierdui esenţialul.

- Şi care-i esenţialul?

- Că mata eşti urmărit pas cu pas. Iar telefonul este, cum să zic? Cam cum ai vorbi în piaţa publică. Când primeşti mata telefoane dulci, băieţii veseli ascultă icnind de plăcere la ce frumuseţi ţi se rostesc de o voce blondă.

- la stai puţin, Dumitre. De unde le ştii tu pe toate astea?

Prodea nu răspunse prompt, cum îi era obiceiul. Se vedea că este în încurcătură. Îşi mai turnă un pahar de vin, îl bău, îşi şterse umezeala vinului de pe mustaţă şi după ce, cu gesturi febrile, îşi aprinse o ţigară se uită drept în ochii lui Octavian.

- Ce-o să-ţi spun acum rămâne între noi. Dacă sufli o vorbă, m-ai nenorocit.

- Ştii că sunt un om discret.

- Păi tocmai de asta îţi spusei. Ştii, eu am făcut şi prostii. Am scris versuri închinate...ştii cui...la cerere...mi s-a promis că..dar n -are importanţă...

— Nu văd legătura cu ce mi-ai zis adineaori despre mine.

- Lasă că ai s-o vezi imediat, dacă mă laşi să-ţi spun tot.

- Bine, te las.

- Intr-o bună zi m-a „contactat“ un băiat cu ochii albaştri, îmbrăcat în costum bleumarin, cămaşă albă şi cravată gri. Totul a început cu un telefon urmat de propunerea să ne vedem. Că ar vrea să ne cunoaştem, că liru-liru, vezi Doamne, că eu aş fi un element de nădejde, eu „un element“! Orice ştiam că sunt, dar aşa ceva nu.

Auzi, un element – ca şi cum aş fi figurat în tabelul lui Mendeleev. Ei, şi, bref, ne-am văzut, ne-am cunoscut şi neam plăcut. Insul părea de treabă la început, la prima vedere. Şi nu era deloc prost. Ne-am dus într-o crâşmuliţă cu numele unei capitale din lagărul nostru socialist, căreia îi mai zice şi „Popieluşko“. De cum am intrat împreună, mi s-a părut că ceva nu e în regulă. La o masă de lângă intrare un tip citea cu maximă concentrare ziarul nostru drag „Scânteia“. Când l-a văzut pe omul meu, a înclinat discret din cap în semn de salut, apoi a continuat lectura ziarului. Numai că urechile lui erau îndreptate spre masa vecină unde doi lipi vorbeau ceva foarte aprinşi.

Ne-am aşezat la o masă şi imediat a apărut responsabilul locantei, de parcă ştia exact că am venit noi, de fapt el, „băiatul cu ochi albaştri“. Era clar că fusese anunţat de unul din chelneri. Ceea ce însemna că Mercea, aşa mi-a zis el că-l cheamă, acesta fiind probabil numele lui „conspirativ“, era o persoană cunoscută acolo. Excesiv de amabil, „şeful“ ne-a oferit de toate. Ce să-ţi mai spun, a fost un festin. Băutură şi mâncare... căcălău Măria ta, scuzaţi expresia din popor. Şi nu-mi amintesc ca la plecare el să fi plătit ceva, el „prietenul meu“. Cât despre mine, pârlit cum mă ştii, eram îngrozit la gândul cât or fi costat toate alea pe care le-am „servit“. Aveam la mine doar un sutar, şi ăla împrumutat de la mata. Că eu în cârciumă nu intru cu buzunarul gol. Dacă ar fi fost să plătesc eu, nu-mi ajungea nici pe sfert, cât am îngurgitat acolo.

Octavian îşi pierdu răbdarea.

— Bun. Şi?

- Stai, nu te precipita, că ajung şi la subiect. Adică la mătăluţă.

- La mine?

- Păi da, că matale erai „subiectul” pentru care eu am mâncat şi am băut pe săturate în seara aceea. Pe bune...

- Poate, totuşi îmi spui şi mie...

- Îţi spun, ai răbdare, boierule. E păcat să stricăm povestea expcdiind-o în grabă. Ei, şi mă ia tipul pe departe. Că cum e pe la noi la institut... Că el ştie că am scris o poezie frumoasă despre patria noastră prosperă. Că eu sunt „un element de nădejde" – iar în tabela rusului, deşi pare-se că nu era rus de tot. Că ar fi bine în interesul patriei socialiste să se ştie ce se petrece în fiecare „unitate" – avea el vorbele lui clasice. Şi dă-i, şi dă-i, mă ameţea cu vorbe, îmi turna în pahar îndemnându-mă să tom şi eu pe cineva...

Aici Prodea se opri, privindu-l într-un anume fel pe Octavian.

- Pe cine? izbucni Octavian.

Poetul izbucni într-un râs zgomotos.

- Pe matale! Da, pentru că mi-a zis că ştie că domnia ta m-ai angajat, că suntem prieteni, că mai mergem împreună la un restaurant. Şi.,., şi aşa mai departe. Deci să-i spun ce ştiu despre inginerul şef Herţa. Că doar nu se poate să nu ştiu că are o relaţie extraconjugală din care cauză îşi neglijează sarcinile de serviciu.

- Dar n-are nici o legătură una cu alta!

- Stai, nu mă certa pe mine. Asta a zis-o el, nu eu. Apoi, „mi-a citit o lecţie" despre fidelitatea faţă de partid şi de patrie, demonstrându-mi că eu pot să dovedesc această fidelitate tumându-te temeinic pe matale. Si că dacă am s-o fac, o să aibă grijă dumnealui să-mi meargă bine şi la slujbă şi ca poet. Că o să intervină unde trebuie să-mi apară volumul. Ştia, afurisitul, ce mă doare pe mine. Deci, m-a întrebat ce ştiu despre mata şi despre relaţiile pe care le ai cu doamna blondă.

- Şi ce i-ai spus?

— Păi ce să-i spun? Că eu nu prea tom, ci doar îmi tom în pahar, desigur.

— Lasă calamburile.

— Gata, nu te repezi, boierule! Că eu nu-s aşa de prost cum par la prima vedere şi de departe. Am luat-o pe mirişte... povestind amintiri despre una-alta: L-am ameţit

cu amintiri din copilăria matale. I-am zis cu lacrimi în ochi ce copil amărât ai fost şi ce greu ai răzbit până să te vezi cineva. Că eşti al naibii de bine văzut ca meseriaş, că te iubeşte... toţi. Asta pentru că el m-a întrebat dacă „îl preţuieşte tovarăşii de muncă”? Deci dezacordul gramatical nu-mi aparaţine. Şi dă-i, şi dă-i...te-am făcut mare. Mi-a mers o vreme cu liturghia asta, numai că am băgat de seamă că nu-i plăcea de fel că te fac aşa de mare. Se poso- morâse de tot. Nu asta aştepta el de la mine. Drept care a atacat direct: „Dar cum e cu dama?“ Eu m-am dat candid. Adică, vezi Doamne, nu mă prindeam la ce făcea el aluzia asta fină. Am făcut ochii mari şi am rostit cu puritate:. „Care damă?” El s-a stropşit la mine: „Ce te prefaci? Ştie tot institutul că are o damă cu care se vede în provincie când merge în delegaţie!“ Pe mine m-a deranjat termenul. Auzi „damă“! Eu ştiu că matale nu te-ai încurca cu o „damă“. Deşi sensul cuvântului nu este aşa de peiorativ cum crede omul nostru educat în spiritul codului eticii şi educaţiei socialiste. El vine din franţuzescul „dame“ şi înseamnă doamnă şi nu „damă de consumaţie“ cum cred cretinii pudi- bonzi. Dar să revin, lăsând incursiunile filologice.

- Chiar te-aş ruga.

— Ei, şi aici m-am dat la fund ca peştele sub piatră să nu-l ia undiţa cu şerpuirea ei înşelătoare. I-am zis că eu nu ştiu să ai vreo „relaţie“.M-a repezit nervos, că nu se poate să nu ştiu din

moment ce tot institutul vuieşte. Păi, n-am aflat, m-am apărat eu cucernic, zicându-i că pe mine nu mă interesează paturile în care se culcă alţii. Mă şi afumasem niţel, exact cum sunt eu mai bun de şuetă, şi, ce mi-am zis, hai să vorbim aiurea, că de la mine nu zmulge ăsta nimic. Oi fi făcut eu multe jegoşenii în viaţă, dar pe aia de a turna un suflet n-am făcut-o jamais şi niciodată. Drept care l-am plimbat iar pe alei cu amintiri lăcrămoase, despre ce domn eşti matale şi ce te iubeşte „tovarăşii de muncă“, că ce capabil zic ei că eşti. Mercea şi-apierdut răbdarea şi a trecut la atac la baionetă. Altfel spus, m-a ameninţat că eu fiind angajat ilegal de dumneata, neavând calificarea şi studiile necesare pentru postul de proiectant, pot fi oricând dat afară ca incompetent Şi dă-i, şi dă-i ca la fasole, m-a făcut iahnie. Ca să-ţi spun drept cam tremura izmana pe mine. Asta îmi mai trebuia – să rămân iar fără slujbă! îmi curgeau apele pe şira spinării, dar tot eu mi-am zis: „Fie ce-o fi! Nu mă las. Eu pe boier nu-l vând, deşi – între noi fie vorba – şi eu auzisem ce se vorbeşte prin institut“.

- Ce se vorbeşte? interveni iritat Octavian.

- Păi, coane, ai făcut destule imprudenţe; telefoanele care ştii câte urechi au, apoi prin provincie ai cam fost urmărit, văzut, ştii mata mai bine ce ai făcut p-acolo. Şi altele...

Octavian nu răspunse. Prodea căuta sticla de vin. O găsi în frapieră. Umplu paharele şi continuă şoptit:

- Oare ăştia n-au câte-o jucărie pe sub masă sau în scrumiere? Deşi ei bagă urechi la crâşmele de-întâia, că acolo merg peştii ăi mari. Neprimind nici un răspuns continuă:

— Ei şi-acum să-ţi spun partea cea mai neplăcută.

- Parcă nu ajunge câte mi-ai spus până acum...

- Din păcate, mai am o veste proastă.

- Care?

- Că o să te cam scuture pe la partid. O să se facă legătura şi cu chestia cu centrala. Ştii despre ce e vorba. Şi că fiind mata un individ imoral – aşa te-a numit băiatul –, nu mai eşti compatibil cu o asemenea funcţie înaltă, că se vor lua măsuri drastice. Că vom avea grijă noi – care noi? m-am întrebat eu – ca un asemenea individ, iar te-a numit aşa, să fie dat jos din scaun. Şi alte delicateţuri de astea, de-ţi era mai mare dragul să le asculţi. Trebuie să recunosc cu ruşine că mă făcusem mic. Unde era băieţelul drăguţ cu ochi albaştri de la începutul serii? Ochii îi scăpărau a ură. Discuţia se cam blocase, iar eu nu ştiam cum să mă despart de ins. A făcut el un semn scurt ospătarului. Ala a înţeles. Cerea nota de plată probabil. Cheltuieli de protocol, mi-am zis. S-a ridicat de la masă, ceea ce am făcut şi eu dar cu oarecari ezitări la încheieturile picioarelor. Ajunşi afară, mi-a zis scurt: „Nu vrei să colaborezi cu noi. Nu te văd bine“. Adevărul e nici eu nu mă prea vedeam cine ştie ce bine. Mi-a întors spatele fără să mai dea mâna cu mine şi s-a topit în noapte. Că noapte era, coane! Era o întunecime în capitală că nu se vedea om cu persoană. De, economie de energie! Am ajuns cu chiu cu vai în coşmelia mea, m-am întins pe priciul numit pat şi m-am trezit ca din pumni. N-am dormit toată noaptea. Eu nu sunt atât de curajos cum mă dau. Mi se făcuse o frică de moarte. Mi-era frică pentru mata, dar de ce să n-o recunosc, şi de ce mi se va întâmpla mie. Dacă mă dau afară? Ce mă fac? Iar pe drumuri? Că din poezie nu se poate trăi. Dar tot eu mi-am zis: oricum nu te-am vândut şi orice se va întâmpla nu te voi vinde. Nu pot, coane! Eu nu pot trăda nici pe un oarecare, darămite pe un prieten. Am adormit spre dimineaţă. M-am trezit abia spre prânz după un somn în care am visat numai drăcovenii. Cu

vânzări de frate. Am ieşit, am dat de la o cabină nn telefon unei doamne care mă voia demult sub acelaşi cearceaf şi am cumpărat nişte vin. Doamna a venit, am făcut cu ea ce trebuia. Am chinuit-o de se mira şi ea ce bine îi poate fi, m-am îmbătat îngrozitor după care distinsa doamnă a plecat, iar eu am adormit la loc. Deşi fii- sesem performant, iar ea fusese mulţumită de prestaţie, mi s-a făcut o greaţă până la vomă. Paştele mamii ei de viaţă! Chiar că nu merită s-o mai trăieşti!

Dumitru Prodea se precipită spre paharul cu vin, sorbindu-l cu sete. Octavian îi urmărea fiecare gest. O vreme au stat tăcuţi, faţă în faţă. Fiecare avea motivele lui să nu spună nimic. Prodea pentru că spusese prea multe, Herţa că auzise ce auzise. După o lungă pauză, Octavian întrebă cu o voce şovăitoare:

- Tu ce-ai face în locul meu?

Poetul se frământă puţin, apoi, încercând să pară vesel:

- I-aş băga în mă-sa!
- Eu te întreb serios şi tu...

- *Ba* eu sunt foarte serios. Meseria n-are cum să ţi-o ia nimeni. Şi ei au nevoie de meseriaşi. Iar funcţia – dă-o în mâ-sa! Pierzi câteva sutare, indemnizaţia de conducere. Nu se moare din asta. Poate doar orgoliul matale să sufere oarece vexaţiuni. Da' eu zic că nu se face să te amărăşti prea tare. Şii ce cred eu? Că vremurile astea cumplite nu vor dura prea mult. Simt eu că se pregăteşte ceva. Că în curând se va întâmpla o întoarcere pe dos a lumii în care trăim. Si atunci, tot meseriaşii vor avea căutare.

- Ce vrei să spui?

- Am auzit eu câte ceva. Se pregăteşte ©...răsturnare, zise poetul aplecându-se peste masă. Ce va fi după aceea, Dumnezeu ştie! Dar oricum va fi altceva, o altă lume. Nu va fi raiul pe pământ, dar în orice caz nu te va mai vâna nimeni pe chestie de dosar şi dame, pe care le mai vezi şi tu din când în când, aşa pentru aducere aminte.

- Mă, tu ştii ceva!

- Ei, mai trag şi eu cu urechea la ce se spune. N-o mai duc mult ăştia! Nu vezi ce e în jurul nostru? Toate ţările „frăţeşti" au luat-o razna. Au uitat de socialism şi vor s-o ia pe calea capitalismului sălbatic. Până şi ruşii au lăsat-o mai moale cu marxismul, comunismul şi celelalte poveşti tâmpite. Se va schimba lumea, să ştii, boierule. Că nu va curge lapte şi miere, e sigur. Vor veni vremuri grele, însă oricum altele. Dar măcar scăpăm de... ştii matale cine. Şi nu e de colo să scapi de o nenorocire şi de nişte tâmpiţi care_ne-au adus la ea.

- Fugi de-aici. Ăştia sunt veşnici. Tu chiar crezi că...?

- Sunt convins că aşa nu se mai poate merge. Cum se vor desfăşura lucrurile, n-am cum să ştiu. Şi nici cei care pregătesc treaba, schimbarea, nu pot prevedea totul. Nu mai putem rămâne în continuare ciuca bătăilor de joc ale unor cretini

care se cred nemuritori.

Poetul se aplecă spre Octavian şi-i şopti:

- Poate în decembrie, poate în ianuarie, de ziua...

De la masa vecină îi privea un ins care lăsase pentru moment ziarul pe care îl citea cu atenţie până atunci.

CAPITOLUL XVm

Ceea ce trebuia să se întâmple, se întâmplă până la urmă. Intr-o dimineaţă primi un telefon de la secretarul de partid al institutului care îl invită cu o voce mierosă să-i facă o vizită la „sediu". Se conformă fără nici o plăcere. Bănuia despre ce va fi vorba. După discuţia cu Dumitru Prodea nu mai avea de ce să fie surprins. Când intră în camera unde era „sediul" de partid, îl găsi pe Bănescu, secretarul, în picioare. îl aştepta. Se repezi la el să-i strângă mâna tovărăşeşte. Ca totdeauna avea mâna transpirată, parcă abia se spălase, deşi omul nu stătea prea bine cu civilizaţia săpunului. De câte ori se apropia de el, avea impresia că insul nu prea folosea baia. îngrăşat înainte de vreme, cu cămaşa veşnic necălcată şi fără cravată, că era prea burghez. Avea un chip rozaliu de om dedat prea de timpuriu şi prea apăsat la alcooluri tari. Nimeni din institut nu aflase ce meserie are el de fapt. Se ştia că venise „de sus" pe post de conducere, că nu conducea de fapt decât organizaţia de partid.

- Să trăiţi, tovarăşu' inginer şef, îl salută el cu un aer slugarnic, dar în acelaşi timp sigur pe el, zâmbind cu toată gura şi lăsând să i se vadă dinţii de aur.

Octavian îi răspunse rece la salut şi luă loc într-un fotoliu, fără să mai aştepete să fie invitat îşi aprinse o ţigară.

- O cafea doriţi?
- Nu, mulţumesc.

-Poate altceva.

- Nu. De ce m-aţi chemat?

Insul grăsuliu se foi puţin cu un aer aparent umil. îi zâmbi din nou, apoi îşi drese vocea şi încercă să-şi schimbe atitudinea.

Se voia puţin solemn, oficial, numai că nu-i prea reuşea. Până la urmă, după ce se mai agită puţin, se aşează în fotoliul din faţa impunătorului birou.

- Fumaţi?
- Am ţigările mele.
- Aha! Străine?
- Da. Chinezeşti.
- Bune, bune...am încercat şi eu. Cam prea parfumate, după gustul meu.
- Pe mine nu mă deranjează.

— Sigur, tovarăşii chinezi produce ţigări de calitate. De altfel în cadrul acordului comercial cu Republica Populară Chineză noi importăm ţigări, iar noi le dăm...

Octavian îşi pierdu răbdarea.

- Cred că nu m-aţi chemat ca să discutăm acordul comercial cu China.

Omul din faţa lui se crispă, pe chip îi apăru o expresie dură, de şef exasperat de obrăznicia unui subaltern. Se stăpâni totuşi şi îşi reluă zâmbetul său de toată ziua.

- A, nu, nu de asta.
- Atunci?
- Ştiţi, tovarăşu' inginer şef, au apărut unele probleme.
- De unde au apărut?

Grăsanul rămase cu gura căscată. La o asemenea întrebare nu se aşteptase şi deci nu putea să-i răspundă. Simţise însă că este luat peste picior. Or, aşa ceva el nu admitea. Brusc deveni bătos, zâmbetul îi pieri ca prin farmec, se ridică în picioare, făcu câteva ture prin cameră. Se vedea clar că se enervase. Făcea eforturi să se stăpânească. Nu prea reuşea. Totuşi, la un moment dat se opri drept în faţa lui Octavian, cu mâinile înfipte adânc în buzunare, şi-l privi cu ochii săi exoftalmici: " ■

-Tovarăşu'...am impresia că aţi vrut să fiţi ironic.

- Păi chiar am fost.
- Nu vă permit să...
- Ce poţi dumneata să nu-mi permiţi? Apropo, cu ce te ocupi în institutul ăsta?
- Sunt secretarul de partid...
- Las-o p-aşta . Eu te întreb ce faci ca angajat, ca meseriaş, că după câte ştiu nu se ia salariu ca secretar de partid, ci ca salariat pe o funcţie oarecare.
- Tovarăşu' Herţa, dumneata îţi permiţi cam multe.

— Lasă-mă, domnule, cu „permisul" ăsta c-ai mai spus-o o dată. Eu lucrez în acest institut de douăzeci de ani. Practic de când s-a făcut el. Eu şi alţii ca mine l-am născut, rău, bun cum este. Am trudit să meargă bine şi uşor nu ne-a fost Dacă astăzi este o instituţie serioasă, asta se datorează unor oameni, buni, răi, cum ori fi fost Şi printre ăştia mă număr şi eu. Iar acum vii dumneata, după nici un an după ce ai fost paraşutat aici, să-mi spui că „a apărut unele probleme". Care probleme, domnule?

Insul se sufoca de indignare. Nu se aşteptase la o astfel de replică. Se agita gâfâind. Nu putea concepe ca cineva să nu-l respecte pe el, secretarul de partid.

- Tovarăşu' Herţa! Vă atrag atenţia că atitudinea dumneavoastră este total necorespunzătoare.
- La ce nu corespunde atitudinea mea?

Secretarul rămase cu gura căscată. Era profund indignat.

- Va să zică, tot dumneavoastră...
- Cum adică tot eu? Parcă m-aţi chemat să discutăm. Nu? Păi atunci s-o facem. Ce doriţi de fapt?

Omul era descumpănit total. în acelaşi timp se vedea clar că devenise agresiv. în ochi Octavian îi citi toată ura pe care, de bine, de rău, până atunci şi-o stăpânise.

- Tovarăşu', păi atunci hai să discutăm pe de-a dreptu'. După ce aţi fost sancţionat pentru greşelile de la centrală...

- Care greşeli? îl întrerupse Herţa. Fiţi mai concret, vă rog. Şi dacă se poate, în măsura în care vă pricepeţi, dati-mi câteva detalii tehnice. Ca să văd şi eu în ce a constat eroarea mea ca inginer şef, responsabil de proiect.

Tipul rămase blocat. Se vedea că nu aici era partea lui tare, în meserie, cum ar fi zis Octavian.

— Nu mă lua cu d-stea tehnice. Uitase pluralul de reverenţă. Era clar că îi cedaseră nervii.

- Păi, cu ce să te iau, domnule. Că nu văd ce ai putea să-mi spui despre erorile mele tehnice. Deci, fii mai clar. în fond, de
ce m-ai chemat?

- Eu nu ştiu pe cine ai dumneata în spate că mă sfidezi cu atâta îndrăzneală. Probabil pe cineva de sus, că altfel...

- Am în spate peste douăzeci de ani de proiectare în domeniu. Multe centrale termoelectrice din ţara asta mă au pe mine ca autor sau coautor. Asta am eu în spate. Electrificarea ţării de care dumneata ai auzit doar din ziare, dacă le-ai citit

- Tovarăşu', partidul are nevoie nu de simpli meseriaşi, ci de oameni de încredere, devotaţi partidului, morali... nu de elemente ca dumneata.

Lui Octavian îi sări ţandăra.

- Dumneata vorbeşti de morală? După două divorţuri şi vreo trei secretare cu care te-ai regulat (asta o aflase de la Prodea înt-o seară, la o bere)?

Secretarul sări de pe scaun.

- Nu-ţi permit!

- Iar nu-mi permţi? Dar cu aia, ultima, cum ai rezolvat cu chiuretajul, că doar e interzis prin lege (Prodea le ştia pe toate)?

- Dumneata, care întreţii relaţii extraconjugale cu o femeie, îmi reproşezi mie care am divorţat legal?

- După ce ai rupt-o în bătaie pe ultima nevastă când veneai seara beat mort şi trezeai pe toţi vecinii din somn.

Atmosfera se încinsese la maximum. Insul era la capătul puterilor.

- Lasă că-ţi arăt eu! Te duci în delegaţie pe banii clasei muncitoare ca să regulezi o damă. Om cu doi copii. Cu o soţie, tovarăşă serioasă, profesoară, care educă tânăra generaţie.

- Şi dumneata educi tânăra generaţie. Pe una din secretare care avea nouăsprezece ani, ai şantajat-o că dacă nu se „educă“ cu dumneata o dai afară. Şi ea s-a lăsat educată ca să nu-şi piardă slujba pentru că e orfană şi mai avea în grijă un frate mai mic,
t încă elev.

- Mă calomniezi, tovarăşu’ Herţa.

- Doamne fereşte! Tot institutul ştie cum pipăi tinerele fete pe cur. Unele se lasă de frică, altele se plâng şi ele pe unde pot. Numai că nimeni nu îndrăzneşte să ia vreo măsură, pentru că eşti văr cu tovarăşu’ de la sector.

Secetarul sări în picioare.

— Eu am sa te scot din institutul ăsta! Am să mă duc la Comitetul Central să raportez că în acest institut de importanţă naţională ţinem un curvar...

- Fii atent că nu cunoşti sensul cuvântului ăsta. Ţi se potriveşte de minune dumitale. Admiţând că eu am avut nişte întâlniri cu o femeie pe care am cunoscut-o în tinereţe, tot n-aş putea fi numit astfel. Pe când dumneata regulezi tot ce se poate şi mai faci şi pe moralistul. Zău, eu sunt mult mai moral ca dumneata. Dar îmi răcesc gura de pomană, că tot nu pricepi nimic.

— Las că mai vorbim noi. N-ai zile multe în institutul ăsta.

- Nici nu mă interesează, tot voiam să plec. Am şi cerut deja. Cu meseria mea...

— Am să te distrug!

- Du-te, mă, în mă-ta!

- Eşti un element...

- Iar sunt un element. Dar tu ce fel de element eşti?

- Eu sunt credincios partidului.

- Şi la ce-i foloseşte partidului că are credincioşi ca tine? Cred că mai curând îl distruge! Partidul ar avea nevoie de altfel de oameni.

- Eşti un .... nu-şi găsea cuvântul, eşti un...anticomunist.

- Ba eu aş zice că tu eşti anticomunist. Cu d-ăştia ca tine se duce dracului comunismul.

Congestionat, secretarul dădea impresia că va tăbărî asupra lui.

Octavian părăsi încăperea, nu înainte de a-i spune:

- Vezi să nu faci apoplexie.

Ajuns în biroul său, realiză că de fapt greşise.

Se dăduse curajos. Curajul fricosului, îşi zise tot el. Regretă că nu se putuse stăpâni. îşi câştigase un nou duşman. Asta era tot ce izbutise. Şi încă nu unul oarecare.

CAPITOLUL XIX

Se hotărî, după cele întâmplate, să-şi ia concendiu. La sfârşitul lunii august urma să plece cu întreaga familie la mare. Voia să scape de atmosfera de la institut. Secretarul se ţinuse de cuvânt: îi înscenase o şedinţă de partid în care fusese acuzat de relaţii imorale. El ceruse dovezi concrete. Bineînţeles că ele nu existau. Ceva, ceva îi spunea totuşi că cineva furnizase nişte informaţii despre relaţia lui cu Anda. în timpul şedinţei se vehiculaseră unele date destul de exacte pe care cei din institut nu aveau cum să le ştie decât dacă le-ar fi furnizat chiar el însuşi. Ceea ce era, evident, exclus. înseamnă că totuşi cineva le dăduse aceste informaţii. Deci el spusese cuiva aceste lucruri şi acela... Nu! Părea de necrezut. Cu un singur om discutase depre Anda. Dumnezeule, oare la asta ne dusese codul eticii şi echităţii socialiste? Probabil că da, gândi el.

înainte de plecarea în concendiu, directorul îl chemase Ia o discuţie confidenţială, „ca între bărbaţi“. ÎI abordă direct, fără menajamente, întrebându-l ce este adevărat în povestea cu „femeia aceea“. Pentru o clipă Octavian fu ispitit să-l pună la punct. îşi dădu seama repede că ar fi o prostie. Omul îl întrebase senin, fără duşmănie. Voia să ştie cum stau de fapt lucrurile. în plus, n-avea rost să-şi facă din el un duşman mai ales că îşi dădea seama că omul este decent. îi relată pe scurt că se reîntâlnise cu o veche prietenă din tinereţe şi că apoi se văzuseră de câteva ori. Simplificase voit lucrurile, prezentându-le ca lipsite de mare importanţă. Directorul îl urmărea vădit dezamăgit. Se aşteptase pesemne la o poveste palpitantă de dragoste şi când colo – îi şi spuse de fapt – era o simplă „revedere“ între doi

oameni care se jubiseră cânva în tinereţe. Asta era tot? Da. Hm!

Directorul rămase pe gânduri câteva clipe, îşi aprinse cu gesturi obosite o ţigară şi-i spuse cu un aer plictisit, poate chiar cu o anumită părere de rău:

- Uite ce cred eu. Câţiva tâmpiţi de pe-aici au umflat toată gogoaşa asta în numele eticii socialiste. De unde ideea că un om cu o moralitate îndoielnică – dumneata adică – nu poate ocupa o funcţie de răspundere. Prostii! Sunt atâţia curvari sadea, nu un nostalgic după iubirea din tinereţe ca dumneata, care ocupă funcţii înalte în ţara asta. Important e să fie competenţi, să-şi facă bine meseria, nu că se mai culcă şi ei cu câte o femeie. Eu cred că în toată povestea asta se ascund vechi duşmănii pe care se vede treaba că ţi le-ai creat în institut. Şi când spun asta mă gândesc la secretarul de partid în primul rând. Individul ăsta cu care ne-am procopsit, eu ştiu cine l-a adus, dar nu spun, vrea să te distrugă.

- Mi-a spus-o pe şleau.

- Vezi? Fii şi dumneata şmecher. Nu-i mai da o vreme ocazia să te atace pe chestia asta. Adică, mai pe româneşte, nu te mai vedea cu doamna în chestiune pentru un timp. Iartă-mă că mă bag în viaţa dumitale personală, dar vreau sincer să te feresc de boul ăla care este foarte periculos tocmai pentru că este prost. Eu ştiu despre el nişte cheştii foarte urâte. Pe unde a fost numai rău a făcut. Ăla de sus care-l ţine şi cu care se zice că ar fi ceva rudă mă împiedică să scap de el. Altfel demult îi făceam vânt, că am şi eu relaţiile mele, e drept nu aşa de înalte ca nenorocitul ăsta. Aşa că, dacă nu te superi, ţi-aş da un sfat. Pleacă şi dumneata în concediu cu familia ca să le închizi gura la toţi tembelii ăştia. Să vadă că familia e sfântă pentru dumneata, iar „idila“ aceea a fost doar ceva

trecător, s-a dus de parcă nici n-ar fi existat. înţelegi? Şi atunci ce-or să mai zică? De ce or să se mai agate? Altfel ţi-o spun sincer – dacă le mai dai prilejul, or să te atace din nou şi mai furibund şi nu ştiu cât o să te mai pot apăra. S-ar putea să se ceară — adică ei să ceară — destituirea dumitale. Şi când vine de sus o asemenea hotărâre, ştii cum e... N-ai cum să te aperi. M-ai înţeles, sper. Să fim mai deştepţi – cum de altfel şi suntem – decât idioţii ăştia parşivi. Să sperăm că într-o zi s-o schimba ceva în ţara asta, adăugă directorul cu o voce şoptită în timp ce-l conducea spre uşă.

Aşa ajunse el la mare cu întreaga familie. Nu-i mai plăcea de mult marea şi dealtfel nu-i făcea bine. A fost probabil concediul cel mai nereuşit. Totul avea darul de a te scoate din minţi. Un hotel murdar din Mamaia, camera proastă, masa execrabilă şi porţiile foarte mici. Magazinele alimentare erau goale, aşa că nici nu aveai cum să-ţi completezi meniul de la restaurant. Pe plajă se vindeau din când în când nişte câmaţi unsuroşi la care se făcea o coadă interminabilă. A stat şi el într-o zi pe un soare zăpuşitor şi s-au terminat chiar când ajunsese în faţa grătarului, într-o seară au rămas nemâncaţi. La restaurantul hotelului lor se serveau stavrizi prăjiţi, vai de mama lor, cu creveţi vietnamezi. Au refuzat să mănânce. Au colindat toate restaurantele din Mamaia să mănânce o friptură. N-a fost chip. Peste tot li se răspundea invariabil: , A fost, dar s-a terminat“. Chiar o fi fost? se întreba el uluit. Au mers şi la restaurantul cel mai de lux. Acolo au aflat adevărul: nu primiseră came pentru fripturi. Să ai bani în buzunar şi să faci foame pe litoral! Ăsta da concediu! într-o singură seară „au prins“ o saramură, deşi lui nu-i prea plăcea peştele.

Cât priveşte relaţiile lui cu Lucia nu era mare lucru de spus: jucau amândoi teatru. El se dădea

amabil, plin de solicitudine, iar ea îi răspundea sec, e drept, politicos, dar doar atât. Jucau comedia asta în faţa copiilor, că, de, erau în concediu şi nu se făcea să le strice atmosfera de vacanţă. Ceva era totuşi bizar în comportamentul Luciei. Parcă îl pândea tot timpul. îi simţea privirea iscoditoare cu care îl urmărea mereu. Simţi la un moment dat că Lucia aflase ceva. Atunci îşi propuse s-o urmărească şi el cu atenţie. Ajunseră de fapt la o pândă reciprocă. După o vreme se convinsese că într-adevăr Lucia ştia ceva. Avea să afle mai târziu că cineva, un binevoitor, un om de bine, o informase despre întâlnirile lui cu Anda. Când, în sfârşit, veni ziua întoarcerii la Bucureşti Octavian a răsuflat uşurat. Parcă scăpase de un calvar. Acasă cel puţin nu era obligat să stea tot timpul cu ea. Probabil şi ea gândea cam acelaşi lucru, poate puţin altfel, dar în fond la fel.

Octavian se reîntoarse la institut. Pe birou îl aştepta o scrisoare lăsată acolo de secretară. Era de la Anda. Privi multă vreme plicul, fără să-l deschidă. Parcă îi era teamă. Până la urmă se decise. Citi scrisoarea şi rămase pe gânduri. Ea îi reproşa că nu-i răspunsese la ultima scrisoare şi apoi îi povestea ce mai făcuse. Răzbătea printre rânduri o mare tristeţe, o amărăciune nerostită. La sfârşit îi scria că aşteaptă totuşi un răspuns şi că dorea mult să-l vadă. Dacă el nu poate veni, fiind reţinut de treburi, va încerca să facă ea un drum la Bucureşti.

Octavian tresări. Iată o situaţie pe care n-o prevăzuse. Ce trebuia să facă? Se frământă o vreme, apoi se decise. îi va scrie o scrisoare în care va încerca să-i explice că e foarte ocupat, că în curând va trebui să plece într-o delegaţie la celălalt capăt al ţării, deci să amâne pentru mai târziu întâlnirea. Doamne, dar totul suna atât de urât, semăna a justificare meschină, dacă nu

cumva laşă. Cum va primi ea o asemenea scrisoare? Şi nici nu putea să scrie aşa ceva. Era peste puterile lui. Amână pentru mai târziu răspunsul. Trebuia să se mai gândească.

După ce Sorin îşi luă restanţa, se mai linişti puţin. Va vedea ce va face. Până la urmă o să-i scrie Andei. Va găsi el momentul. Dar nu mai apucă, pentru că într-o zi îl sună ea la telefon. Nu era singur în birou.

- Ce faci, Octavian?

- Bine, răspunse el fâstâcit, încurcat de prezenţa celorlalţi.

- Nu mai dai nici un semn de viaţă?

- Am fost plecat din Bucureşti mai multă vreme.

- Aha! Ai primit ultima mea scrisoare?

- Da.

- Şi nu-mi răspunzi?

- O s-o fac în curând.

- Bine, aştept

Apoi după o pauză adăugă cu o voce care tremura:

— Să ştii că mi-e tare dor de tine. E foarte greu singură, Octavian. Te sărut.

După ce colaboratorii săi părăsiră biroul, Octavian rămase pe gânduri. Venise totuşi vremea să ia o hotărâre. Amânase destul. Nu mai putea continua aşa. Lucrurile trebuiau lămurite. Prea tărăgănase totul. Era supărat pe el însuşi pentru asta. Se simţea foarte vinovat.

La ieşirea din institut îl aştepta Dumitru Prodea care îi spuse neaşteptat de vesel:

- îmi pare râu că te-am indispus la ultima noastră întâlnire. Eram într-o pasă proastă. Da, asta-i viaţa! Şi ca să mă corectez pentru greşeală, am o propunere ruşinoasă, boierule. Dau şi eu o bere că sunt în bani. Să nu mă refuzi, că ai să mă îndurerezi prea tare. Că şi aşa sunt destul de amărât.

- Ai necazuri, poete?

- Am. Dar nu le pot spune aici, pe scările clădirii unde îmi câştig pâinea. Hai la braserie.

După ce luară loc şi comandară nişte bere cu mititei – slăbiciunea poetului — acesta începu cu o voce din care dispăruse cu totul veselia lui din totdeauna:

- îmi merg lucrurile prost, boierule. Şi mai prost ca de obicei.

- Dar ce s-a întâmplat? se interesă curios Octavian.

- Mi-au respins iar volumul la editură.

- Ei, nu mai spune!

- Da. Revistele mă publică, chiar şi ziarele centrale. Toţi spun că am vână, iar editurile mă resping. Şi culmea, cu aceleaşi poezii pe care revistele le-au publicat. Nu mai înţeleg nimic. Am sau n-am talent? Că doar sunt atâţia care scriu mai prost ca mine şi au volume publicate. Dracu' să-nţeleagă, că eu nu pot.

- Ei, lasă că nu scrii prost. Doar te-am citit. Mă pricep cât de cât.

- Lasă, boierule, nu mă flata degeaba. Ştiu şi eu câţi bani fac versurile mele. Nu zic, unele or fi mai simţite. Ce mă enervează e că unii n-au talent nici măcar cât am eu şi le merge bine. Pentru mine, precum ştii, acum e clar de ce nu mi se tipăreşte cartea. După conversaţia drăguţă cu băiatul cu ochi albaştri nici nu puteam să mă aştept la altceva. Acuma mi-o plăteşte.

- Eu cred *ţă.* până la urmă ai să-ţi vezi volumul publicat, îi spuse nu prea convins Octavian. Se simţea vinovat faţă de poet.

— Când oi fi la pensie! Dar să lăsăm asta. O să mă ţin de meseria asta de proiectant că văd că-mi merge mâna. Aşa zice şi şeful meu. Să-ţi dea Dumnezeu sănătate că mi-ai făcut rost de slujba asta.

- Ei, lasă acuma şi tu.

Poetul, după ce mâncă vreo câţiva mici şi bău două beri, îşi reveni la dispoziţia lui normală. La un moment dat îi zise râzând:

— Lasă că mă consolez cu vreo doamnă frumoasă. Am un succes, boierule, că mă şi pune pe gânduri câteodată. Te pomeneşti c-oi fi intrat în anul morţii şi n-am băgat de seamă?

- Spui prostii, poete. Eşti sănătos tun. Eu când te văd pe tine, îmi creşte moralul.

- Ai dreptate. Cred că sunt sănătos, cel puţin în clipa asta nu mă doare nimic şi-mi merge bine ţinând cont de cât cer eu de la viaţă. Iar dacă am plăcerea, ca acum, să mă bucur de graţiile unei femei frumoase şi fără prejudecăţi matrimoniale, sunt chiar fericit, aşa că dă-i dracului de doctori. Sunt nişte cobe.

Şi poetul îi povesti cu lux de amănunte ultima lui aventură amoroasă. Octavian îl urmări cu atenţie şi deodată îl întrebă:

- Ce părere ai avea, poete, dacă ar fi adevărat ce se spune... ştii, ce discutam noi...

Prodea se opri brusc din povestit, luând o figură de om care n-a auzit bine ce i s-a spus.

- Te rog, mai repetă o dată.

- Aşa cum ai auzit. Ce-ai zice dacă aş fi avut şi eu cu puţin timp înainte „o aventură“ cum spui tu.

Poetul îl privi ţintă câteva clipe. în ochi îi juca o lumină ciudată. Apoi izbucni într-un râs puternic încât cei de la masa vecină se întoarse spre el.

— Mata, boierule, o aventură cu o femeie? Hai că ai haz! Povestea matale sentimentală nu se cheamă aventură. E cu totul altceva.

Octavian se simţi jignit.

- De ce? Ţi se pare că nu m-ar putea iubi şi pe mine

femeile? N-am şarmul tău probabil, dar nici n-oi fi aşa de respingător încât să nu se poată apropia cineva de mine.

- Stai că n-am vrut să te jignesc. Eşti un bărbat foarte bine. Inteligent, cult, plăcut..

- Hai n-o mai drege.

- Zău, boierule, că aşa te văd eu. Şi femeile probabil că tot aşa te văd.

- Atunci?

- Nu despre asta e vorba.

- Dar despre ce?

Prodea ezită o clipă apoi îi spuse neaşteptat de serios:

- Nu eşti făcut pentru „aventuri“. Dumneata când te lipeşti de o femeie, acolo rămâi pe vecie. Doar dacă, cine ştie, te îndrăgosteşti foarte tare de alta care ţi se pare că reprezintă ceva deosebit pentu dumneata, atunci ai putea fi puţin descumpănit Dar cred că până la urmă tot acasă te-ai întoarce. Matale ai vocaţie doar pentru soţie. Aşa eşti făcut şi pace. Am băgat eu de seamă de cum te-am surprins cu scrisoarea aceea parfumată pe masă, apoi după aerul dumitale cam visător, plus zvonurile şi... dialogul cu...,că ceva nu este în ordine şi chiar eram îngriijorat să nu ţi se întâmple ceva. Dar tot eu mi-am zis că nu eşti omul care, având o soţie legitimă, să facă o nebunie pentru o femeie. Aşa eşti proiectat De altfel noi am şi discutat despre povestea asta. Şi, în altă ordine de idei, vreau să-ţi mai spun ceva. Chiar dacă data trecută mi-am exprimat teama, şi chiar mă temeam, asta a fost ca să te previn că nu e bine să sari peste ce îţi este îngăduit ca om la locul lui ce eşti. Poate te-am speriat puţin. Nu mi-o lua în nume de rău. Eram şi eu cătrănit Veneam de la doctori. Eram amărât rău. între timp am aflat că mai pot s-o duc. Cel puţin pentru o vreme. Oricum e bine că ţi-ai revenit Nu se

face la obrazul dimítale să te vâri prea adânc într-o poveste de amor târziu. N-ai datele necesare pentru aşa ceva, crede-mă, şi nu te supăra că ţi-o spun pe şleau. Doar mă ştii, ăsta sunt eu. Iar dacă s-o întâmpla ceva cu mine, măcar să mă ţii minte ca pe un om care întotdeauna a grăit ce a gândit Chiar dacă n-am făcut nici o plăcere celui căruia îi spuneam adevărul. Aşa sunt eu croit: azi vesel, mâine trist sau viţăvercea, cum zicea clasicul nostru. Şi acuma, hai să trăieşti! Că un pahar de bere sau de vin nu mi-o strica, cu toată boala mea păcătoasă. Cât despre securistul ăla... dă-l în mă-sa. Să fim noi sănătoşi, că belele curg.

Prodea era vesel. Şi totuşi, după ce bău paharul, rămase cu privirea pironită undeva departe fără să mai spună nimic.

Au mai trecut câteva săptămâni. Toamna era pe sfârşite, dimineţile deveniseră din ce în ce mai reci. Ici-colo, noaptea apa începuse să îngheţe prin bălţile de pe marginea străzilor. Urmară ploi reci care anunţau iama ce se apropia. Vremea era mohorâtă, umedă şi parcă toată lumea era indispusă. Pentru Octavian acesta nu era singurul motiv de indispoziţie. Mai avea şi altele. E adevărat că de povestea cu centrala scăpase într-un fel. Se găsiseră până la urmă unele soluţii de îmbunătăţire cât de cât a stabilităţii şi rezistenţei construcţiilor şi lucrurile păreau că merge ceva mai bine. Se rezolvase cumva şi problema cu combustibilul. Rezolvare e un fel de a spune. Cei de sus ştiau cine şi ce greşise, aşa că au preferat să facă uitată povestea . Că doar nu era să fie traşi la răspundere chiar ei! Altceva continua să-l necăjească. Anda îi scria mereu şi-i dădea telefoane. Iar el încă nu se decisese să facă un gest hotărât

Se tot frământa şi pur şi pur şi simplu nu avea curajul să-l facă. De câteva ori începuse să-i scrie, dar după două rânduri rupea hârtia şi o arunca. La un moment dat Anda a încetat să-i mai scrie. Ii mai telefona, dar foarte rar. într-o zi, însă, după o lungă întrerupere, Octavian primi o nouă scrisoare. O deschise şovăind, parcă cu teamă. Pe măsură ce citea era din ce în ce mai mirat, uluit chiar. Ea îi cerea de fapt un sfat: cunoscuse un bărbat care o plăcea foarte mult, un om serios de vreo patruzeci şi şapte de ani, care ar fi dorit s-o ia de nevastă. Accepta să-i înfieze băiatul de care de altfel se şi ataşase. Şi băiatul îl plăcea. în afară de asta, băiatul era la o vârstă critică, dificilă, când se simte nevoia unui bărbat matur îh casă, a unei autorităţi paterne. Ea înţelege că el, Octavian, are o soţie, doi copii, că nu va putea să-i abandoneze. Dacă ar fi făcut-o, ar fi fost un gest de carea ea s-ar simţi vinovată toată
viaţa de acum înainte.

Şi în finalul scrisorii Anda îi mai scria:

„Martor mi-e Dumnezeu, dragul meu, că te-am iubit şi te iubesc ca pe nimeni în viaţa mea. Şi n-am să te pot uita niciodată. Tu ai însemnat tot ce a fost şi este mai frumos în viaţa mea. Dar înţelege-mă, Octavian, este atât de greu să fii singur, cum nici nu-ţi închipui. Şi cât aş fi vrut să fim împreună. Am înţeles că era un vis nebunesc, irealizabil. Să nu o uiţi pe Anda ta“.

Octavian rămase cu ochii fixaţi asupra scrisorii. Stătu aşa vreme îndelungată neputându-şi desprinde privirea de pe rândurile scrise mărunt, des, cu literele ezitante, parcă tremurânde. Nu putea să facă o mişcare şi nici nu încercă. La un moment dat se ridică şi parcă sub impulsul unei comenzi nevăzute se îmbrăcă şi plecă de la institut. Pomi în neştire pe străzi şi merse multă vreme fără

să se uite în jur. De câteva ori se ciocni de trecători, dar merse mai departe fără să dea vreo atenţie niciunei apostrofări. într-un târziu se opri şi se uită buimac în jur. Nu-şi dădea scama unde se află. Privi mai atent. Era într-un parc pe care i se păru că-l recunoaşte, chiar aşa cum era acoperit de albul curat al zăpezii proaspăt căzute. Era nu departe de locuinţa sa. Se miră cum ajunsese aici, pentru că rar venea spre casă dinspre partea aceea, parcul nefiindu-i în drum. Rămase pe loc câteva clipe. Simţea o sfârşeală în corp ca după un efort prelungit. Ar fi vrut să se aşeze, dar băncile erau ninse. Se aplecă şi luă puţină zăpadă în palmă cu care îşi dădu pe obraji şi pe frunte. îşi simţi pielea arzând, iar zăpada se topi imediat. Mai luă un pumn de zăpadă. Parcă se simţea mai răcorit. Se rezemă de un copac şi-şi aprinse o ţigară. Trase cu sete fumul în piept. Ce mai era de făcut? Nimic. Ar fi trebuit să fie sincer cu el însuşi măcar acum: ea făcuse ceea ce s-ar fi cuvenit să facă el de mult. Adică să clarifice lucrurile, să le lămurească definitiv. Pentru că Anda nu-i cerea de fapt un sfat şi nici nu aştepta vreun răspuns, ci doar îl anunţa că a luat hotărârea de a renunţa la el, ştind că Octavian nu va putea şi nici nu trebuia să-şi abandoneze familia. Anda se dovedise mai puternică decât el! Poate că aşa era, însă îi fusese mai uşor să renunţe ea la el, decât lui la ea. Pufni iritat: acum îşi căuta o ieşire onorabilă din toată această întâmplare, ca nu
cumva să pară în faţa propriilor săi ochi într-o lumină nefavorabilă, să rămână ca un învins laş, nehotărât, care nu a fost în stare să se decidă în vreun fel. Parcă mai aveau importanţa toate acestea acum! Ceea ce rămânea era faptul că Anda dispăruse definitiv din viaţa sa, după o scurtă reapariţie. El nu avea cum să ştie atunci că nici un

bărbat nu va mai exista în viaţa Andei. Acel ins care se evise pe neaşteptate pentru un moment, tot aşa se făcuse nevăzut după o clipă fugară de aparentă fericire. Dar asta avea s-o afle mai târziu ... mult mai târzu, când oricum lucruile trebuiau să rămână la fel, ca şi până atunci.

Se îndreptă spre casă abătut. Când intră, Andrea sări la el şi-l sărută cu tandreţea ei din totdeauna. Se simţea, nu ştia de ce, puţin jenat, fata observă ceva şi-l întrebă îngrijorată:

- L-a necăjit cineva pe tăticul meu drag? Cine e, să-l pedepsesc!

- Nu, fetiţa mea. Tăticul tău e doar puţin obosit. Nu fi îngrijorată.

Lucia se ivi din bucătărie şi îl privi atent, parcă prea atent, i se păru lui. Abia după o pauză îi zise:

- Hai, dezbracă-te, că se răceşte mâncarea.

Apoi dându-şi seama că probabil fusese iarăşi prea autoritară, adăugă:

- Dacă stăpânul nostru este înfrigurat după ce a umblat prin gerul de afară, noi supuşii i-am pregătit o surpriză.... fierbinte.

Abia atunci Octavian simţi în nări mirosul de ţuică fiartă şi Luciei i se păru că se mai înseninează puţin chipul lui Octavian.

- Hai că şi eu am poftă de ceva fierbinte, apoi îl luă uşor de braţ.

Masa decurse în linişte. Sorin încercă să povestească cu vervă o întâmplare de Ia facultate, dar nimeni nu-i prea da atenţie. Fiecare rămăsese cu gândurile lui. Octavian era cu mintea dusă departe, Lucia îl urmărea cu coada ochiului, încercând să desluşească ce i se întâmplase soţului ei. Doar Andreea nu înţelegea sau nu voia să înţeleagă că ceva nu era la locul lui, că în aer plutea ceva nedefinit care îi împiedica pe părinţii săi să fie bine dispuşi. Aşa că îl atacă direct pe tatăl ei:

- Tată, pariez că n-ai să poţi rezolva

problema pe care am

primit-o azi la extemporalul de fizică. Pe o cutie de bomboane, vrei?

Octavian o privi câteva clipe, apoi îi răspunse:

- Vezi că ai să pierzi. Cum să n-o pot rezolva?

Lucia zâmbi amuzată. Auzi, să recunoască el că nu poate rezolva ceva? Ţi-ai găsit! îl provocă şi ea:

- Hai, ce stai? Du-te şi rezolvă, altfel dai bomboanele.

El intră fără să vrea în joc.

- Şi dacă o rezolv, eu ce câştig?

- O sticlă de... de ce-ţi place ţie mai mult, îi răspunse Andreea.

Octavian se ridică şi merse cu Andreea în camera ei. După ce se chinui puţin – problema nu era chiar atât de uşoară pe cât crezuse el – o rezolvă corect. Andreea care-l urmărise tot timpul îl aşteptă să termine şi după ce se foi puţin în jurul lui, îi spuse:

- Ai câştigat Mâine îţi cumpăr sticla. Dar, tăticule, să ştii că eu tot mi-am dat seama că tu eşti supărat.

Se apropie de el şi-l îmbrăţişă cu dragoste. Un val de căldură îl cuprinse şi se lăsă în voia lui. Era aşa de bine! Deşi de undeva parcă auzea o voce care îl chema, tânguindu-se încetişor.

Afară ningea calm, liniştit, cu fulgi mari, zburând uşor, parcă dansând înainte de a se aşeza undeva pe covorul alb. Şi totuşi gândul îi rătăcea trist undeva, în altă parte.

CAPITOLUL XX

Zilele treceau monoton fără să se întâmple nimic deosebit Lucrurie păreau a decurge normal. Şi, vorba cuiva, când nu ţi se întâmpă nimic, înseamnă că e bine. Tocmai era cu Ştefan la vechea lor cârciumioară. Ezitase: să se întâlnească sau nu cu el? Ştefan nu era prietenul credincios care păruse a fi. Dar nu era Lipsit de interes să vadă cât de departe poate merge acest „prieten“ în mârşăvia lui. De data asta Ştefan convocase întâlnirea. Totul decurse ca de obicei până la un moment dat când el scăpă o vorbă:

- Trebuie să înţeleg că te-ai liniştit?

Octavian îl privi surprins.

- De unde ştii? Sau tu le cam ştii pe toate?

Ştefan zâmbi puţin încurcat.

- Se vede după chipul tău.

- Ei, nu mai spune!

- Da. Eşti parcă mai destins, mai calm. Nu mai ai figura sumbră din ultima vreme.

- Cum o aveam?

- Cum să-ţi spun eu? Mai chinuită. Cred că acesta este cuvântul.

Tăcură amândoi. Octavian se hotărî să-l iscodească totuşi.

- Cred că vrei să ştii cum s-a terminat cu... Dar discret cum te ştiu...

- Ei, n-oi fi eu chiar aşa discret

- Ce vrei să spui?

- A, nimic, ziceam şi eu aşa. Fiecare are curiozitatea lui. Adică vreau să spun că fiecare dintre noi ar vrea să ştie anumite

lucruri.

- Deci te interesează să afli ce s-a întâmplat în ultima vreme.

— Bineînţeles.

Octavian se hotărî să-i povestească cum se sfârşise relaţia lui cu Anda. Se vedea însă – şi lui Ştefan nu-i scăpă acest lucru – că amintirile îl dureau încă. După ce termină nu mai vorbiră vreme îndelungată. Abia într-un târziu Octavian îl întrebă pe „prieten“:

- Nu spui nimic? Aş vrea să-ţi ştiu părerea.

Ştefan dădu din umeri parcă pentru a se feri de ceva.

- Ştiu eu... N-aş vrea să fac pe filosoful. Dar ced că totdeauna lucrurile de acest fel trebuie să aibă un sfârşit trist Oricum s-ar fi terminat, tot ar fi fost rău pentru unul din cei doi sau chiar pentru mai mulţi. Or, aşa cum s-au încheiat lucrurile în povestea asta e mai puţin trist decât părea la un moment dat.

- Ce vrei să spui? îl întrebă Octavian mirându-se iar de bunătatea prietenuui său.

- Că mi-a fost teamă să nu faci un gest care... ar fi costat feicirea mai multor persoane.

Acum îl muncea grija pentru cei din jur, îşi zise în gând.

- Da, înţeleg.

- La un moment dat ar fi trebuit să-ţi dau un sfat. Nu ţi l-am dat şi m-am simţit foarte vinovat după aceea.

- Şi de ce nu mi l-a dat? vru să afle Octavian.

- întâi pentru că nu-mi place să mă bag în viaţa altora. Apoi pentru că sunt situaţii când nu se poate da nici un sfat fără a nedreptăţi măcar pe unul dntre cei aflali în cauză. Gândeşte-te că te-aş fi sfătut s-o laşi pe Anda. Nu-i făceam oare rău acestei femei care te iubea foarte mult? Ca să nu

mai spun dacă îţi dădeam sfatul celălalt, exact invers, cât rău puteam face. Dar motivul pe care l-am avut mereu în vedere când m-am abţinut să te povăţuiesc în vreun fel a fost că în situaţia ta trebuie să hotărăşti singur. Pentru că tot ce s-a întâmplat nu a fost o simplă aventură cu o femeie oarecare. într-un asemenea caz, ţi-aş fi spus categoric: vezi-ţi de treabă, lasă femeia în pace şi întoarce- te acasă. Aici lucrurile erau mult mai complicate. Orice sfat însemna să te situezi doar de partea unuia dntre cei implicaţi. Deci, în fond, era tot o nedreptate. Desigur, comisă cu cea mai bună intenţie. înţelegi? Eu nu puteam face aşa ceva cu inima uşoară.

- Şi care era acel sfat pe care totuşi zici că ai fi vrut să mi-l dai?

Ştefan se gândi câteva clipe, parcă şi-ar fi căutat cuvintele, în sfârşit păru a le fi găsit:

- Nu vreau să fiu prea didactic şi apoi mi-a fost toată viaţa teamă de moralişti. Ei au întotdeauna sfaturi pentru alţii, afară de ei înşişi. Altfel n-ar greşi niciodată, ar fi cei mai perfecţi oameni. Ceea ce nu s-a întâmplat şi nu se va întâmpla niciodată. Dar uite că am început să bat câmpii. Pe scurt, iată ce voiam să-ţi spun. într-o situaţie ca a ta, orice relaţie de acest fel nu se poate termina cu un casic happy-end cinematografic: el se reîntâlneşte cu ea după... cinci ani, aşa cum mi s-a întâmplat mie sau douăzeci de ani în cazul tău, se iubesc din nou ca în juneţe şi lasă totul fiecare, luând viaţa de la cap şi trăind fericiţi până la adânci bătrâneţi. Nu, un final ca acesta nu merge decât în filme şi în romanele sentimentale ale bunicelor noastre. în viaţă lucurile stau altfel. Un fizician ar zice că mai inerţial. Adică vreau să spun că fiecare dacă a apucat o dată pe un drum, îl urmăreşte pe acesta. Şi dacă printr-o întâmplare voi aţi fost un asemenea caz rarisim, când doi oameni s-au iubit cândva demult, se

reîntâlnesc, nu poate fi decât un scurt incident care, odată depăşit, fiecare din cei doi îşi urmează drumul său. Mi se pare firesc să se întâmple aşa. Sigur, nu e o lege. Pot fi şi cazuri de mari nebunii sau de mari nebuni, zi-le cum vrei. Dar pentru ca să faci aşa ceva trebuie să calci în picioare viaţa celor de lângă tine (iartă-mi expresia patetică), să nu-ţi pese de nimic, să fii de un egoism sălbatic. Or, nici tu şi nici Anda nu sunteţi astfel de oameni. Nu sunteţi croiţi ca nişte bestii. Şi atunci, ce era de făcut? Ori să terminaţi la un moment dat, chiar dacă asta vă costa multă suferinţă, ori, şi asta mi se pare îngrozitor de incorect, să continuaţi să mai aveţi relaţii cât aţi mai fi dorit, ducându-vă fiecare viaţa voastră cea de toate zilele, cu obligaţiile voastre familiale (este vorba mai ales despre tine). Deci fiecare să fi dus în continuare o viaţă dublă. Mai direct spus, să trăiţi în minciună şi să minţiţi şi pe alţii. Or, voi nici pentru asta nu sunteţi croiţi. Nu te văd pe tine decând o existenţă pe două planuri. Tu eştii un om cinstit, chiar dacă te-ai lăsat furat de o pasiune năvalnică ce te-a îndemnat să comiţi ceea ce într-o stare normală tu n-ai fi făcut în nici un chip. Nu. Te cunosc prea bine şi nu m-am îndoit nici o clipă că vei găsi singur soluţia.

„Codul eticii şi echităţi socialiste“, nu alta, îşi zise în gând Octavian. îi venea să-i arunce paharul cu vin în obraz. Se stăpâni totuşi. Cum dracu’ ne-o fi sluţit în asemenea hal comunismul ăsta sau cum s-o fi chemând tâmpenia asta utopică? Până la urmă se hotărî să-i răspundă.

- Numai că, vezi, soluţia a găsit-o ea şi nu eu.

— Da. Dar ea nu a făcut altceva decât să vină în întâmpinarea dorinţei pe care tu ai avut-o mereu în subconştient

- Eşti sigur că am avut-o?

- Absolut sigur. Am suficiente indicii pentru a nu mă putea îndoi.

Octavian ar mai fi vrut să-l întrebe ceva, dar şovăi. Ştefan îi observă ezitarea şi-l încurajă:

- Hai, nu te mai codi atâta. Vrei să mă întrebi ceva, nu-i aşa?

- Aş vrea într-adevăr să aflu ceva de la tine. M-am întrebat întotdeauna ce părere ai despre mine. Dar sincer, lăsând la o parte delicateţea ta care te opreşte mereu să spui lucrurilor pe nume.

- Mă pui la grea încercare, Octavian.

- A, care va să zică ai şi lucruri dezagreabile să-mi spui.

- Ei, dezagreabile... Fiecare din noi avem păcate.

- încearcă totuşi...

- Dacă ar fi să-ţi fac o fişă aşa cum procedează un prieten de a meu medic, te-aş vedea cam aşa...

Octavian devenise foarte atent.

- Inteligent, ironic, orgolios, mereu nemulţumit de câte ceva, uşor iritabil, neliniştit, cu tendinţa de a exagera ce ţi se întâmplă; de la o vârstă cu anxietăţi care merg până la spaima de a trăi în continuare şi chiar la o lipsă a poftei de a trăi, însingurat – poate tocmai din cauza asta; temător de a nu se observa aceste schimbări, de unde puţin teatru în comportament; stări de deprimare, carCj când ai necazuri, se pot transforma în dureri fizice sau doar impresia că le ai, toate acestea putând duce chiar la căderi pe toate planurile. Cam asta e fişa.

Octavian îl privea fix pe Ştefan. Insistenţa privirii lui îl nelinişti.

- De unde ai tu fişa asta?

Ştefan părea să fie în încurcătură.

- Păi nu mi-ai cerut să spun ce părere am despre tine? încercă el să scape.

- Da, numai că fişa asta mi-a mai prezentat-o cineva.

- Cine? făcu Ştefan pe nedumeritul.

Octavian nu ştia cum să continuie.

— Doctorul Glăvănescu. Deci tu eşti prietenul comun necunoscut! Tu i-ai furnizat informaţii despre mine. Iar sfaturile pe care mi le dădeai într-o vreme semănau foarte tare cu ale lui, că nici nu ştiam cui să le atribui; să nu dau amploare necazurilor, să nu exagerez ce mi se întâmplă, să mă stăpânesc, să mă detaşez, să mă cruţ etc., etc.

Ştefan plecă ochii făcând pe vinovatul. Voia să apară ca un copil surprins asupra faptului. De fapt, nu doctorului Glăvănescu îl turnase sau nu numai lui.

- în fond, nu ţi-am dorit răul nici unul dintre noi. Dimpotrivă. Doctorul Glăvănescu ţine foarte mult la tine şi a fost mereu îngrijorat de starea ta. Mai mult decât atât, omul acesta care pare a plesni de sănătate şi de voie bună, care încearcă să convingă pe toată lumea că e sănătoasă şi pe cei sănătoşi că acesta este lucrul cel mai important, că restul nu contează, ei bine, zic, omul acesta, „domnul carbaxin“ cum îi zice soţia lui, este grav bolnav. în ziua când ţi-a dat telefon ca să te îmbărbăteze, pentru că aflase de la mine, iar eu de la Lucia, că ţi s-au adunat cam multe pe cap şi că eşti în pericol să ai iar o cădere sau un nou puseu de tensiune, în ziua aceea lui îi fusese foarte rău. A găsit totuşi puterea să te sune şi să-ţi spună câteva vorbe calde, deşi poate că el era cel care ar fi avut nevoie de astfel de vorbe. Nu cred că mai avea resurse să fie hazliu cum este el de obicei, dar tot ţi-a spus nişte lucruri pe care ar fi bine să nu le uiţi.

Octavian rămase încremenit Nu putu scoate nici un cuvânt.

Cu greu îşi reveni. Prea le ştia pe toate Ştefan...

- Deci tu aflaseşi de la el totul în legătură cu situaţia mea? Sau mai bine zis, el ştia tot ce mi se

în tâmpă de la tine?

- Nu, nu chiar toL Nu i-am spus nimic despre Anda.

în schimb ai avut grijă să le spui altora, gândi Octavian.

- Fostul lui profesor de la Cluj îi povestise că ea i-a vorbit mult prea cald, ca să nu zic altfel, despre tine şi Glăvănescu a înţeles cam despre ce este vorba. întrebându-mă pe mine cine este Anda şi văzând că ocolesc răspunsul, şi-a dat seama că între tine şi ea este ceva.

- Deci de asta când mi-a relatat ce vorbise cu profesorul său a făcut şi nişte aluzii referitoare la Anda. Acum înţeleg eu totul. Mi s-a părut atunci, când m-a vizitat la spital, că unele replici sunt bizare, dar le-am pus pe seama dorinţei lui de a fi spiritual, ca să-mi ridice moralul.

- Aşa că n-ai de ce să fii supărat pe mine.

- Dar Lucia? Ea ce amestec are în toată povestea asta? Ce ştie?

- Fii pe pace. Ea nu ştie nimic. A discutat cu Glăvănescu despre starea sănătăţii tale. El nu i-a spus o vorbă despre Anda. Cât despre mine, îţi dai seama... Ea m-a căutat doar să-mi ceară sfatul şi într-o oarecare măsură ajutorul, fiind foarte speriată de starea ta. Să ştii Octavian că, lăsând la o parte felul de a fi cam aspru al Luciei – ce, parcă noi câte defecte n-aveam! – ea este un om admirabil şi o soţie cum rar am văzut. Şi cu toate că probabil nu ţi-o arată, te iubeşte mai mult decât ai visat tu vreodată să te iubească o femeie. Am să-ţi mai spun ceva: un cinic poate că ţi-ar afirma că o experienţă amoroasă ca a ta este necesară din când în când în căsnicie pentru a o reîmprospăta. Nu-l asculta! Lucia nu are nevoie de asemenea „împrospătări“. Şi nici tu. Vă iubiţi prea mult şi, oricât ar părea de ciudat, doi oameni aşa de diferiţi

ca voi se potrivesc totuşi foarte bine.

Doamne, ce bun moralist! Te pomeneşti că-l turnase şi Luciei?

Făcură o pauză lungă. Se părea că-şi spuseseră tot ce aveau să-şi spună. Ar fi vrut să-l umilească, să-l înjure. I se făcu o greaţă imensă. într-un târziu Octavian întrebă:

- E chiar foarte bolnav doctorul Glăvănescu?

— Da. Şi este boala care nu iartă. Iar el ştia asta demult şi cu toate acestea îşi joacă eroic rolul de om sănătos, tocmai el care trebuie să-i facă pe ceilalţi sănătoşi.

- Ar trebui să-l vizitez într-o zi.

- Doar acasă. Nu mai merge la policlinică. Se va bucura foarte mult să te revadă. Dacă n-ai nimic împotrivă, te-aş însoţi şi eu. Tu trebuie să te faci că nu ştii nimic de boala lui. O să-ţi spună probabil râzând molipsitor că e într-un concediu de creaţie, că scrie o monografie despre nu ştiu ce boală rară. Să-l lăsăm să creadă că nu ştim, deşi tare mi-e teamă că, perspicace cum este, o să-şi dea seama că am venit în vizită la un bolnav incurabil. Dar orice s-ar întâmpla, noi va trebui să ne jucăm rolul de oameni sănătoşi care vorbesc cu alt om sănătos. Vorba lui, „Sănătatea înainte de toate“.

Boala doctorului Glăvănescu îl determină pe Octavian să renunţe la discuţia finală cu Ştefan în care avea de gând să-i spună că ştie cine şi mai ales unde „informase“ despre legătura lui cu Anda. Era prea impresionat de vestea aflată, aşa că îşi propuse să amâne pentru altă dată răfuiala cu „vechiul şi bunul lui prieten“, cum spunea el când venea vorba despre Ştefan.

Sau poate nici nu avea rost să aibă această discuţie. La ce bun? Ca să-i spună? Sau ce să-l întrebe? De ce o făcuse? Nici măcar n-avea vreo importanţă. Nu era singurul. Atâţia îşi vân- duseră

prietenii fiind stimulaţi de o societate care răsplăteşte delaţiunea. Era mai bine ca pur şi simplu să întrerupă orice relaţie cu el. Simţi că îl îneacă o silă sufocantă. Nu mai suporta să stea de vorbă cu omul ăsta.

Chemă ospătarul şi cu toate protestele lui Ştefan, plăti la repezeală întrega consumaţie. Se despărţiră în grabă de parcă fiecare îşi adusese subit aminte că are ceva urgent de rezolvat.

Când dădură mâna la despărţire, Octavian îi ocoli privirea, aşa că nu avu cum să vadă că Ştefan era contrariat de atitudinea lui. Avea o figură de câine bătut.

Vremea se scurgea în continuare fără a mai prevesti vreo furtună. Poate doar micile sau puţin mai marile neplăceri pe care

ţi le poate oferi oricare din zilele ce trec, uneori fără să le simţi prea tare, pentru că rar, e drept, mai urmează şi câte o clipă mai frumoasă. De fapt, nu se mai întâmplase nimic deosebit între timp, iar ce se întâmplase mai demult parcă nu fuseseră niciodată. Doar din când în când aducerile aminte îşi mai fac loc, cu sau fără voia ta, din adâncuri şi răzbesc către suprafaţă. Atunci ţi se pare că auzi voci care te îmbie cu chemări la care n-ai să poţi răspunde niciodată. Te tulburi ca la orice imagine dintr-un trecut pe care n-ai cum să-l mai reînvii. Te frămânţi poate puţin mai mult şi te întorci Ia ziua de azi, în lumea închisă din care nu poţi evada orice ai face. Şi de la un timp nici nu mai vrei să evadezi, pentru că ştii că fiecare om are doar un loc al lui – rău, bun, aşa cum este – şi nu două sau mai multe. Trebuie să rămâi în acel loc, să-ţi duci viaţa aşa cum ţi-ai croit-o sau cum ţi-a fost impusă de alţii. Şi atunci te întorci tot la amintiri – doar nişte biete fulguiri de câteva clipe, poate o uşoară ceaţă care ţi se aşează pe ochi, mai ales seara când rămâi singur în clipele de dinainte de a intra în somn. A doua zi te aşterni din nou la drum, la drumul care ţi-a fost sortit, şi chiar dacă ţi se mai întâmplă să-ţi fugă gândul în urmă, îl laşi să zburde puţin şi-l aduci cuminte înapoi. Te mulţumeşti sau nu cu ce ai şi cu ce eşti, uneori vii acasă cu un buchet de flori pe care îl oferi soţiei, asta, aşa, pentru a te convinge pe tine însuţi că totul este în regulă. Deşi ştii foarte bine că nu este aşa, că multe lucruri au rămas neîmplinite, că porţi în tine dureri ascunse şi că ai fi vrut să trăieşti într-o altă lume, indiferent care, numai în asta nu. Soţia te va primi cu plăcere, deşi e mai mult sau mai puţin bine dispusă, după care iei masa în familie ca în orice ritual cotidian, banal. Poţi să te retragi apoi în camera ta şi să fumezi îngândurat o ţigară, singur în liniştea serii. Privind pe geam, vezi în parcul din faţa casei doi tineri

îndrăgostiţi şi atunci gândul are şi el dreptul lui de a fugi puţin în altă parte, în alt timp, la îndrăgostiţi! de altă dată. Poţi fi trist în clipa aceea. în imaginea celor doi te-ai recunoscut pe tine însuţi din nişte ani care nu se vor mai întoarce niciodată. Niciodată. Si totuşi.... dacă s-ar întoarce la ea? îşi auzi dorinţa bine cuibărită îa adâncuri, într-un loc neştiut.

CAPITOLUL XXI

În naivitatea lui, Octavian îşi imagina că printre atâtea griji din jurul lui lucrurile se vor termina blând, date la fund, că totul se va uita ca o ceaţă care se destramă singură. Numai că n-a fost să fie aşa. întâi a venit un telefon anonim care a început cam aşa: „Vezi că o să-i spun nevesti-ti că ai o damă prin Ardeal*'. Apoi alt telefon: „Fii atent că-ţi pierzi slujba pentru curva aia*'. Nu avea cum să ştie că era doar începutul calvarului care îl aştepta. într-o seară, când stătea cu Lucia la televizor urmărind plictisiţi un film cu ilegalişti, cu ce multe şi grele misiuni avuseseră şi ce minuni făcuseră ei la 23 August, comuniştii vezi Doamne, sună telefonul. Lucia apucă să ridice ea receptorul. Pentru moment Octavian nu dădu importanţă, dar pe măsură ce urmărea chipul Luciei, care pur şi simplu se transfigurase, deveni din ce în ce mai atent Lucia părea că se sufocă de indignare, îşi duse mâna la gât şi strigă în receptor:

- Termină odată, domnule, îmi ajunge câte mi-ai spus. Şi mai du-te ...dracului.

Trânti receptorul în furcă, apoi se întoarse spre Octavian:

- Eu nu înţeleg de ce trebuie să înghit toate aceste lături! Mi-ajunge! Nu mai suport. E al nu ştiu câtelea telefon anonim pe care îl primesc. Şi toate spun acelaşi lucru...

Octavian îndrăzni să intervină:

— Care telefoane? Nu mi-ai spus niciodată! Nu

înţeleg nimic.

- Ipocritule, fariseule! Te prefaci că nu ştii nimic. Ce, crezi că n-am aflat că te vezi cu o femeie din provincie? Cu care se pare că te-ai iubit cândva? Tu îţi imaginezi că eu nu ştiu că vă

ascundeţi undeva într-un apartament de bloc şi vă regulari ca nebunii ca să recuperaţi ce n-aţi putut face în tinerele? Ştiu tot, prostule! Ştiu şi alţii, ştie toată lumea. S-a aflat la institut Numai tu, fraierule, te crezi discret şi secretos. Ce crezi că eu nu mi-am dat seama că gândul îţi este la alta, că te şi pregăteai să pleci, chiar să divorţezi ca să te duci la ea? Prostule, pentru o amintire din tinereţe erai în stare să mă laşi, cu copii cu tot Numai că un divorţ îţi strica dosarul de cadre şi nu mai puteai să fii şef, cum îţi doreşti. Ai fost laş. Nu faţă de mine, ci faţă de femeia aia, nenorocita, care a crezut că tu ai fi în stare să renunţi la poziţia ta socială pentru ea. Ea şi-a închipuit, naiva, că tu o să laşi tot pentru o amintire. Pentru o partidă de amor, amânată douăzeci de ani, pe care, în sfârşit realizând-o, ea spera că o să te poată determina să te desparţi de mine şi să te întorci la ea. Laşule! Probabil că i-ai spus că ai familie, soţie, copii, şi alte chestii d-astea. Ca toţi bărbaţii poltroni. Nu la astea nu puteai renunţa. La funcţie nu puteai tu renunţa, că de restul te durea în cot. Că asta v-au învăţat pe voi comuniştii, să vă ţineţi cu dinţii de scaunul pe care vi l-a dat partidul.

- Lucia, dar nu e vorba de scaun, de funcţie...

- Taci, dracului, din gură! Ştiu că ai vrut să pleci. Nici măcar asta nu-ţi reproşez. Orice bărbat are dreptul să se prostească o dată când reîntâlneşte femeia pe care a iubit-o în prima tinereţe. E dreptul lui. Ai iubit-o atunci, când erai tânăr şi curat. Dar nu mai are scuze să se prostească la maturitate, să-i plângă pe umăr ce mult a iubit-o şi să-i treacă prin cap tot felul de năzbâtii în timp ce o regulează pe rupte prin garsoniere străine, aşa ca să recupereze timpul pierdut.

. Octavian simţea că i se face rău. Se ridică în picioare şi se îndreptă spre bucătărie. Auzi din urmă vocea Luciei:

- Ştiu tot! Absolut tot, aşa că nu mai încerca să

mai inventezi vreo nouă minciună.

Ajuns în bucătărie, deschise frigiderul şi luă o sticlă de apă minerală. îşi turnă un pahar şi îl bău pe nerăsuflate. Respiră adânc. Se aşeză pe taburetul de lângă aragaz şi încercă să-şi adune gândurile. Nu prea reuşea.

De unde ştia Lucia toate astea? El nu le povestise decât unui singur om şi acesta era Ştefan. Se convinsese că îl turnase unde trebuia, dar nu-şi imaginase că va ajunge şi la mârşăvia de a-i spune Luciei, de a-i da detaliile pe care le aflase chiar de la el, Octavian. Acum îi era clar totul: şi secretarul de partid de la institut şi Lucia ştiau totul din aceeaşi sursă: Ştefan. Nu mai avea nici o îndoială. Insul era mai mizerabil decât şi-l închipuise. Va trebui să i-o plătească!

Se întoarse furios în sufragerie. Lucia stătea cu capul sprijinit în mâini. Pentru moment crezu că plânge. Nu plângea. Simţindu-l în încăpere, îşi ridică privirea şi-i spuse cu o voce neaşteptat de calmă:

- îţi mai spun încă o dată. N-ai divorţat de mine pentru că îţi strica dosarul şi-ţi făceau ăştia vânt Un divorţ este astăzi ca o retrogradare asumată. Şi tu ce ţi-ai zis, deşteptule: să împaci şi capra şi varza şi dacă se poate şi lupul. Dar n-a ţinut Te-au găbuit ăştia, securiştii şi care or mai fi, paznicii familiei, celula de bază a societăţii. Să fie ea a dracului, că decât o celulă, adică puşcărie, mai bine să nu fie deloc. Mai bine du-te că eu te las, eliberează-te din celula de bază, din familie şi pleacă la iubirea ta cea dintâi. Că tot te vezi cu ea când zici că te duci să dregi centrala aia pe care n-ai pus-o încă pe picioare ca lumea.

Lucia îi mai spuse şi alte lucruri care îl uluiră. Ştia mai multe decât s-ar fi putut aştepta el.

Se reculese pentru o clipă şi apoi îndrăzni:

- Te mai întreb o dată – nu-şi mai amintea deacă

într-ade- văr o mai întrebase – de unde ştii tu toate astea?

Lucia îl privi cu duşmănie.

- Prostule! Cum de unde?

Octavian aştepta urmarea. Lucia îl privea cu dispreţ. în sfârşit se hotărî să continue:

- Mă isteţule, ar fi mai bine să-ţi alegi prietenii. Ala pe care ţi l-ai făcut te toarnă şi la cadre şi la nevastă-ta.

Octavian rămase fără replică. Deci avea dreptate. Era aşa cum ştia.

- Ce te uiţi la mine cu figura asta de june ingenuu neumblat pe la porţi recent construite? Eu te-am tratat cu respect ca să nu te rănesc în orgoliul tău veşnic rănit Alţii însă, chiar prietenii tăi

cei mai buni, nu s-au sfiit să te toarne unde trebuie. Ca să nu mai spun că şi tu ai fost un prost de zile mai. Te-ai afişat cu iubirea de altă dată prin tot felul de locuri publice. Când însă ţi-ai dat seama ce riscuri comportă această relaţie extraconjugală ai părăsit-o fără remuşcări pe biata femeie care în naivitatea ei şi-a închipuit pentru o clipă că te-ai putea întoarce definitiv la ea. Şi ea o proastă! Cum să renunţe tăvarăşul inginer şef la funcţie? Un divorţ i-ar strica firma. Amărâta a crezut că tu ai fi capabil de un asemenea gest.

Octavian încercă să se apere:

- Poate n-am vrut să renunţ la familie...

- Taci din gură, fariseule! Când te culci cu ea în apartamentul prietenei ei te durea în fund de familie.

- Eşti de-a dreptul vulgară, Lucia. Nu te ştiam aşa.

- Dar tu cum erai în pielea goală, cu ea în pat, plângându-i pe sâni că de ce n-ai rămas cu ea atunci când vă iubeaţi? Acum vreo douăzeci de ani. Şi fii dracului mai atent cui povesteşti chestii de alcov.

Octavian tresări violent. Ştefan îi povestise chiar totul.

- Poate totuşi îmi spui ce ştii şi de la cine ştii toate astea? Vreau numele persoanei.

- Eşti de-a dreptul tâmpit.

- Lucia, nu-ţi permit să mă tratezi astfel.

— Dar el cum te-a tratat?

- Care el?

- Cum care el? Tu chiar te-ai prostit de-a binelea?

Octavian nu răspunse.

- Ce te uiţi aşa la mine? Păi nu lui Ştefan îi povesteai tu cu duioşie la crâşmă despre extraordinara ta reîntâlnire cu iubirea de altădată, ce

aţi făcut când v-aţi văzut? Şi cum licheaua voia să se lipească de mine iar cu nu acceptam, a găsit cea mai bună cale de a mă cuceri istorisindu-mi până la cele mai mici detalii cum te iubeai tu cu dumneaei. Cred că mai şi inventa, nenorocitul. Cretinul, credea că aşa mă voi cupla cu el, iartă-mi expresia dură, dar ăsta ina visează şi ziua şi noaptea în braţele lui de om cumsecade şi moral, el, prietenul tău cel mai bun cu care tu petreccai prin crâşme plângându-i pe umăr. Eşti atât de penibil

şi de ridicol încât şi azi mă întreb de ce mama dracului nu m-am culcat totuşi cu el. Probabil pentru că nu-mi plac astfel de răzbunări ca în filmele sud-americane proaste.

Octavian îşi muşcă buzele până la sânge. în sfârşit, înţelegea, dar prea târziu, cât de prost fusese. Se simţea umilit. Numai că mai avea ceva de ascultat:

— Doctorul Glăvănescu avea dreptate. Trebuia să păţeşti toate astea ca să înţelegi şi tu câte ceva. Că nu totul se rezumă la o amintire târzie şi că nu trebuie să povesteşti oricui frământările tale. Unii mai şi raportează unde trebuie. Tot timpul îmi spunea că eşti un om deosebit, dar că investeşti capital moral, de încredere, exact acolo unde nu trebuie. El îl bănuia demult pe Ştefan că joacă dublu, dar nu avea dovezi. Intuia doar că un om care povesteşte intimităţi despre prieteni nu putea fi de încredere. în bunătatea lui nu-şi putea închipui că unii oameni pot fi atât de mizerabili. El era singurul care te-a înţeles, te-a explicat şi justificat, fără să te acuze nici o clipă. Doctorul era într-adevăr omul care te-a cunoscut cel mai bine şi te-a iubit.

- De ce spui mereu că era?

- Pentru că ieri doctorul Glăvănescu a murit! Şi înainte de a muri i-a spus soţiei sale să-ţi transmită să nu te mai încrezi în prieteni falşi, ipocriţi... Prostule!

Octavian rămase încremenit de parcă l-ar fi lovit cineva în moalele capului.

- Doctorul... nu mai este? Glăvănescu a...

- Da! Ultimele lui cuvinte s-au referit şi la cel mai bun prieten al tău care râvneşte de ani de zile să se culce cu mine, aşa măcar o dată, să vadă cum este. într-o seară, puţin pilit cum era, mi-a spus că am o... fesă excitantă.

Octavian avu o senzaţie de vomă. Trase adânc aer în piept şi vorbi gâfâit:

- Nu se poate, Lucia.

- Ba se poate, idiotule. Când luam masa împreună, la noi, la ei, la restaurant, îşi strecura pe sub masă mâna lui udă de transpiraţie pe genunchii mei. N-am vrut să-ţi spun ca să nu stric „o veche prietenie“. Lui însă i-am şoptit printre dinţi: Ia laba asta jegoasă de pe genunchiul meu! Porcul, mi-a zis odată la telefon: „Ştiu că n-o să mă spui Iui Octavian. Iar dacă o să mă spui, n-o să te creadă. Eu o să contest şi el mă va crede pe mine, că eu sunt prietenul lui cel mai bun“.

O tăcere de moarte se aşează între ei. Lucia părea epuizată după acest tir de mărturisiri. Octavian era uluit. Nu se mai putea adăuga nimic. Doar un lucru îl frământa: doctorul Glăvănescu nu mai era! Murise! Poate ar fi trebuit să mai vorbească cu el... Cât despre „prietenul“ lui, ce mai era de spus? Doamne, ce poate face această lume din noi! Să vinzi doar pentru a te apăra de un rău despre care nu ştii de unde vine, dar ar putea veni oricând, de oriunde, de peste tot. Şi atunci, făcând servicii puterii, te crezi apărat de propriile tale mârşăvii. Orice ai face, te crezi protejat Eşti în siguranţă într-o lume nesigură prin definiţie. O fi codul eticii şi echităţii socialiste, dar mai sunt şi avantajele pe care le ai atunci când faci pactul cu diavolul: o călătorie în ţările „capitaliste”, în vestul sălbatic, ba poate şi o mică funcţie pe acolo, cine ştie? Poate şi în dipomaţie. Şi într-adevăr, prietenul său fusese în delegaţii prin vest Trebuia recompensată „munca depusă“! Iată unde ne duseseră „anii lumină”, „visul de aur al omenirii”! Ce nu reuşiseră secole de nedreptăţi şi asupriri, reuşise comunismul în nici cincizeci de ani. Să desfigureze cu totul pe om, să-l facă o biată unealtă cuvântătoare, în stare de orice

numai pentru a supravieţui. Dar ce rost mai avea să se gândească la toate astea? Le ştia toată lumea şi, din păcate, le şi accepta. Totul era privit ca o fatalitate. Aşa ne-a fost dat. Nu?

Toamna întunecase Bucureştiul în ruine şi pulbere. Demolările continuau. Ziduri izbite cu buldozerul, nori de praf irespirabil. Biserici dărâmate fără milă. La un semn al „tovarăşului" cădea o stradă întreagă. Case frumoase, sănătoase, cu grădiniţă de flori, cu pomi, locuinţe în care trăiseră câteva generaţii dispăreau în câteva ore. Din casele lor confortabile oamenii se mutau în mici apartamente construite pentru „oamenii muncii". Te mutai unde aveai „repartiţie". Organele te înştiinţau sec că vei locui în blocul 5B, corp 4, ap.65, etaj 6, un bloc lamă. De'te lamă? Nimeni nu ştia. Se despărţeau plângând de locul copilăriei lor, al copilăriei părinţilor lor şi poate chiar a buneilor pentru a se muta în celule de ciment, de câţiva metri pătraţi. Cel mai dureros era să te desparţi de câine, de câinele familiei, pe care nu aveai cum să-l duci la etajul zece pentru că se supărau vecinii. Probabil de atunci au rămas câini vagabonzi printre ruine. „Sistematizarea" capitalei continua. Biserici vechi cădeau sub lovituri de ghiulele bine dirijate, ca să dărâme întâi clopotniţa.

Octavian auzise, chiar văzuse câte ceva, dar Ia început nu fusese prea impresionat. Până într-o zi, când părinţilor Luciei li s-a comunicat că li se demolează casa şi că trebuie să se mute la „confort 3."Ce însemna confort 3? Avea să afle după ce se dusese cu ei să vadă ce li se repartizase. A fost o întreagă dramă cu mobila care nu încăpea nici pe scară, darămite în „apartament". Părinţii ei plângeau nu atât după casa bătrânească ce fusese construită de părinţii

lor cu credit luat pe 20 de ani, cât după mica grădină, după locul de tihnă şi răcoare în care se născuseră, crescuseră atâtea generaţii. Nu s-a putut salva aproape nimic. Buldozerul, balaurul „vremurilor noi”, al „epocii de aur” nu ierta nimic. Răsturna totul. Bucureştiul era ca în plin război, pe linia întâi a frontului, supus bombardamentelor continui. Părea sfârşitul lumii. Sau poate chiar era sfârşitul unei lumi? Oamenii îşi făceau cruce şi nu credeau. Si totuşi era adevărat. După distrugerea satelor, începând chiar de la marginea Bucureştilor, opera de sistematizare continua bezmetic, dementţial.

Văzând-o pe Lucia distrusă de ce se întâmplase cu locul copilăriei ei, uită aproape cu totul de întreaga lui poveste care acum i se părea stupidă, minoră, neimportantă.. „Drama”lui i se părea o bagatelă. Anda, dragostea lor, imoralitatea lui de om însurat, totul părea trivial de ridicol în această lume cu atâtea suferinţe. Iar când mai află şi că prietenul său, singurul prieten sincer, poetul Dumitru Prodea, murise la Spitalul de Urgenţă îşi dădu seama că nimic nu mai rămăseşte din curăţenia în care crezuse.

Se retrase acasă în singurătatea lui. încercă să refacă punţile frânte de atâtea neînţelegeri, poate şi duşmănii. Se aruncă disperat în ocupaţiile zilnice, profesionale sau casnice, căută să recâştige încrederea pierdută, sau doar aparent pierdută, a celorlalţi. Se întoarse în sine, facându-se că nu vede ce se întâmplă în jur, în speranţa că totuşi, într-o bună zi se va petrece ceva. Ce? Nu ştia nici el la ce râvnea. Oricum lumea asta era pe sfârşite, lumea asta în care trăise. Oamenii deja şopteau, se iviseră unele speranţe. Ce va fi? O nouă lume? O nouă singurătate? Indiferent ce va fi îşi va purta povara singur. Şi nu va fi uşoară. Mai ales

amintirile. Ele dor cel mai tare. Mai ales când înseamnă neîmpliniri. Iar nopţile care vor urma, deşi diferite, tot întu- unecate vor fi, colindate de vise, amăgiri şi speranţe deşarte.

*

Primi într-o zi un telefon de la Costache Mladin. Voia neapărat să-l vadă. Avea să-i comunice ceva important Se văzură peste o oră. Maiorul era foarte agitat, precipitat. îi vorbi şoptit, aşa cum făcea de obicei când avea să-i spună ceva ce i se părea lui important.

- Bădie, a venit momentul. Gata, pică! îţi spun eu! Azi, cel mai târziu mâine până la prânz.- Ascultă-mă pe mine. Aşa cum ţi-am mai spus. Până la urmă tot noi îl dăm jos...

- Care noi? întrebă nedumerit Octavian.

- Ei, n-are importanţă... Suntem şi noi şi alţii...desigur, nu toţi o vor. Unii încă îl mai apără cu străşnicie, dintre ai noştri, chiar dintre cei de la armată. Dar cei mai mulţi vor ca el să dispară. Era pregătit totul de mulL..ce mai!... îţi ziceam eu. Probabil ne vom lupta unii cu alţii...Dar n-am timp să-ţi explic acum totul. Ne mai vedem... Am să te sun eu în curând.

Şi plecă grăbit, facându-mi un semn vag cu mâna.

Octavian rămase descumpănit. Chiar se întâmplă ceva, în sfârşit? Oare se îndurase Dumnezeu să-i scape de pacostea asta?

A doua zi, când se întorcea pe jos spre casă, observă că pe străzi era o atmosferă febrilă neobişnuită. Inşi agitaţi, mişcân- du-se fără nici o noimă, cel puţin în aparenţă, şi multe maşini circulând cu mare viteză. Oamenii vorbeau în şoaptă despre ce

se întâmpla de câteva zile la Timişoara. Se vorbea de morţi şi răniţi. Speranţe, dar în acelaşi timp nelinişte, chiar spaimă. Ajunse acasă. Se refugie în dormitor. Nu-şi putea aduna gândurile. Sună telefonul. Era Costache: „Gata, s-a terminat Armata e cu noi... E aşa cum îţi tot spuneam eu. Te mai caut să te ţin la curent. Acum mă grăbesc că am treabă multă". îl mai anunţă că în centrul capitalei se"îngroaşă gluma". Era seară. Se întunecase demult. Până la urmă se decise să iasă în oraş, cu toate protestele Luciei care aflase şi ea, ca de altfel toţi din jur, că ceva grav se întâmplă. Era deja foarte târziu, aproape de miezul nopţii când se auziră primele împuşcături...

Oare chiar începea o lume nouă? Cum va fi ea? Ce ne va aduce?

Nimeni nu avea deocamdată cum să ştie... Era început de lume sau

SFÂRSIT?

Contravaloarea timbrului literar se depune
în contul
Uniunii Scriitorilor din România nr.:
45101032 -
Banca Comercială Română, filiala sector 1 —
Bucureşti

Lector: NELU OANCEA
Tehnoredactor: CARMEN ILIE

Tehnoredactare computerizată:
ELCO ROMMAR SRL
Tel./Fax.: 619 12 39

Bun de tipar: 10.12.1996 Apărut 1996

Autor al unor romane cunoscute cum ar fi: *Lungile apusuri de soare, Machiaj. Dispariţia unui necunoscut, O răzbunare târzie, Camera de gardă,* precum şi al unor volume de versuri, George Timcu ne oferă de astă dată o romantică şi emoţionantă poveste de dragoste între un bărbat şi o femeie ajunşi la maturitate, care s-au iubit cândva în tinereţe. Acţiunea se desfăşoară în amibianţa dură a societăţii totalitare româneşti a anilor '70 – '80 când până şi o dragoste sinceră trebuia ascunsă pentru a nu „macula“ dosarul de cadre, fapt care putea duce la distrugerea carierelor

ISBN 973-22-0511-3

şi chiar a vieţilor celor implicaţi într-o „legătură“, considerată ipocrit ca imorală.

ISBN 973-22-0511-3